

Industriministeriet
Bibl.vær. H

CX 3

33.16

Forenkling og fremtidstilpasning af selskabslovene

Betænkning nr. 1229

Industriministeriets Selskabsretspanel, februar 1992

Tryk: Schultz Grafisk A/S

Industriministeriet

København, februar 1992

ISBN: 87-503-9458-4

Indholdsfortegnelse

	Side
Kapitel 1 Indledning	7
1.1. Panelets kommissorium	7
1.2. Panelets sammensætning	9
1.3. Panelets oprettelse og funktion	11
1.4. Panelets videre arbejde	12
 Kapitel 2 Hovedpunkter i betænkningen	 13
 Kapitel 3 Stemmeretsbegrænsninger	 15
3.1. Indledning	15
3.2. Forslaget til 5. selskabsdirektiv	15
3.3. Reglerne om begrænsning af stemmeret i Danmark	17
3.3.1. Aktier med forskellig stemmевærdi	17
3.3.2. Stemmeloft	19
3.3.3. Noteringsfrist for aktier	20
3.3.4. Navneaktier	21
3.4. Retstillingen i andre europæiske lande	22
3.5. Strukturændringer i erhvervslivet	24
3.6. Synspunkter for og imod A- og B-aktier	27
3.7. Betydningen af stemmeretsbegrænsninger	29
3.7.1. Stemmeretsdifferentiering	29
3.7.2. Stemmeretslofter	31
3.7.3. Overgangsordninger ved indgreb i stemmeretten	32
3.8. Konklusion	33
3.8.1. Overgangsregel om eksisterende selskab	33
3.8.2. Udtalelse af nogle medlemmer af panelet	34
3.8.3. Udtalelse af andre medlemmer af panelet	34
3.8.4. Særligt om stemmerets- og ejerlofter	37
 Kapitel 4 Indskrænkninger i aktiers omsættelighed (Ejerloft, samtykkekrav, forkøbsret m.v.)	 39
4.1. Indledning	39
4.2. Fremmed ret vedrørende omsættelighedsindskrænkninger	39
4.2.1. Engelsk ret	40
4.2.2. Tysk ret	41

4.2.3.	Svensk ret	41
4.2.4.	Norsk ret	42
4.3.	Gældende ret vedrørende omsættelighedsindskrænkninger	42
4.3.1.	Selskabsret	42
4.3.2.	Børsret	44
4.4.	Vurdering af gældende ret	44
4.5.	Konklusion	46
	aktieselskabsloven	47
5.1.	Indledning	47
5.2.	Retsstillingen i andre lande	47
5.2.1.	England	47
5.2.2.	Tyskland	48
5.2.3.	Sverige	48
5.2.4.	Norge	49
5.3.	Vedtægtsændringer efter dansk ret	50
5.3.1.	De gældende regler	50
5.3.2.	Behovet for ændringer af reglerne	52
5.3.2.1.	Særlige aktionærrettigheder	52
5.3.2.2.	Konsolidering af selskabet	54
5.3.2.3.	Forrykkelse af retsforholdet mellem aktionærerne	54
5.4.	Granskning	57
Kapitel 6	Spaltning af selskaber	61
6.1.	Indledning	61
6.2.	Gældende ret	62
6.3.	Reglerne i 6. selskabsdirektiv om spaltning	63
6.4.	Retsstillingen i andre lande	66
6.4.1.	Frankrig	66
6.4.2.	England	67
6.4.3.	Tyskland	68
6.4.4.	Norge	69
6.5.	De foreslåede regler om spaltning	69
6.6.	Konklusion	72

Kapitel 7	Omdannelse til aktieselskab	73
7.1.	Indledning	73
7.2.	Problemer i forbindelse med omdannelse	74
7.2.1.	Beslutning om omdannelse	75
7.2.2.	Kapitalforhold og hæftelse	76
7.2.3.	Fordeling af kapitalen mellem selskabsdeltagerne	78
7.2.4.	Stiftelse af aktieselskabet	79
7.2.5.	Universalsuccession	79
7.2.6.	Skatte- og afgiftsmæssige forhold	81
7.3.	Vurdering	81
7.4.	Konklusion	82
Kapitel 8	Egne aktier	83
8.1.	Indledning	83
8.2.	Gældende regler om egne aktier	83
8.2.1.	Aktieselskabsloven	83
8.2.2.	Årsregnskabsloven	85
8.2.3.	Lov om banker og sparekasser samt lov om forsikringsvirksomhed	85
8.2.4.	Det 2. selskabsdirektiv	86
8.3.	Retsstillingen i andre lande	87
8.4.	Vurdering af retsstillingen omkring egne aktier	89
8.5.	Konklusion	93
Kapitel 9	Ledelsens beføjelser, pligter og ansvar	95
9.1.	Indledning	95
9.2.	De gældende regler. Indhold og baggrund	95
9.2.1.	Beføjelser og pligter	95
9.2.2.	Ansvar	96
9.3.	Forslaget til 5. selskabsdirektiv	98
9.4.	Vurdering og konklusion	99
Kapitel 10	Ændringer i lov om forsikringsvirksomhed og bank- og sparekasseloven	103

Kapitel 11	Lov om erhvervsdrivende fonde	105
11.1.	Indledning	105
11.2.	Regeringens redegørelse om afbureaukratisering og Industriministeriets fremtidssikringsrapport	105
11.3.	Ændringerne i erhvervsfondsloven ved lov nr. 350 af-6. juni 1991	106
11.4.	Panelets forslag	108
11.4.1.	Fondsmyndigheden	108
11.4.2.	Tvangsopløsning	110
 Kapitel 12	 Panelets lovforslag	 113
12.1.	Lovforslag	113
12.2.	Bemærkninger	139
 Bilag 1	 Oversigt over 13 forsøg på fjendtlige overtagelser.	
	Kilde: Børsens Nyhedsmagasin nr. 9/18 1990.	
 Bilag 2	 A survey of Takeover Defenses in Seven Non-Anglo-American Countries.	
	Kilde: Arthur Stonehill og Kåre Dullum: Nationaløkonomisk Tidsskrift 1990, nr. 1.	
 Bilag 3	 Oversigt over EF-medlemsstaternes gennemførelse af 6. selskabsdirektiv (82/891 /EØF) om spaltning af aktieselskaber.	
 Bilag 4	 Forslag til lov om ændring af forskellige skattelove (gennemførelse af fusionsdirektivet og moder-/datter selskabsdirektivet). Lovforslag nr. L 20 med bilag, fremsat den 3. oktober 1991.	

Kapitel I

Indledning

I.1. Panelets kommissorium.

Industriministeren gav Selskabsretspanelet den 30. marts 1990 følgende kommissorium vedrørende gennemgang og forenkling m.v. af den selskabsretlige regulering samt lov om erhvervsdrivende fonde:

»Industriministeren nedsatte i august 1988 et udvalg, der fik til opgave at foretage en kritisk gennemgang af Industriministeriets virksomhed med henblik på fremtidstilpasning.

På grundlag af rapportens anbefalinger og den efterfølgende høring over rapporten [Fremtidssikring. Rapport fra Industriministeriets Fremtidssikringsudvalg December 1988] har industriministeren truffet afgørelse om, hvilke af rapportens forslag der skal fremmes.

På denne baggrund anmodes Industriministeriets Selskabsretspanel om at gennemgå aktieselskabsloven, anpartsselskabsloven og lov om erhvervsdrivende fonde og fremkomme med forslag, som panelet finder egnede med henblik på en forenkling og fremtidstilpasning af disse love under hensyn til erhvervslivets strukturændring, den stigende internationalisering og EF's indre marked.

Inden for aktieselskabsloven anmodes panelet om særligt at vurdere:

- Lovens beskyttelsesregler, herunder
 - a) minoritetsbeskyttelsesreglerne,
 - b) regler om stemmeretsbegrænsning og
 - c) regler om omsætteligheds- og ejerbegrænsning,

set i lyset af princippet om, at enhver aktionær som hovedregel skal have indflydelse i forhold til sin aktiebesiddelse.

Sigtet bør være, at reglerne skal være præcise og klare, således at reglernes skønsmæssige element mindskes.

- Behovet for regler om deling af selskaber, herunder eventuelt gennemførelse af 6. selskabsretlige direktiv om spaltning, behovet for regler om omdannelse til aktieselskaber fra andre selskabsformer end an-

partsselskaber, og endelig behovet for tilpasning af reglerne om fusion set i lyset heraf.

- Hensigtsmæssigheden af reglerne om egne aktier.

Under gennemgangen af aktieselskabsloven anmodes panelet om at inddrage lov om forsikringsvirksomhed og lov om banker og sparekasser for i videst muligt omfang at samle de selskabsretlige reguleringer i aktieselskabsloven.

I lyset af panelets gennemgang af aktieselskabsloven anmodes panelet om at gennemgå lov om erhvervsdrivende fonde og i forbindelse med denne gennemgang særligt at vurdere:

- Muligheden for en indsnævring af lovens anvendelsesområde, således at dette begrænses til fonde, der selv driver eller er holdingselskaber for egentlig erhvervsvirksomhed, jf. Fremtidssikringsudvalgets rapport, s. 45. litra d.
- En forenkling af registreringsproceduren for de erhvervsdrivende fonde, således at disse ligesom andre registrerede erhvervsvirksomheder kun registreres ét sted, nemlig i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.
- Hensigtsmæssigheden af at overføre fondsmyndighedskompetencen for alle erhvervsdrivende fonde til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, samt omfanget af fondsmyndighedsopgaverne vedrørende erhvervsdrivende fonde, jf. Fremtidssikringsudvalgets rapport, s. 44-45.

Ved gennemgangen af anpartsselskabsloven anmodes panelet om at vurdere:

- Muligheden for en væsentlig forenkling af loven således, at den kun omfatter få nødvendige præceptive regler samt et begrænset deklaratisk regelsæt.
- Spørgsmålet om, hvorvidt selskabstypen kun bør kunne anvendes af selskaber med en begrænset deltagerkreds (f.eks. 10 anpartshavere) og/eller med en begrænset indskudskapital, egenkapital eller omsætning.

Industriministeriet vil i lyset af det omfattende arbejde, som herved overdrages Selskabsretspanelet, udvide panelets sekretariat således, at der i samråd med formanden nedsættes en mindre gruppe med varierende faglig sammensætning til under formandens ledelse at forberede oplæg til brug for panelets gennemgang af de enkelte love.

Forslag til ændring af aktieselskabsloven og lov om erhvervsdrivende fonde påregnes fremsat i folketingsåret 1992/93, hvorfor panelet bør afgive en betænkning herom i løbet af 1991. Forslag til ændring af anpartselskabsloven påregnes fremsat i folketingsåret 1993/94, hvorfor panelet bør afgive betænkning herom i løbet af 1992.«

I tilslutning til dette kommissorium er Selskabsretspanelet blevet anmodet om at behandle spørgsmålet om direktionens og bestyrelsens beføjelser og pligter samt disse selskabsorganers ansvar.

1.2. Panelets sammensætning.

Panelet har følgende sammensætning:

Professor, dr.jur. Bernhard Gomard (formand) og

Advokat Eskil Trolle, Bech-Bruun & Trolle, (næstformand, udnævnt pr. 1. september 1991),

begge udpeget af Industriministeren.

Følgende er indstillet i fællesskab af Assurandør-Societetet, Detailhandlens Fællesråd, Danmarks Rederiforening, Finansrådet, Det Danske Handelskammer, Håndværksrådet og Industrirådet:

Administrerende direktør Flemming Hasle,
Det Østasiatiske Kompagni A/S,

Vicedirektør Lars Krobæk, Det Danske Handelskammer,

Underdirektør Ole Simonsen, Unidanmark A/S og

Afdelingschef, advokat Peter Fosdal, Industrirådet.

Endvidere:

Vicedirektør, advokat Jørgen Christiansen, Fællessekretariatet Arbejderbevægelsens Erhvervsråd Det kooperative Fællesforbund, indstillet af Arbejderbevægelsens Erhvervsråd,

Statsautoriseret revisor Morten Iversen,
Price Waterhouse/ Seier-Petersen, indstillet af Foreningen af Statsautoriserede Revisorer,

Advokat Preben Scheel, De Danske Mejeriers Fællesorganisation, indstillet af Danske Andelsselskaber,

Advokat Suzanne Helsteen, Advokatfirmaet Reumert & Partnere, indstillet af Pensionskasserådet, Foreningen af Firmapensionskasser, ATP og LD, udnævnt pr. 1. oktober 1991,

Advokat Eskil Trolle, Bech-Bruun & Trolle, indstillet af Advokatrådet, fra 1. oktober 1986 til 1. september 1991,

Advokat Mogens Skipper-Pedersen, Kromann & Munter, indstillet af Advokatrådet, udnævnt pr. 1. december 1991,

Direktør Ole Blöndal, Erhvervs- & Selskabsstyrelsen, indstillet af Industriministeriet,

Kontorchef Jørgen Hammer Hansen, Industriministeriet, indstillet af Industriministeriet, og

Sekretariats- og planlægningschef Susanne Kortsen, Finanstilsynet, indstillet af Finanstilsynet, udnævnt pr. 1. september 1991.

Panelet har nedsat et arbejdsudvalg, der har udarbejdet et udkast til betænkningen, som derefter er blevet gennemgået og vedtaget i det samlede panel. Dette arbejdsudvalg har bestået af:

professor, dr. jur. Bernhard Gomard,
advokat Eskil Trolle og
statsautoriseret revisor Morten Iversen.

Arbejdsudvalgets sekretariat har været:

Kontorchef Niels Thomsen, Erhvervs- & Selskabsstyrelsen (sekretariatsleder),

Advokat Finn Møller Kristensen, Løber & Lauritsen, udpeget af Advokatrådet,

Statsautoriseret revisor Jens L. Simonsen, Schøbel & Marholt, udpeget af Foreningen af Statsautoriserede Revisorer,

Fuldmægtig Susanne Gade Mikkelsen, Industriministeriet (til den 3. oktober 1990),

Fuldmægtig Trine Schaldemose, Erhvervs- og Selskabsstyrelsen (til den 1. januar 1991),

Fuldmægtig Ann Vibeke Eggli, Erhvervs- og Selskabsstyrelsen (fra den 1. januar 1991 til den 1. marts 1991),

Fuldmægtig Merete Sejten, Erhvervs- og Selskabsstyrelsen (fra den 1. marts 1991),

Fuldmægtig Ida Rosenberg, Industriministeriet (fra den 1. september 1991), og

Fuldmægtig Torben Garne, Finanstilsynet (fra den 1. september 1991).

1.3. Panelets oprettelse og funktion.

Selskabsretspanelet er oprettet den 26. august 1971, hvor professor Gomard blev anmodet om som eneudredningsmand at udarbejde udkast til en dansk lovgivning vedrørende den selskabsform, der kom til at hedde anpartsselskab. Samtidig blev der udpeget en række sagkyndige fra erhvervsorganisationerne samt nogle embedsmænd, som professor Gomard skulle holde sig i kontakt med under sit arbejde.

Panelets kommissorium blev imidlertid udvidet, idet det forestående medlemskab af De Europæiske Fællesskaber nødvendiggjorde, at man fra dansk side tog stilling til indholdet af en række selskabsretlige direktivforslag. Med henblik på at skabe grundlag for denne stillingtagen fandtes det naturligt at indhente vejledende udtalelser fra det netop nedsatte selskabsretspanel. Panelet er blevet opretholdt som et rådgivende udvalg, der har afgivet vejledende udtalelser til brug for fastlæggelsen af den danske stillingtagen til direktivforslagene. Sådanne udtalelser er blevet afgivet løbende efter anmodning af Industriministeriet. Panelet har endvidere til opgave efter vedtagelsen af et direktiv at udarbejde udkast til og afgive udtalelse over lovforslag til gennemførelse af direktivet.

Sideløbende med udarbejdelsen af denne betænkning har panelet varetaget denne almindelige opgave med afgivelse af vejledende udtalelser. Panelet afgav den 5. februar 1991 sine bemærkninger til kapitel 5 - 7 i forslaget til 5. selskabsdirektiv om aktieselskabers struktur og deres organers beføjelser og pligter. Da panelets drøftelser navnlig havde samlet sig om direktivforslagets art. 33 om stemmeretsbegrænsninger blev panelets notat om stemmeretsbegrænsninger i aktieselskaber vedlagt. Dette notat er benyttet som et foreløbigt grundlag for betænkningens kapitel 3 om stemmeretsbegrænsninger.

Kapitel 2

Hovedpunkter i betænkningen

Hovedpunkterne i panelets vurderinger og ændringsforslag er:

- Bortfald af kravet i aktieselskabslovens § 1, stk. 3, om fordeling af aktiekapitalen i mindst tre aktier.
- Bortfald af kravet i § 3, stk. 2, om at antallet af stiftere skal være mindst 3.
- Bortfald af adgangen til at foretage successiv indbetaling af aktiekapitalen efter aktieselskabslovens § 11, stk. 2.
- Udvidelse af anvendelsesområdet for bestemmelserne om indløsningsret og -pligt i aktieselskabslovens §§ 20b - 20d til også at omfatte aktionærer, som ikke er moderselskaber, bl.a. fysiske personer og fonde. Endvidere præciseres, at bestemmelserne finder anvendelse, uanset om aktionærer har bopæl eller hjemsted inden for eller uden for landets grænser.
- Ophævelse af kravet i aktieselskabslovens § 21, stk. 1, om udstedelse af aktiebrev, når aktierne ikke udstedes gennem Værdipapircentralen.
- Præcisering af retsstillingen vedrørende rettede emissioner.
- Regler om udstedelse af tegningsoptioner (warrants).
- Ophævelse af den beløbsmæssige begrænsning til halvdelen af aktiekapitalen ved generalforsamlingens beslutning om optagelse af konvertibelt lån efter aktieselskabslovens § 41, stk. 1.
- Indførelse af adgang til at bemyndige bestyrelsen til at træffe beslutning om udstedelse af tegningsoptioner eller optagelse af konvertibelt lån.
- Undersøgelse af de gældende regler vedrørende egne aktier.
- Undersøgelse af de gældende regler vedrørende ledelsens beføjelser, pligter og ansvar.
- Undersøgelse af de gældende regler om A- og B-aktier (differentieret stemmевægt) og om stemmeloffer samt af nye bestemmelser herom i forslaget til 5. selskabsdirektiv.

- Bortfald af reglen i aktieselskabslovens § 67, stk. 2, således at suspension af stemmeretten på ny erhvervede aktier begrænses.
- Ændring af beregningsgrundlaget for det beslutningsdygtige flertal på generalforsamlingen til i højere grad at være »den repræsenterede stemmeberettigede kapital« frem for den samlede eller stemmeberettigede kapital.
- Lempelse af det eksisterende krav i aktieselskabslovens § 79, stk. 1, om tiltrædelse af samtlige aktionærer til beslutning om vedtægtsændringer, hvorved aktionærernes særrettigheder berøres.
- Indførelse af indløsningsret for en overstemt minoritet ved beslutninger truffet efter minoritetsbeskyttelsesreglen i § 79, stk. 1 (§ 79, stk. 2, efter ændringsforslaget).
- Udvidelse af de beslutninger, der kræver majoritet efter minoritetsbeskyttelsesreglen i § 79, stk. 1, (§ 79, stk. 2, efter ændringsforslaget) til også at omfatte stemmeloft, omsættelighedsindskrænkninger i form af ejerloft og samtykke, ændringer af retsforholdet mellem aktionærerne og forrykkelse af retsforholdet mellem aktionærerne som led i en spaltning.
- Indførelse af mulighed for omdannelse af selskaber med begrænset ansvar, der ikke er undergivet aktieselskabsloven eller anpartsselskabsloven.
- Gennemførelse af 6. direktiv om spaltning af aktieselskaber i dansk ret.
- Forenkling af lov om forsikringsvirksomhed og lov om banker og sparekasser med ophævelse af de bestemmelser, der svarer til aktieselskabslovens.
- Samling af opgaverne som fondsmyndighed for erhvervsdrivende fonde i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

Resultatet af panelets gennemgang af selskabslovene er samlet i udkast til forslag til ændring af aktieselskabsloven, forsikringsvirksomhedsloven, bank- og sparekasseloven samt lov om erhvervsdrivende fonde med bemærkninger i betænkningens kap. 12.

Kapitel 3

Stemmeretsbegrænsninger

3.1. Indledning.

I dette kapitel beskrives og vurderes vedtægtsbestemmelser om stemmeretsbegrænsninger i aktieselskaber. Stemmeretsbegrænsninger kan bestå i stemmeretsdifferentiering, i stemmeloft, dvs. en begrænsning i antallet af stemmer der kan afgives af en enkelt aktionær og i en ventetid efter overdragelse af aktier for erhvervelse af stemmeret, jf. aktieselskabslovens § 67, stk. 2. Ejerlofter, som har en lignende men stærkere virkning end stemmelofter, er omtalt i kapitel 4,

Forslaget til EFs 5. selskabsretlige direktiv indeholder bestemmelser om stemmeretsbegrænsninger, der afviger væsentligt fra gældende dansk ret.

3.2. Forslaget til 5. selskabsdirektiv.

EF-Kommissionens 1. ændrede forslag til 5. selskabsdirektiv af 1983 (EFT nr. C 240 af 9. april 1983 s. 2) indeholder i art. 33, stk. 1 og 2, sålydende bestemmelser:

- »1. Aktionærens stemmeret står i forhold til den andel af den tegnede kapital, der repræsenteres af aktionæren.
2. Uanset bestemmelserne i stk. 1 kan medlemsstaternes lovgivninger tillade, at der i vedtægterne fastsættes:
 - a) En begrænsning eller en udelukkelse af stemmeretten for aktier, der tillægges særlige rettigheder;
 - b) En begrænsning af antallet af stemmer for aktier, der tilhører den samme aktionær, såfremt denne begrænsning i det mindste gælder for alle aktionærer af samme klasse.«

Dette forslags art. 33, stk. 2, litra a, afviger fra bestemmelsen i aktieselskabslovens § 67, stk. 1, idet et selskab vil kunne udstede både aktier med begrænset stemmeret og begrænset til mindre end 1/10 og aktier uden stemmeret, men kun såfremt der er tillagt disse aktier særlige rettigheder (præferenceaktier).

Bestemmelsen i litra b om adgangen til at fastsætte et stemmeloft stemmer overens med dansk ret, jf. bl.a. aktieselskabslovens § 79, stk. 3.

I en meddelelse til Rådet af 10. maj 1990 udtalte Kommissionen, at den agtede at ændre forslaget til 5. direktiv således, *at* der kun kan udstedes stemmeløse aktier for halvdelen af aktiekapitalen, og *at* disse aktier automatisk opnår stemmerettigheder, såfremt selskabet ikke yder de præferencer, der er knyttet til aktierne indenfor et fastsat tidsrum. Endvidere fandt Kommissionen nu, at adgangen til at vedtage stemmeloffer burde afskaffes. Kommissionen fremsatte herefter et nyt forslag, »anden ændring af forslag til Rådets 5. direktiv om aktieselskabers struktur....« (EFT nr. C 7 af 11. januar 1991, s. 4). I dette ændrede forslag lyder art. 33, stk. 2, således:

»Uanset bestemmelserne i stk. 1 kan medlemsstaternes lovgivninger tillade, at der i stiftelsesoverenskomsten eller i vedtægterne fastsættes en begrænsning eller en udelukkelse af stemmeretten for aktier, der er tillagt særlige rettigheder. Sådanne aktier må højst udgøre 50% af den tegnede kapital. Har selskabet i et tidsrum af højst tre på hinanden følgende regnskabsår ikke fuldt ud opfyldt de forpligtelser, der er knyttet til disse aktier, tillægges indehaverne af disse aktier samme stemmeret som de øvrige aktionærer, dog i forhold til den andel af den tegnede kapital, deres aktier repræsenterer.«

Europaparlamentet foreslog under behandlingen af Kommissionens forslag, at stemmerettighederne efter stemmeløse aktier på ny skal indskrænkes, når selskabet igen er i stand til at opfylde sine særlige forpligtelser overfor disse aktier.

Kommissionen har indarbejdet dette forslag i en »tredje ændring af forslag til Rådets 5. direktiv...«, KOM (91) 372. Samtidig blev den treårige frist for opfyldelse af præferencen fjernet.

Europaparlamentet foreslog endvidere, at adgangen til at træffe bestemmelser om stemmeloffer blev opretholdt. Kommissionen har ikke medtaget dette forslag i tredje ændring af forslaget til Rådets 5. direktiv.

Der er som nævnt i afsnit 3.4. efter gældende tysk og fransk ret adgang til at udstede stemmeløse præferenceaktier.

3.3. Reglerne om begrænsning af stemmeret i Danmark.

Enhver aktie skal give stemmeret, jf. aktieselskabslovens § 67, stk. 2, men der kan i vedtægterne træffes bestemmelse om stemmeretsbegrænsninger. En stemmeretsbegrænsning kan angå aktierne i en bestemt aktieklasse i forhold til andre aktieklasser. En stemmeretsbegrænsning kan også angå bestemte aktionærer, enten store aktionærer (stemmeloft), nye aktionærer (noteringsfrist som betingelse for udøvelse af stemmeret, jf. aktieselskabslovens § 67, stk. 2) eller anonyme aktionærer (forpligtelse for navneaktier til at lade sig notere i aktiebogen eller anmelde eller dokumentere erhvervelse af aktier for at kunne gøre stemmeret gældende på generalforsamlingen, jf. aktieselskabslovens § 27).

3.3.1. Aktier med forskellig stemmeværdi.

Aktiekapitalen kan som nævnt deles i forskellige aktieklasser, og stemmeværdien af aktierne i en aktieklasse kan forøges, men ikke ud over 10 gange stemmeværdien af nogen anden aktie af samme størrelse, jf. aktieselskabslovens §§ 17 og 67. Disse regler fandtes ikke i den tidligere aktieselskabslov af 1930.

Aktier uden stemmeret eller aktier, hvis stemmeværdi overstiger 10 gange værdien af nogen anden aktie eller noget andet aktiebeløb af samme størrelse, der er tegnet før ikrafttrædelsen den 1. januar 1974 af den nugældende lov af 1973 om aktieselskaber, vedbliver at eksistere med deres oprindelige stilling, jf. aktieselskabslovens § 169. Denne overgangsbestemmelse er blevet forstået således, at selskaber, der havde sådanne aktier, kan udstede nye aktier med mere end 10 dobbelt stemmeret eller stemmeløse aktier ved fondsemission, men ikke ved aktietegning, jf. nedenfor i afsnit 3.8.

Bankaktieselskaber må ikke etablere aktieklasser med forskellig stemmeret, jf. lov om banker og sparekasser §3. K. Bjørn Jensen m.fl. anfører i en kommentar til denne lov (1976 s. 54), at forbuddet »skal forebygge, at bankaktier gøres til genstand for spekulation med fare for, at en banks forhold afgøres af særinteresser«. Bestemmelsen i § 3 antages ikke at være til hinder for, at der optages regler om stemmeloft (eller ejerloft) i vedtægterne for et pengeinstitut. Der findes ikke tilsvarende bestemmelser om forsikringselskaber og realkreditinstitutter. Vedtægterne for et real-

kreditaktieselskab, der er opstået ved omdannelse af et eksisterende realkreditinstitut til aktieselskab, skal indeholde bestemmelser om stemmeretsbegrænsning for andre end den oprindelige forening eller fond, jf. realkreditlovens § 70, stk. 2. Også vedtægterne for et sparekasseaktieselskab, som er opstået ved en sparekasses omdannelse til aktieselskab, skal indeholde bestemmelse om stemmeretsbegrænsning for aktionærerne, jf. bank- og sparekasselovens § 52f.

Den børsretlige regulering åbner mulighed for, at selskaber med flere aktieklasser, der er tillagt forskellig stemmeret, får noteret én, flere eller alle aktieklasser på en fondsbørs. På Københavns Fondsbørs har 80% af selskaberne indenfor kategorierne »handel og service« og »industri« udnyttet muligheden for at etablere forskellige aktieklasser, og en stemmeretsdifferentiering på 1:10 er i langt de fleste tilfælde den eneste forskel mellem aktierne.

Aktieselskabsloven af 1973 har sikret aktier med mindre stemmeret end andre aktier (»B-aktier«) en særlig indflydelse udover den mindre stemmeret navnlig ved bestemmelsen i § 78 om, at vedtægtsændringer kræver vedtagelse med mindst 2/3 flertal både af de afgivne stemmer og af den repræsenterede stemmeberettigede kapital. Reglerne om adgang til at udøve visse minoritetsbeføjelser, som at kræve indkaldt til en ekstraordinær generalforsamling og at kræve en yderligere revisor udpeget, jf. aktieselskabslovens § 70 og årsregnskabslovens § 61a, stk. 2, tillægger aktionærer, der ejer 10% af aktiekapitalen denne beføjelse uanset disse aktionærers stemmeret.

Aktionærerne i et selskab med stemmeretsdifferentiering kan, såfremt der er tilstrækkelig tilslutning dertil, ophæve bestemmelserne herom. En vedtægtsændring, der medfører en forskydning af retsforholdet mellem flere aktieklasser i selskabet, kan gennemføres af aktionærer, der ejer mindst 2/3 af den på generalforsamlingen repræsenterede del af den aktieklasse, hvis retsstilling forringes, jf. aktieselskabslovens § 79, stk. 3, 2. pkt. I et selskab med A-aktier med fuld stemmeret og B-aktier med 1/10 stemmeret vil stemmeretsbegrænsningen for B-aktierne således kunne ophæves, såfremt 2/3 af de på generalforsamlingen repræsenterede A-aktier stemmer herfor.

Aktieselskabslovens regler gør det muligt, at 9,1% af aktiekapitalen tillægges et flertal af stemmerne:

<i>Aktiekapital</i>		<i>Stemmer</i>
91 aktier à 10	stemmer	910 stemmer
909 aktier à 1	stemme	909 stemmer
1.000 aktier		1.819 stemmer

Efter Kommissionens forslag er den kapitalandel, der vil være tilstrækkelig til at udøve stemmemajoritet i et selskab, der har udstedt det højst tilladte antal stemmeløse præferenceaktier 25,1% :

<i>Aktiekapital</i>		<i>Stemmer</i>
500 aktier à 1	stemme	500 stemmer
500 aktier à 0	stemmer	0 stemmer
1.000 aktier		500 stemmer

Stemmemæssig majoritet kan opnås ved 251 aktier med stemmeret svarende til 25,1% af aktiekapitalen.

Såfremt der i stedet for stemmeløse præferenceaktier udstedes præferenceaktier med en stemmevægt på 1:10, ser regnestykket således ud:

<i>Aktiekapital</i>		<i>Stemmer</i>
500 aktier à 10	stemmer	5.000 stemmer
500 aktier à 1	stemme	500 stemmer
1.000 aktier		5.500 stemmer

Aktiemajoritet kan i dette tilfælde opnås med 275 aktier à 10 stemmer og en aktie à 1 stemme, svarende til 2.751 stemmer eller i alt 27,51% af aktiekapitalen.

3.3.2. Stemmeloft.

Bestemmelsen i aktieselskabslovens § 172, stk. 2, åbner adgang for generalforsamlingen til med kvalificeret majoritet (4/5) at fastsætte et stemmeloft i vedtægterne, således at hver aktionær, uanset hvor mange aktier

han ejer, kun har én eller dog højst et begrænset antal stemmer. En vedtægtsbestemmelse om maksimeret stemmeret antages at kunne udbygges med en regel om, at aktionærer, der må anses for én interessegruppe, tilsammen kun har det maksimerede antal stemmer.

På Københavns Fondsbørs aktiemarked I og II indeholder 89% af bankaktieselskabernes vedtægter regler om stemmeloft. De selskaber, der er noteret på aktiemarked III, anvender stemmelofter i endnu større omfang.

Den regel, der nu findes i aktieselskabslovens § 172, blev indføjet i den tidligere aktieselskabslov i 1962 (ved lov nr. 225 af 22. juni 1962) i forbindelse med forberedelserne til Danmarks indtræden i EF. Formålet med at give selskaberne mulighed for at indføre regler om et stemmeretsloft eller om, at der til overdragelse af selskabets aktier kræves godkendelse af selskabets bestyrelse (nu aktieselskabslovens § 172, stk. 1), var at give selskaberne mulighed for at beskytte sig mod uønskede opkøb.

Kommissionen har som allerede nævnt i »anden ændring af forslag til 5. direktiv om aktieselskabers struktur...« (EFT nr. C 7 af 11. januar 1991) foreslået muligheden for at indføre eller have bestemmelser om stemmelofter ophævet. Adgangen til at indføre stemmeloft blev foreslået genindsat i forslaget af Parlamentet, men Kommissionen har ikke fulgt dette ønske. Bestemmelser om godkendelse som betingelse for overdragelse eller om maksima for ejer af aktier er ikke omtalt i Kommissionens forslag til 5. direktiv.

3.3.3. Noteringsfrist for aktier.

Det kan i vedtægterne bestemmes, at en aktionær, der har erhvervet aktier ved overdragelse, først kan udøve stemmeretten for disse aktier efter en vis tids forløb. Denne frist må dog ikke overstige 3 måneder, efter at aktieerhvervelsen er noteret i aktiebogen eller aktionæren har anmeldt og dokumenteret erhvervelsen for selskabet, jf. aktieselskabslovens § 67, stk. 2. En sådan noteringsfrist er en ikke ualmindelig forsvarsmekanisme imod overraskelser og uønskede overtagelsesforsøg. Reglen betyder, at en køber må vente i indtil 3 måneder, inden hans aktier får stemmeret, og selskabet kan i denne periode med et flertal af de øvrige aktionærer bag sig eventuelt gennemføre beskyttelsesforanstaltninger.

Betydningen af reglen om en noteringsfrist fremgår af en nylig afsagt højesteretsdom (UfR 1991.180H). Højesteret fastslog i denne dom, at nyerehvervede aktieposter i fristperioden ikke medregnes ved opgørelsen af den repræsenterede stemmeberettigede kapital, som kan deltage i beslutning om vedtægtsændringer efter reglen i § 78. En køber har herefter i indtil 3 måneder hverken en positiv eller en blokerende indflydelse i kraft af sin kapitalandel. De øvrige aktionærer kan gennemføre ændringer af væsentlig betydning, og f.eks., som i UfR 1991. 180H vedtage en bemyndigelse for bestyrelsen til at forhøje aktiekapitalen uden fortegningsret for aktionærerne, jf. herved aktieselskabslovens § 30.

Reglen om en noteringsfrist, således som den nu er fortolket af Højesteret, giver et selskab væsentlig mulighed for at hindre en uønsket overtagelse.

En undersøgelse af andre landes retsstilling viser, at disses selskabslovgivning enten ikke giver mulighed for suspension af en aktiekøbers stemmeret, eller at den mulige suspensionsperiode er væsentligt kortere end 3 måneder.

Panelet foreslår, at muligheden for gennem vedtægtsbestemmelse at fastsætte en egentlig noteringsfrist afskaffes, jf. lovforslagets § 1, nr. 46, og bemærkningerne dertil. Selskabsledelsen har en legitim interesse i at få kendskab til, hvem der i kraft af en nyindkøbt aktiepost kan gøre sin indflydelse gældende på en forestående generalforsamling, og det bør derfor gennem vedtægtsbestemmelse kunne gøres til en betingelse for stemmerettens udøvelse, at aktionæren er noteret i aktiebogen eller har anmeldt og dokumenteret sin erhvervelse forud for dagen for udsendelsen af mødeindkaldelse eller, såfremt indkaldelsen offentliggøres, før indkaldelsen til generalforsamlingen. De aktieposter, hvor stemmeretten herefter er suspenderet, bør medtælles ved opgørelsen af den repræsenterede stemmeberettigede aktiekapital ved afgang af, om det nødvendige 2/3 flertal til vedtægtsændring er opnået.

3.3.4. Navneaktier.

Aktier kan udstedes på navn eller ihænde, jf. aktieselskabslovens § 18, stk. 2. Udstedelsen af ihændeaktier sikrer i forbindelse med nominationsordningen ved registrering i Værdipapircentralen muligheden for anonymitet for aktionærerne, jf. Værdipapircentrallovens § 13a, stk. 2, og

Karnovs Lovsamling 1990, s. 5662, note 40. Opmærksomheden henledes i denne forbindelse på bestemmelserne vedrørende offentlighed om større aktieposter i aktieselskabslovens §§ 28a-28c og den tilhørende bekendtgørelse nr. 461 af 18. juni 1991 om opgørelse af, meddelelse om og offentliggørelse af betydelige andele i børsnoterede selskaber. I selskaber, hvis aktier efter vedtægterne skal lyde på navn, er aktionærerne forpligtet til at lade sig notere i aktiebogen eller at anmelde og dokumentere sin erhvervelse af aktier, hvis de vil gøre deres stemmeret gældende på generalforsamlingen, jf. aktieselskabslovens § 27.

3.4. Retsstillingen i andre europæiske lande.

Kommissionen har med sit forslag til 5. direktiv rejst spørgsmålet, om det er hensigtsmæssigt og i tidens ånd, at der kan ske afvigelse fra aktiernes ligestilling. I andre EF-lande følges i videre omfang end i Danmark - og de øvrige nordiske lande - proportionalitetsprincippet: »en aktie, en stemme« med begrænsede undtagelser.

Den korte gennemgang i dette afsnit af retsstillingen i andre europæiske lande angår kun muligheden af gennem opdeling af aktiekapitalen i aktieklasser at forøge visse aktiers stemmевærdi i forhold til andre aktier af samme nominelle størrelse.

Som kilde er navnlig brugt *Jura Europae* af Wolfgang Heferwehl m.fl., München 1989.

Princippet om »samme kapitalindsats, samme stemmeret« (»one share one vote«) er i væsentligt omfang gældende i Frankrig, Belgien, Tyskland, Holland og Italien, mens der i England, Irland og Danmark samt i Sverige og Norge tillades vide afvigelser fra dette princip.

I *Frankrig* blev det ved en lov af 1933 bestemt, at stemmeretten skal svare til andelen af aktiekapitalen. Det kan dog i vedtægterne bestemmes, at aktier, der lyder på navn, er fuldt indbetalt og har været noteret på samme navn i mindst 2 år, skal have dobbelt stemmeret. Den dobbelte stemmeret bortfalder ved overdragelse. I 1978 blev der indført mulighed for at udstede ikke-stemmeberettigede præferenceaktier.

I *Belgien* anses det for stridende mod »ordre public« at udstede stemmeløse aktier, og siden 1934 har også flerstemmeaktier været forbudt. Eneste undtagelse herfra synes at være udstedelse af »stifterandele« (part bénéficiaires), der i vedtægterne kan tillægges visse begrænsede stemmerettigheder.

I *Tyskland* er både flerstemmeaktier og stemmeløse aktier principielt forbudt (§§ 12 og 1341 i den tyske Aktiengesetz af 1965). Der kan dog i særlige tilfælde (normalt offentlige forsyningsselskaber - Versorgungsunternehmen) udstedes flerstemmeaktier. Hertil kræves dog særlig myndighedstilladelse. Endvidere kan udstedes stemmeløse præferenceaktier (§ 139 I). Betales mindsteudbyttet ikke senest året efter tillige med den fulde dividende for dette år, indtræder stemmeretten igen (§ 140 II). Der kan træffes bestemmelse om stemmerettigheder, og sådanne bestemmelser blev i løbet af 1970'erne ret udbredte.

I *Holland* er udgangspunktet ligeledes, at aktionærerne skal have stemmeret i forhold til aktiekapitalen. Herfra er dog 2 undtagelser. Stemmeretten kan være degressiv i forhold til en stigende kapitalandel, og der er mulighed for gennem fastlæggelse af stemmeloft at etablere forskellig stemmeret i forhold til den investerede kapital.

I *Italien* har udstedelse af flerstemmeaktier været forbudt siden 1942. Der kan dog i særlige tilfælde udstedes stemmeløse præferenceaktier.

I *England* og *Irland* er der vide muligheder for at etablere aktieklasser med forskellige rettigheder, herunder differentieret stemmевægt.

Den *svenske* ordning - mulighed for forskellig stemmевægt, men alene i forholdet 1:10- var forbillede ved indførelsen af denne ordning i Danmark i 1973. Ordningen var blevet indført i Sverige ved Aktiebolagslagen af 1944 og er fortsat gældende.

Efter den *norske* aktieselskabslovs §§ 9-13 kan der udstedes aktier med begrænset eller ingen stemmeret, forudsat at antallet af aktionærer i den pågældende aktieklasse er under 20. Overdragelser, hvorved antallet af aktionærer bliver 20 eller derover, er ugyldige i forhold til selskabet.

3.5. Strukturændringer i erhvervslivet.

I Danmark og i de øvrige nordiske lande er både regler om stemmeretslofter og om stemmeretsdifferentiering indarbejdet som en fast og værdsat bestanddel af vedtægterne i et stort antal selskaber og både aktiernes værdi og aktionærernes indflydelse beror bl.a. for en del på disse regler. En ændring med virkning også for bestående selskaber ville derfor være meget vanskelig at gennemføre og ville uundgåeligt få indgribende og formentlig for en del utilsigtede virkninger. Adgangen til at skaffe kapital ved som noget nyt at udstede B-aktier har i flere tilfælde vist sig værdifuld i situationer, hvor ejerne af en ekspanderende virksomhed, der beslutter sig for at blive børsnoteret, ønsker fortsat at kunne lede virksomheden og kan få sikkerhed herfor ved hjælp af en stemmeretsdifferentiering.

Det er blevet gjort gældende, at stemmeretsbegrænsninger hindrer eller vanskeliggør strukturændringer i erhvervslivet ved sammenlægning af virksomheder, virksomhedsovertagelser og privatisering af koncessionerede eller offentlige virksomheder. Kommissionen vil med sit forslag til 5. direktiv fjerne disse hindringer eller vanskeligheder. Kommissionens intention kræver formentlig, at forslaget gennemføres med virkning også for eksisterende virksomheder med A- og B-aktier. Panelet er enig i, at der er et behov for strukturændringer, men er ikke enig i, at afskaffelse af stemmeretsdifferentiering og stemmeretslofter er nødvendig, for at dette behov kan tilgodeses. Der er i de senere år gennemført et betydeligt antal virksomhedsoverdragelser og fusioner, og langt de fleste af disse overtagelser er sket i enighed mellem ledelse og aktionærer i de involverede selskaber. Generationsskifte og andre personlige forhold har været medvirkende til gennemførelse af en del overdragelser og fusioner. Personlige interesser har formentlig i nogle tilfælde forsinket hensigtsmæssige strukturændringer. Opnåelse af enighed om overtagelsen af en virksomhed er imidlertid især afhængig af, om den rigtige pris tilbydes. En svækkelse af ledelsens forhandlingsposition vil ikke altid være til aktionærernes gavn. Personlige interesser vil i hvert fald kun sjældent i det lange løb forhindre en strukturændring, som er hensigtsmæssig og af værdi for både køber og sælger.

Overtagelse af en virksomhed i strid med ledelsens eller visse aktionærgruppers interesser er omgivet med stor opmærksomhed. Sådanne »fjendtlige« overtagelser har længe været kendt i England og USA, og der har i disse lande været ført en omfattende diskussion om motiverne bag og

virksomheden af sådanne overtagelser. Advokat Jan Schans Christensen konkluderer i sin nyligt udkomne bog om »Contested Takeovers in Danish Law - A Comparative Analysis based on a Law and Economics Approach« 1991, s. 80, formentlig med rette, at debatten i USA ikke har bragt en endelig afklaring af spørgsmålet, om fjendtlige overtagelser er samfundsmæssigt gavnlige eller skadelige.

Overtagelse af virksomheder i strid med ledelsens eller visse aktionærgruppers interesser har ikke tidligere været almindeligt forekommende i Danmark. I den seneste tid er der imidlertid set forsøg på sådanne overtagelser, men hidtil synes intet forsøg at være lykkedes, således at køb af en aktiemajoritet mod ledelsens ønske er gennemført. En liste offentliggjort i Børsens Nyhedsmagasin nr. 9 af 18. maj 1990 over nogle forsøg på sådanne overtagelser i de seneste år er optaget i betænkningen som bilag 1. Set fra et samfundsmæssigt synspunkt synes det at måtte være ønskeligt at undgå spekulation i kursgevinster ved opkøb, der ikke fører til virksomhedsovertagelse, og som ikke kan føre til styrkelse af produktion og beskæftigelse. Gennemførelsen af opkøb, der fører til en dekapitalisering af virksomheden er ej heller samfundsgavnlige. På den anden side bør der ikke lægges urimelige hindringer i vejen for en strukturrationalisering, der kan medvirke til, at danske virksomheder til stadighed er konkurrencedygtige overfor konkurrenter i ind- og udland.

Virksomheder, deres ledere og situation er forskellige. Det kan ikke fastslås med gyldighed for enhver virksomhed og situation, om en stemmeretsbegrænsning har en positiv eller negativ virkning som hindring for strukturtilpasning og styrkelse af konkurrenceevnen, eller som sikring af aktionærernes og samfundets interesse i en ledelse motiveret af virksomhedernes tarv på længere sigt. I dansk erhvervsliv har adskillige virksomheder succes, uanset at en overtagelse af virksomheden ved opkøb af dennes aktier ikke kan gennemføres, fordi virksomheden er fondsejet. Heller ikke en andelsvirksomhed kan gøres til genstand for et »hostile takeover«. Den udstrakte brug af stemmeretsbegrænsninger og stemmeretslofter udelukker ikke virksomhedsovertagelser. Dette fremgår af Konkurrencerådets oversigt »Fusioner og virksomhedsovertagelser, 1989«. Der var i 1989 424 fusioner og virksomhedsovertagelser i Danmark. De virksomheder, der blev overtaget, havde en omsætning på i alt 44 mia. kr., en egenkapital på 4,7 mia. kr. og 45.000 ansatte. I 1990 var der 398 fusioner og virksomhedsovertagelser, og de overtagne virksomheders nettoomsætning var på 42 mia. kr., egenkapitalen på 2,5 mia. kr. og 33.000 ansatte. Af

Danmarks Nationalbanks årsrapport for 1989, tabel 11, fremgår, at danske selskaber i 1989 investerede for 16,0 mia. kr. netto i udlandet, mens udenlandske selskaber investerede for 7,9 mia. kr. netto i Danmark. De tilsvarende tal for 1990 er henholdsvis 10,0 mia. kr. og 7,5 mia. kr. Tallene omfatter investeringer, hvor der opnås, opretholdes eller udbygges adgang til at udøve væsentlig indflydelse (min. 10% af stemmerne) på ledelsen af en erhvervsvirksomhed.

EF-Kommissionen har ladet Booz-Allen Acquisition Services udarbejde en rapport - Study on Obstacles to Takeover Bids in the European Community, Dec. 1989. Det anføres her bl.a., at en virksomheds første udbud af aktier ofte sker med differentieret stemmевægt, således at midler kan rejses samtidig med, at stemmевægten bevares. Det er rigtigt, men det har karakter af en gisning, når det videre hævdes, at udpræget familieejerskab i Danmark er grunden til, at kun to danske selskaber var med på listen over de 500 største selskaber i EF. Der er nu tolv danske selskaber med på denne liste. Der kan ikke føres bevis hverken for eller imod denne påstand eller for en påstand fremsat i OECD om, at dansk erhvervsliv skulle være blandt Europas mest lukkede, og at dette kan hæmme en nødvendig omstrukturering. Rigtigt er imidlertid, at nogle selskaber, som oprindeligt er grundlagt og arbejdet op af en enkeltperson, i tidens løb er overgået til fondseje enten 100% eller med børsnotering af en - stor - minoritet af aktierne. Hidtidig erfaring kan imidlertid ikke siges at tyde på, endsige godtgøre en påstand om, at disse selskabers særlige ejerforhold skulle have hæmmet dem i deres fortsatte udvikling.

Det er forståeligt, at mange investorer - både ejere af B-aktier og investorer, der er interesserede i at købe aktier - ønsker sig en indflydelse, der svarer til størrelsen af deres investering, men en ophævelse ved lov af bestående forskelle i stemmевægt af aktier i eksisterende selskaber er ikke et rimeligt middel til at nå dette mål. Ophævelsen ville være et indgreb i de nuværende A-aktionærers ret, som disse har indrettet sig efter og - ofte - har betalt for ved købet af deres aktier. En gennemgang af kurslisten for Københavns Fondsbørs viser, at der for flere selskaber er afstand - i nogle tilfælde en betydelig afstand - mellem kursen på A- og B-aktier. Fortrinsretten for A-aktier er en velerhvervet ret, som kun bør kunne fjernes ved en vedtagelse, der opfylder betingelserne i aktieselskabslovens § 79. Skulle det vise sig, at et selskab ikke kan skaffe sig kapital på attraktive vilkår ved udstedelse af (yderligere) B-aktier, må selskabet gå andre veje. Det er meget muligt, at en del selskaber i fremtiden vil afstå fra at udstede

B-aktier, fordi dette ikke vil være fordelagtigt. Markedet vil i så fald have afspejlet investorenes kritik, og nye aktier vil have A-status. For så vidt angår eksisterende A-aktier erindres om, at stemmeretsbegrænsninger som allerede nævnt kan ophæves, såfremt 2/3 af A-aktionærerne stemmer derfor. Det er ikke umuligt, at B-aktier i fremtiden vil blive sjældnere på grund af ønsker fra investorerne om fuld indflydelse.

Booz-Allen's rapport giver efter panelets opfattelse ikke grundlag for at antage, at stemmeretsdifferentiering skulle have haft den betydning, at i øvrigt velbegrundede tilbud om overtagelser af virksomheder gennem tilbud om aktiekøb (takeover bids) i Danmark ikke har kunnet gennemføres. En sammenligning af forholdene i Danmark og andre EF-lande må i øvrigt tage hensyn til, at forholdene i landene er forskellige på mange punkter, og at hvert land har sine traditioner for, hvordan virksomheder kan bevares på de hidtidige ejeres hænder, medmindre et salg er nødvendigt eller åbenbart fordelagtigt, således som det senest er illustreret i Tyskland ved Pirelli-Continental sagen. Der findes en række forskelligartede hindringer mod overtagelser, som ikke støttes af ledelsen, og Danmark har næppe flere eller mere effektive hindringer end de fleste andre lande. I bilag 2 findes en oversigt over sådanne hindringer i forskellige lande, som er udarbejdet af Arthur Stonehill og Kåre Dullum (offentliggjort i Nationaløkonomisk Tidsskrift 1990, nr. 1). Det må tillægges væsentlig betydning, at danske virksomheder set i internationalt perspektiv ikke er store, og at der i Danmark bortset fra stemmeregler ikke findes nogle bremsemechanismer i form af nationale regler om fusionskontrol, af »Depotstimmrecht« eller andet.

Det er muligt, at nationale hensyn og hensynet til beskæftigelsen her i landet gradvis vil miste sin vægt, men det er for tidligt i denne udvikling at slette regler om det værn mod overtagelser, som aktieselskabsloven i sin nuværende skikkelse giver mulighed for, - og som blev indført i 1962 med henblik på situationen i et Europa uden grænser.

3.6. Synspunkter for og imod A- og B-aktier.

I debatten om ophævelse eller bevarelse af muligheden for stemmeretsbegrænsninger har adskillige synspunkter været anført.

Det bør overlades til markedsmekanismen at regulere forholdene. Så-

fremt mange store investorer ikke efterspørger B-aktier, falder priserne på disse aktier, og selskaberne nødsages til at gå andre veje, at udstede A-aktier eller søge (ansvarlig) lånekapital.

Nogle repræsentanter for institutionelle investorer har påpeget, at stemmeretsbegrænsninger kan afskære også aktionærer, der besidder store aktieposter, fra repræsentation i bestyrelsen, og at disse aktionærer dermed sættes udenfor reel indflydelse i selskabet. Dette kan i nogle tilfælde være rigtigt, men institutionelle investorer er ikke nødvendigvis de bedst egnede til at drive erhvervsvirksomhed, og der er i lovgivningen - ud fra forskellige motiver - optaget bestemmelser, som netop har til formål at hindre institutionelle investorer i at opnå bestemmende indflydelse.

Ifølge lov om Lønmodtagernes Dyrtidsfond § 6, stk. 5, må fondens anbringelse af midler i en enkelt virksomhed ikke tage et sådant omfang, at fonden alene eller sammen med Arbejdsmarkedets Tillægspension eller datterselskaber, som de ejer fuldt ud, kan udøve en bestemmende indflydelse. En tilsvarende bestemmelse gælder for Arbejdsmarkedets Tillægspension, jf. § 26, stk. 6, i lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension. Formuen i ATP og Lønmodtagernes Dyrtidsfond udgjorde efter deres regnskaber ved udgangen af 1990 henholdsvis kr. 80 mia. og kr. 28 mia.

Kritikere af hindringer mod overtagelsesforsøg, herunder stemmeretsbegrænsninger, har anført, at et selskabs ledelse ikke bør være beskyttet mod udskiftning på grundlag af tilslutning af aktionærer, der kun repræsenterer en mindre del af aktiekapitalen. Det er imidlertid heroverfor anført, at stemmeretsbegrænsninger kan sikre, at et selskab drives efter langsigtede mål og uden at være tvunget til at imødekomme aktionærers kortsigtede ønsker om store udbytter og udlodninger, og at selskabet får mulighed for at varetage andre interessegruppers synspunkter, herunder også medarbejdernes og samfundets interesser. En koncentration af indflydelsen hos færre aktionærer kan i øvrigt undertiden lette gennemførelsen af velbegrundede ændringer, såfremt de rette betingelser herfor i øvrigt er til stede.

Kritikere af hindringer mod overtagelsesforsøg har anført, at visse selskaber ikke drives rationelt, idet de opsamler store formuer, som burde investeres aktivt. Andre har fremhævet, at den øgede gældsætning, der ofte vil følge med et takeover, gør virksomheden mere sårbar. Erfaringer navnlig fra USA tyder på, at dette sidste synspunkt har betydelig vægt.

Kritikerne af hindringer mod overtagelsesforsøg har påpeget, at de frie markeds kræfter bør være afgørende på de finansielle markeder, og at muligheden for at opnå kursavancer ved en haussespekulation er ganske legitim. Det er imidlertid hverken til gavn for virksomheden eller samfundet, at en aktiekurs presses i vejret ved opkøb, og at aktiekøberen får mulighed for at opnå en hurtig gevinst ved kursstigningen. Som eksempel kan nævnes et forsøg på overtagelse af SEAS, hvor et opkøb af aktier pressede kursen op, hvorefter selskabet måtte betale en overpris ved tilbagekøb af aktierne for at bevare virksomheden som en stabil og prisbillig leverandør af el.

Kritikere af stemmeretsbegrænsninger anfører, at investorer bør beskyttes mod, at deres investering er udsat for en særlig risiko, fordi der ikke er knyttet en tilsvarende indflydelse til investeringen. En beskyttelse eksisterer imidlertid allerede i lovgivningen om oplysningsforpligtelserne for udbydere af aktier, om minoritetsbeskyttelse og om adgangen til at realisere aktierne i et noteret selskab i et åbent marked.

Kritikere af hindringer mod overtagelsesforsøg anfører, at det er nødvendigt, at dansk erhvervsliv åbnes for at kunne tilpasses konkurrencevilkårene i det Indre Marked. Kun selskaber, der er beredt til forandring, vil være konkurrencedygtige i et internationalt marked. Dansk erhvervsliv har behov for at få tilført know-how fra udlandet for at kunne stå sig i konkurrencen med udenlandske virksomheder. En mere åben adgang til overtagelser vil gøre aktiemarkedet i Danmark mere attraktivt for udenlandske investorer. Et højere kursniveau vil øge selskabernes muligheder for at fremskaffe kapital over aktiemarkedet. I det omfang disse betragtninger er rigtige, vil imidlertid markeds kræfterne virke, og som allerede nævnt er der allerede gennemført talrige overtagelser og sammenlægninger og flere vil formentlig følge i fremtiden, også selvom reglerne om stemmeretsbegrænsninger bevares i den form, hvori de er kendt og indarbejdet i mange danske selskaber.

3.7. Betydningen af stemmeretsbegrænsninger.

3.7.1. Stemmeretsdifferentiering.

Kommissionens forslag til regler om stemmeretsbegrænsninger i 5. direktiv er begrundet i, at Kommissionen opfatter disse begrænsninger som et

værn imod overtagelser, der er i strid med ledelsens og visse aktionærgruppers interesser. Andre regler, der kan have en tilsvarende omend svagere virkning, såsom regler om notering af navneaktier, om fastsættelse i vedtægterne af en noteringsfrist som betingelse for udøvelse af stemmeret, om at aktiebogen er lukket bortset fra fortegnelsen over større aktionærer (storaktionærdirektivet) og om nominee-ordningen ved registrering i Værdipapircentralen, der sikrer aktionærerne mulighed for anonymitet, har ikke tiltrukket sig væsentlig opmærksomhed. Det bør imidlertid understreges, at stemmeretsbegrænsninger, både i form af differentieret stemmевægt og af stemmeloft, har betydning i mange forskelligartede relationer. Ved kun at fremhæve, at strukturændringer gennem fjendtlige overtagelser kan være ønskelige og derfor - i hvert fald i nogle situationer - ikke bør møde hindringer, overses både, at sådanne overtagelser eller forsøg herpå, i mange andre situationer kan være skadelige, og at der findes en række andre gode grunde for stemmeretsbegrænsning.

Som situationer, hvor *stemmeretsdifferentiering* har en anden betydning end at værne mod en uønsket overtagelse, kan nævnes:

- a. Ved *generationsskifte*, hvor den oprindelige stifter og ejer af en virksomhed ønsker at bevare indflydelsen samtidig med, at hans formue gradvist overgår til andre - som oftest til stifterens arvinger. Det kan i denne forbindelse være hensigtsmæssigt at kunne udstede aktier med forskellig stemmевærdi.
- b. Ved tilførsel af egenkapital ved et private placement kan brugen af differentieret stemmевægt være hensigtsmæssig. En regulering af den indbyrdes indflydelse i selskabet mellem de tidligere ejere af selskabet og kapitalindskyderne, som er tilpasset forholdene i virksomheden, vil oftest ske i en samtidig oprettet *aktionæroverenskomst*.
- c. Ved delvis salg af en virksomhed eller ved kapitaltilførsel i forbindelse med børsintroduktioner, hvor den eller de tidligere ejere har ønsket at bevare indflydelsen. En ophævelse af adgangen til stemmeretsdifferentiering vil kunne hæmme virksomheders bestræbelser for at skaffe kapital. Om virksomheden vil kunne finde købere af B-aktier til en acceptabel kurs vil vise sig ved en undersøgelse af markedet. Investorenes behov for beskyttelse er tilgodeset ved reglerne om oplysningspligt.

Der har i de seneste år været et betydeligt udbud af penge på kapitalmarkederne til egenkapitalfinansiering. Det har været muligt for mange virksomheder at styrke deres egenkapital uden at afgive afgørende indflydelse. På det seneste synes nogle investorer at være mindre tilbøjelige til at ville købe aktier med reduceret stemmewægt. Afsætningsmuligheder og pris (kurs) bestemmes her som ellers af markedskræfterne, af udbud og efterspørgsel. En investor vil kunne gøre sit tilsagn om kapitaltilførsel afhængigt af, at opdelingen i aktieklasser ophæves, eller af at den nye kapital får fuld stemmeret, og selskabet kan, hvis det vil, kunne opfylde et sådant ønske ved vedtægtsændring, jf. overvejelserne om aktieselskabslovens §§ 30 og 79, stk. 3, i kapitel 5.

3.7.2. Stemmeretslofter.

Et selskabs ønske om at indføre *stemmeloft* synes navnlig at kunne have en eller flere af tre væsentlige begrundelser:

- a. Begrænsning af investorers mulighed for ved navnlig opkøb af aktier i selskabet at opnå en betydelig eller dominerende indflydelse.
- b. Ønske om at kunne tiltrække også mindre aktionærer, uden at disse føler sig sat uden for indflydelse, således at man opnår stor spredning af aktierne eller etablering af et andelslignende internt forhold mellem aktionærerne.
- c. Begrænsning af den enkelte aktionærs stemmeret med henblik på at selskabet også kan varetage bl.a. medarbejdernes interesser, offentlige interesser eller regionale hensyn.

Det er ikke kun aktieselskabslovens regler om adgang til begrænsning af stemmeret, som har eller kan have virkning som beskyttelse mod overtagelse eller mod tiltag, som en investor kan ønske at foretage i strid med ledelsens og visse aktionærgruppers interesser. Også andre regler i aktieselskabsloven, i den børsretlige regulering eller formueretlige regler i øvrigt, kan have en sådan virkning. Som eksempler på sådanne regler og aftaler kan nævnes:

- a. Indførelse af vedtægtsmæssige omsættelighedsindskrænkninger (f.eks. krav om samtykke til aktieoverdragelse),

- b. etablering af krydsejerskab,
- c. indgåelse af aktionæraftaler,
- d. indførelse af noteringsfrist,
- e. generalforsamlingsbemyndigelse til bestyrelsen til kapitalforhøjelse (eventuelt uden fortegningsret) eller til køb af egne aktier.

3.7.3. Overgangsordninger ved indgreb i stemmeretten.

Da der i forbindelse med vedtagelsen af den nye aktieselskabslov i 1973 indførtes en regel, hvorefter en akties stemmевærdi ikke kan overstige 10 gange stemmевærdien af nogen anden aktie af samme størrelse, blev der samtidig indsat en overgangsregel i lovens § 169, stk. 2, hvorefter: »Aktier, der er tegnet før lovens ikrafttræden, og hvis stemmевærdi overstiger 10 gange stemmевærdien af nogen anden aktie eller noget andet aktiebeløb af samme størrelse, bevarer deres stemmевærdi uanset reglen i § 167, stk. 1.«

I skrivelse af 10. november 1973 udtalte Handelsministeriet »dels at aktieselskabslovens § 67, stk. 1, sammenholdt med § 169, stk. 2, kun tager stilling til, hvad der skal gælde, når der tegnes aktier, dels at det med vedtagelsen af den nye aktieselskabslov ikke var hensigten at gribe ind i allerede eksisterende ordninger«. Denne udtalelse indebærer, at der kan tildeles indehavere af stemmeløse aktier nye stemmeløse aktier ved en fondsaktieemission, men at der ikke efter 1973-lovens ikrafttræden kan udstedes stemmeløse aktier på grundlag af tegning, dvs. erhvervelse af nye aktier mod indskud. Også ved eventuelle ændringer i fremtiden af regler om stemmeret bør det ved en overgangsordning sikres, at der ikke gøres indgreb i aktionærernes rettigheder, herunder i værdien af aktier med en høj stemmевærdi. Det er ikke tilstrækkeligt, at en eventuel ændring af stemmeretten for eksisterende aktier indføres over en længere periode. En overgangsordning måtte i hvert fald - ligesom den gældende overgangsordning om stemmeløse aktier - indebære, at selskaberne fortsat kan udstede stemmeløse aktier og aktier med reduceret eller forøget stemmевægt og fondsaktier på grundlag af eksisterende aktier uden stemmeret eller med begrænset stemmевægt. En tilfredsstillende overgangsløsning måtte også omfatte videreførelse af den hidtil bestående adgang til at udstede B-aktier mod vederlag.

En ændring, der væsentligt forringer stillingen for aktionærer, der i dag har merstemmeret, ville formentlig være i strid med beskyttelsen af ejendomsretten efter grundloven, efter Den europæiske Menneskerettighedskonventions 1. protokol om beskyttelse af ejendomsretten som en grundrettighed og dermed også efter EF-retten, jf. bl.a. EF Domstolens dom af 13. december 1979 i sag 44/79 (Liselotte Hauer).

Det ville derimod næppe være i strid med reglerne om ekspropriationsbeskyttelse, om der i en overgangsordning blev fastsat, at selskaber ved fremtidige kapitalforhøjelser ved aktietegning skal udstede aktier med merstemmeret, indtil de stemmetunge aktier udgør en andel på 50% af aktiekapitalen. Et selskab med 10% A-aktier og 90% B-aktier, ville i så fald ikke kunne udstede B-aktier, før A-aktierne er nået op på samme nominelle størrelse som B-aktierne. Det forudsættes, at også B-aktionærerne har forholdsmæssig fortegningsret til de nye A-aktier. Ved vedtagelsen af aktiekapitaludvidelsen har A-aktionærerne den eksisterende stemmевærdi i forhold til B-aktionærerne. En sådan overgangsordning ville i princippet svare til den eksisterende overgangsordning vedrørende stemmeløse aktier. Det har ikke hidtil for domstolene været gjort gældende, at der med overgangsreglen i aktieselskabslovens § 169, stk. 2 er sket et ekspropriativt indgreb over for de stemmeberettigede aktionærer.

Det bør i øvrigt søges afklaret, om efter direktivforslaget en fortrinsstilling for B-aktier ved udlodning i tilfælde af likvidation er en tilstrækkelig fordel for disse til at retfærdiggøre en permanent stemmeretsforskel.

3.8. Konklusion.

3.8.1. Overgangsregel om eksisterende selskab.

Såfremt bestemmelser, som foreslået af Kommissionen om »en aktie en stemme«, måtte blive gennemført, er det *efter alle panelets* medlemmers opfattelse nødvendigt at fastsætte en særordning for eksisterende selskaber, således at disse selskaber kan bevare stemmeløse aktier og aktier med reduceret eller forøget stemmевægt, der er udstedt før 1973-lovens ikrafttræden, samt aktier med reduceret stemmевægt, der er udstedt efter 1973-lovens ikrafttræden, men før en eventuel nyordning måtte træde i kraft.

Alle medlemmer, bortset fra Eskil Trolle, Jørgen Christiansen og Suzanne Helsteen, mener at det bør være tilladt også at nytegne aktier med 1/10 stemmeret i disse selskaber.

3.8.2. Udtalelse af nogle medlemmer af panelet.

Bernhard Gomard, Flemming Hasle, Lene Nielsen (for Peter Fosdal), Lars Krobæk, Mogens Skipper-Pedersen, Morten Iversen, Preben Scheel, Ole Blöndal, Susanne Kortsen og Jørgen Hammer Hansen finder, at de nuværende danske regler om differentieret stemmewægt og stemmeloft bør bevares uændret. Brugen af særlige stemmeretsordninger er en integreret del af erhvervsstrukturen både i Danmark og i de andre nordiske lande, ligesom andre særregler og -ordninger, f.eks. bankernes udøvelse af stemmeret på deponerede aktier i Tyskland, eller en effektiv national fusionskontrol er en del af andre landes erhvervsstruktur. En ophævelse af A- og B-systemet vil skabe en vis formel lighed, men vil skabe en betydelig reel ulighed. En ordning som den, der i dag eksisterer i Danmark, bygger på aftalefrihed, men med visse begrænsninger (højst stemmeretsdifferentiering i forholdet 1:10, jf. § 67 og fuld stemmewægt for alle stemmeberettigede aktier ved vedtægtsændring, jf. § 78). Aftalefriheden giver hvert enkelt selskab mulighed for at finde en løsning, der passer netop dette selskab. Det bør erindres, at aftalefriheden også gør det muligt for et selskab at give nytegnede kapital fuld stemmeret og at afskaffe bestemmelser om differentieret stemmewægt og stemmeloft. En beslutning om en vedtægtsændring, hvorefter aktier uden eller aktier med reduceret stemmeret fremtidig har fuld stemmeret, kan gennemføres med tiltrædelse af 2/3 af den på generalforsamlingen repræsenterede del af den aktieklasse, hvis retsstilling forringes, jf. § 79, stk. 3, 2. pkt. Aftalefriheden giver også aktionærer mulighed for at fordele indflydelse mellem sig ved en aktionær-overenskomst, hvori der kan tages hensyn til forholdene i netop deres selskab.

3.8.3. Udtalelse af andre medlemmer af panelet.

Eskil Trolle, Suzanne Helsteen, Jørgen Christiansen og Ole Simonsen anfører følgende synspunkter:

Stemmeretsdifferentiering ctr. proportionalitet.

Ifølge det gældende danske A- og B-aktiesystem kan stemmemajoritet opnås med A-aktier svarende til 9,1% af aktiekapitalen. Denne minoritet kan med andre ord forhindre over 90% af de øvrige aktionærer i at gennemføre ændringer af selskabets forhold, som de måtte finde hensigtsmæssige. At der kan gives mange gode eksempler på fremragende ledelse af minoritetsdominerede virksomheder, berettiger i sig selv næppe, at en så spinkel majoritet bør kunne have den dominerende indflydelse.

Reglerne om stemmeretsdifferentiering har imidlertid vist deres store berettigelse, og navnlig i de situationer, hvor en ekspanderende virksomhed beslutter sig for at blive børsnoteret, kan det være en meget væsentlig faktor for ejerne, at de via en rimelig stemmeretsdifferentiering fortsat har mulighed for at udøve indflydelse på virksomheden. Bl.a. derfor bør adgang til stemmeretsdifferentiering bevares. Grænsen for den nødvendige kapitalandel for at kunne udøve stemmemajoritet kan naturligvis diskuteres. Den kapitalandel, der efter nugældende dansk ret er tilstrækkelig, forekommer dog meget lille.

Hovedparten af de øvrige EF-lande har gennem en årrække som udgangspunkt fulgt proportionalitetsprincippet, 1 aktie -1 stemme. Dette grundprincip anses at være et rigtigt udgangspunkt i de fleste af de lande, vi sammenligner os med. Det er ikke hensigtsmæssigt, at Danmark har helt fremmedartede regler, idet disse vil kunne udgøre en faktisk hindring for EF-kapitalens frie bevægelighed og investering i Danmark. Dermed ville alt andet lige en mindre kapital stå til rådighed for aktieinvestering i danske arbejdspladser. De nugældende danske særregler er efter vor opfattelse i modstrid med en EF-internationalisering, som tilstræbes på andre punkter i erhvervslivet. En tilnærmelse til de øvrige EF-lande er derfor påkrævet.

Stemmeretsdifferentiering ctr. stemme- og ejerloft.

Af de børsnoterede banker, som ikke har mulighed for stemmeretsdifferentiering, har næsten 90% (efter antal) i stedet stemme- eller ejerloftsbestemmelser.

Det er vigtigt, at adgang til stemme- og ejerloft bevares. EF har ikke taget

endelig stilling hertil. Stemme- og ejerlofter bør dog kun kunne etableres under en sådan form, at de gælder for samtlige aktionærer. I Danmark er der ikke i dag regler, der forbyder en kombination af A- og B-aktier med stemme- eller ejerlofter. Dette giver uoverskuelighed, og kun meget få selskaber har benyttet sig heraf. Et aktieretligt system, hvorefter selskaberne må vælge, om de enten vil have A- og B-aktier (stemmeretsdifferentiering) eller stemme/ejerloft, forekommer overskueligt og bør i tilstrækkelig grad kunne imødekomme de enkelte selskabers individuelle ønsker.

EF mangler afklaring.

EF har imidlertid endnu ikke formået at skabe afklaring af sine standpunkter, og der er fortsat væsentlige uafklarede spørgsmål ud over overgangsordningerne. Det er derfor også mindretallets opfattelse, at de danske stemmeretsregler *foreløbig* må bevares, idet det er uhensigtsmæssigt at foretage ændring, indtil der er afklaring om EF's standpunkt.

Det ser imidlertid ud til, at Kommissionens seneste forslag til 5. selskabsdirektiv vil kunne indebære et afbalanceret kompromis. Forslaget kombinerer på hensigtsmæssig vis en bevarelse af adgangen til at foretage stemmeretsdifferentiering og derved et A- og B-aktiesystem. Når henses til, at det i forvejen er muligt at blokere vedtægtsændringer og aktiekapitaludvidelser med 33% af stemmerne, forekommer den kapitalandel på 25,1%, som EF foreslår skal være tilstrækkelig til at udøve stemmemajoritet, rimelig.

Overgangsordningen.

Vi er opmærksomme på, at dette forslag på længere sigt vil indebære væsentlige ændringer for de hidtidige A- og B-aktionærer, og overgangsordninger som nærmere omtalt ovenfor bør sikre, at der ikke kan gennemføres ændringer i stemmeretten for hidtidige aktier, heller ikke over en periode. Man bør således ikke kunne gøre indgreb i den eksisterende magtstruktur, som aktionærerne har indstillet sig på. Hvis man imidlertid som overgangsordning også forlanger, at den hidtidige stemmeretsfordeling skal gælde ved fremtidige aktietegninger, kommer man aldrig ud af det gamle system (medmindre markedet efterhånden skulle tvinge selskaberne til kun at udstede A-aktier).

Vi finder således en overgangsordning, der ved kapitalforhøjelse ved aktietegning kræver, at man først skal »fylde op« med A-aktier, indtil disse har samme nominelle størrelse som B-aktierne, hensigtsmæssig. Et selskab med 10 A-aktier og 90 B-aktier må således først udstede 80 A-aktier, indtil disse er nået op på samme nominelle størrelse som B-aktierne. Det er klart, at B-aktionærerne bør have forholdsmæssig fortegningsret til disse nye A-aktier. Da de hidtidige A-aktionærer jo fortsat har den eksisterende stemmeretsmajoritet ved vedtagelsen af aktiekapitaludvidelsen, er deres beslutning om aktiekapitaludvidelsen »frivillig«. Ønsker de ikke at give B-aktionærerne denne merindflydelse, må A-aktionærerne afstå fra aktiekapitaludvidelsen og søge andre udveje.

På denne måde opnår man en gradvis tilpasning og overensstemmelse med det system, EF lægger op til, hvor stemmeretsdifferentiering begrænses til halvdelen af aktiekapitalen, samtidig med at overgangen bliver lempelig uden at indebære ekspropriationsproblemer.

Vi finder således, at Danmark forinden endelig vedtagelse af 5. selskabsdirektiv bør arbejde positivt for dette og forsøge at øve indflydelse på den endelige udformning af direktivet i overensstemmelse med ovenstående retningslinjer.

Konklusion.

På denne baggrund mener vi, at Danmark bør tilslutte sig den udformning af bestemmelserne om stemmeretsdifferentiering, som ligger inden for rammerne af Kommissionens kompromisforslag i tredje ændring af forslaget til 5. selskabsdirektiv, men således at adgangen til stemme/ejerloft bevares som et alternativ til stemmeretsdifferentiering.

3.8.4. Særligt om stemmerets- og ejerlofter.

Suzanne Helsteen og Jørgen Christiansen, som i øvrigt tilslutter sig udtalelsen under pkt. 3.8.3., anfører, at de tilslutter sig EF-Kommissionens seneste forslag til 5. selskabsdirektiv om ophævelse afstemmelofter. Tilsvarende bør adgangen til at anvende ejerlofter ophæves. Disse medlemmer er af den opfattelse, at stemmelofter bryder med proportionalitetsprincippet på uacceptabel måde, og at stemmelofter virker hindrende på

strukturtilpasninger, idet overtagelse af et selskab vanskeliggøres, hvad enten en sådan overtagelse ønskes af ledelsen eller ej. Såfremt der for visse typer af selskaber, f.eks, bankerne, måtte være behov for regler om stemmeloffer, vil der være mulighed for, at sådanne regler optages i bankloven på samme måde, som bankloven i dag indeholder særregler om stemmeretsdifferentiering. Ejerloftet er mere indgribende over for aktionærernes rettigheder end stemmeloftet, idet aktier erhvervet ud over et ejerloft er uden enhver stemmeret, uden at dette kompenseres af en præferencestilling som forudsat i EF-Kommissionens forslag. Ejerlofter kendes i øvrigt efter det oplyste ikke i de andre undersøgte lande.

På denne baggrund mener vi, at Danmark bør tilslutte sig en udformning af bestemmelserne om stemmeretsbegrænsning, som ligger inden for rammerne af Kommissionens seneste forslag til 5. selskabsdirektiv. Dette indebærer en begrænset adgang til anvendelse af stemmeretsdifferentiering, men ikke adgang til anvendelse af stemmeloffer og ejerlofter.

Kapitel 4

Indskrænkninger i aktiers omsættelighed (Ejerloft, samtykkekrav, forkøbsret m.v.)

4.1. Indledning.

Der kan for navneaktier - men ikke for ihændehaberaktier - fastsættes bestemmelser om omsættelighedsindskrænkninger i vedtægterne, jf. aktieselskabslovens § 18, stk. 2. Omsættelighedsindskrænkninger har en væsentlig betydning i selskaber med en begrænset aktionærkreds, hvor det kan være af væsentlig betydning for aktionærerne at have indsigt med, hvem der optages i deres kreds, og med hvordan indflydelsen i selskabet for enkelte aktionærer eller aktionærgrupper (familier) påvirkes ved overgang af aktierne til andre. I børsnoterede selskaber og i andre selskaber med en betydelig spredning af aktierne kan omsættelighedsbegrænsninger have betydning som et middel til at undgå uønskede koncentrationer af aktier og uventede eller uønskede forsøg på overtagelse af selskabet (takeovers). De oftest forekommende *omsættelighedsbegrænsninger* er:

1. *Forkøbsret* for aktionærer og andre. Regler herom findes i aktieselskabslovens § 19.

2. Krav om *samtykke* fra selskabet (bestyrelsen) til overdragelse. Regler herom findes i aktieselskabslovens §§ 20 og 172, stk. 1.

3. *Ejerlofter*, dvs. vedtægtsbestemmelser hvorved der gennemføres en begrænsning i, hvor stor en aktiepost den enkelte aktionær kan eje, er uomtalt i aktieselskabsloven, men kan gyldigt vedtages, da loven ikke udelukker, at en vedtagelse herom på dette område sætter grænser for parternes aftalefrihed. Industriministeriets Erhvervsankenævn har imidlertid anset et ejerloft for at være en omsættelighedsbegrænsning, der er omfattet af reglen i § 79, stk. 1, nr. 3, hvorefter en vedtægtsændring om begrænsning af aktiernes omsættelighed kræver enstemmighed. Et ejerloft kan derfor i et selskab med spredte aktier i praksis kun indføres indirekte efter reglen i aktieselskabslovens § 172, stk. 1, ved at vedtage en bestemmelse om at overdragelse af aktierne kræver samtykke. En bestemmelse om et ejerloft udelukker - i modsætning til et stemmeloft - indflydelse i selskabet i kraft af en aktiebesiddelse, der ligger ud over loftet, og det kan bestemmes, at aktionæren skal afhænde en overskydende del af sin besiddelse. Ejerlofter sikrer derfor selskabets uafhængighed af enkeltaktionærer i højere grad end stemmeretsbegrænsninger og stemmeloffer. En aktionær, der ejer aktier ud over et stemmeloft har indflydelsesmulighed i selskabet svarende til hele sin kapitalandel, idet aktieselskabs-

lovens § 78 ved vedtægtsændringer fordrer tiltræden fra såvel 2/3 af de afgivne stemmer som 2/3 af den repræsenterede stemmeberettigede kapital. Til det andet led af majoritetskravet medregnes samtlige aktier, hvortil der er knyttet stemmeret, uanset om denne stemmeret i øvrigt ikke kan udøves på grund af et stemmeloft.

Flere selskaber har på denne baggrund foretrukket at indføre bestemmelser om et ejerloft fremfor en stemmeretsbegrænsning. Dette gælder, bl.a. nogle af de sparekasser, der er omdannet til aktieselskab efter reglerne i bank- og sparekasselovens kapitel 12 b indsat ved lov nr. 816 af 21. december 1988, og hvis aktier nu er noteret på Fondsbørsen. Et ejerloft antages ikke at være til hinder for børsnotering efter reglerne i betingelsesbekendtgørelsen, jf. afsnit 4.3.2. nedenfor.

4.2. Fremmed ret vedrørende omsættelighedsindskrænkninger.

Det er udgangspunktet i de undersøgte retssystemer, at aktier er frit omsættelige, og at indskrænkninger i omsætteligheden kun tillades i begrænset omfang.

Tilsyneladende kendes ejerlofter ikke i de undersøgte lande.

4.2.1. Engelsk ret.

I engelsk ret kendes navnlig to former for omsættelighedsindskrænkninger (restrictions on transfer):

»Pre-emption right«, der svarer til forkøbsret, og

»rejection of transfers«, der svarer til et krav om selskabets samtykke til aktieovergang.

Pre-emption right pålægger en selskabsdeltager, der ønsker at sælge sine andele, at tilbyde andelene til de øvrige selskabsdeltagere, før de tilbydes en udenforstående. Såfremt de øvrige selskabsdeltagere ikke ønsker at overtage samtlige andele, kan andelene sælges frit. Pre-emption right forekommer sædvanligvis i vedtægterne for private limited companies.

Vedtægterne i et private eller public limited company kan indeholde en bestemmelse om rejection of transfers. Herved tillægges selskabets ledelse adgang til ved flertalsbeslutning at nægte at gennemføre aktieovergangen. Ledelsens dispositionsfrihed kan begrænses i vedtægterne ved at angive bestemte kriterier for nægtelse af aktieovergang.

Efter engelsk børsret tillades omsættelighedsindskrænkninger ikke.

Kilder: M. C. Oliver og E. A. Marshall, Company Law, 11. udg., 1991 og Denis Keenan, Company Law for Students, 8. udg., 1990.

4.2.2. Tysk ret.

Efter tysk ret kan det bestemmes i vedtægterne, at overgang af navneaktier forudsætter selskabets samtykke (Zustimmung zur Übertragung vinkulierter Namensaktien), jf. AktG § 68 (2). Indeholder vedtægterne en sådan bestemmelse, betegnes aktierne »gebundenen (eller vinkulierten) Namensaktien«.

Hvor ikke andet er bestemt, er beslutningskompetencen tillagt selskabets direktion. Det kan dog bestemmes, at enten bestyrelsen eller generalforsamlingen skal træffe beslutningen.

En vedtægtsbestemmelse om samtykkekrav kan indskrænkes til kun at angå bestemte former for overgang, for eksempel overdragelse. Endvidere kan en bestemmelse om samtykkekrav ligesom i engelsk ret indskrænkes således, at samtykket kun kan nægtes af bestemte grunde.

Kilde: Wolfgang Hefermehl, Aktiengesetz - GmbH-Gesetz mit Einführungs-gesetz, 1972, og Baumbach-Hueck, Aktiengesetz, 13. udg., 1968.

4.2.3. Svensk ret.

I modsætning til både dansk og norsk ret godkendes vedtægtsbestemmelser om forkøbsret efter svensk ret ikke. Det er endvidere ikke tilladt at indføre bestemmelser om samtykkekrav ved aktieovergang, da sådanne bestemmelser anses for at være urimeligt tyngende for minoritetsaktionærer.

I aktieselskaber, hvor man ønsker bestemmelser om forkøbsret, samtykkekrav og lign., er aktionærene henvist til at indføre sådanne bestemmelser ved aktionæroverenskomst. Sådanne aktionæroverenskomster er ikke usædvanlige.

Efter svensk ret kan vedtægterne indeholde en bestemmelse om, at aktierne-alle eller en del af dem-er »bundna«, jf. aktiebolagslagen 17 kap. 1 §. Bundna aktier kan ikke erhverves eller tegnes af udlændinge eller andre juridiske personer. Bestemmelsen kan begrænses til kun at angå visse angivne juridiske personer og udlændinge.

Kilde: G. Kedner og C. M. Roos, Aktiebolagslagen, Del I og II, 2. opl., 1982.

4.2.4. Norsk ret.

Et selskabs adgang til at indskrænke aktiernes omsættelighed ved vedtægtsbestemmelse er efter norsk ret begrænset til at angå bestemmelse om forkøbsret for aktionærer eller andre eller krav om samtykke til erhvervelse af aktier ved overdragelse, jf. aksjeselskapsloven § 3-3 og § 3-4.

En forkøbsret kan gøres gældende forud for aktieoverdragelsen eller indtil to måneder efter, at overdragelsen har fundet sted. Forkøbsretten kan knyttes til enhver form for aktieovergang - også f. eks. arv - og kan gælde alle aktier, en vis klasse af aktier eller aktier tilhørende en eller flere bestemte personer.

Et samtykkekrav kan kun gøres gældende for aktier erhvervet ved overdragelse. Det kan bestemmes i vedtægterne, at erhverver skal have visse egenskaber m.v.

Kilde: Jan Skåre, Lov aksjeselskaper med kommentarer, 2. udg., 1980.

4.3. Gældende ret vedrørende omsættelighedsindskrænkninger.

4.3.1. Selskabsret.

Aktieselskabsloven af 1973 gav efter sin oprindelige formulering kun mu-

lighed for at træffe beslutning om to former for omsættelighedsindskrænkninger: forkøbsret og samtykke. Denne begrænsning af aftalefriheden blev ophævet ved lov nr. 282 af 9. juni 1982, således at der nu ikke gælder begrænsninger med hensyn til, hvilke vedtægtsmæssige bestemmelser om omsættelighedsindskrænkning, der kan gennemføres. De nærmere regler om indholdet af begrænsninger i form af forkøbsret eller samtykke i aktieselskabslovens §§ 19 og 20 er dog opretholdt.

Fælles for alle former for omsættelighedsindskrænkninger er, at de skal optages i vedtægterne, jf. aktieselskabslovens § 4, stk. 2, nr. 2. Omsættelighedsindskrænkninger kan kun fastsættes for navneaktier, jf. §§ 18, stk. 2, og 21, stk. 1. Nogle men ikke alle omsættelighedsbegrænsninger udelukker børsnotering, jf. nedenfor i afsnit 4.3.2.

Indførelse af nye eller skærpede omsættelighedsindskrænkninger efter et selskabs stiftelse kræver som hovedregel alle aktionærernes tilslutning, jf. aktieselskabslovens § 79, stk. 1, nr. 3. Stemmelofter eller omsættelighedsindskrænkninger i form af krav om samtykke til erhvervelse ved overdragelse kan dog efter § 172 vedtages med 4/5's majoritet. En bestemmelse om samtykke kan praktiseres således, at den får virkning som et ejerloft i forhold til fremtidige aktieerhvervelser.

Industriministeriets Erhvervsankenævn har i en sag vedrørende en bank (j.nr. 88-34.009) stadfæstet Erhvervs- og Selskabsstyrelsens afgørelse, hvorefter en samtykkebestemmelse kun kan vedtages efter § 172, stk. 1, såfremt bestemmelsen giver mulighed for at opnå et samtykke i almindelige overdragelsessituationer, medens bestemmelsen, såfremt den er udformet eller agtes praktiseret som et ejerloft, ligesom (andre) omsættelighedsindskrænkninger kun kan vedtages med alle aktionærers tilslutning, jf. § 79, stk. 1, nr. 3. Erhvervsankenævnets afgørelse er indbragt for Østre Landsret.

Såfremt Erhvervsankenævnets afgørelse stadfæstes af domstolene, vil det ikke være praktisk muligt for eksisterende selskaber med et større antal aktionærer, herunder alle børsnoterede selskaber, at indføre bestemmelser om et ejerloft.

4.3.2. Børsret.

Børsnoterede aktier skal normalt være frit omsættelige, jf. betingelsesbekendtgørelsen nr. 418 af 31. maj 1991 § 5, skema A, punkt II, nr. 2. Omsættelighedsindskrænkninger i form af samtykkekrav (»godkendelsesklausuler«) kan dog tillades af bestyrelsen for Københavns Fondsbørs, såfremt benyttelsen af samtykkekravet ikke vil kunne medføre markedsforstyrrelser. Bestemmelsen herom i bekendtgørelsen er med ganske samme indhold foreskrevet i EF's direktiv af 5. marts 1979 (79/279/EØF). Bestemmelser, der giver den samtykkeberettigede, normalt selskabets bestyrelse, adgang til i hvert enkelt tilfælde at skønne over, hvem den ønsker optaget i aktionærkredsen, eller hvilke aktiebesiddelser der kan udvides gennem køb, tillades efter Fondsbørsbestyrelsens praksis ikke, idet den usikkerhed en sådan bestemmelse medfører, for om erhvervelser vil blive godkendt eller ej, findes at kunne skabe markedsforstyrrelser. En afgørelse truffet af Fondsbørsbestyrelsen i overensstemmelse med denne praksis i en sag om en bank (j.nr. 89-32.346) er stadfæstet af Erhvervsankenævnet. Sagen er indbragt for domstolene.

Fondsbørsbestyrelsen har godkendt vedtægtsbestemmelser om faste ejerlofter eller om regelbundne samtykkekrav ens for alle og dermed reelt et fast ejerloft. Såfremt selskabets bestyrelse ikke har mulighed for at udøve et skøn, findes en samtykkebestemmelse ikke at kunne skabe »markedsforstyrrelser«. For at et ejerloft ikke i for høj grad skal virke omsætningsbegrænsende, accepterer Fondsbørsen dog kun et ejerloft på 10% af den nominelle aktiekapital. I større selskaber kan det formentlig overvejes at sætte grænsen lavere. Hafnia har ejerlofter på 2,5% af A-aktiekapitalen og 10% af B-aktiekapitalen. Dansk Kaution har et ejerloft på 6%. Hvorvidt og i hvilket omfang eksisterende ejerlofter faktisk har begrænset omsætningen af selskabernes aktier på Fondsbørsen vides ikke.

Det er efter Erhvervsankenævnets afgørelser en konsekvens af samspillet mellem den børsretlige og den selskabsretlige regulering, at børsnoterede aktieselskaber ikke har praktisk mulighed for at indføre omsættelighedsindskrænkninger, herunder bestemmelser om samtykke til ejerlofter.

4.4. Vurdering af gældende ret.

Overtagelse af virksomheder eller forsøg herpå i strid med ledelsens eller

visse aktionærgruppers ønsker (hostile takeovers) har som nævnt i kapitel 3 om stemmeretsbegrænsninger i aktieselskaber ikke tidligere været almindeligt forekommende i Danmark. Inden for de senere år har der imidlertid været gjort forsøg på sådanne overtagelser. Vedtægtsbestemmelser om omsættelighedsindskrænkninger kan være et middel for et selskab til at undgå overtagelse, og spørgsmålet om hvorvidt og hvordan sådanne bestemmelser kan indføres har derfor påkaldt sig interesse.

Den nuværende retstilstand er efter panelets opfattelse ikke hensigtsmæssig for så vidt angår børsnoterede aktier. Den praktiske udelukkelse af muligheden for at gennemføre vedtægtsændringer om omsættelighedsindskrænkninger skyldes en forskel i indholdet af de børsretlige og de selskabsretlige regler og savner en reel og overbevisende begrundelse. Indførelse af omsættelighedsindskrænkninger er mulig, men kun i forbindelse med stiftelsen af selskabet eller eventuelt i forbindelse med en fusion, eller i hvert fald forud for børsnotering af aktierne.

Det er et naturligt børsretligt princip, at børsnoterede aktier skal kunne omsættes let og sikkert, og det er også naturligt, at muligheden for at fastsætte omsættelighedsindskrænkninger for børsnoterede aktier, som foreskrevet i Betingelsesbekendtgørelsen i overensstemmelse med direktivet af 5. marts 1979 (79/279/EØF) er begrænset til krav om samtykke, der ikke medfører markedsforstyrrelser.

Ejerloftsbestemmelser indebærer en begrænsning i omsætningen i det øjeblik, en aktionær støder mod loftet. En sådan bestemmelse hindrer samling af store aktieposter og kan siges for alle aktionærer at indebære den begrænsning, at der ikke for aktier i selskabet kan fremkomme en »majoritetsmerværdi« ved opkøb med henblik på opnåelse af aktiemajoritet. I øvrigt medfører et ejerloft ikke ulemper for aktionærer, der ikke ønsker eller ikke har mulighed for at samle en meget betydelig aktiepost.

Uanset om et ejerloft, som antaget af Erhvervsankenævnet, bør betragtes som en omsætningsbegrænsning, der er undergivet reglerne herom i aktieselskabsloven, eller dette ikke er tilfældet, bør der tages en selvstændig stilling til, om det bør være muligt at indføre bestemmelser om et ejerloft efter aktieselskabslovens § 172 eller en lignende regel, og til om der bør fastsættes en ufravigelig regel om loftets størrelse i form af en vis procentdel af aktiekapitalen.

4.5. Konklusion.

Det gældende krav efter aktieselskabslovens § 79, stk. 1, nr. 3, om tiltrædelse af alle aktionærer til indførelse af omsættelighedsindskrænkninger, bortset fra samtykke ved overdragelse, jf. § 172, stk. 1, er efter panelets opfattelse unødvendigt og for vidtgående. Aktionærernes interesser er tilstrækkeligt værn timer ved et krav om en kvalificeret, betydelig majoritet, f.eks. tiltrædelse af 9/10 af de repræsenterede aktionærer, navnlig hvis der hertil som i den gældende regel i § 172, stk. 4, føjes en ret for de aktionærer, som har modsat sig forslaget til at forlange sig indløst af selskabet.

En sådan regel om 9/10-majoritet og indløsningsret for de aktionærer, som har modsat sig forslaget, vil give selskaber, hvor et stort flertal af aktionærerne ønsker at bevare selskabets uafhængighed, det være sig for at kunne tilrettelægge driften efter langsigtede mål, eller af andre grunde, mulighed herfor. Panelet foreslår derfor reglen om omsættelighedsindskrænkninger i aktieselskabslovens § 79 ændret, således at enhver omsættelighedsindskrænkende bestemmelse, f.eks. forkøbsret, eller krav om selskabets samtykke til overdragelse af aktier og også ejerloft, kan vedtages af en majoritet på 9/10 såvel af de afgivne stemmer som af den på generalforsamlingen repræsenterede stemmeberettigede kapital. Panelet finder, at et krav om 9/10 flertal, der opnås ved afstemning på én generalforsamling, er mere hensigtsmæssigt end den nuværende ordning i § 172, der stiller krav om 4/5 flertal, men således, at flertallet først beregnes af den stemmeberettigede kapital, og dernæst således at det, såfremt der ikke opnås det fornødne flertal, på en ny generalforsamling kan ske vedtagelse med 4/5 flertal af de på denne nye generalforsamling afgivne stemmer. I praksis har indkaldelse af to generalforsamlinger ofte været nødvendig, men uden at dette har ført til et ændret resultat. Panelet finder, at der ved den foreslåede ændring ydes minoritetsaktionærerne en rimelig og værdifuld beskyttelse samtidig med, at der skabes en praktisk, brugbar adgang til at gennemføre omsættelighedsindskrænkninger. Suzanne Helsten og Jørgen Christiansen finder dog ikke, at de foreslåede lovændringer bør omfatte ejerlofter. Der henvises i øvrigt til disse medlemmers udtalelse i kapitel 3, afsnit 3.8.4. Forslaget til ændring af § 79 er nærmere omtalt i kapitel 5 om aktieselskabslovens minoritetsbeskyttelsesregler.

Kapitel 5

Minoritetsbeskyttelsesreglerne i aktieselskabsloven

5.1. Indledning.

Industriministeren har i kommissoriet for Selskabsretspanelet anmodet dette om at vurdere reglerne i aktieselskabsloven om minoritetsbeskyttelse »set i lyset af princippet om, at enhver aktionær som hovedregel skal have indflydelse i forhold til sin aktiebesiddelse. Sigtet bør være, at reglerne skal være præcise og klare, således at reglernes skønsmæssige element mindskes,« jf. ovenfor s. 1.

Den nuværende retstilling er efter panelets opfattelse i det store og hele udtryk for en hensigtsmæssig afvejning af hensynet til mindretallets behov for beskyttelse overfor hensynene til en smidig forretningsgang og selskabets effektivitet, og at der kun på enkelte punkter er behov for ændringer af de gældende regler om minoritetsbeskyttelse. Dette gælder særlig aktieselskabslovens § 79, som i sin nuværende udformning er unødigt kompliceret og restriktiv. Kravet i bestemmelsens stk. 1 om samtykke fra samtlige aktionærer til visse vedtægtsændringer gør det i selskaber med blot nogen spredning i aktionærskaren umuligt at gennemføre de ændringer, der er omfattet af reglen. Der kan endvidere være grund til at overveje størrelsen af den minoritet, der efter aktieselskabslovens § 95, stk. 2, kan begære granskning.

5.2. Retsstillingen i andre lande.

Beskyttelsen af minoritetsaktionærer er reguleret på forskellig måde i EF-medlemsstaterne. Der findes ikke fælles regler og heller ikke fuldt ud fællesskab med hensyn til, hvilke hensyn der søges tilgodeset eller midlerne hertil. De nordiske lande, havde samme udgangspunkt for minoritetsbeskyttelsesreglerne, jf. for Danmark, betænkning nr. 540 fra 1969 om en fællesnordisk aktieselskabslovgivning. En række principper i de vedtagne love er fælles, men der er dog visse forskelle mellem reglerne om minoritetsbeskyttelse.

5.2.1. England.

Efter engelsk ret skal en række beslutninger, herunder vedtægtsændringer, træffes ved »special« eller »extraordinary resolution«. Beslutningen træffes med 3/4 majoritet, og generalforsamlingen skal indkaldes og orien-

teres om forslaget med 7-21 dages varsel, afhængig af hvilken type beslutning, forslaget vedrører.

I visse tilfælde er der tillagt en minoritet af en vis størrelse adgang til at anmode retten om at omstøde en beslutning truffet af generalforsamlingen. En beslutning vedrørende ændring af selskabets formål kan således omstødes af retten på foranledning af en minoritet, der repræsenterer 15% af aktiekapitalen. Aktionærer, der repræsenterer 15% af kapitalen i en aktieklasse, kan forelægge en beslutning, der forskyder retsforholdet mellem aktieklasserne, for retten.

5% af aktionærerne kan protestere mod en beslutning om at omdanne et public limited company (aktieselskab) til private limited company (anpartsselskab).

Endelig er minoriteten også tillagt visse positive rettigheder. En minoritet på 10% kan forlange en ekstraordinær generalforsamling indkaldt. En minoritet på samme størrelse kan endvidere foranledige en undersøgelse af selskabets forretninger eller af ejerforholdene i selskabet iværksat. En minoritet på 20% har ret til at kræve tidligere beslutninger genoptaget på den årlige generalforsamling.

5.2.2. Tyskland.

Beslutning om vedtægtsændring træffes ligesom i England med 3/4 majoritet, jf. § 179 (2) i den tyske aktieselskabslov.

En minoritet på 10% kan forlange såvel granskning som minoritetsrevisor og kan foranledige, at der på selskabets vegne anlægges erstatningssøgsmål.

En minoritet på 5% kan forlange generalforsamlingen indkaldt.

5.2.3. Sverige.

Beslutning om vedtægtsændring kræver efter den svenske ABLag 9:14 tilslutning fra såvel 2/3 af stemmerne som 2/3 af den repræsenterede stemmeberettigede kapital.

Der stilles dog skærpede krav til en række særlige vedtægtsændringer. Således kræver beslutning om begrænsning af aktionærernes ret til udbytte eller til udlodning af selskabets midler, om indskrænkning af fortegningsretten eller forrykkelse af retsforholdet mellem aktionærerne tilslutning fra samtlige de aktionærer som er tilstede på generalforsamlingen, og disse aktionærer skal mindst repræsentere 9/10 af aktierne, jf. ABLag 9:15.

Indførelse af stemmeloft og henlæggelse til reserver ud over hvad, der i følge loven (12:4) eller vedtægterne skal henlægges, forudsætter, at 2/3 af stemmerne og 9/10 af den på generalforsamlingen repræsenterede kapital stemmer for forslaget.

Endelig skal forrykkelse af retsforholdet vedtages med almindelig vedtægtsændringsmajoritet og tilslutning fra 9/10 af den repræsenterede, berørte aktiekapital. I tilfælde af forringelse af en aktieklasses stilling stilles der desuden krav om tilslutning fra 1/2 af alle de berørte aktionærer.

En minoritet på 1/10 af den samlede aktiekapital eller 1/3 af den repræsenterede aktiekapital kan forlange minoritetsrevisor indsat. Endvidere kan 1/10 af den samlede aktiekapital forlange generalforsamlingen indkaldt med henblik på beslutning om anlæggelse af erstatningssøgsmål i forbindelse med likvidation af selskabet eller fusion.

Efter svensk ret har en minoritet på 10% af aktionærerne ret til at kræve udbytte af et beløb svarende til mindst halvdelen af selskabets nettooverskud, dog ikke mere end 5% af aktiekapitalen, jf. ABLag 12:3.

5.2.4. Norge.

Efter den norske aktieselskabslov kræver beslutning om vedtægtsændring tilslutning fra 2/3 af såvel de afgivne stemmer som af den på generalforsamlingen repræsenterede kapital.

For visse vedtægtsændringer stilles der skærpede krav til majoritetens størrelse. Vedtægtsændringer, hvorved

aktionærernes ret til udbytte og udlodning indskrænkes som led i en beslutning om, at selskabet ophører med at have til formål at skaffe aktionærerne udbytte,

aktionærernes forpligtelser over for selskabet forøges,

visse omsættelighedsindskrænkninger eller indløsningspligt indføres, eller

retsforholdet mellem tidligere ligestillede aktier forrykkes,

kræver således tilslutning fra samtlige aktionærer eller foruden opfyldelse af det almindelige krav til beslutning om vedtægtsændring tilslutning fra alle de berørte aktionærer.

Omsættelighedsindskrænkninger i form af krav om selskabets samtykke ved aktieovergang kan vedtages med 4/5 af såvel de afgivne stemmer som den af den på generalforsamlingen repræsenterede kapital.

Endelig kan begrænsning af aktionærernes ret til udbytte eller udlodning, der ikke sker som led i en ændring af selskabets formål, således at det ikke er at skaffe aktionærerne udbytte, jf. ovenfor, vedtages af 9/10 af den repræsenterede kapital.

Der er endvidere tillagt minoriteten en række særlige rettigheder. Minoriteten kan således forlange udsættelse af ordinær generalforsamling i forbindelse med visse beslutninger, indkaldelse af ekstraordinær generalforsamling, minoritetsrevisor, granskning, anmodning til skifteretten om forhøjelse af udbyttet ud fra rimelighedsbetragtninger og anlæggelse af erstatningssag mod bestyrelsesmedlemmer m. fl. Det er generelt en forudsætning for udøvelse af minoritetsrettighederne, at aktionærerne repræsenterer mindst 1/10 af kapitalen.

5.3. Vedtægtsændringer efter dansk ret.

5.3.1. De gældende regler.

Beslutninger kan vedtages på generalforsamlingen med et flertal af de afgivne stemmer, jf. § 77. Dette simple majoritetsprincip er imidlertid fraveget i aktieselskabsloven og kan yderligere fraviges i vedtægterne for så vidt angår afgørelser om væsentlige ændringer i selskabet eller i aktionærernes stilling. Hovedreglen efter aktieselskabslovens § 78 er - som i de andre nordiske lande - at der til vedtægtsændring kræves et flertal på 2/3

både af de afgivne stemmer og af den repræsenterede stemmeberettigede kapital. Endnu større krav stilles til vedtagelsen af en række særligt nævnte ændringer. Enstemmighed fordres til de vedtægtsændringer, der er nævnt i § 79, stk. 1, som er:

- begrænsning af aktionærernes ret til udlodning eller udbytte til fordel for andre end aktionærerne i selskabet eller medarbejdere i selskabet eller i dettes datterselskab(er),
- forøgelse af aktionærernes forpligtelser over for selskabet,
- begrænsning af aktiernes omsættelighed, bortset fra krav om at selskabets samtykke kræves til overdragelse af aktier, og
- pålæggelse af pligt for aktionærerne til at lade deres aktier indløse i andre tilfælde end ved selskabets opløsning.

I selskaber med et betydeligt antal aktionærer eller med ukendte aktionærer er det ikke praktisk muligt at indhente positivt tilsagn fra samtlige aktionærer. I disse tilfælde virker bestemmelsen i § 79, stk. 1, som en absolut hindring mod gennemførelse af de nævnte vedtægtsændringer.

Efter bestemmelsen i § 79, stk. 2, kan vedtægtsændring om en begrænsning af aktionærernes ret til udbytte, der ikke er omfattet af stk. 1, vedtages med 3/4 af de afgivne stemmer. En udbyttebegrænsning øger konsolideringen af selskabet og er for så vidt til fordel for aktionærerne. Bestemmelsen har ikke fundet anvendelse i praksis.

Efter bestemmelsen i § 79, stk. 3, 1. pkt., kræves der samtykke fra de berørte aktionærer til vedtagelse af en vedtægtsændring, der forrykker retsforholdet mellem aktionærerne, således at deres stilling forringes. Denne bestemmelse, der ligesom § 17, 1. pkt. er udtryk for en almindelig grundsætning om aktionærernes ligeberettigelse, angår indgreb i enkelte aktionærers retsstilling efter aktieselskabsloven eller vedtægterne. Indgreb, hvorefter retsstillingen for en allerede eksisterende aktieklasser i selskabet forringes, kan vedtages, såfremt 2/3 af de af denne classes aktionærer, der er repræsenteret på generalforsamlingen, stemmer derfor.

5.3.2. Behovet for ændringer af reglerne.

5.3.2.1. Særlige aktionærrettigheder.

Udviklingen inden for erhvervslivet i retning af øgede krav om fleksibilitet og den skærpede konkurrence påvirker opfattelsen af, hvor store krav, der bør stilles om kvalificeret majoritet eller om enstemmighed til vedtagelse af vidtgående ændringer af vedtægterne. Dansk ret stiller strengere krav end det er almindeligt i andre lande.

Den prohibitive virkning af kravet om samtykke fra samtlige aktionærer i § 79, stk. 1, til visse vedtægtsændringer, står ofte ikke i rimeligt forhold til indgrebets betydning for den enkelte aktionær. Dette synspunkt er illustreret i kapitel 4 om omsættelighedsbegrænsninger, hvor det konstateres og kritiseres, at børsnoterede selskaber ikke har praktisk mulighed for at indføre omsættelighedsindskrænkninger. Såfremt et stort flertal af aktionærerne mener, at en given vedtægtsændring er i selskabets interesse, bør det være muligt for en - rettidigt indkaldt og informeret - generalforsamling at træffe beslutning også om vidtgående ændringer. Da den enkelte aktionærs forudsætninger for at deltage i selskabet kan forandres væsentligt ved en sådan beslutning, bør den overstemte minoritet i de fleste tilfælde som kompensation gives adgang til at forlange sig indløst. En nødvendig og tilstrækkelig beskyttelse ligger i generalklausulen i § 80, som bør opretholdes. Beslutninger - uanset deres art - som åbenbart er egnet til at skaffe visse aktionærer eller andre en utilbørlig fordel på andre aktionærers eller selskabets bekostning, må ikke vedtages og kan i givet fald tilsidesættes som ugyldig, jf. § 81.

Vedtægtsændringer, hvorved aktionærernes forpligtelser overfor selskabet forøges, bør som hidtil kun være gyldig, såfremt der opnås samtykke fra alle aktionærer. Vedtægtsændringer, hvorved der gives andre end selskabets aktionærer eller medarbejdere ret til andel i overskud, omsættelighedsindskrænkninger, indløsningspligt eller stemmeretsbegrænsninger, bør derimod kunne gennemføres, såfremt dette ønskes af et stort flertal. Det samme gælder, som omtalt i kapitel 6, i tilfælde hvor fordelingen af stemmer eller aktiekapital forrykkes som led i en spaltning af selskabet. Både selskabets behov for at kunne gennemføre vidtgående vedtægtsændringer og minoritetens krav på beskyttelse vil, skønner panelet, være tilgodeset, dersom samtykkekravet ændres til et majoritetskrav på 9/10 af de afgivne stemmer og af den på generalforsamlingen repræsenterede kapi-

tal. Selvom der med et sådant majoritetskrav som oftest opnås en rimelig, balanceret løsning, der tilgodeser såvel selskabets som minoritetens interesser, kan dog den enkelte aktionærs forudsætninger for at deltage i selskabet forandres væsentligt ved beslutningen, og det ville derfor være naturligt at give en overstemt minoritet en ret til at kræve indløsning.

En beslutning om at forøge aktionærernes forpligtelser over for selskabet adskiller sig fra de øvrige tilfælde, der er nævnt i § 79, stk. 1. En sådan beslutning forudsætter samtykke fra alle, og dette bør som hidtil være udtrykkeligt sagt i lovens tekst.

Både vedtægtsændringer om stemmeloft og om omsættelighedsindskrænkninger i form af samtykke, som er omfattet af den gældende bestemmelse i § 172, bør gøres til genstand for en permanent regulering på lige fod med de øvrige regler om særligt vidtgående vedtægtsændringer. Bestemmelsen i § 172 blev indført ved lov nr. 225 af 22. juni 1962 med det formål at gøre det muligt for danske selskaber at imødegå den fra erhvervsside påpegede risiko for, at udenlandsk kapital skaffer sig en uønsket indflydelse i dansk erhvervsliv. Denne lempeligere adgang til at gennemføre disse vedtægtsændringer har nu eksisteret i 30 år uden at være blevet mødt med kritik. Bestemmelsen er af midlertidig karakter, idet den kan ophæves administrativt, jf. § 172, stk. 7.

Udviklingen i EF af regler om selskabsretten vil måske medføre, at en adgang til at indføre stemmeloffer ikke kan opretholdes, jf. ovenfor i kap. 3 om forslaget til et 5. selskabsdirektiv. Det er imidlertid panelets opfattelse, at både muligheden for at indføre omsættelighedsindskrænkninger og for at vedtage et stemmeloft så vidt det er muligt bør bevares. Panelet finder det naturligt i forbindelse med en samlet revision af minoritetsbeskyttelsesreglerne, at det nuværende majoritetskrav i § 172 (4/5 af den stemmeberettigede kapital - eller på en anden generalforsamling - af de afgivne stemmer) justeres i overensstemmelse med flertalskravet til andre indgribende vedtægtsændringer. Panelets forslag til en ændring af § 79, stk. 1, omfatter derfor både vedtægtsændringer om omsættelighedsindskrænkninger, stemmeloffer, krav om selskabets samtykke til overdrage og ejerlofter. Samtidig foreslås det, at også vedtægtsændringer, der i forbindelse med en spaltning af et selskab medfører en forrykkelse af fordelingen af stemmer eller aktiekapital, omfattes af bestemmelsen. Spaltning er omtalt i kapitel 6. Bestemmelsen i § 172 foreslås ophævet.

Bestemmelsen i den nuværende § 79, stk. 1 er ikke udtømmende. Den foreslåede § 79, stk. 1, der svarer til den gældende § 79, stk. 1, nr. 2, om forøgelse af aktionærernes forpligtelser over for selskabet, er den eneste type af vedtægtsændring, der efter ændringsforslaget kræver tilslutning fra samtlige aktionærer. Det kan ikke udelukkes, at også andre meget vidtrækkende forslag som hidtil vil kræve enstemmighed. Den foreslåede § 79, stk. 2, er derimod udtømmende. Kun de i § 79, stk. 2, nævnte vedtægtsændringer kræver og kan vedtages med 9/10 majoritet.

Forslaget om ændring af § 79 berører ikke bestemmelsen i § 80. Beslutninger, der er omfattet af denne bestemmelse, må som hidtil ikke træffes.

5.3.2.2. Konsolidering af selskabet.

Panelet har overvejet, om bestemmelsen i § 79, stk. 2, yder et værdifuldt værn mod »udsultning«, idet den tillægger en minoritet på 25% adgang til at modsætte sig vedtagelse af en vedtægtsbestemmelse om, at en del af selskabets overskud skal henlægges eller anvendes til andre formål end til udbytte eller udlodning til aktionærerne. Bestemmelser om vedtægtsændringer er imidlertid næppe et egnet middel til beskyttelse af minoritetsaktionærer mod udsultning. En beslutning, der medfører en udsultning, vil i givet fald ikke blive truffet ved en vedtægtsændring, men ved generalforsamlingens beslutning om godkendelse af årsregnskabet og om disponering af årsresultatet med simpel stemmemajoritet. Den beskyttelse, som kan være påkrævet, må søges i aktieselskabslovens § 80, jf. Aktielovskommissionens betænkning nr. 540 af 1969, s. 157.

Bestemmelsen i § 79, stk. 2, er efter panelets opfattelse overflødig og foreslås derfor afskaffet. Beslutning om vedtægtsændring om overskudsanvendelse vil herefter i almindelighed kunne træffes med 2/3 flertal efter § 78, men med respekt af generalklausulen i lovens § 80.

5.3.2.3. Forrykkelse af retsforholdet mellem aktionærerne.

Den almindelige selskabsretlige grundsætning om aktionærernes ligeberettigelse er i en generel form lovfæstet i § 17, 1. pkt., der lyder således: »Alle aktier har lige ret i selskabet«. Lighedsgrundsætningen er, særligt for så vidt angår vedtægtsændringer, gentaget i § 79, stk. 3, 1. pkt., der er

sålydende: »Beslutninger om vedtægtsændringer, hvorved retsforholdet mellem aktionærerne forrykkes, er kun gyldige, såfremt beslutningen tiltrædes af de aktionærer, hvis retsstilling forringes.« EF's 2. direktiv bestemmer i art. 42, at medlemsstaterne ved gennemførelsen af direktivet skal sikre en lige behandling af aktionærer, der befinder sig i samme situation.

Rækkevidden af lighedsgrundsætningen har givet anledning til tvivl, navnlig for spørgsmålet om hvilke krav, der bør stilles til en beslutning om fravigelse af aktionærernes fortegningsret ved en »rettet emission«. Tvivlen angår kun tilfælde af kapitalforhøjelse mod kontant betaling. En fortegningsret savner i det hele taget mening ved kapitalforhøjelse mod indskud af realværdier, da det eller de ønskede aktiver jo ejes af bestemte personer. I andre lande bl.a. Sverige har aktionærerne da også kun fortegningsret ved kontantemission. Fortegningsretten kan ikke fraviges ved en emission til favørkurs, medmindre fortegningsretten tildeles medarbejderne i selskabet eller dets datterselskaber. Fravigelse af fortegningsretten kan imidlertid være nødvendig ved kontantemission til markedskurs for at opnå den bedst mulige kurs og for at skabe eller styrke kontakten med bestemte personer eller virksomheder, f.eks. som samarbejdspartnere.

Det har på et tidspunkt i administrativ praksis været antaget, at en fravigelse af reglen om fortegningsret i § 30 ved en rettet emission, således at aktierne blev placeret hos bestemte personer eller virksomheder, er i strid med lighedsgrundsætningen, hvis disse aktietegnere allerede er aktionærer i selskabet, fordi disse aktionærers relative stemmевægt dermed øges. Denne praksis er imidlertid ikke blevet fastholdt, når indbetalingen skal foretages i andre værdier end kontanter, og det må da også antages, at lighedsgrundsætningen, som den har fundet udtryk i de to citerede lovbestemmelser, angår aktionærernes retslige stilling, men ikke ændringer af aktionærernes stilling som følge af ejerskab af flere eller færre aktier. I andre lande, bl.a. i Sverige og Tyskland, anses rettede emissioner ikke for at være i strid med lighedsgrundsætningen. En rettet emission er en fravigelse af fortegningsretten og kan derfor kun vedtages med 2/3 majoritet af stemmer og kapital, men en rettet emission kan efter omstændighederne krænke generalklausulen i § 80, jf. *Kedner & Roos: Aktiebolagslagen*, 4. udgave, 1991, s. 105 og s. 143. Spørgsmålet, om § 80 i et givet tilfælde er overtrådt eller ikke, hører under domstolenes afgørelse.

Panelet foreslår, at fortegningsretten ved indskud af andet end penge ophæves ved en ændring af reglen i § 30, stk. 1. Det bør samtidig i bemærkningerne til denne ændring anføres, at loven ikke er til hinder for »rettede emissioner«, og at den beskyttelse, der her som i flere andre tilfælde, kan være trang til efter omstændighederne, må søges i bestemmelsen i § 80. Dansk ret vil hermed være bragt i overensstemmelse med vore nabolandes ret.

Panelet foreslår samtidig, at § 30, stk. 3 ændres, således at beslutning om konkret fravigelse af fortegningsretten ved kontantemission kan træffes med 2/3 af såvel de afgivne stemmer som af den repræsenterede stemmeberettigede aktiekapital, også hvor fravigelsen sker til fordel for en enkelt eller enkelte eksisterende aktionærer. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 1, nr. 27, i panelets lovforslag i kapitel 12.

Eskil Trolle, Suzanne Helsteen, Jørgen Christiansen, Ole Blöndal, Susanne Kortsen og Jørgen Hammer Hansen har betænkeligheder ved det foreslåede majoritetskrav ved beslutning om fravigelse af fortegningsretten ved rettede kontantemissioner, idet generalklausulen § 80 næppe i sig selv yder et tilstrækkeligt værn for minoriteten.

Disse medlemmer ønsker at bevare det hidtidige system, dog med den lempelse, at der indføres mulighed for at gennemføre en rettet kontantemission til eksisterende aktionærer. Ved en sådan emission gives en enkelt aktionær mulighed for at tegne ny aktiekapital og derved yderligere forøge sin indflydelse i selskabet, uden at andre aktionærer får samme ret.

Mindretallet foreslår, at fravigelse af aktionærernes fortegningsret kan vedtages, når beslutningen tiltrædes af mindst 2/3 af den på generalforsamlingen repræsenterede del af de aktionærer, hvis fortegningsret fraviges.

Herved sikres det, at et flertal af de øvrige aktionærer accepterer den fremtidige merindflydelse, som den pågældende aktionær vil få via adgangen til at tegne ny aktiekapital, og som ikke deles med de øvrige aktionærer.

Det foreslåede beslutningskrav svarer til den ordning, der foreslås af panelets flertal i de situationer, hvor en rettet emission medfører en forskydning af aktieklassernes indbyrdes fortegningsret.

5.4. Granskning.

Granskningsinstituttet, der er omtalt i aktieselskabslovens § 95, blev indført ved loven af 1973. En ret til granskning kan have værdi som led i minoritetsbeskyttelsen, som en udbygning af aktionærernes krav på oplysning efter § 76 og som et alternativ til eller forberedelse af minoritets-søgsmål efter § 144, stk. 3. Ved en granskning sker der en sagkyndig undersøgelse af kritiserede forhold i selskabet på grundlag af en begæring herom fra aktionærer. Granskningsmanden skal skaffe sig fuldstændige og korrekte oplysninger og har adgang til alle oplysninger, han anser for nødvendige for udførelsen af sit hverv, jf. § 95, stk. 3, og årsregnskabslovens § 61 h. Granskningsmandens rapport må afpasses efter formålet med granskningen. Rapporten bør ikke og behøver ikke i almindelighed at røbe forretningshemmeligheder, jf. nedenfor om granskningsmandens tavshedspligt.

Bestemmelsen i § 95, stk. 2, giver aktionærer, der ejer 25% af aktiekapitalen, mulighed for at rejse krav om granskning. Bestemmelsen har næsten ikke fundet praktisk anvendelse. En af grundene hertil er, at kravet til størrelsen af den berettigede minoritet er sat så højt som 25% af hele aktiekapitalen, ikke kun den på generalforsamlingen repræsenterede kapital.

Det har ved flere lejligheder været overvejet at nedsætte procenten fra 25% til 10% af aktiekapitalen. Minoritetsprocenten var både i Aktielovskommissionens Betænkning nr. 540 af 1969 s. 126 med note 1 og i forslaget til 1973-loven foreslået fastsat til 10% af aktiekapitalen. Under behandling af lovforslaget i Folketinget blev procenten hævet til 25% under hensyn til den skade, der kan forvoldes et selskab ved, at en lille minoritet i spekulationsøjemed begærer granskning, jf. FT 1972/73, tillæg B sp. 2283.

Bestemmelsen i § 95, stk. 2, yder et vist værn mod ubegrundede begæringer om granskning, idet skifteretten skal afvise at tage en anmodning om granskning til følge, såfremt denne ikke findes tilstrækkeligt begrundet. Skifteretten eller - efter kære - landsretten bør ved afgørelsen tage hensyn til den skade, der kan forvoldes selskabet ved en - ubegrundet - granskning. I øvrigt har granskningsmænd tavshedspligt efter samme regler, som gælder for revisorer, jf. aktieselskabslovens § 95, stk. 3 og årsregnskabslovens § 611.

Panelet har overvejet at foreslå en ændring af granskningsbestemmelsen. En ændring kunne enten bestå i en ændring af beregningsgrundlaget, således at beføjelsen til at forlange granskning tillægges 25% af den på *generalforsamlingen repræsenterede* kapital, eller i at procentsatsen ændres til 10% af den samlede aktiekapital.

Som en yderligere forholdsregel, der er egnet til at bremse granskningsanmodninger, som er ubegrundede og måske endog urimelige eller chikanøse, kunne det overvejes at indføre en adgang for skifteretterne til, hvor begæringen om granskning har savnet rimelig grund, at pålægge den eller de aktionærer, der har fremsat begæring til skifteretten, helt eller delvis at godtgøre selskabet omkostningerne ved granskningen.

Uanset at der ved anvendelsen af disse kauteler kunne opnås en vis sikkerhed mod skadevirkninger af forskellig art som følge af ubegrundede granskningsanmodninger, finder et flertal i panelet, at den frygt for at begæringer om granskning, som er ubegrundede og i strid med selskabets interesser, måske endog chikanøse, som i 1973 medførte, at Folketinget afviste at sætte grænsen til 10%, var velbegrundet og må antages fortsat at bestå. Det kan ikke afvises, at der er en fare for misbrug af granskningsinstituttet, hvis sigtet i virkeligheden er at opnå andre sagen uvedkommende fordele af selskabet. Flertallet finder ikke, at skifterettens adgang til at afvise at tage en anmodning om granskning til følge altid vil være et tilstrækkeligt værn mod reelt ubegrundede anmodninger om granskning. I en række tilfælde vil det være umuligt for skifteretten med tilstrækkelig sikkerhed at vurdere anmodningen som uberettiget, og det vil derfor i praksis være vanskeligt for skifteretten at afvise anmodninger, som i virkeligheden er ubegrundede. Adgangen til at kunne pålægge den eller de aktionærer, der anmoder om granskningen, omkostningerne (helt eller delvis) ved granskningen, er næppe heller et effektivt værn. Omkostningerne vil for mange aktionærer med en aktiepost på 10% opfattes som et beløb af relativt beskeden størrelse.

Det eneste reelle værn synes at være at fastholde en høj procentgrænse, og flertallet stiller derfor ikke forslag om ændring af 25%-grænsen.

Eskil Trolle, Suzanne Helsteen, Jørgen Christiansen, Ole Blöndal, Susanne Kortsen og Jørgen Hammer Hansen finder, at reglerne om granskning må ses i sammenhæng med de øvrige forslag i dette kapitel, og dermed indgå i den samlede afvejning af hensynet til mindretallets behov for

beskyttelse overfor hensynene til en smidig forretningsgang og selskabets effektivitet.

Granskning indebærer først og fremmest adgang til at kræve afdækning af eventuelle kritisable dispositioner, selskabet har foretaget. Skal man helt op på 25% af aktiekapitalen for at kræve granskning, er granskning en praktisk umulighed. Det er derfor efter vor opfattelse betænkeligt at kræve en så stor kapitalandel blot for at kunne få adgang til at dokumentere eventuel kritik. Værnet mod misbrug af granskningsinstituttet er tilstrækkeligt sikret derved, at skifteretten skal godkende granskningen, inden denne iværksættes, og domstolene er velegnede til at afsløre et eventuelt misbrug. Det er derfor uhensigtsmæssigt at kræve en stor kapitalandel for at modvirke misbrug af granskning. Som nævnt i afsnit 5.2. har en række andre lande et kapitalkrav på 10%. Af disse grunde og efter en samlet vurdering af forslagene i dette kapitel anbefaler dette mindretal at nedsætte kapitalkravet til 10%.

Kapitel 6

Spaltning af selskaber

6.1. Indledning.

I EF blev der i 1982 vedtaget et direktiv om spaltning (fission) af aktieselskaber (6. selskabsdirektiv (82/891/EØF)). Der var oprindeligt ikke noget ønske om at sætte dette direktiv i kraft i Danmark, og direktivet indeholdt ikke et krav herom. Det er imidlertid efterhånden blevet en udbredt opfattelse, at regler om spaltning kan være af værdi også for erhvervslivet i Danmark, og efter Panelets opfattelse bør de selskabsretlige regler ikke være hindrende for ønskelige eller nødvendige tilpasninger og strukturændringer. Reglerne i direktivet om spaltning er gennemført i Frankrig, Luxembourg, Portugal, Spanien og Storbritannien, men ikke i Tyskland og Holland. Der foreligger ikke oplysninger om retsreglerne i de øvrige EF-lande, jf. bilag 3.

Behovet for en gennemførelse af regler om spaltning på grundlag af direktivet om spaltning er aktualiseret af vedtagelsen af et direktiv (90/434/EØF) om en fælles beskatningsordning ved fusion, spaltning, tilførsel af aktiver og ombytning af aktier vedrørende selskaber i forskellige medlemsstater. Dette direktiv, der i det følgende er kaldt fusionsdirektivet, er under gennemførelse i dansk ret. Lovforslag herom er fremsat den 3. oktober 1991 (L20). Lovforslaget, der også gengiver fusionsdirektivet, er vedlagt som bilag 4.

Fusionsdirektivet omfatter kun grænseoverskridende transaktioner. Et begreb om en grænseoverskridende spaltning er ikke defineret i noget selskabsdirektiv. De skatteretlige regler i fusionsdirektivet vil formentlig blive udstrakt til også at omfatte nationale transaktioner, herunder spaltning. Det synes hensigtsmæssigt, at der så vidt muligt gælder samme regler om transaktioner indenfor landets grænser som ved grænseoverskridende spaltninger. Panelet stiller forslag om gennemførelsen af regler om spaltning af aktieselskaber i overensstemmelse med 6. direktiv. 6. direktiv (82/891/EØF) er betinget obligatorisk. Medlemsstaterne har ikke pligt til at indføre spaltning i direktivets forstand i deres nationale ret, men indfører en medlemsstat spaltningbegrebet, skal dette ske indenfor direktivets rammer. Direktivet omfatter alene aktieselskaber.

6.2. Gældende ret.

Aktieselskabsloven indeholder ikke regler om spaltning af selskaber.

En spaltning kan imidlertid gennemføres på en række måder - mest enkelt gennem overdragelse af samtlige aktiver og passiver i det ophørende selskab til to eller flere selskaber, der ejes af samme aktionærkreds i forbindelse med en likvidation af det ophørende selskab.

Spaltningen kan også gennemføres ved, at de aktiver og passiver, der ønskes udskilt, indskydes i et eller flere selskaber, hvorefter aktierne (eller anparterne) i disse datterselskaber i forbindelse med en kapitalnedsættelse udloddes til den eller de aktionærer i moderselskabet, der fremtidig skal være aktionærer (anpartshavere) i de udspaltede selskaber.

Den gældende selskabsretlige lovgivning, blandt andet reglerne om stiftelse, kapitalnedsættelse og udlodning, skal følges ved gennemførelse af sådanne »spaltninger«. En væsentlig retlig vanskelighed i forbindelse med enhver sådan spaltning er, at der ikke kan ske debitorskifte uden kreditorenes tiltrædelse, idet universalsuccession kræver lovhjemmel. Der skal derfor gøres op med selskabets kreditorer og medkontrahenter, hvilket i høj grad vanskeliggør gennemførelsen. Spaltningen har også en række skatte- og afgiftsretlige konsekvenser.

Der er således efter gældende ret følgende vanskeligheder ved at spalte et selskab:

- a. dansk rets almindelige regler om kreditors tiltrædelse af debitorskifte skal iagttages, da der ikke er lovhjemmel til universalsuccession,
- b. reglerne om kapitalnedsættelse giver kreditorer med uforfaldne krav en ubetinget ret til sikkerhedsstillelse ved kapitalnedsættelse i forbindelse med en spaltning,
- c. vedtagelse af spaltningens gennemførelse kan volde vanskeligheder, da kravet om samtykke i aktieselskabslovens § 79, stk. 3, må iagttages, såfremt aktierne i datterselskabet ikke udlægges proportionalt,
- d. det kan ikke pålægges en aktionær at modtage udlodning i form af aktier ved likvidation eller ved kapitalnedsættelse, og
- e. efter de skatte- og afgiftsretlige regler udløses der skatter og afgifter ved fusion. Fusionskatteloven om adgang til fusion på bogførte værdier gælder endnu ikke spaltning.

6.3. Reglerne i 6. selskabsdirektiv om spaltning.

Princippet i gennemførelsen af en spaltning efter 6. selskabsdirektiv (art. 2, stk. 1) er:

- at det spaltede selskab overdrager sine aktiver og passiver som helhed til to eller flere selskaber,
- at det spaltede selskab samtidig opløses uden likvidation, samt
- at der tildeles aktionærerne i det spaltede selskab aktier i de selskaber, der modtager indskud som led i spaltningen.

Direktivet angiver følgende varianter af ovennævnte primære spaltning-metode:

- a. de selskaber, hvortil aktiver og passiver overføres, kan stiftes i forbindelse med spaltningen (art. 21, stk. 1),
- b. spaltningen kan ske ved overførsel af aktiver og passiver til en kombination af eksisterende og nystiftede selskaber (art. 1, stk. 3), og
- c. det spaltede selskab kan fortsætte med at eksistere, således at kun en del af det spaltede selskab overføres til et eller flere andre selskaber (art. 25).

Gennemførelsen af en spaltning sker efter regler, der bygger på samme principper som reglerne om fusion. Spaltning er behandlet som en »omvendt fusion«.

En spaltning indebærer herefter navnlig følgende elementer:

- a. Udarbejdelse af en spaltningsplan (art. 3).
- b. Offentliggørelse af spaltningsplanen (art. 4).
- c. Udarbejdelse af en skriftlig redegørelse fra bestyrelsen i hvert af de deltagende selskaber (art. 7).
- d. Udarbejdelse af regnskabsmæssige opgørelser (art. 9, stk. 1 c, jf. stk. 2).

- e. Udarbejdelse af sagkyndige erklæringer (art. 8, jf. art. 7). Der skal udarbejdes udtalelse fra vurderingsmænd til brug for aktionærernes vurdering af spaltningforslaget. For de modtagende selskaber skal der udarbejdes vurderingsberetninger i overensstemmelse med reglerne om apportindskud ved stiftelse og kapitalforhøjelse, jf. aktieselskabslovens §§ 6, 6a, og 33, stk. 1. Vurderingsberetningerne skal omtales i bestyrelsens redegørelse, jf. art. 7, stk. 2, 2. led.
- f. Fremlæggelse af dokumenter på selskabets kontor til aktionærernes brug (art. 9).
- g. Beslutning om spaltningens gennemførelse på de deltagende selskabers generalforsamling (for de fortsættende selskaber eventuelt bestyrelserne) (art. 5 og 6).
- h. Indtrædelse af spaltningens retsvirkninger (art. 17).

De tre væsentligste interessegrupper i forbindelse med spaltningens gennemførelse er *aktionærerne*, *kreditorerne* og *medarbejderne*.

Medarbejdernes retsstilling er beskyttet af direktiv af 14. februar 1977 (77/187/EØF), som er gennemført i lov nr. 111 af 21. marts 1979 om medarbejderes retsstilling ved virksomhedsoverdragelse.

Aktionærerne er beskyttet *dels* gennem deres adgang til at gøre sig bekendt med spaltningens virkninger og konsekvenser ved indsigt i spaltningensplanen, bestyrelsernes redegørelse og de sagkyndige erklæringer, *dels* af de almindelige beskyttelsesregler i aktieselskabsloven.

Opnår aktionærerne i det spaltede selskab ikke en ens aktiebesiddelse i *hvert* af de modtagende selskaber målt i forhold til aktiebesiddelsen i det spaltede selskab, kræves der efter gældende dansk ret enstemmighed for at vedtage spaltningen, jf. aktieselskabslovens § 79, stk. 3, 1. pkt. Da spaltning efter sin natur vil indebære en fordeling af aktionærerne på de modtagende selskaber, er det nødvendigt, at der ved implementeringen af spaltningensbegrebet i aktieselskabsloven findes en løsning på dette minoritetsbeskyttelsesproblem. Panelet har i kapitel 4 om minoritetsbeskyttelse foreslået, at visse beslutninger, der er omfattet af aktieselskabslovens § 79, skal kunne vedtages med 9/10 flertal, stiller samme forslag om spaltning

med disproportional fordeling. Der søges ikke herved gjort nogen ændring i reglerne om minoritetsbeskyttelse i aktieselskabslovens §§ 80 og 81.

Aktionærerne er efter reglerne om spaltning i 6. selskabsdirektiv forpligtet til at modtage spaltningsvederlaget i form af aktier, men direktivet giver i art. 24 mulighed for at tillade, at der gives aktionærerne et kontant udligningsbeløb som vederlag i forbindelse med spaltningen, som kan overstige 10% af de tildelte aktiers nominelle værdi. Panelet finder, at det vil være hensigtsmæssigt at udnytte denne adgang, således at der i lighed med bestemmelserne om fusion, jf. aktieselskabslovens § 134, stk. 1, ikke foreskrives pligt til, at vederlaget til aktionærerne skal præsteres fuldt ud i form af aktier i de modtagende selskaber eller til at begrænse det kontante udligningsbeløb.

En væsentlig nydannelse ved indførelse af direktivets spaltningsbegreb i dansk ret er muligheden for at foretage debitorskifte (universalsuccession) uden *kreditorernes* tiltrædelse i forbindelse med spaltningen (art. 12), ligesom tilfældet er ved fusion, jf. aktieselskabslovens § 134h. Ved universalsuccession sker der et indgreb i kreditorernes stilling, som kan være væsentligt. Såvel retsstillingen for kreditorerne i det spaltede selskab som kreditorerne i de modtagende selskaber kan blive forrykket. Direktivet stiller derfor i art. 12 krav om sikringer af samme art som ved fusion. Kreditorer med uforfaldne krav kan kræve en passende sikkerhedsstillelse, såfremt den finansielle situation gør en sådan beskyttelse nødvendig. Om dette er tilfældet vil i dansk ret kunne afgøres på samme måde som ved fusion, dvs. gennem en erklæring herom fra den eller de i forvejen udpegede sagkyndige, jf. nedenfor om § 134c om vurdering ved fusion.

Direktivet stiller herudover krav om, at de modtagende selskaber hæfter subsidiært for de forpligtelser, der i forbindelse med spaltning er overført til andre selskaber. Hvis flere selskaber hæfter subsidiært, er hæftelsen for disse solidarisk, jf. art. 12. Den subsidiære hæftelse kan i national ret begrænses til et pengebeløb svarende til de nettoværdier, der er overført til selskabet. Beskyttelsen af kreditorerne efter national ret kan alternativt sikres ved en regel om, at de modtagende selskaber hæfter solidarisk for de overførte gældsforpligtelser.

Panelet foreslår, at der skal afgives en vurderingserklæring af sagkyndige, uafhængige vurderingsmænd i forbindelse med spaltningen i overensstemmelse med reglerne om fusion, jf. aktieselskabslovens § 134c, stk. 4, og at

de øvrige selskaber alene hæfter subsidiært, solidarisk og begrænset til de tilførte værdier. Beregning af de tilførte værdier må ske på grundlag af de i forbindelse med spaltningen opstillede balancer og uden forrentning heraf.

Direktivet tager ikke udtrykkeligt stilling til, hvorledes man skal forholde sig til eventualkrav eller latente krav mod det ophørende selskab, men det må anses for givet, at også eventualkrav og latente krav ved spaltningen - ligesom ved fusion - overføres til de modtagende selskaber.

Er der ikke i spaltningsplanen taget stilling til den indbyrdes fordeling af eventualkrav eller latente krav mellem to eller flere modtagende selskaber, og kan man heller ikke ved fortolkning af spaltningsplanen afgøre fordelingen, må sådanne krav fordeles mellem selskaberne proratarisk i forhold til tildelingen af nettoværdier. Selskaberne hæfter umiddelbart og solidarisk overfor kreditorerne, men begrænset til de tilførte værdier for sådanne krav.

6.4. Retsstillingen i andre lande.

6.4.1. Frankrig.

Fransk ret, der siden 1966 har indeholdt regulering af såvel fusioner som spaltninger, har i høj grad været inspiration til udformningen af 6. selskabsdirektiv.

Det er efter fransk ret normalsituationen, at det spaltede selskab ophører, og at det spaltede selskabs aktiviteter overføres til mindst to enten nye eller allerede eksisterende selskaber. Aktiverne skal overføres samtidig for at sikre transaktionens helhedspræg. Det er dog også muligt at udskille en del (apport partiel d'actif), således at det spaltede selskab fortsætter enten som moderselskab eller efter en kapitalnedsættelse.

Grundlaget for spaltningen er en spaltningsplan, der udarbejdes af ledelsen. Spaltningsforslaget skal vedtages af bestyrelsen, offentliggøres og forelægges sammen med revisors beretning for generalforsamlingen. Beslutning træffes som ved vedtægtsændring, med mindre spaltningen påfører aktionærerne forpligtelser. I så fald kræves der enstemmighed.

Eventuelle obligationsindehavere skal konsulteres særskilt, med mindre de tilbydes godtgørelse efter anmodning. Godkendes spaltningen af obligationsindehavernes krav, vil de få status som kreditorer i de modtagende selskaber, som hæfter solidarisk for obligationerne.

Afvises forslaget af obligationsindehaverne, kan selskabet alligevel gennemføre spaltningen ved at lade dem forblive obligationsindehavere i de modtagende selskaber.

Medfører spaltningen stiftelse af nye selskaber, er den generalforsamling, der træffer beslutning om spaltning, samtidig konstituerende generalforsamling i det eller de nye selskaber. De nye selskaber skal ikke godkende det indskudte. Sker spaltningen ved kapitalforhøjelse i allerede eksisterende selskaber, skal de almindelige regler om kapitalforhøjelse iagttages.

De modtagende selskaber hæfter principielt solidarisk over for det spaltede selskabs kreditorer og succederer i det spaltede selskabs sted. Det er dog muligt at bestemme, at hvert af de modtagende selskaber kun er ansvarlig for den del af passiverne, som det overtager. Kreditorerne kan imidlertid ved domstolene protestere mod selve spaltningen, hvis en sådan beslutning træffes.

6.4.2. England.

I engelsk ret behandles en spaltning, som den kendes i dansk ret, som en »reconstruction«. Ved en rekonstruktion bevares selskabets opgaver og udføres efter rekonstruktionen af hovedsageligt de samme mennesker som før.

Ændringen af selskabets struktur kan ske som en »demerger«, hvor et selskabs forskellige aktiviteter udskilles til en række særskilte selskaber, og det oprindelige selskab opløses. Rekonstruktionen kan også ske som en »partition«, hvor der typisk er tale om, at en stor familiedrevet virksomhed ønskes opdelt, således at de enkelte familiemedlemmer fortsætter aktiviteterne særskilt gennem uafhængige virksomheder, og det oprindelige selskab bliver opløst.

Rekonstruktionen gennemføres således, at det selskab, der ønskes opdelt, overfører aktiviteterne til datterselskaber mod at modtage aktier i disse. Aktierne fordeles til det oprindelige selskabs aktionærer.

Companies Act 1985, sec. 425, tillader under visse betingelser, at en aktionær i forbindelse med en spaltning af et selskab kan tvinges til at sælge eller på anden vis afhænde sine aktier. Endvidere kan kreditorernes rettigheder berøres og aktionærernes forpligtelser forøges uden deres individuelle tilsgn.

Spaltningen kan kun gennemføres med rettens medvirken. Der skal afholdes møder for aktionærer, kreditorer og indehavere af konvertible obligationer. På disse møder leder retten diskussionen vedrørende den foreslåede spaltningsplan. Retten skal særligt påse, at kreditorernes stilling ikke forringes ved spaltningen.

Spaltningsplanen skal godkendes af 3/4 af aktionærerne, kreditorerne og indehaverne af konvertible obligationer.

6.4.3. Tyskland.

I Tyskland er spaltning ikke særligt reguleret i lovgivningen. En spaltning gennemføres ved en hjælpekonstruktion, der også kendes i dansk ret: Etablering af et nyt selskab, der modtager den udskilte aktivitet. Det spaltede selskab vederlægges med aktier i det modtagende selskab, hvorved moder/datterselskabskonstruktionen opstår.

»Spaltning« defineres som fortsættelse af selskabsdeltageren i de efterfølgende selskaber i forhold til ombytningsforholdet uden likvidering af det oprindelige selskab.

Et af de væsentlige problemer ved spaltning i Tyskland er avancebeskatning, når moderselskabet overdrager aktierne i datterselskabet til aktionærerne i moderselskabet. I tysk teori behandles mulighederne for aktieoverdragelse derfor indgående.

En spaltning anses for at have »omdannelsesretlig karakter«, og generalforsamlingen kan derfor kun træffe beslutning om spaltning med 3/4 flertal. Indholdet af spaltningsbeslutningen skal være i overensstemmelse

med påbudet om ligebehandling af aktionærer. Den beslutning, der træffes af flertallet, er kun tilladelig, når den oprindelige fordeling værdimæssigt bliver beholdt ved fordelingen i de efterfølgende selskaber.

Ved spaltning bliver kreditorerne i det spaltede selskab beskyttet mod at lide tab som følge af afviklingen eller kapitalnedsættelsen efter regler svarende til de danske (Aktiengesetz §§ 225 og 272).

6.4.4. Norge.

De selskabsretlige og skatteretlige bestemmelser, der finder anvendelse i spaltningssituationen, svarer i det store og hele til de danske regler.

Gennemføres spaltningen ved udskillelse til et nyt datterselskab, skal dette stiftes efter regler svarende til de danske. Skal aktiverne overføres til allerede eksisterende selskaber, skal spaltningen godkendes i det modtagende selskab efter reglerne om kapitalforhøjelse, dvs. med 2/3 flertal af stemmer og kapital.

Kreditorerne beskyttes ved en kapitalnedsættelse i det spaltede selskab af proklamareglerne, således at en kreditors indsigelse mod kapitalnedsættelsen alene kan afværges ved særskilt aftale eller sikkerhedsstillelse. Overføres der ved spaltningen forpligtelser til det modtagende selskab, finder norsk rets regler om gældsovertagelse anvendelse. Efter disse regler kan det spaltede selskab ikke blive fritaget for ansvar, før kreditorerne i ord eller handling har godtaget det nye selskab som debitor i det gamle selskabs sted.

I modsætning til »rene« kreditorer er medkontrahenter efter løbende aftaler ikke nødsaget til at godtage en kapitalnedsættelse mod sikkerhedsstillelse. Medkontrahenten kan påberåbe sig den almindelige grundsætning om bristende forudsætninger. Skal det modtagende selskab overtage en aftale, antages det, at medkontrahenten har hæveadgang.

6.5. De foreståede regler om spaltning.

En spaltning kan være motiveret af ønsket om at sikre kapitaltilførsel gennem udskillelse af en attraktiv del af en virksomhed eller af organisatori-

ske overvejelser eksempelvis ved etablering af et joint-venture. Et ønske om spaltning kan også være motiveret af behov for gennemførelse af generationsskifte eller deling af et selskabs aktiver og passiver i øvrigt mellem en begrænset aktionærkreds.

Udviklingen øger til stadighed kravene til virksomhedernes tilpasnings-
evne. Den fortsatte internationalisering gør det påkrævet for virksomhederne på en smidig måde at kunne foretage strukturændringer og tilpasninger med henblik på forøgelse af produktiviteten og styrkelse af den konkurrencemæssige stilling. Vedtagelsen af fusionsdirektivet har aktualiseret behovet for selskabsretlige regler om spaltning. Dette direktiv vil sikre, at grænseoverskridende transaktioner som fusion, spaltning, tilførsel af aktiver og ombytning af aktier vedrørende selskaber i forskellige medlemsstater ikke hindres byrdefuldt af skatteregler i medlemsstaterne.

Princippet i fusionsdirektivet er, at de nævnte transaktioner under visse betingelser ikke skal medføre beskatning i det indskydende selskab af kapitalvinding på aktiver, der overføres til det modtagende selskab, samt at der ikke skal ske beskatning af aktionærerne i anledning af ombytning af aktier. Til gengæld skal det modtagende selskab indtræde i det indskydende selskabs skattemæssige stilling vedrørende de pågældende aktiver, ligesom aktionærerne ved senere salg af de ombyttede aktier stilles som om, det var de gamle aktier, der er afhændet. Dette svarer til principperne i den danske fusionsskattelov.

Det må forventes, at der som foreslået i lovforslag nr. L 20 vil blive vedtaget skatteregler, der regulerer nationale strukturændringer, herunder spaltning, efter samme smidige regler, som efter direktivet skal gælde for grænseoverskridende strukturændringer. Lovforslag nr. L20 af 3. oktober 1991 indeholder, for så vidt angår den skatteretlige regulering, tilsvarende bestemmelser som i fusionsskatteloven, dvs. succession i den skatteretlige stilling.

Selskabsretligt vil følgende ændringer lette gennemførelse af en spaltning, hvorved en virksomhed deles eller der indebærer, at dele af en virksomhed udskilles:

- a. Aktionærerne kan tilpligtes at modtage spaltningssprovenu i aktier,

- b. kreditorerne må respektere debitorskifte ved spaltning ligesom ved fusion,
- c. der vil kunne ske disproportional fordeling af aktierne i de modtagende selskaber efter vedtagelse med den stemmeflerhed, der er foreslået fastlagt i aktieselskabslovens § 79 for sådanne beslutninger, og
- d. indarbejdelse af regler om den praktiske gennemførelse af en spaltning i aktieselskabsloven.

Panelet foreslår, at der indføres regler om spaltning i aktieselskabsloven i overensstemmelse med 6. selskabsdirektiv, og at reglerne i videst muligt omfang udformes i overensstemmelse med fusionsreglerne, der siden indarbejdelsen i aktieselskabsloven af 3. selskabsdirektiv ved lov nr. 282 af 9. juni 1982, har vist sig at være en velfungerende ramme for gennemførelse af fusioner.

Beskyttelsen af kreditorerne i forbindelse med indføjeelse af universalsuccession foreslås baseret på princippet i fusionsreglerne, jf. aktieselskabslovens § 134c. Universalsuccession kan gennemføres uden kreditorernes tiltrædelse og uden sikkerhedsstillelse, såfremt en eller flere uvildige og sagkyndige vurderingsmænd afgiver en erklæring om, at kreditorerne i det enkelte selskab efter spaltningen må antages at være tilstrækkelig sikrede. Bestemmelser herom svarende til § 134c, stk. 4, jf. § 134g, stk. 1, vil medføre, at spaltning kun kan gennemføres i praksis uden kreditorernes samtykke, hvor kreditorernes fyldestgørelsesudsigter er fuldt betryggende. Spaltning vil derfor kun kunne anvendes i en rekonstruktionssituation med kreditorernes samtykke. Panelet finder, at denne konsekvens er acceptabel og rigtig.

Panelet foreslår endvidere, at kreditorer sikres ved en subsidiær hæftelse for de ikke-modtagende selskaber begrænset til de tilførte nettoværdier i overensstemmelse med minimumskravet i direktivet. Er der flere ikke-modtagende selskaber, bør disses subsidiære hæftelse være solidarisk. De fortsættende selskaber skal opfylde årsregnskabslovens bestemmelser om hensættelser og noter vedrørende den subsidiære forpligtelse over for kreditorerne i de øvrige selskaber. Aktionærerne vil efter forslaget være beskyttet som ved fusion, dels af adgangen til indsigt i spaltningsplanen, bestyrelsens redegørelse og de sagkyndiges erklæringer, dels almindelige regler i aktieselskabsloven om minoritetsbeskyttelse.

Gennemførelsen af en spaltning med disproportional aktiefordeling i de modtagende selskaber kræver efter gældende ret enighed mellem aktionærerne. Panelet har i gennemgangen af aktieselskabslovens § 79 i kapitel 5 foretaget en almindelig vurdering af hensigtsmæssigheden af et krav om enstemmighed.

6.6. Konklusion.

Panelet foreslår, at der indføres en bestemmelse i aktieselskabsloven om spaltning som § 135, hvorefter der kan ske spaltning af et aktieselskab efter regler svarende til reglerne om fusion, jf. lovforslaget i kapitel 12 § 1, nr. 63 og bemærkningerne dertil. Panelet har ikke taget stilling til, om der også bør gives regler om spaltning af anpartsselskaber. Fusionsdirektivet omfatter kun aktieselskaber, men reglerne i lovforslag nr. 20 af 3. oktober 1991 angår - ligesom fusionsskatteloven - tillige alle selskaber, der er omfattet af selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 2, både aktieselskaber og anpartsselskaber.

Kapitel 7

Omdannelse til aktieselskab

7.1. Indledning.

Selskaber, der ikke er organiseret som et aktieselskab eller anpartsselskab, har undertiden ytre ønske om omdannelse til aktieselskaber. I dette kapitel undersøges behovet og muligheden for at indføre regler, hvorefter en sådan omdannelse kan ske på en lignende smidig måde som fusion og spaltning efter EF's 3. og 6. direktiv, reglerne i aktieselskabsloven og i panelets forslag. Spørgsmålet, om en sådan omdannelse vil være hensigtsmæssig, beror på forholdene i det enkelte selskab og kan kun afgøres af selskabets deltagere og ledelse.

Aktieselskabsloven gælder ikke for alle selskaber med begrænset ansvar. Loven finder, som det fremgår af § 1, ikke anvendelse på selskaber, som ikke er erhvervsdrivende, på andelsselskaber eller på anpartsselskaber. Det er desuden almindeligt antaget, at der i dansk ret gælder en selskabsretlig kontraktfrihed til at etablere selskaber og andre organisationsformer, som adskiller sig fra de former, der er undergivet selskabslovgivningen, dvs. aktieselskabsloven, anpartsselskabsloven og fondslovene. Et selskab med en særlig organisation falder dog kun uden for selskabslovenes områder, hvis det på væsentlige punkter adskiller sig fra de lovregulerede former.

Panelet har fundet det hensigtsmæssigt at begrænse vurderingen af muligheden for omdannelse til aktieselskab til selskaber med en hæftelsesform, der helt eller i væsentlig grad svarer til aktieselskabers, idet hensynet til sikring af kreditorerne i forbindelse med en omdannelse må tillægges en afgørende betydning. Panelet har derfor begrænset sig til at overveje gennemførelsen af en evt. omdannelse af gensidige forsikringsselskaber, tværgående pensionskasser, jf. forsikringsvirksomhedslovens kapitel 22, og andelsselskaber med begrænset hæftelse. Der er så vidt vides ikke af andre fremsat ønske om at få adgang til omdannelse.

I andelsselskaber var andelshavernes hæftelse oprindelig solidarisk og personlig, mens det nu navnlig i nystiftede selskaber er almindeligt i vedtægterne at begrænse hæftelsen, ofte således at der ikke påhviler medlemmerne en personlig hæftelse eller alene en begrænset subsidiær personlig hæftelse ved siden af selskabets egen hæftelse.

Gensidige forsikringsselskaber er forsikringsselskaber, der er kollektivt ejet af selskabets til enhver tid værende forsikringstagere. Det beror på

vedtægterne, i hvilket omfang medlemmerne (forsikringstagerne) hæfter for selskabets forpligtelser. Hæftelsen kan dog kun gøres gældende af selskabet, jf. forsikringsvirksomhedslovens § 78. Selskaberne er organiseret efter principper, der på nogle punkter svarer **til**, hvad der er almindeligt i andelsvirksomheder i andre sektorer, men er i øvrigt undergivet en indgående regulering i forsikringsvirksomhedsloven. Loven udelukker dog ikke, at det kan fastsættes i selskabets vedtægter, at restformuen ved opløsning af selskabet tilfalder forsikringstagerne når forpligtelserne er opfyldt. Medlemmerne har ikke krav på udbytte eller på en andel i selskabets kapital, der kan overdrages som en aktie.

Tværgående pensionskasser har en særegen selskabsretlig konstruktion, som minder om gensidige forsikringsselskaber, dog er der ikke efter Finanstilsynets praksis mulighed for at pålægge medlemmerne en personlig hæftelse.

7.2. Problemer i forbindelse med omdannelse.

En omdannelse af et selskab til aktieselskab giver anledning til følgende væsentlige problemer:

1. Vedtagelsen af beslutning om omdannelse til aktieselskab, og minoritetsbeskyttelse, herunder spørgsmål om majoritetskrav og indløningsret.
2. Aktiekapitalens størrelse, sikring af dens tilstedeværelse og bevarelse eller bortfald af eventuel begrænset personlig hæftelse.
3. Fordelingen efter omdannelsen af aktierne mellem deltagerne i det omdannede selskab.
4. Opfyldelse af reglerne om stiftelse af et aktieselskab.
5. Debtorskifte med forfaldsvirkning eller universalsuccession.
6. Skatte- og afgiftsmæssige forhold.

Disse spørgsmål er omtalt nedenfor i afsnit 7.2.1.-7.2.6.

For de gensidige forsikringsselskaber og tværgående pensionskasser er

der en positiv lovhjemmel for omdannelsen. Forsikringsvirksomhedslovens § 168a, der gælder generelt for alle former for forsikringselskaber, giver Finanstilsynet mulighed for at tillade en omdannelse af forsikringselskaber, der ikke længere driver forsikringsvirksomhed.

Omdannelsen sker ved en af Finanstilsynet kontrolleret procedure, og tilsynet fastsætter de nærmere vilkår, der måtte være behov for i de konkrete tilfælde. Der kan for eksempel stilles krav om, at omdannelsen vedtages med samme flertal, som i vedtægterne kræves til opløsning af selskabet. Endvidere er det en forudsætning for at tillade omdannelsen, at Finanstilsynet kan afgive erklæring om, at kreditorerne er tilstrækkeligt sikrede.

Det er panelets opfattelse, at den forsikringsretlige regulering af omdannelsesspørgsmålet på hensigtsmæssig vis tager stilling til de fleste spørgsmål om forsikringsdeltagernes forhold i en omdannelsessituation og tager højde for en varetagelse af kreditorernes interesser, bortset fra spørgsmålet om universalsuccession, der behandles i afsnit 7.2.5.

7.2.1. Beslutning om omdannelse.

Vedtægterne for andelsselskaber indeholder ofte bestemmelser om betingelserne for vedtagelse af en beslutning om opløsning. Der kræves ofte 2/3 flertal, undertiden kombineret med et quorumkrav. Der kendes derimod vistnok ikke eksempler på vedtægtsbestemmelser om majoritets- og quorumkrav til en beslutning om omdannelse til en anden selskabsform.

Et andelsselskab kan efter de gældende regler omdannes til et aktieselskab ved, at samtlige andelshavere overdrager deres andele til et af dem ejet aktieselskab, hvorefter andelsselskabet likvideres, og samtlige aktiver og passiver overdrages fra andelsselskabet til aktieselskabet. Ved en sådan omdannelse kan det almindelige obligationsretlige princip om samtykke til debitorskifte ikke fraviges, og omdannelsen kræver derfor tiltrædelse fra kreditorer og medkontrahenter. Det er antaget, at vedtægternes bestemmelse om betingelserne for opløsning af andelsselskabet tillige finder anvendelse ved opløsning i forbindelse med omdannelse til en anden selskabsform. Ved omdannelse til aktieselskab er imidlertid andelshaverne (selskabsdeltagerne) nødsaget til at lade sig vederlægge i aktier, for at ejerkredsen kan bevares intakt. Det er blevet hævdet, at opløsning i forbindelse med omdannelse til et aktieselskab derfor kræver samtykke fra

samtliges andelshavere, da en andelshaver ikke er pligtig til at modtage sin likvidationsdel på andre måder end i rede penge. De særlige problemer, som knytter sig til, at selskabsdeltagerne i en andelsvirksomhed står i et medlemsforhold til virksomheden, er omtalt nedenfor i afsnit 7.2.5. om universalsuccession.

En eventuel lovregulering af omdannelse af selskaber i andre former end aktieselskab til et aktieselskab vil blandt andet indebære, at der ikke skal træffes beslutning om opløsning af selskabet, og at der sker en succession både i forhold til kreditorer og selskabsdeltagere. Der bør gives en - fravigelig - regel om betingelserne for at vedtage en omdannelsesbeslutning. Panelet finder ikke, at der bør kræves samtykke fra samtlige selskabsdeltagere, men at vedtagelseskravet passende kan fastsættes af 4/5 af selskabsdeltagerne (andelshaverne), hvor hver selskabsdeltager har en stemme. Hvor stemmeretten er knyttet til kapitalandel eller omsætning med selskabet, bør majoritetskravet udregnes på grundlag heraf. Omdannelse bør dog som minimum kræve samme majoritet som til vedtagelse af opløsning af selskabet.

7.2.2. Kapitalforhold og hæftelse.

Kapitalforhold og hæftelse i andelsselskaber er forskelligartet. I adskillige andelsselskaber er egenkapitalen dog sammensat af ufordelt, opsamlet egenkapital og de midler, der er fremkommet som overskudshenlæggelser til konti for de enkelte andelshavere, såkaldte »andelsskonti«. Indeståender på andelsskonti af denne art udgør andelshaverens formueandel i selskabet og er ansvarlig kapital. Andelshaverne kan herudover have beløb på »driftslånskonti«, som er beløb, der endnu ikke er udbetalt, men ligeledes tilhører andelshaverne. Indestående på driftslånskonti betragtes i visse tilfælde som ansvarlig fremmedkapital. Andelshaverne hæfter ofte på en eller anden måde for selskabets forpligtelser. Hæftelsen er normalt beløbsmæssigt begrænset, og kan kun gøres gældende af selskabets bo i forbindelse med en likvidation eller konkurs.

Panelet har ikke fundet det muligt og heller ikke nødvendigt udtømmende at beskrive kapitalforhold og hæftelsen for deltagerne i de selskaber, der er omfattet af den foreslåede omdannelsesregel. Der må imidlertid ved omdannelsen til et aktieselskab nødvendigvis gøres op med selskabets kapitalforhold og hæftelsen for selskabsdeltagerne.

Omdannelsen af et andelsselskab må betragtes som stiftelse af et aktieselskab med apportejendom, afsnit 7.2.4. Der skal derfor ved omdannelsen ligesom ved omdannelse af et anpartsselskab til et aktieselskab, jf. anpartsselskabslovens § 109 - udarbejdes en vurderingsberetning, der opfylder kravene i aktieselskabslovens §§ 6a og 6b. Vurderingsberetningen skal indeholde en beskrivelse af den del af det omdannede selskabs kapital, der indgår i aktieselskabet. Stifterne og den eller de, der afgiver vurderingsberetningen er ansvarlige for, at kapitalen er til stede, og at lovens regler overholdes efter de almene regler om ansvar i aktieselskabslovens §§140 og 141.

Panelet foreslår, at omdannelsen i øvrigt sker efter reglerne i aktieselskabsloven om fusion. Omdannelse og fusion har det fælles kendetegn, at der ved overførslen af en formue til en anden juridisk person sker et debitorskifte. Fusionsreglerne er allerede gjort anvendelige på sparekassers og realkreditinstitutters omdannelse til aktieselskaber, jf. bank- og sparekasselovens § 52d og realkreditlovens § 73. Fusionsreglerne i aktieselskabslovens §§ 134- 134i indeholder krav om

at der udarbejdes en plan for omdannelsen (svarende til fusionsplanen),

at der udarbejdes en skriftlig redegørelse fra bestyrelsen, vedhæftet en revideret fælles regnskabsopstilling pr. omdannelsesdagen,

at der udarbejdes en vurderingsberetning, samt

at der afgives erklæring om, hvorvidt kreditorerne kan antages at være tilstrækkelig sikrede efter omdannelsen.

Kravet om udarbejdelse af en vurderingsberetning efter reglerne om stiftelse ved apportejendom samt en erklæring om selskabsdeltagernes og kreditorernes stilling efter aktieselskabslovens § 134c, stk. 3 og 4, sikrer, at der gøres op med det pågældende selskabs kapitalforhold og hæftelsen for selskabsdeltagerne på en forsvarlig og acceptabel måde.

Hvor hæftelsen i det omdannede selskab er begrænset til egenkapitalen, vil der normalt kunne afgives en erklæring om forholdet til kreditorerne efter aktieselskabslovens § 134c, stk. 4, såfremt egenkapitalen bevares og sikres som aktiekapital i aktieselskabet efter omdannelsen. Hvor kreditorerne i det omdannede selskab udover egenkapitalen kunne holde sig til selskabs-

deltagerne for en begrænset personlig hæftelse, må vurderingsmændene ved afgivelse af erklæringen efter aktieselskabslovens § 134c, stk. 4, tage stilling til, om kreditorerne er tilstrækkelig sikrede, såfremt den personlige hæftelse vil ophøre ved omdannelsen.

Såfremt vurderingsmændene ikke kan afgive en erklæring efter aktieselskabslovens § 134c, stk. 4, som er ubetinget og uden forbehold, må kreditorerne sikres på anden måde. Denne består efter aktieselskabslovens § 134g i, at kreditorerne, inden omdannelsen gennemføres, kan kræve betaling af forfaldne krav og sikkerhedsstillelse for uforfaldne krav. Dette vil dog sjældent være praktisk brugbar fremgangsmåde, og en omdannelse vil i sådanne tilfælde normalt kun kunne gennemføres ved, at der sker en forstærkning af selskabets kapitalgrundlag ved tegning af yderligere ny kapital.

7.2.3. Fordeling af kapitalen mellem selskabsdeltagerne.

I forbindelse med omdannelsen skal aktiekapitalen fordeles mellem selskabsdeltagerne, og der skal derfor tages stilling til, hvordan fordelingen skal ske.

I de fleste andelsselskaber indeholder vedtægterne bestemmelser om, hvorledes der skal forholdes med selskabets formue i tilfælde af opløsning, og en sådan bestemmelse vil ofte naturligt kunne danne udgangspunkt for en fordeling af aktiekapitalen. Ved fastsættelsen af fordelingen er selskabsdeltagerne i det omdannede selskab beskyttet mod at blive forfordelt af den almindelige andelsretlige grundsætning om minoritetsbeskyttelse, og det er derfor ikke nødvendigt, at foreslå en særlige regel om beskyttelse i tilfælde af omdannelse.

Panelet har ikke fundet grund til at foreslå en lovbestemt indløsningsret for den overstemte minoritet. En sådan minoritet er beskyttet dels af det skærpede majoritetskrav på 4/5 af andelshaverne og mindst majoritet som til opløsning af selskabet dels af adgangen til at kræve erstatning efter § 134f. Den tidligere gældende regel i aktieselskabslovens § 136, hvorefter overstemte aktionærer havde krav på indløsning i tilfælde af fusion, udgik i Sverige allerede af forslaget til ABL, og i Danmark blev bestemmelsen ophævet i 1982.

7.2.4. Stiftelse af aktieselskabet.

Det 2. selskabsdirektiv (77/91/EØF) om stiftelse af aktieselskaber samt bevarelse af og ændringer i dets kapital, stiller visse formelle krav, der skal være opfyldt ved enhver stiftelse af et aktieselskab, herunder ved omdannelse fra andre selskabsformer, jf. direktivets art. 13.

Direktivets regler om vurdering af apportejendom ved stiftelse af et aktieselskab, der er gennemført i aktieselskabslovens §§ 6a - c og 33, stk. 1, skal også opfyldes ved en omdannelse til aktieselskab.

Panelet foreslår som allerede nævnt, at reglerne i aktieselskabslovens §§ 134 - 134i om fusion med de nødvendige tilpasninger finder anvendelse på omdannelse.

7.2.5. Universalsuccession.

Et debtorskifte kræver normalt samtykke fra kreditor. Denne hovedregel fraviges bl.a. ved fusion af aktieselskaber, idet et ophørende selskabs *ret-tigheder og forpligtelser anses for overgået som helhed til det fortsættende selskab*, når betingelserne for fusionen er opfyldt, jf. aktieselskabslovens § 134h.

Det er en afgørende betingelse for i praksis at kunne gennemføre en omdannelse fra andelsselskab med begrænset hæftelse til aktieselskab, at der kan ske universalsuccession, da i modsat fald alle kreditorers og medkontrahenters accept af omdannelsen skal indhentes på forhånd. Forslaget om at gøre fusionsbestemmelserne i aktieselskabsloven anvendelige også ved omdannelser med de fornødne tilpasninger tilsigter bl.a. at indføre universalsuccession ved omdannelse.

En lovhjemlet adgang til universalsuccession i forbindelse med en omdannelse til aktieselskab vil også for gensidige forsikringsselskaber og tværgående pensionskasser betyde en lettelse af gennemførelsen af omdannelse til aktieselskab. Universalsuccession er her ubetænkelig, da omdannelsen efter de gældende regler kun kan gennemføres, dersom Finanstilsynet finder, at fordringshaverne efter omdannelsen er tilstrækkelig sikrede.

Finansielle virksomheder ejer ofte udlejningsejendomme, og lejerens rettigheder kan give virksomhederne større problemer end selve debitorskiftet. Omdannelsen må normalt anses for et ejerskifte. Panelet har ikke taget stilling til, om en omdannelse efter lejelovens § 100, stk. 1 medfører, at lejerne får adgang til at overtage ejendommen på andelsbasis. Det ville i givet fald være nærliggende at begrænse denne regel til kun at angå egentlige overdragelser.

Universalsuccessionen ville, om princippet fuldt ud blev fastholdt, betyde at alle rettigheder og forpligtelser i forholdet mellem virksomheden og dens medlemmer ville fortsætte uændret.

Princippet om universalsuccession er imidlertid ikke så stift, at undtagelser ikke forekommer. Det er almindeligt antaget, at ændringer, være sig en omdannelse, fusion eller andet, kan være af en sådan karakter, at relevante forudsætninger brister for medkontrahenter, og i så fald kan medkontrahenterne bringe deres kontraktforhold med virksomheden til ophør uden varsel.

For så vidt angår andelsvirksomhederne inden for disse virksomheders kerneområde - landbruget - har det været fast antaget, at en andelshaver ved væsentlige strukturændringer i virksomheden har ret til udtræden. I de tilfælde, hvor denne ret må antages at have bestået, må der i planen for omdannelsen tages hensyn hertil, og spørgsmålet om, hvem der kan og vil benytte en ret til udtræden, må være afklaret, således at en eventuel udtræden og dens økonomiske konsekvenser er afklaret inden den endelige afstemning foretages med hensyn til omdannelsen. Det må ligeledes afklares om mulige leverings- eller aftalepligter, hvad der vel i almindelighed vil være tilfældet, vedbliver at bestå på samme måde som hidtil for medlemmer, der ikke udtræder i forbindelse med omdannelsen.

Det er en nødvendig betingelse for, at vurderingsmændene kan afgive en delig erklæring om omdannelsens økonomiske betydning, at der er skabt klarhed over, hvorvidt og i hvilket omfang medlemmer udtræder eller forbliver knyttet til virksomheden som leverandører eller kunder, således at den økonomiske situation er kendt og ligger fast, jf. aktieselskabslovens § 134c.

7.2.6. Skatte- og afgiftsmæssige forhold.

De væsentlige skatte- og afgiftsmæssige spørgsmål i forbindelse med omdannelse af en virksomhed fra en anden selskabsform til aktieselskab er:

- a. Beskatning af selskabsdeltagerne i det omdannede selskab,
- b. avancebeskatning vedrørende aktiverne i det omdannede (ophørende) selskab,
- c. stempelafgift samt
- d. kapitaltilførselsafgift.

Det ligger udenfor panelets kommissorium at behandle de skatte- og afgiftsmæssige spørgsmål, men en adgang til omdannelse får kun virkelig praktisk betydning, dersom omdannelse - ligesom fusion - kun medfører mindst mulig beskatning og færrest mulige afgifter. Erkendelsen heraf har i de senere år, som omtalt nedenfor, ført til en række ændringer i lov om beskatning ved fusion af aktieselskaber m.v.

7.3. Vurdering.

Erfaringer fra de senere år tyder på, at der i nogle virksomheder er ønske om at gennemføre en omdannelse til aktieselskab, og sådanne omdannelser er i et stort omfang gennemført, selvom processen på grund af manglende selskabsretlig lovregulering har været vanskelig. Udviklingen er dog lettet, ved at der i lov om beskatning ved fusion af aktieselskaber m.v. er indføjet bestemmelser om den skattemæssige behandling ved sparekassers, realkreditinstitutters og gensidige forsikringsselskabers omdannelse til aktieselskaber, således at omdannelsen både skatteretligt og selskabsretligt reguleres af reglerne om fusion, jf. herved bank- og sparekasselovens § 52d og realkreditlovens § 73.

Omdannelse af et selskab til aktieselskab er ofte forbundet med behovet for tilførsel af kapital. Et andelsselskab og andre selskaber, der ikke er aktieselskaber, har ofte kun mulighed for at få tilført kapital ved yderligere indskud fra selskabsdeltagerne eller som lånekapital.

7.4. Konklusion.

Panelet finder det naturligt, at det gøres lettere for de virksomheder, der føler et behov herfor, at omdanne sig til et aktieselskab. Forholdenes, navnlig hæftelsesforholdenes, forskellighed gør det nødvendigt at begrænse en lovregulering til kun at omfatte andelsselskaber med begrænset ansvar, gensidige forsikringsselskaber og tværgående pensionskasser.

En sådan lovregulering bør for andelsselskaber med begrænset ansvar indeholde bestemmelser om:

- a. Fastlæggelse af majoritetskrav til beslutningen om omdannelse i det ophørende selskab,
- b. sikring af kreditorerne i det ophørende selskab,
- c. indførelse af lovhjemmel for universalsuccession i forbindelse med omdannelsen, og
- d. den praktiske fremgangsmåde.

Som allerede nævnt vil disse krav kunne opfyldes ved anvendelse af bestemmelserne i aktieselskabslovens §§ 6 a - c og 33, stk. 1, om apportejendom, og §§ 134 - 134i om fusion i forbindelse med omdannelsen.

For gensidige forsikringsselskaber og tværgående pensionskasser bør lovreguleringen indføre en lovhjemmel for universalsuccession i forbindelse med omdannelsen.

Kapitel 8

Egne aktier

8.1. Indledning.

Dette kapitel indeholder en gennemgang af de gældende regler om egne aktier og en vurdering af retsstillingen.

8.2 Gældende regler om egne aktier.

8.2.1. Aktieselskabsloven.

Hovedafsnittet i aktieselskabsloven om egne aktier (§§ 48-48h) blev indføjet ved lov nr. 282 af 9. juni 1982. Lovændringen gennemførte reglerne om egne aktier i EF's 2. selskabsdirektiv. Aktieselskabsloven indeholder herudover bestemmelser om egne aktier i § 67, stk. 3 (stemmeretten hvi-ler) og endvidere er der i fondsbørsloven (ved lov nr. 343 af 6. juni 1991) blevet indsat en bestemmelse (i § 19a) om indberetning til Fondsbørsen om erhvervelse af 2% egne aktier i børsnoterede selskaber.

Aktieselskabslovens § 48h indeholder et forbud mod et aktieselskabs *tegning* af egne aktier. Et selskab må ikke udnytte den til egne aktier knyttede tegningsret til at tegne nye aktier i tilfælde af forhøjelse af aktiekapitalen, men selskabet kan sælge tegningsretten.

Retsstillingen om *erhvervelse* af egne aktier til eje eller sikkerhed skelner mellem, om erhvervelsen er begrundet i omstændigheder, der gør erhvervelsen særlig påkrævet eller ubetænkelig og andre tilfælde, hvor der skønnes, at en erhvervelse af egne aktier er ønskelig.

Aktieselskabsloven tillader erhvervelse af egne aktier til eje eller pant mod vederlag under følgende betingelser:

1. Den samlede pålydende værdi af selskabets og dets datterselskabers beholdning af aktier i selskabet må ikke overstige 10% af aktiekapitalen i moderselskabet,
2. erhvervelsen må kun ske i det omfang, hvori selskabet har midler, der kan anvendes til uddeling af udbytte,
3. aktiekapitalen med fradrag af egne aktier skal efter erhvervelsen udgøre mindst kr. 500.000,

4. erhvervelsen må kun omfatte aktier, der er fuldt indbetalt, og
5. erhvervelsen af aktier må kun finde sted efter bemyndigelse fra generalforsamlingen til bestyrelsen. Bemyndigelsen kan kun gives for et tidsrum af højst 18 måneder og skal angive den største pålydende værdi af aktier, som selskabet må erhverve, og det mindste og højeste beløb, som selskabet må yde som vederlag for aktierne.

Den sidstnævnte betingelse om generalforsamlingsbemyndigelse kan fraviges, såfremt det er nødvendigt for at undgå betydelig og truende skade for selskabet, jf. § 48a.

De ovenfor gengivne 5 betingelser kræves ikke opfyldt, når erhvervelse eller pantsætning af egne aktier sker under en af følgende særlige omstændigheder, jf. §§ 48b og 48c:

1. Som led i en nedsættelse af aktiekapitalen efter reglerne i aktieselskabslovens kapitel 7,
2. som led i overtagelse af formueværdier ved fusion eller på anden måde,
3. til opfyldelse af en lovbestemt indløsningspligt som påhviler selskabet,
4. ved køb på tvangsauktion af fuldt indbetalte aktier til fyldestgørelse af en fordring, der tilkommer selskabet, eller
5. hvor fuldt indbetalte aktier erhverves uden vederlag.

For de nævnte særlige erhvervelsesformer gælder der ingen særlige betingelser, men aktierne skal - bortset fra tilfælde af kapitalnedsættelse - afhændes, så snart det kan ske uden skade for selskabet og senest 3 år efter erhvervelsen, medmindre den pålydende værdi af selskabets og dets datterselskabers samlede beholdninger af aktier i selskabet ikke overstiger 10% af aktiekapitalen, jf. §48d.

Aktier, der er erhvervet i strid med lovens betingelser, skal afhændes snarest muligt og senest 6 måneder efter erhvervelsen, jf. § 48e. Sker afhændelsen ikke rettidigt, skal bestyrelsen foranledige en nedsættelse af aktiekapitalen.

Der kan ikke udøves stemmeret på egne aktier, ligesom der ses bort fra egne aktier, når det skal beregnes, om den fornødne aktiekapital har været repræsenteret eller stemt for en beslutning, eller når der ved udøvelse af en beføjelse kræves samtykke af samtlige aktionærer eller en vis stemmeflerhed, jf. § 67, stk. 3.

8.2.2. Årsregnskabsloven.

Egne aktier skal optages som et aktiv i balancen og kan optages med eller uden værdi, jf. årsregnskabslovens § 39. Såfremt egne aktier er optaget med værdi, skal et tilsvarende beløb opføres under reserver i passiverne.

Der skal endvidere gives oplysning om selskabets beholdning af egne aktier i noterne til årsregnskabet. Oplysningerne skal indeholde antallet og den pålydende værdi af egne aktier, der indgår i selskabets ultimobeholdning tillige med den procentdel, som denne beholdning udgør af selskabskapitalen. Der skal tillige oplyses om antallet og den pålydende værdi af de egne aktier, der er erhvervet eller afhændet i regnskabsåret og om den procentdel, som disse udgør af selskabskapitalen, samt størrelsen af den samlede købs- og salgssum samt årsagen til de erhvervelser af egne aktier, der er foretaget i regnskabsåret. Samme noteoplysninger skal gives for aktier i selskabet, der indgår i dattervirksomhedernes beholdning eller er erhvervet eller afhændet af dattervirksomhederne i regnskabsåret, jf. § 52.

8.2.3. Lov om banker og sparekasser samt lov om forsikringsvirksomhed.

Adgangen til at erhverve og belåne egne aktier for banker, sparekasser og selskaber, der er omfattet af lov om visse kreditinstitutter, berøres ikke af aktieselskabsloven, jf. dennes § 48g, men det 2. selskabsdirektiv gælder også for bankaktieselskaber. Industriministeriet har udtalt, at banker uanset undtagelsesbestemmelsen i § 48g alene kan erhverve egne aktier efter generalforsamlingens bemyndigelse, jf. aktieselskabslovens § 48, stk. 2, samt at banker ikke er undtaget fra forbuddet mod tegning af egne aktier, jf. § 48h, idet både bestemmelserne i aktieselskabslovens § 48, stk. 2 og § 48h også findes i 2. direktiv. Det er i lov om banker og sparekasser § 24, stk. 3, foreskrevet, at en bank ikke må erhverve egne aktier til eje eller sikker-

hed for et større samlet pålydende end 10% af aktiekapitalen, men loven har ikke fastsat nærmere betingelser for erhvervelsen af egne aktier.

Da 2. direktiv ganske svarer til reglerne i aktieselskabslovens kap. 8 om egne aktier, og aktieselskabsloven gælder for banker, hvor loven ikke særligt er fraveget, foreslår panelet at aktieselskabslovens § 48g ophæves, således at det af aktieselskabsloven fremgår, at dennes regler om egne aktier også gælder for bankaktieselskaber. Den til lov om visse kreditinstitutter hørende bekendtgørelse nr. 856 af 14. december 1990 indeholder i § 10 en henvisning til lov om banker og sparekasser §§ 23-27'. For disse kreditinstitutter gælder således samme regler som for banker.

Lov om forsikringsvirksomhed indeholder bestemmelser om egne aktier i §§ 65-72, der svarer til aktieselskabslovens regler. Et forsikringsaktieselskab skal dog udover generalforsamlingens bemyndigelse have Finanstilsynets tilladelse til erhvervelse af aktier op til 10% af aktiekapitalen, udenfor de særlige tilfælde, der er nævnt i aktieselskabslovens §§ 48b og c.

8.2.4. Det 2. selskabsdirektiv.

EF's 2. selskabsdirektiv (77/91/EØF) fastsætter betingelser for erhvervelsen af egne aktier, som medlemslandene skal optage i deres lovgivning, såfremt det pågældende lands lovgivning tillader aktieselskaber at erhverve egne aktier. Direktivets bestemmelser om egne aktier findes i art. 18-24. Reglerne i den danske aktieselskabslov har udnyttet direktivets muligheder for at tillade aktieselskaber at erhverve egne aktier. Den danske lov er mere restriktiv end direktivet, idet den ligestiller aktier ejet af et datterselskab med et selskabs egenbeholdning af egne aktier, jf. § 48, stk. 6. EF-Kommissionen bebuder i et notat af 10. maj 1990 til Rådet et forslag om ændring af 2. direktiv, således at et datterselskabs erhvervelse af aktier i moderselskabet ligestilles med selskabets erhvervelse af egne aktier. Denne ændring af 2. selskabsdirektiv er nu forelagt af Kommissionen, direktivforslag KOM(91)363.

2. selskabsdirektivs bestemmelser udelukker ikke en stramning, men tillader kun en liberalisering af de danske regler på enkelte punkter. Disse punkter er:

1. En medlemsstat kan i sin lovgivning tillade, at generalforsamlingens bemyndigelse er uforuden, når aktier erhverves med henblik på uddeling til arbejdstagerne i selskabet. Uddelingen af aktierne skal ske inden 1 år fra erhvervelsen, jf. art. 19, stk. 3.
2. En medlemsstat kan ifølge art. 20 tillige tillade erhvervelse af egne aktier uden generalforsamlingsbemyndigelse og udover 10% grænsen i følgende tilfælde:
 - a. Fuldt indbetalte aktier, som erhverves af banker og andre pengeinstitutter som køberprovision,
 - b. aktier der erhverves til skadesløsholdelse af mindretaksaktionærer i selskaber forbundet med det pågældende selskab og
 - c. fuldt indbetalte aktier i et investeringsselskab med fast kapital, der på investorernes anmodning erhverves af selskabet. Erhvervelsen må ikke bevirke, at nettoaktiverne bringes ned under den tegnede kapital med tillæg af de bundne reserver.
3. Fristen for afhændelse af egne aktier, der er erhvervet i strid med direktivets regler, kan efter art. 21 fastsættes til 12 måneder. Fristen er i aktieselskabsloven fastsat til 6 måneder, jf. § 48e.

Panelet finder ikke grund til at foreslå fristen for afhændelse af egne aktier, der er erhvervet i strid med lovens bestemmelser, forlænget eller ændring af reglerne om fravigelse af en udvidelse af 10% 's grænsen eller af kravet om generalforsamlingsbemyndigelse. Reglerne om egne aktier har ikke givet anledning til kritik, og der synes da heller ikke at være behov for nogen ændring inden for de rammer som direktivet har afstukket.

8.3. Retsstillingen i andre lande.

I *Tyskland* er erhvervelse af egne aktier tilladt uden restriktioner, såfremt erhvervelsen sker som led i overgang af formuegoder ved universalsucces-sion, som led i en kapitalnedsættelse eller såfremt aktien erhverves veder-lagsfrit.

Det er endvidere tilladt at erhverve egne aktier op til 10% af aktiekapitalen, når erhvervelsen er begrundet i en af følgende særlige omstændigheder:

- a. Erhvervelsen er nødvendig for at undgå alvorlig og overhængende fare,
- b. erhvervelsen sker med henblik på uddeling af aktier til medarbejdere i selskabet eller et associeret selskab,
- c. erhvervelsen sker med henblik på at skadesløsholde aktionærer i tilfælde af et selskabs integration i et andet selskab eller i forbindelse med en majoritetsaftale eller aftale om dividendeoverførsel, eller
- d. fuldt indbetalte aktier erhvervet af et pengeinstitut som køberprovision.

I *Frankrig* er erhvervelse af egne aktier som led i en kapitalnedsættelse tilladt.

Egne aktier kan endvidere erhverves som led i overtagelse af formuegoder ved fusion eller som led i en retsafgørelse (eksempelvis inddrivelse af et krav mod en aktionær). Selskabet skal i disse to tilfælde afhænde aktierne inden to år, såfremt beholdningen af egne aktier overstiger 10% af aktiekapitalen.

Endelig må et selskab erhverve egne aktier op til 10% af aktiekapitalen i følgende tilfælde:

1. Erhvervelse af egne aktier til uddeling blandt medarbejdere,
2. erhvervelse af egne aktier på børsen kan ske under nærmere angivne betingelser med henblik på at opmuntre til opsparing og udvikle finansmarkedet, og
3. opkøb af egne aktier med henblik på opfyldelse af aktieoptioner, der er givet til medarbejdere som led i ansættelsen.

I *Italien* er det under betingelser, der i hovedsagen svarer til bestemmelserne i den danske aktieselskabslov, tilladt at erhverve egne aktier op til 10% af aktiekapitalen

Egne aktier kan endvidere erhverves uden særlige betingelser i følgende tilfælde:

1. Som led i en kapitalnedsættelse,
2. som led i overtagelse af formueværdier ved fusion m.v., og
3. ved køb på tvangsauktion i forbindelse med inddrivelse af et krav mod en aktionær.

I *England* er erhvervelse af egne aktier til eje eller sikkerhed i princippet forbudt.

De engelske selskabslove indeholder dog enkelte undtagelser herfra, således hvor erhvervelsen sker som led i en kapitalnedsættelse eller på grundlag af en retsafgørelse, hvor erhvervelsespligten er fastslået. Engelske selskaber har endvidere mulighed for at indløse aktier og nedsætte aktieselskabskapitalen (»redeemable shares«). Dette kan også ske gennem opkøb af egne aktier på nærmere angivne vilkår.

I *USA* beror muligheden for erhvervelse af egne aktier på den enkelte stats lovgivning. Mange staters lovgivning er på dette punkt i overensstemmelse med Revised Model Business Corporation Act, der i sec. 6.31 foreskriver, at et selskab kan erhverve sine egne aktier. Der er ikke fastsat nogen begrænsning eller nærmere betingelser, men i den tidligere Model Business Corporation Act fandtes der bestemmelser om, at tilbagekøb kun kunne ske med midler, der kan henføres til optjent overskud (earned surplus) eller - hvis opkøbet sker i overensstemmelse med vedtægterne eller i overensstemmelse med en bestyrelsesbeslutning og aktionærvedtagelse - med midler, der kan henføres til de frie reserver (capital surplus).

I *Norge* og *Sverige* er erhvervelse af egne aktier til eje eller sikkerhed i princippet forbudt. Herfra gøres dog enkelte undtagelser. Egne aktier kan erhverves i forbindelse med inddrivelse af en fordring, som led i overtagelse af formuegoder ved fusion eller lignende eller som led i likvidation

8.4. Vurdering af retsstillingen omkring egne aktier.

Både forslagene til de tidligere aktieselskabslove af 1917 og 1930 og ud-

kastene til lovforslag i betænkningerne om aktieselskaber fra 1964 (nr. 362) og 1969 (nr. 540) indeholdt et forbud mod erhvervelse af egne aktier, udenfor de særlige tilfælde, hvor en erhvervelse er nødvendig (fusion, indrivelse af fordring eller opfyldelse af indløsningsforpligtelse). Alle forslag er imidlertid under behandling i Folketinget blevet ændret til bevaring af 10%'s reglen. De nuværende regler om egne aktier er vedtaget ved gennemførelsen af det 2. selskabsdirektiv ved lov nr. 282 af 9. juni 1982.

Aktielovskommissionens og andres kritik af en almindelig adgang til erhvervelse af egne aktier har navnlig gjort gældende:

- a. At erhvervelsen af egne aktier må betragtes som en nedsættelse af aktiekapitalen og kun bør kunne ske efter reglerne herom,
- b. at en adgang til at erhverve egne aktier kan udnyttes af selskaberne til kurspleje, bl.a. til så vidt muligt at holde kursen oppe i et vigende marked, samt
- c. at erhvervelse af egne aktier kan indebære en forskelsbehandling af aktionærerne og en krænkelse af en minoritet.

Overfor denne kritik kan det anføres:

- a. Der er i adskillige tilfælde et åbenbart og fuldt ud legitimt behov for at kunne erhverve egne aktier. Som sådanne tilfælde kan - udover de i aktieselskabslovens § 48b nævnte særlige tilfælde - nævnes generationsskifte, et familieselskabs eller et andelslignende selskabs køb af et udtrædende medlems aktier, køb af en beredskabsbeholdning til salg i forbindelse med nye medlemmers indtræden, til brug som vederlag ved overtagelse af andre virksomheder eller til overdragelse af aktier til medarbejdere, køb af aktier fra fratrådte medarbejdere eller en forsvarlig kurspleje til imødegåelse af mindre tilfældige kursudsving. I de senere år har man set flere eksempler på indgåelse af strategiske alliancer. Et væsentligt element i disse alliancer er udveksling af aktieposter. Reglerne i ligningslovens § 7a, stk. 3 og 4 om medarbejderaktieordninger forudsætter, at selskaberne har mulighed for at købe og sælge egne aktier.
- b. Den eksisterende adgang til erhvervelse af egne aktier har så vidt vides ikke givet anledning til misbrug. Erhvervelsen af egne aktier vil kunne

ændre på aktionærernes stilling i forbindelse med de minoritetsbeskyttelsesregler, hvor der efter lovens bestemmelser kræves en særlig majoritet (eksempelvis granskning). Når henses til, at ingen kritik heraf har lydt og til, at minoriteten i en sådan særlig situation efter omstændighederne vil kunne påberåbe sig generalklausulen i aktieselskabslovens § 80, finder panelet ikke, at dette forhold giver grund til at ændre reglerne om erhvervelse af egne aktier.

Ved vurdering af kritikken af adgangen til erhvervelse af egne aktier bør der i øvrigt skelnes mellem erhvervelse af egne aktier i de særlige tilfælde, der er nævnt i aktieselskabslovens § 48b og erhvervelse af aktier efter bemyndigelse fra generalforsamlingen i medfør af § 48.1 de særlige tilfælde, der er nævnt i aktieselskabslovens § 48b (som led i kapitalnedsættelse, som led i overtagelse af formueværdier, til opfyldelse af en lovbestemt indløsningspligt eller ved køb på tvangsauktion af fuldt indbetalte aktier til fyldestgørelse af en selskabets tilkommende fordring), er erhvervelsen af egne aktier nødvendig. Ophævelse af adgangen til at erhverve egne aktier i disse tilfælde har ikke været foreslået af nogen, og bestemmelsen i § 48b bør ligesom gavreglen i § 48c bevares. Den fremsatte kritik af reglerne om egne aktier angår kun adgangen til generelt at erhverve egne aktier indtil 10% af aktiekapitalen. Kritikken bygger som nævnt på, at reglerne i aktieselskabslovens kapitel 7 om kapitalnedsættelse blandt andet skal beskytte kreditorerne mod tilbagebetaling af aktiekapitalen i strid med kreditorernes interesser. De betingelser aktieselskabsloven opstiller for erhvervelsen af egne aktier giver imidlertid kreditorerne en betydelig sikkerhed. Erhvervelse af egne aktier må kun ske i det omfang, hvori selskabet har midler, der kan anvendes til udbyttebetaling. Aktiekapitalen med fradrag af de egne aktiers pålydende skal efter erhvervelsen udgøre mindst kr. 500.000. Udbetalingen af købesummen ved erhvervelse af egne aktier er derfor mere sammenlignelig med en udbyttebetaling end med en udbetaling i forbindelse med kapitalnedsættelse. Hertil kommer, at et selskab efter aktieselskabslovens § 111 bl.a. skal foretage de henlæggelser, der er nødvendige efter selskabets økonomiske stilling. De reserver, der er bundne ifølge lov eller selskabets vedtægter, kan ikke uddeles som udbytte, jf. § 110. En erhvervelse af egne aktier, hvorved der blev gjort indgreb i bundne midler ville efter omstændighederne kunne påføre ledelsen et ansvar overfor kreditorerne. Køb af egne aktier til en pris, der væsentligt overstiger markedsværdien, ville efter omstændighederne være en minoritetskrænkelse i strid med lovens § 80.

Erhvervelsen af egne aktier under de eksisterende kauteler herfor, kan efter panelets opfattelse ikke sammenlignes med en kapitalnedsættelse, og aktieselskabsloven indeholder en tilstrækkelig beskyttelse af kreditorer og aktionærer ved en erhvervelse af egne aktier, der sker i overensstemmelse med de gældende regler.

Et selskabs handel med egne aktier kan være udtryk for et ønske om at opnå en gevinst ved en midlertidig investering i egne aktier eller et forsøg på at holde kursen oppe i økonomiske nedgangstider. Dette er kun af betydning, hvor der findes et marked for selskabets aktier, og derfor kun for selskaber, der er noteret på børsen eller hvis aktier omsættes på andet effektivt marked. Selskabets ledelse kender bedst selskabets forhold, og handel med egne aktier kan have karakter af insidertrading, hvis ledelsen ikke har opfyldt sin oplysningsforpligtelse overfor aktionærerne. Insidertrading er nu reguleret ved EF's direktiv af 13. november 1989 (89/592/EØF), som er gennemført i Danmark ved lov nr. 343 af 6. juni 1991. Ved denne lov er der yderligere på grundlag af et forslag fra Børsudvalget i dettes Betænkning om insiderhandel, nr. 1216 af 1991 gennemført en indberetningspligt ved erhvervelse af egne aktier svarende til 2% af selskabets aktiekapital, jf. nu fondsbørslovens § 19a.

Adskillige børsnoterede selskaber benytter sig formentlig af muligheden for at købe og sælge egne aktier, mens ikke børsnoterede aktieselskaber kun i begrænset omfang handler egne aktier og navnlig i de særlige tilfælde, der er nævnt i aktieselskabslovens § 48b. Det omfang, hvori selskaber i dag benytter sig af muligheden for erhvervelse af egne aktier, er udtryk for et reelt behov for opretholdelsen af de gældende regler.

Danmark har, set i europæisk perspektiv, ret liberale regler om erhvervelse af egne aktier. En vis kurspleje synes almindeligt accepteret blandt børsnoterede selskaber. Set i et historisk perspektiv, synes de øvrige lande at have nærmet sig den danske retsstilling og ikke omvendt. Den foreslåede ændring af 2. selskabsdirektiv, som er nævnt ovenfor i afsnit 8.2.4., er en tilnærmelse til den danske regel i aktieselskabslovens § 48, stk. 1 smh. m. stk. 6, hvorefter et datterselskabs erhvervelse af aktier i moderselskabet ligestilles med sidstnævnte selskabs erhvervelse af egne aktier. Gennemgangen ovenfor omkring retsstillingen i andre europæiske lande viser betydelige forskelle.

Det kan ikke afvises, at et selskabs ledelse efter omstændighederne vil søge at beskytte sig mod overtagelse i strid med ledelsens eller med visse aktionærgruppers interesser, eller at en ledelse vil søge at styrke sin position gennem cross-holding med et venligtsindet selskab. Kommissionens forslag til et 13. direktiv om overtagelsestilbud indeholder begrænsninger i handlefriheden i tilbudsperioden efter et take-over-bid. En af disse begrænsninger vedrører opkøb af egne aktier, der kræver speciel bemyndigelse fra generalforsamlingen.

Panelet er af den opfattelse, at fordelene ved adgangen til at erhverve egne aktier har en væsentlig overvægt i forhold til mulige risici, at de eksisterende regler i aktieselskabslovens §§ 48a-c, årsregnskabsloven og fondsbørslovens § 19a sikrer transparens og publicitet. Reglerne i aktieselskabsloven bør ikke kompliceres med indviklede tekniske regler, der indeholder yderligere betingelser for erhvervelsen af egne aktier.

8.5. Konklusion.

Det er panelets opfattelse, at de eksisterende danske regler bør bevares uændret, idet:

- der findes en række tilfælde, udover de i aktieselskabslovens § 48b nævnte særlige situationer, hvor adgangen til erhvervelse af egne aktier er praktisk værdifuld og ubetænkelig, og denne adgang også benyttes af danske selskaber,
- de kauteler, der er knyttet til erhvervelsen af egne aktier, udgør en hensigtsmæssig og effektiv beskyttelse mod mulige skadevirkninger,
- de særlige forhold ved børsnoterede selskabers handel med egne aktier har nylig været genstand for en særlig overvejelse og lovregulering, samt
- retsstillingen i andre europæiske lande og udviklingen i det Europæiske Fælleskab ikke giver anledning til ændring af de eksisterende danske regler.

Kapitel 9

Ledelsens beføjelser, pligter og ansvar

9.1. Indledning.

Reglerne om beføjelser, pligter og ansvar for ledelsen af et aktieselskab findes i aktieselskabslovens kapitler 9 og 16. Hovedindholdet af bestemmelserne er, at den daglige eller løbende ledelse af selskabet påhviler direktionen, medens bestyrelsen har en overordnet ledelse. Ansvar for begge organer, direktion og bestyrelse, beror på dansk rets almindelige erstatningsregel, dvs. culpa- eller skyldreglen. Denne regel er lovfæstet i aktieselskabsloven (§ 140).

9.2. De gældende regler. Indhold og baggrund.

9.2.1. Beføjelser og pligter.

Spørgsmålet om indretningen af selskabsledelsen og fordelingen af beføjelser og pligter på de enkelte selskabsorganer var genstand for indgående drøftelse mellem de nordiske udvalg, der forberedte forslaget om en fællesnordisk aktieselskabslovgivning. Diskussionen er kort refereret i den danske betænkning (nr. 540/1969 s. 98 ff). Efter udvalgenes forslag og de vedtagne nordiske love, der stort set er ens, skal der i et aktieselskab findes en direktion bestående af et eller flere medlemmer og en bestyrelse bestående af mindst 3 medlemmer. Udviklingen både i og uden for Norden var gået i retning af, at den egentlige daglige eller løbende ledelse udøves af direktionen, og at direktionen i sin ledelse af selskabet har en høj grad af selvstændighed. Bestyrelsens rolle er, i almindelighed på grundlag af forslag fra og drøftelse med direktionen, at tage stilling til »dispositioner, der efter selskabets forhold er af usædvanlig art eller stor betydning«, at føre tilsyn med at selskabets virksomhed er forsvarligt organiseret og at »bøgføringen og formueforvaltningen« kontrolleres på en tilfredsstillende måde, jf. § 54 (og den tilsvarende bestemmelse i den svenske ABL's 8:6). Bestyrelsens tilsyn og kontrol udøves i almindelighed på grundlag af den information, bestyrelsen modtager fra direktionen, og af revisionens meddelelser og revisionspåtegningen på årsregnskabet. Hovedbestemmelsen i aktieselskabslovens § 54 er ikke siden vedtagelsen af loven i 1973 blevet ændret hverken i Danmark eller i de andre nordiske lande, og bestemmelsen har ikke givet anledning til kritik. I diskussionen om overordnet ledelse og om selskabsbestyrelsens funktion er det ofte blevet fremhævet, at en bestyrelse, hvis virksomhed i almindelighed er knyttet til et mødeprogram, der f.eks. omfatter et møde i kvartalet eller et møde om måneden og

undertiden et yderligere særligt regnskabsmøde til gennemgang af årsregnskabet, efter sagens natur må samle sig om almene spørgsmål af væsentlig betydning og om overordnede retningslinier for virksomheden, men at der i det materiale, der tilgår bestyrelsen eller i bestyrelsesmedlemmers iagttagelser i øvrigt kan være oplysninger, som giver bestyrelsen grund til særligt at optage enkelte spørgsmål eller forhold til nærmere undersøgelse og overvejelse.

9.2.2. Ansvar.

Den almindelige erstatningsregel - culpa- eller skyldreglen - blev som noget nyt i aktieselskabsloven af 1973 i forhold til den tidligere lov af 1930 lovfæstet i loven, jf. dennes §§ 140 og 141. Det fremhæves i udvalgsbetænkningen (nr. 540/1969), hvis forslag blev fulgt i den vedtagne lov, at der i de nordiske udvalg var enighed om, at lovfæstelsen af ansvaret både havde en forebyggende pædagogisk virkning og en værdi som en klargørelse af retstilstanden, uanset at den lovfæstede regel stemmer overens med den også før loven af 1973 gældende ret.

I årenes løb er der blevet ført nogle, men ikke mange sager for domstolene om ansvar for medlemmer af bestyrelse eller direktion.

De fleste af disse sager angår tilfælde, hvor et selskab med dårlig økonomi påtager sig yderligere forpligtelser, som ikke bliver opfyldt, inden selskabet går konkurs. Den skuffede kreditor har derefter krævet erstatning af den, der har disponeret på selskabets vegne, som oftest en direktør, fordi denne burde have indset, at forpligtelsen ikke ville og ikke kunne blive opfyldt, eller har krævet erstatning af bestyrelse eller direktion, fordi ledelsen, efter kreditors mening, burde have anmeldt betalingsstandsning eller indgivet en begæring om konkurs på et tidligere tidspunkt. Der foreligger om sådanne tilfælde både afgørelser, der pålægger erstatningsansvar, jf. således UfR 1979.777, 1982.595 og 664, og afgørelser, hvor de sagsøgte direktører og bestyrelsesmedlemmer er frifundet, idet retten ikke har fundet, at den sagsøgende kreditor kunne siges at være blevet vildledt om sin udsigt til at opnå fyldestgørelse, eller at det kunne bebrejdes ledelsen, at den ikke tidligere havde standset betalingerne eller indgivet konkursbegæring (sml. UfR 1985.1029), eller at den, der disponerede ikke burde have regnet med som sikkert, at virksomheden måtte standse, og at kreditorerne derfor ville lide tab, jf. UfR 1985.209 og 313.

Det må i øvrigt erindres, at grundprincippet i aktieselskabsloven er offentlighed om selskabets forhold. En kreditor, som har kunnet skaffe sig oplysning om selskabets spinkle økonomi, har ikke i almindelighed et rimeligt krav på erstatning for et evt. tab. Det er åbenbart, at den, der tømmer et selskab for aktiver før konkurs, er erstatningsansvarlig. Dette fremgår både af erstatningsreglen og af reglerne i konkursloven om omstødelse. En «konkursrytter» vil også ofte handle strafbart, jf. Betænkning om økonomisk kriminalitet nr. 1066/1986 s. 201 ff og UfR 1985 s. 940 H. I praksis gennemføres der dog kun få sager om erstatningsbetaling eller straf. Dette skyldes formentlig dels, at den eller de skyldige ofte ikke har penge til betaling af erstatning, og at anklagemyndigheden er noget utilbøjelig til at sætte større kræfter ind på efterforskningen af sager, som er svære at opklare og måske viser sig at være «blind alarm».

Tilfælde, hvor selskab og ledelse har modstående interesser, har tiltrukket sig betydelig opmærksomhed i udlandet. Der vil efter den almindelige erstatningsregel blive anlagt en strengere bedømmelse, hvor en handling, som påfører kreditorerne tab, har bragt lederne personlig fordel. Hvor forpligtelsen til som ledere at varetage selskabets interesse er krænkede ved en handling, der må betegnes som illoyal, må der antages at ville blive pålagt ansvar. I nyere retspraksis synes der dog kun at kunne peges på et enkelt tilfælde, der måske har denne karakter, jf. UfR 1981.973.

I atter andre af de tilfælde, der har foreligget til afgørelse for domstolene, har en bestyrelse undladt at opfylde de specielle, klart definerede pligter, som efter aktieselskabsloven påhviler bestyrelsen, såsom pligten til at påse, at der udarbejdes et regnskab i overensstemmelse med de regler, der (nu) findes i årsregnskabsloven, til forelæggelse for den årlige ordinære generalforsamling eller pligter til ikke at optage og at modsætte sig, at andre optager lån i selskabet i strid med reglerne om aktionærlån m.v. (§ 115 og 115a). I hvert fald i to tilfælde af denne art (UfR 1977.246 og 1979.777) er der blevet pålagt medlemmerne af bestyrelsen i familieselskaber ansvar, uanset at nogle af bestyrelsens medlemmer ikke havde deltaget i beslutningerne og meget muligt ikke havde forudsætninger for at deltage i et professionelt bestyrelsesarbejde. Aktieselskabsloven indeholder i § 143 en regel om, at erstatningsansvaret kan «nedsættes, når dette findes rimeligt under hensyn til skyldgraden, skadens størrelse og omstændighederne i øvrigt». Denne regel blev bragt i anvendelse i UfR 1979.777.

En gennemgang af de sager, som domstolene har behandlet, illustrerer, at de situationer, hvor spørgsmål om ansvar opstår, er forskelligartede, og at en stillingtagen kræver en nøje undersøgelse af det enkelte tilfælde. Det er efter panelets opfattelse lykkedes for domstolene på grundlag af den gældende almindelige erstatningsret at nå til rimelige og acceptable resultater, og det må anses for mest hensigtsmæssigt at overlade retsudviklingen på dette område til domstolenes praksis. Indførelse af regler som foreslået i 5. direktiv om et kollektivt ansvar er ikke et hensigtsmæssigt middel til en videreudvikling af erstatningspraksis, jf. nærmere i nr. 9.3.

9.3. Forslaget til 5. selskabsdirektiv.

Adskillelsen mellem direktion (Vorstand) og bestyrelse (Aufsichtsrat) er skarpere i Tyskland end i de nordiske lande efter aktieselskabsloven af (i Danmark) 1973. I denne lov blev det som noget nyt bestemt, at et flertal af bestyrelsens medlemmer ikke samtidig må være direktører i selskabet, og at en direktør ikke må være formand for bestyrelsen. I Tyskland gælder der et ubetinget forbud mod personsammenfald mellem bestyrelse og direktion. En sådan regel er i Danmark kun gældende i pengeinstitutter, jf. bank- og sparekasselovens § 17. I den tyske Aktiengesetz betones det endvidere stærkere end i de nordiske aktieselskabslove, at bestyrelsens hovedfunktion, som det fremgår af betegnelsen Aufsichtsrat - ud over at ansætte direktionen (Aktiengesetz § 84) - er at føre tilsyn med selskabet. En tysk bestyrelse har ikke selvstændige forvaltningsbeføjelser. I England og i de lande, hvis ret har engelsk ret som grundlag, udgøres ledelsen af et board of directors. Et sådant board kan have både executive members, der også har den daglige ledelse af selskabet, og medlemmer, der ligesom et dansk bestyrelsesmedlem har sit hovederhverv andetsteds, og kun deltager i ledelsesarbejdet ved at komme til stede i det begrænsede antal møder i det samlede board.

Den nordiske model indtager en mellemstilling mellem det tyske og det engelske system. Den principielle forskel mellem ledelsesmodellerne i to store medlemslande har gjort det vanskeligt at udarbejde et direktiv om harmonisering af de europæiske aktielove om selskabsledelsen. Hertil kommer en dybtgående uenighed mellem medlemslandene om arbejdstagerrepræsentation i selskabsledelsen. Trods den reelle uenighed har Kommissionen gjort et forsøg i forslaget til 5. selskabsdirektiv på at give regler om selskabsstrukturen. Direktivforslaget har imidlertid mere ka-

rakter af en konstatering af uenighed end af harmonisering, idet forslaget indeholder regler, der både åbner mulighed for valg mellem en tysk model kaldet et two tier eller tostrengt system og en engelsk model kaldet et one tier eller et enstrengt system og for valg mellem flere modeller for medarbejderrepræsentation.

Direktivforslaget indeholder en række regler om kompetencefordeling mellem direktion og tilsynsorgan i det tostrengede system, herunder regler om direktionens pligt til at informere tilsynet og om indhentelse af tilsynets godkendelse forud for visse beslutninger. Direktionen skal mindst hver 3. måned aflevere en rapport om selskabets forretningsmæssige situation til tilsynet.

I det enstrengede system findes der kun et ledelsesorgan, der er valgt af generalforsamlingen. Efter det ændrede forslag til 5. direktiv fra 1983 skal ledelsesorganet opdeles i «executive» eller ledende og ikke-ledende medlemmer i et nærmere angivet fordelingsforhold. Alle medlemmer af ledelsesorganet vælges normalt af generalforsamlingen. De ledende medlemmer (direktionen) vælges af den samlede bestyrelse blandt sine medlemmer. Forslaget til 5. direktiv er stadig til forhandling, og som et muligt kompromis har det været nævnt, at der nationalt kan tillades bestemmelser, hvorefter ledelsesorganet kan uddelegere selskabets daglige drift til personer, der ikke er medlemmer af organet.

Direktivforslaget indeholder også bestemmelser om ledelsesansvaret. Efter disse bestemmelser pålægges det medlemsstaterne nationalt at fastsætte regler om erstatningsansvar for de medlemmer af selskabets ledelsesorganer for fejl begået over for selskabet under udførelsen af deres hverv. Kan der efter disse regler gøres et erstatningsansvar gældende over for et eller flere medlemmer af det pågældende selskabsorgan, hæfter alle medlemmer solidarisk. Det enkelte medlem kan herefter kun frigøre sig for ansvaret ved at godtgøre, at der ikke kan lægges vedkommende nogen fejl til last.

9.4. Vurdering og konklusion.

Selskabspanelet har tidligere beskæftiget sig med og afgivet udtalelser til Industriministeriet om enkeltheder i forslaget til 5. selskabsdirektiv og om de tilsvarende spørgsmål i udkastet til en forordning om et Europæisk Sel-

skab. Afvigelserne i direktivforslaget fra de gældende danske regler om ledelsesstruktur er åbenbare og vil i givet fald kræve nærmere overvejelse. Noget behov for ændring af aktieselskabslovens regler om forholdet mellem direktion og bestyrelse foreligger næppe. Der synes ikke fra nogen side at være fremkommet væsentlig kritik af reglerne i aktieselskabsloven om ledelsesstrukturen i aktieselskaber og heller ikke i de øvrige nordiske lande synes en sådan kritik at være kommet til orde. Spørgsmålet om der i større selskaber f.eks. i børsnoterede selskaber burde gælde en regel om, at ingen samtidig kan være medlem af direktion og bestyrelse, fortjener dog en nærmere overvejelse. Det ville i større selskaber, f.eks. i børsselskaber og i selskaber med en ret betydelig aktiekapital, f.eks. mere end 5 mio. kr., kunne tjene med en stærkere markering af opdelingen af ledeisen i den administrerende direktion og den tilsynsførende og kontrollerende bestyrelse, dersom personsammenfald i disse selskaber - som det i øvrigt er tilfældet i banker og sparekasser - var udelukket. Panelet har dog ikke stillet forslag om indførelse af en sådan regel, da det findes mindre hensigtsmæssigt at foretage ændringer af den gældende lov på nuværende tidspunkt, hvor forhandlingerne om det 5. direktiv foregår. Hertil kommer, at det nordiske samarbejde på selskabsrettens område, som har fungeret godt tidligere, måske på ny bliver aktivt, efter at de andre nordiske lande har tilsluttet sig EEA.

Reglerne om erstatningsansvar i aktieselskabsloven svarer ikke blot som allerede nævnt til de regler, der gælder i de andre nordiske lande, men også til reglerne i de fleste lande uden for Norden. Kun i Tyskland findes der bestemmelser, der kan have været forbillede for regler i direktivforslaget om solidarisk ansvar og omvendt bevisbyrde (tysk Aktiengesetz §§ 93(2) og 117(2)). Disse bestemmelser strider mod en grundfæstet dansk retstradition, og reglerne vil kunne få urimelig virkning f.eks. over for et bestyrelsesmedlem, der er sagkyndig på specielle områder eller er indtrådt i bestyrelsen for nylig og ikke er fortrolig med baggrunden for en truffet beslutning, eller som på grund af sygdom eller bortrejse i en periode ikke har haft effektiv kontakt med selskabet, ligesom reglerne er mere belastende end rimeligt for medarbejderrepræsentanterne.

En væsentlig skærpelse af erstatningsansvaret ville formentlig føre til, at de fleste selskaber måtte tegne og bekoste en bestyrelsesansvarsforsikring, og eksistensen af ansvarsforsikring ville meget muligt, som det er sket på andre områder, motivere domstolene til at skærpe deres bedømmelser. En sådan udvikling anser panelet ikke for ønskelig.

Det er panelets opfattelse, at de fællesnordiske bestemmelser i aktieselskabsloven er en rimelig og hensigtsmæssig regulering af ledelsens beføjelser, pligter og ansvar, og panelet har derfor ikke fundet grund til at fremkomme med udkast til ændringer af disse regler.

Kapitel 10

Ændringer i lov om forsikringsvirksomhed og bank- og sparekasseloven

Panelet har som foreskrevet i kommissoriet under gennemgangen af aktieselskabsloven også gennemgået lov om forsikringsvirksomhed og bank- og sparekasseloven for så vidt muligt at samle de almindelige selskabsretlige bestemmelser i aktieselskabsloven.

Panelet foreslår i ændringsforslaget til lov om forsikringsvirksomhed i kapitel 12, § 2, at en ændring af det hidtidige princip om, at aktieselskabsloven kun finder anvendelse på forsikringsselskaber i det omfang, det er fastsat i lov om forsikringsvirksomhed. Efter forslaget finder aktieselskabslovens regler anvendelse på forsikringsselskaber, medmindre reglen specielt er undtaget i lov om forsikringsvirksomhed, eller såfremt lov om forsikringsvirksomhed indeholder afvigende bestemmelser om det pågældende forhold.

Forslaget bevirker, at en lang række selskabsretlige bestemmelser kan udgå af lov om forsikringsvirksomhed, idet disse helt svarer til aktieselskabslovens regler. Desuden er det i visse tilfælde fundet hensigtsmæssigt, at der gælder samme selskabsretlige regler for alle aktieselskaber. Forslaget udgør i alt 150 ændringsforslag om ophævelse af kapitler og paragraffer i lov om forsikringsvirksomhed.

I lov om banker og sparekasser blev de selskabsretlige bestemmelser for banker, der tillige findes i aktieselskabsloven, allerede fjernet ved en lov-revision i 1974, jf. lov nr. 199 af 2. april 1974. Forslaget om ændring af bank- og sparekasseloven indebærer, at de selskabsretlige bestemmelser i bank- og sparekasseloven vedrørende sparekasser, som svarer til bestemmelser i aktieselskabsloven, herefter alene vil findes i aktieselskabsloven. Ændringsforslaget findes i kapitel 12, § 3.

Ændringsforslagene har den fordel, at det herefter ikke vil være nødvendigt at ændre tilsynslovgivningen, såfremt der sker ændringer i aktieselskabsloven. Samtidig vil det være nødvendigt ved ændringer i aktieselskabsloven at tage stilling til, om ændringen har betydning for Finanstilsynets tilsyn med virksomhederne i den finansielle sektor. Ændringsforslagene vil ikke ændre det eksisterende samarbejde mellem Erhvervs- og Selskabsstyrelsen og Finanstilsynet.

Kapitel 11

Lov om erhvervsdrivende fonde

11.1. Indledning.

De to fondslove af 6. juni 1984 trådte i kraft den 1. januar 1985. Med disse to love blev der for første gang givet selskabsretlige lovregler om fonde, som er erhvervsdrivende, og om andre fonde m.v. Erhvervsfondsloven findes nu i lovbekendtgørelse nr. 756 af 18. november 1991.

Lov om erhvervsdrivende fonde er både en registreringslov og en tilsynslov. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen er registreringsmyndighed for de erhvervsdrivende fonde. Tilsynsmyndighed (fondsmyndighed) er det ministerium, hvorunder fondens hovedformål hører. Bestemmelsen herom i lovens § 57, stk. 1, blev ved lov nr. 350 af 6. juni 1991 ændret. Bestemmelsen er gengivet i afsnit 11.3.

Formålet med ændringen var, som nærmere omtalt i det følgende, at begrænse antallet af myndigheder, der beskæftiger sig med tilsyn med de erhvervsdrivende fonde.

11.2. Regeringens redegørelse om afbureaukratisering og Industriministeriets fremtidssikringsrapport.

Administrationen af fondslovene viste sig at være unødigt besværlig med mange myndigheder involveret og uden klare kompetenceafgrænsninger. Disse forhold blev taget op i regeringens redegørelse om afbureaukratisering fra december 1988, i Justitsministeriets idékatalog til forenkling af justitsvæsenet fra november 1988 og i en Rapport fra Industriministeriets Fremtidssikringsudvalg af december 1988.

En del af de foreslåede ændringer, herunder nedlæggelsen af Fondsregistret og udlægning af opgaver til skattemyndighederne og til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, er blevet gennemført ved lov nr. 350 af 6. juni 1991. Loven, der træder i kraft 1. januar 1992, indeholder udover ændringer i lov om fonde og visse foreninger og i fondsbeskatningsloven visse ændringer i lov om erhvervsdrivende fonde. Panelet har fået som opgave at overveje, om der kan foretages en yderligere forenkling af erhvervsfondsloven.

I Rapporten om fremtidssikring (s. 44-45) blev der stillet forslag om følgende principper:

- a) erhvervsdrivende fonde bør ligesom andre registreringspligtige erhvervsvirksomheder kun registreres ét sted, i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen,
- b) Erhvervs- og Selskabsstyrelsen bør i det omfang, fondsmyndigheden bevares, være fondsmyndighed for alle erhvervsdrivende fonde,
- c) erhvervsfondsloven bør forenkles, og bestemmelser, der virker hindrende for en rimelig og sædvanlig erhvervsudøvelse, fjernes, og
- d) opregningen i loven af hvilke fonde, den ikke omfatter, bør gennemgås og udvides.

11.3. Ændringerne i erhvervsfondsloven ved lov nr. 350 af 6. juni 1991.

De væsentligste ændringer, der er gennemført ved loven af 1991, er:

a. I § 1, stk. 4, der opregner de fonde, der ikke er omfattet af loven i dens helhed, er der indsat en ny bestemmelse:

»5) selvejende institutioner, der som vilkår for godkendelse eller tilskud fra det offentlige er undergivet tilsyn og økonomisk kontrol af en offentlig myndighed efter anden lovgivning eller bestemmelser udstedt i henhold til anden lovgivning.«.

Det er Erhvervs- og Selskabsstyrelsens erfaring, at der er behov for at undtage en række selvejende institutioner fra loven om erhvervsdrivende fonde. Disse institutioner passer efter deres struktur dårligt ind i dette lovgivningssystem. Det er ubetænkeligt at undtage disse fonde, da de i forvejen er undergivet statsligt eller kommunalt tilsyn. Efter lovændringen er fonde under et tilsyn, der er fastsat i en anden lov, ikke omfattet af lov om erhvervsdrivende fonde. De institutioner, der er omfattet af den nye undtagelsesbestemmelse, er navnlig teaterinstitutioner, museer, lette kollektivboliger, ungdomsboliger og ældreboliger, som har erhvervsdrivende karakter, og som er omfattet af særlovgivning.

Forslaget i Industriministeriets fremtidssikringsrapport, s. 45, pkt. d, er således i hvert fald delvist gennemført ved loven af 1991.

b. § 5, stk. 1 om registrering er ændret og lyder nu således:

»En erhvervsdrivende fond skal af bestyrelsen anmeldes til registrering i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen (registeret for erhvervsdrivende fonde).«

Bestemmelsen indebærer, at erhvervsdrivende fonde fremtidigt alene registreres i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen og ikke som hidtil tillige i Fondsregistret i Justitsministeriet. En erhvervsdrivende fond opnår status som en juridisk person ved registreringen i styrelsen, jf. lovens § 6.

Forslaget i Industriministeriets fremtidssikringsrapport, s. 45, pkt. a, er således gennemført ved loven af 1991.

c. § 12, stk. 1, 2. pkt om godkendelse af bestyrelsesmedlem ophæves.

Fondsmyndigheden skal herefter ikke som hidtil godkende et medlem af bestyrelsen i fonde, hvis egenkapitalen overstiger 1 mio. kr.

Forslaget i Industriministeriets fremtidssikringsrapport, s. 45, pkt. c, er delvis gennemført ved denne lovændring.

d. § 53, stk. 5, affattes således:

»Stk. 5. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen sender genpart af anmeldelser samt giver meddelelse om registreringer til fondsmyndigheden.«

Bestemmelsen foreskrev før ændringen tillige, at styrelsen skulle sende en genpart af årsregnskab m.v. til Fondsregistret og fondsmyndigheden. Undladelsen af automatisk oversendelse af regnskab skyldes, at der ikke længere påhviler fondsmyndigheden en almindelig pligt til at gennemgå fondens årsregnskaber. Fondsmyndigheden kan imidlertid i sin egenskab af tilsynsmyndighed rekvirere regnskaber, hvis dette er nødvendigt, jf. § 57, stk. 3. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen skal som hidtil offentliggøre regnskaberne, jf. §§ 53, stk. 4 og 56.

e. § 57, stk. 1, affattes således:

»§ 57. Fondsmyndigheden efter denne lov udøves af industriministeren. Henhører fondens hovedformål under justitsministerens for-

retningsområde, udøves fondsmyndigheden af justitsministeren. Det samme gælder, hvis fonden har flere ligestillede formål, der ikke hører under samme minister.«.

Et af hovedformålene med regelforenklingen ved loven af 1991 var i videst muligt omfang at centralisere fondsmyndigheden. Dette er, som det fremgår af den ændrede § 57, stk. 1, sket i væsentligt omfang, men dog ikke for så vidt angår fonde, hvis formål hører under Justitsministeriets område, og fonde med ligestillede formål, de tidligere såkaldte »blandede fonde«. I øvrigt udøves for fremtiden fondsmyndighed vedrørende erhvervsdrivende fonde af industriministeren. Tvivl om, hvem der i et konkret tilfælde skal være fondsmyndighed, afgøres af justitsministeren efter forhandling med industriministeren. Industriministeren kan henlægge sine beføjelser efter loven til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, jf. lovens § 61a, der blev indsat i erhvervsfondsloven ved lov nr. 851 af 23. december 1987 om overførsel af beføjelser til

styrelsen. Denne fungerer allerede i vidt omfang som fondsmyndighed for erhvervsdrivende fonde. Styrelsens afgørelser som fondsmyndighed kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. nærmere lovens § 62, stk. 2 og 3.

Forslaget i Industriministeriets fremtidssikringsrapport, s. 45, pkt. b, er således ikke fuldt ud gennemført ved lovændringen.

11.4. Panelets forslag.

11.4.1. Fondsmyndigheden.

Registreringen af fonde, som ikke er erhvervsdrivende, i et særligt fondsregister i Justitsministeriet falder bort fra den 1. januar 1992 med Fondsregistrets ophør. De hidtidige regler om denne registrering er ophævet ved loven af 6. juni 1991. Registrering og meddelelser af oplysninger om fondene varetages fremtidigt af skattemyndighederne, jf. lovens § 46 som ændret ved lov nr. 350 af 6. juni 1991. Beføjelserne som fondsmyndigheden efter loven om fonde og visse foreninger vedrørende disse fonde udøves fremtidigt (dvs. fra 1. januar 1992) af justitsministeren, uanset fondens formål, jf. § 36. Opgaven ventes henlagt til Civilretsdirektoratet.

En erhvervsdrivende fond er karakteristisk og forskellig fra en almindelig fond ved, at den enten direkte eller gennem et datterselskab driver erhvervmæssig virksomhed, jf. nærmere erhvervsfondslovens § 1. En erhvervsdrivende fond, der er en »moderfond«, frembyder således en lighed med et holdingselskab, og en moderfond og dens dattervirksomheder udgør en koncern, jf. lovens § 2. Reglerne om erhvervsdrivende fonde frembyder betydelige ligheder med aktieselskabsloven, og det forekommer naturligt, at kompetencen som fondsmyndighed vedrørende alle erhvervsdrivende fonde overflyttes til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Den forenkling, der er påbegyndt ved loven af 1991, ville dermed være kommet et væsentligt stykke videre.

Under erhvervsfondsloven i dens affattelse før loven af 1991 havde de enkelte fondsmyndigheder, dvs. den minister under hvis forretningsområde fondens hovedformål hørte mulighed for at henlægge opgaver som fondsmyndighed til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, jf. § 57, stk. 1 i sin hidtidige affattelse. De fleste ministerier, bl.a. Statsministeriet, Kultur-, Miljø- og Undervisningsministeriet har benyttet sig af denne mulighed, og de fonde, der har henhørt under alle andre ministerier undtagen Justitsministeriet, overflyttes til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen efter den 1. januar 1992. Styrelsen har derfor kunnet opbygge en administration og opnå erfaring med tilsynet med fonde med forskelligartede formål, men med det væsentlige fællestræk, at de udøver erhvervsvirksomhed.

Panelet finder, at erhvervsfondsloven har nær forbindelse med selskabslovene, og at administrationen af alle fonde, der henhører under lov om erhvervsdrivende fonde, bør henlægges til industriministeren eller efter industriministerens bestemmelse efter § 61a til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, som i øvrigt varetager myndighedsopgaverne vedrørende selskabs- og registreringsforhold.

I vedtægterne for adskillige erhvervsdrivende fonde er det bestemt, at fondens indtægter helt eller delvis skal eller kan anvendes til almennyttige formål eller til andre formål, som ikke har forbindelse med erhvervsvirksomheden. Spørgsmål om denne del af virksomheden henhører først og fremmest under fondens bestyrelse, men kan dog for så vidt angår fortolkning, overholdelse eller ændring af vedtægterne involvere fondsmyndigheden. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen vil i sådanne tilfælde - ligesom Justitsministeriet - kunne have behov for at søge bistand hos personer, institutioner eller myndigheder, der besidder en relevant sagkundskab af

videnskabelig, teknisk, kunstnerisk, museumsfaglig eller anden karakter. Det ville være naturligt - og tilstrækkeligt - at industriministeren, dersom fondsmyndigheden som foreslået af panelet samles i styrelsen, i sin bemyndigelse til styrelsen gør en bemærkning om, at styrelsen om fornødent bør søge faglig bistand ved høring af andre myndigheder eller på anden passende måde.

Enkelte fondsvedtægter indeholder bestemmelser om, at der kræves tilladelse fra fondsmyndigheden til dispositioner, som normalt ellers henhører under en bestyrelses naturlige kompetence. Det ville være nærliggende hen ad vejen så vidt muligt at søge sådanne bestemmelser ophævet, såfremt dette indstilles af bestyrelsen, sml. herved den generelle bestemmelse i fondslovens § 59 som affattet ved lov nr. 350 af 6. juni 1991. Panelet har på grund af de forskelligartede og derfor noget uoverskuelige forhold i erhvervsfondene, og fordi disse fondes vedtægter er godkendt eller konfirmeret, ikke stillet forslag om en generel regel herom.

11.4.2. Tvangsopløsning.

Ud over de foreslåede lovændringer giver reglerne om tvangsopløsning af fonde anledning til særlige problemer.

Industriministeren kan efter erhvervsfondslovens § 50 fastsætte regler om opløsning af erhvervsdrivende fonde, og Erhvervs- og Selskabsstyrelsen har med hjemmel i denne bestemmelse udstedt en bekendtgørelse nr. 292 af 31. maj 1988, der nu er afløst af bekendtgørelse nr. 846 af 13. december 1991 om »opløsning af erhvervsdrivende fonde (likvidation, konkurs og fusion)«. Opløsning af en fond ved likvidation eller fusion med en eller flere andre erhvervsdrivende fonde kræver godkendelse af fondsmyndigheden og samtykke fra justitsministeren, jf. lovens § 48, der er uændret, men er omfattet af panelets forslag om samling af beføjelserne efter loven hos én myndighed.

Panelet foreslår, at opløsningsbekendtgørelsen ændres således, at fondsmyndigheden kan træffe afgørelse om, at en fond tvangsopløses efter reglerne om likvidation.

Bestemmelsen i erhvervsfondslovens § 50 omfatter efter sin formulering også tvangsopløsning ved skifteretten efter regler svarende til aktiesel-

skabslovens regler i § 117, men regler om en sådan fremgangsmåde er ikke optaget i den oprindelige bekendtgørelse. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen har oplyst, at der ikke blev optaget regler om tvangsopløsning i bekendtgørelsen, da man ikke på daværende tidspunkt havde erfaring for, om der var behov herfor. Det har nu vist sig, at der er et behov for at kunne slette fonde, der ikke længere reelt eksisterer, af registeret. Opløsningen bør ske med mindst mulige omkostninger for myndigheder og andre, og dette vil kunne ske ved at følge en fremgangsmåde svarende til aktieselskabslovens § 117. Såfremt der ved opløsningen endnu er midler tilbage i fonden, bør disse anvendes på bedste måde i overensstemmelse med, hvad der er formålet ifølge fundatsen.

I Betænkning om fonde (nr. 970,1982) anføres, »at udvalget går ud fra, at en eventuel bekendtgørelse vil følge aktieselskabslovens kapitel 14 om opløsning af aktieselskaber ved likvidation med de ændringer og forenklinger, der følger af, at der ikke i fonde er selskabsdeltagere«.

Det påhviler fondsmyndigheden at udpege et nyt bestyrelsesmedlem, hvis udpegning ikke sker i overensstemmelse med vedtægten, jf. erhvervsfondslovens § 16. Ligeledes skal fondsmyndigheden udpege en revisor, hvis der ingen revisor er i fonden, jf. § 29, stk. 2. Fondsmyndigheden må derfor vurdere en fonds overlevelsesmulighed, hvis bestyrelse og revisor er fratrådt, og der ikke bliver udpeget nye bestyrelsesmedlemmer i overensstemmelse med vedtægten. Fondsmyndigheden bør have adgang til at begære tvangsopløsning af en fond, hvis det ville være meningsløst eller umuligt at udpege ny bestyrelse eller revisor, fordi fonden er tom el.lign.

Opløsning af erhvervsdrivende fonde kan derudover være nødvendigt i tilfælde, hvor bestyrelsen ikke i overensstemmelse med vedtægten indgiver indstilling herom, eller hvor fonden ikke længere har aktiver af betydning.

En af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen iværksat granskning kan ligeledes antages at føre til en anbefaling om opløsning af fonden, selvom bestyrelsen eventuelt modsætter sig dette.

Endvidere kan opløsning være relevant i tilfælde af fortsat manglende indsendelse af fondens årsregnskaber til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

Kapitel 12

Panelets lovforslag

12.1. Lovforslag.

§1

I lov om aktieselskaber, jf. lovbekendtgørelse nr. 659 af 25. september 1991, som ændret ved lov nr. 886 af 21. december 1991, foretages følgende ændringer:

1. I § 1, stk. 1, udgår: »med de begrænsninger, der følger af de for visse aktieselskaber ved eller i henhold til lov givne særlige regler.«

2. § 1, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Aktionærerne i et aktieselskab hæfter ikke personligt for selskabets forpligtelser.«

3. § 1, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Et aktieselskab skal have en aktiekapital på mindst 500.000 kr.«.

4.1 § 1, stk. 4, indsættes efter »fordeles på samme måde«: », jf. dog § 134 m«.

5. § 1, stk. 5, ophæves.

6. § 3, stk. 1, affattes således:

»§ 3. Et aktieselskab kan oprettes af en eller flere stiftere. Stifterne skal underskrive et stiftelsesdokument, der skal indeholde udkast til selskabets vedtægter og bestemmelser om de i §§ 5 og 6 nævnte forhold«.

7. § 3, stk. 2, 1. pkt., affattes således:

»Stk. 2. Mindst én stifter skal være en her i landet bosat person, medmindre Erhvervs- og Selskabsstyrelsen undtager fra dette krav.«.

8.1 § 3, stk. 2, ophæves 2. pkt.

9.1 §3, stk. 2, sidste pkt., ændres »Industriministeren« **til:** »Erhvervs- og Selskabsstyrelsen«.

10.1 § 5, stk. 1, § 6, stk. 1, stk. 3, stk. 4 og stk. 5, § 6 a, stk. 1, § 7, stk. 1, § 8, stk. 1, § 10, stk. 2 og § 12, stk. 2, ændres »stiftelsesoverenskomsten« **til** »stiftelsesdokumentet«.

11.1 §5, stk. 1, nr. 5, udgår sidste pkt.

12. § 5, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. I den førstkommande årsberetning angives de faktisk afholdte omkostninger ved stiftelsen.«.

13.1 § 6 c, stk. 2, indsættes som 2. pkt:

»Balancen efter § 6 a, stk. 2, udarbejdes dog som en overtagelsesbalance for den overtagne virksomhed.«.

14. § 11, stk. 2, 1. pkt., affattes således:

»Selskabet kan ikke registreres, medmindre det samlede aktiebeløb, som er bindende tegnet og tildelt, svarer til den i vedtægterne angivne aktiekapital, og aktiernes pålydende med tillæg af eventuel overkurs er fuldt indbetalt.«.

15. §§ 14, 15 og 16 ophæves.

16. §§ 20 b-d affattes således:

»§ 20 b. Ejer en aktionær mere end ni tiendedele af aktierne i et selskab, og har aktionæren en tilsvarende del af stemmerne, kan aktionæren og selskabets bestyrelse i fællesskab bestemme, at de øvrige aktionærer i selskabet skal lade deres aktier indløse af aktionæren. I så fald skal de nævnte aktionærer efter reglerne for indkaldelse til generalforsamling opfordres til inden 4 uger at overdrage deres aktier til aktionæren.

Stk. 2. Vilklårene for indløsningen og vurderingsgrundlaget for indløsningskursen skal oplyses i indkaldelsen. Desuden skal det oplyses, at indløsningskursen, hvis der ikke kan opnås enighed om denne, fastsættes efter reglerne i § 19, stk. 2, af skøns mænd udmeldt af retten på selskabets hjemsted. Endelig skal indkaldelsen indeholde oplysning om bestemmelserne nedenfor i stk. 3.

Stk. 3. Hvis skøns mændenes vurdering eller en afgørelse efter § 19, stk. 2, fører til en højere indløsningskurs end tilbudt af aktionæren, har denne også gyldighed for de aktionærer i samme klasse, der ikke har ønsket vurdering. Omkostningerne ved kursfastsættelsen afholdes af aktionæren, medmindre retten af særlige grunde finder, at de pågældende minoritetsaktionærer helt eller delvis skal godtgøre aktionærens omkostninger.

§ 20 c. Har ikke alle minoritetsaktionærer inden for den i § 20 b, stk. 1, fastsatte frist overdraget deres aktier til aktionæren, skal de ved bekendtgørelse i Statstidende i det første nummer i det følgende kvartal med et varsel af mindst 3 måneder opfordres til at overdrage aktierne til aktionæren i overensstemmelse med § 20 b. Er selskabets aktier omsætningspapirer, kan varslet dog ikke sættes til mindre end 6 måneder.

Stk. 2. Bekendtgørelsen efter stk. 1 skal indeholde oplysning om de forhold, der er nævnt i § 20 b, stk. 2. Endvidere skal datoen for en eventuel skønsmandsvurdering eller dom efter § 19, stk. 2, oplyses. Endelig skal det meddeles, at aktierne efter udløbet af den anførte frist vil blive noteret i aktionærens navn i selskabets aktiebog, og at retten til at forlange vurdering ved skøns mænd fortabes ved fristens udløb.

Stk. 3. Er aktier ikke overdraget til aktionæren inden udløbet af den frist, der efter stk. 1 er fastsat i bekendtgørelsen i Statstidende, skal aktionæren straks til fordel for de pågældende aktionærer uden forbehold deponere indløsningssummen, der modsvarer de ikke overdragne aktier, jf. lov om skyldneres ret til at frigøre sig ved deponering.

Stk. 4. Samtidig med deponeringen anses de aktiebreve, der er udstedt for indløste aktier, for annullerede. Bestyrelsen drager omsorg for, at nye aktiebreve får påtegning om, at de erstatter annullerede aktiebreve.

§ 20 d. Ej er en aktionær mere end ni tiendedele af aktierne i et selskab, og har aktionæren en tilsvarende del af stemmerne, kan hver enkelt af selskabets minoritetsaktionærer fordre sig indløst af aktionæren. §§ 19, stk. 2, og 20 b, stk. 3, 2. pkt., finder tilsvarende anvendelse.«.

17. § 21, stk. 1, 1. pkt., ophæves, og i stedet indsættes som 1. og 2. pkt. 2. pkt. bliver herefter 3. pkt.:

»§ 21. Selskabet kan udstede aktiebreve. Såfremt én aktionær ønsker det, eller aktierne er omsætningspapirer eller udstedt til ihændehaveren, skal der for samtlige aktier udstedes aktiebreve, medmindre aktierne udstedes gennem Værdipapircentralen.«.

18. § 21, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Aktiebreve må ikke udleveres, før aktietegningen er registreret i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Navneaktier må kun udleveres til aktionærer, der er noteret i aktiebogen.«.

19. § 23 ophæves.

20. I § 23 a, stk. 5, ændres »Industriministeren« til: »Erhvervs- og Selskabsstyrelsen«.

21. §24, stk. 2, 1. pkt., ophæves.

22. § 24, stk. 4, affattes således:

»Stk. 4. Bestemmelserne i stk. 3 finder tilsvarende anvendelse på kuponer og taloner. Kuponark kan mortificeres uden dom sammen med de tilhørende aktiebreve, såfremt vedtægterne ikke bestemmer andet.«.

23. Efter § 25 indsættes:

»§ 25 a. For selskaber, som ikke har udstedt aktiebreve, eller hvis aktier ikke er udstedt gennem Værdipapircentralen, skal aktiebogen indeholde oplysning om navn og bopæl for alle aktionærer samt om størrelsen af deres aktier. Underretning om ejerskifte eller pantsætning indføres i aktiebogen med oplysning om den nye aktionærs eller panthavers navn og bopæl samt størrelsen af aktien, hvis der ikke efter vedtægterne er noget til hinder for erhvervelsen. Selskabet kan betinge indførelsen af, at erhververen dokumenterer sin adkomst. Indførelsen i aktiebogen skal dateres.

Stk. 2. Selskabet skal på forlangende af en aktionær eller en panthaver udstede bevis for indførelse i aktiebogen.

§ 25 b. Overdragelse til eje eller pant af en aktie, der ikke er udstedt gennem Værdipapircentralen, eller for hvilken, der ikke er udstedt aktiebrev, har ikke gyldighed mod overdragerens kreditorer, medmindre selskabet fra overdrageren eller erhververen har modtaget underretning om overdragelsen.

Stk. 2. Har en aktionær overdraget samme aktie til flere erhververe, og er aktien omfattet af stk. 1, går en senere erhverver forud, når selskabet først har modtaget underretning om overdragelsen til denne, og den senere erhverver var i god tro, da underretningen kom frem til selskabet.«.

24.1 kapitel 5 ændres overskriften til:

»Forhøjelse af aktiekapitalen og udstedelse af tegningsoptioner.«.

25. §29, stk. 1, affattes således:

»§ 29. Beslutning om forhøjelse af aktiekapitalen træffes af generalforsamlingen, jf. dog §§ 37, 40 b og 41 b, med den stemmeflerhed, der kræves til vedtægtsændring.«.

26. §30, stk. 1, affattes således:

»§ 30. Ved enhver kontant forhøjelse af aktiekapitalen, har aktionærerne ret til forholdsmæssig tegning af de nye aktier.«.

27. § 30, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Generalforsamlingen kan med tiltrædelse af mindst to tredjedele såvel af de afgivne stemmer som af den på generalforsamlingen repræsenterede stemmeberettigede aktiekapital og med opfyldelse af de yderligere forskrifter, som vedtægterne måtte indeholde, bestemme fravigelse af reglerne i stk. 1 og 2, herunder til fordel for medarbejderne i selskabet eller dets datterselskaber. Med samme stemmeflerhed kan generalforsamlingen fastsætte tegningskursen for de aktier, der tilbydes medarbejderne. Findes der flere aktieklasser i selskabet, er en beslutning, der medfører en forskydning i retsforholdet mellem disse, dog kun gyldig, når den tiltrædes af aktionærer, der ejer mindst to tredjedele af den på generalforsamlingen repræsenterede del af den aktieklasse, hvis retsstilling forringes. Generalforsamlingen kan ikke uden samtykke af de aktionærer, hvis fortegningsret formindskes, beslutte større afvigelser fra aktionærernes fortegningsret end angivet i indkaldelsen.«.

28. §31 ophæves.

29. §32, stk. 1, nr. 9, sidste pkt., ophæves.

30. § 32, stk. 4, affattes således:

»Stk. 4. I den førstkommende årsberetning angives de faktisk afholdte omkostninger ved kapitalforhøjelsen.«.

31. § 33, stk. 1, 2. pkt., affattes således:

»Reglerne i §§6,6a og 6b finder i øvrigt tilsvarende anvendelse, dog skal redegørelsen efter § 6, stk. 3, afgives af bestyrelsen, og balancen efter § 6 a, stk. 2, udarbejdes som en overtagelsesbalance for den overtagne virksomhed.«.

32. § 36, stk. 2, 1. pkt., affattes således:

»Stk. 2. Anmeldelse om kapitalforhøjelse kan ikke optages i registeret for aktieselskaber, før den nytegnede aktiekapitals pålydende og en eventuel overkurs er fuldt indbetalt.«.

33.1 § 36 indsættes efter *stk. 2* som nyt stykke:

»*Stk. 3.* Sker tegning af aktier på grundlag af værdipapirer, der giver tegningsret til aktier (tegningsoptioner), og er den i tegningslisten fastsatte frist for tegningen længere end 12 måneder, og er det fastsatte mindebeløb for kapitalforhøjelsen tegnet og fuldt indbetalt med tillæg af en eventuel overkurs, skal bestyrelsen senest en måned efter udløbet af hvert regnskabsår anmelde, hvor stor en kapitalforhøjelse, der er foretaget i året. Er anmeldelsen ikke indgivet inden en måned efter tegningsfristens udløb, eller nægtes registrering, finder reglerne i *stk. 1* tilsvarende anvendelse. Bestyrelsen kan foretage de ændringer af vedtægterne, som er en følge af kapitalforhøjelsen. Når registreringen har fundet sted, anses aktiekapitalen forhøjet med den samlede pålydende værdi af disse aktier.«.

34.1 § 39 indsættes efter *stk. 3* som nyt stykke:

»*Stk. 4.* Beslutningen om fondsaktieemissionen skal anmeldes efter reglerne i kap. 19. Beslutningen mister sin gyldighed, hvis anmeldelsen ikke er indgivet rettidigt, jf. § 156.«.

35. Efter § 40 indsættes:

»§ 40 a. Generalforsamlingen kan træffe beslutning om udstedelse af tegningsoptioner, såfremt den samtidig under iagttagelse af §§ 29-33 a træffer beslutning om den dertil hørende kapitalforhøjelse.

Stk. 2. I generalforsamlingens beslutning skal fastsættes de nærmere vilkår for udstedelsen af tegningsoptionerne, herunder størstebeløbet af den aktiekapitalforhøjelse, der skal kunne tegnes på grundlag af tegningsoptionerne, og til hvilken klasse, de nye aktier skal henhøre. Endvidere skal generalforsamlingens beslutning indeholde bestemmelse om udnyttelsen af tegningsoptionerne og om indehaverens retsstilling i tilfælde af kapitalforhøjelse, kapitalnedsættelse, udstedelse af konvertible gældsbreve, udstedelse af nye tegningsoptioner eller opløsning, herunder fusion, forinden tegningsretten kan udnyttes. Med hensyn til beslutningen om udstedelse af tegningsoptionerne og fortegningsretten til tegningsoptionerne finder bestemmelserne i § 29, § 30, § 32, *stk. 1, nr. 3, 1. led, nr. 4-6 og 9*, samt *stk. 4*, og § 34 tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Generalforsamlingens beslutning skal optages i vedtægterne. Når fristen for tegningen af kapitalforhøjelsen er udløbet, kan bestyrelsen slette bestemmelsen.

§ 40 b. Generalforsamlingen kan bemyndige bestyrelsen til at træffe

beslutning om udstedelse af tegningsoptioner, såfremt den samtidig under iagttagelse af § 37 bemyndiger bestyrelsen til at gennemføre den dertil hørende kapitalforhøjelse. Denne bemyndigelse kan gives for en eller flere perioder på indtil fem år ad gangen og kan omfatte et beløb på op til halvdelen af aktiekapitalen på det tidspunkt, beslutningen træffes. Bemyndigelsen skal optages i vedtægterne.

Stk. 2. Vedtægterne skal angive datoen for ophøret af den periode, der er nævnt i stk. 1, størstebeløbet af den aktiekapitalforhøjelse, der skal kunne tegnes på grundlag af tegningsoptionerne, og til hvilken klasse, de nye aktier skal henhøre. Idet § 30 finder tilsvarende anvendelse, skal endvidere gives oplysning om generalforsamlingens beslutning om eventuelle afvigelser fra de hidtidige aktionærers fortegningsret til tegningsoptionerne.

Stk. 3. Hvis bestyrelsen udnytter bemyndigelsen, skal den fastsætte de nærmere vilkår for udstedelsen af tegningsoptionerne, herunder størstebeløbet af den aktiekapitalforhøjelse, der skal kunne tegnes på grundlag af tegningsoptionerne, og til hvilken klasse, de nye aktier skal henhøre. Med hensyn til bestyrelsens beslutning om udstedelsen af tegningsoptionerne finder bestemmelserne i § 32, stk. 1, nr. 4-6 og 9, samt stk. 4, og § 34 tilsvarende anvendelse.

Stk. 4. Bestyrelsens beslutning skal optages i vedtægterne, og bestyrelsen kan foretage de ændringer af vedtægterne, der er nødvendige efter stk. 3.«.

36.1 § 41, *stk. 1*, udgår 2. *pkt.*

37.1 § 41, *stk. 2*, 2. *pkt.*, indsættes efter »kapitalnedsættelse,«: »udstedelse af tegningsoptioner,«.

38.1 § 41, *stk. 2*, *sidste pkt.*, ændres »§§ 29-31« til: »§§ 29 og 30«.

39.1 § 41, *stk. 2*, *sidste pkt.*, ændres »§§ 33 og 33 a« til: »§§ 33, 33 a og 34«.

40. § 41, *stk. 3*, affattes således:

»Stk. 3. Generalforsamlingens beslutning skal optages i vedtægterne.«.

41. Efter § 41 a indsættes:

»§ 41 b. Generalforsamlingen kan bemyndige bestyrelsen til at træffe beslutning om optagelse af lån mod obligationer eller andre gældsbreve,

der giver långiveren ret til at konvertere sin fordring til aktier i selskabet, såfremt den samtidig under iagttagelse af § 37 bemyndiger bestyrelsen til at gennemføre den dertil hørende kapitalforhøjelse. Denne bemyndigelse kan gives for en eller flere perioder på indtil fem år ad gangen og kan omfatte et lånebeløb på op til halvdelen af aktiekapitalen på det tidspunkt, beslutningen træffes. Bemyndigelsen skal optages i vedtægterne.

Stk. 2. Vedtægterne skal angive datoen for ophøret af den periode, der er nævnt i stk. 1, lånets største beløb og, idet § 30 finder tilsvarende anvendelse, eventuelle afvigelser fra de hidtidige aktionærers fortegningsret til lånet. Hvis lånet skal kunne ydes på anden måde end ved kontant indbetaling, skal dette angives i vedtægterne.

Stk. 3. Med hensyn til bestyrelsens beslutning om optagelse af lånet finder bestemmelserne i § 32, stk. 1, nr. 1-5, og stk. 2 og 3, samt §§ 33, 33 a, 34, og 41, stk. 2, 1. og 2. pkt., tilsvarende anvendelse.

Stk. 4. Bestyrelsens beslutning skal optages i vedtægterne, og bestyrelsen kan foretage disse ændringer.

Stk. 5. Ved ombytningen af gælds brevet med aktier finder § 41, stk. 4, anvendelse.«.

42.1 § 42, *stk. 1, 1. pkt.*, indsættes efter »§ 41«: »og § 41 b, stk. 3,«.

43.1 § 43 indsættes som 2. *pkt.* : »Bemyndigelsen til bestyrelsen kan gives for en eller flere perioder på indtil fem år ad gangen.«.

44. § 45, 2. *pkt.*, ophæves.

45. § 48 g ophæves.

46. § 67, stk. 2, affattes således:

»*Stk. 2.* Vedtægterne kan endvidere bestemme, at en aktionær, der har erhvervet aktier ved overdragelse, ikke skal kunne udøve stemmeret for de pågældende aktier på generalforsamlinger, der er indkaldt, uden aktierne er blevet noteret i aktiebogen eller aktionæren har anmeldt og dokumenteret sin erhvervelse. Den erhvervede aktiepost anses dog som repræsenteret på generalforsamlingen, selv om stemmeretten ikke kan udnyttes, dersom aktierne forud for generalforsamlingen er noteret i aktiebogen eller aktionæren har anmeldt og dokumenteret sin erhvervelse.«.

47.1 § 73 indsættes som nyt stykke:

»*Stk. 4.* Indkaldelse til generalforsamling, hvor der skal træffes be-

slutning efter § 79, stk. 1 eller 2, skal indeholde den fulde ordlyd af forslaget til vedtægtsændringer og skal sendes til enhver noteret aktionær.«.

Stk. 4 bliver herefter stk. 5.

48. § 79 affattes således:

»§ 79. Beslutning om vedtægtsændring, hvorved aktionærernes forpligtelser over for selskabet forøges, er kun gyldig, såfremt den tiltrædes af samtlige aktionærer.

Stk. 2. Beslutning om vedtægtsændringer, hvorved

- 1) aktionærernes ret til udbytte eller til udlodning af selskabets midler formindskes til fordel for andre end aktionærerne i selskabet og medarbejderne i selskabet eller dets datterselskab,
- 2) aktiernes omsættelighed begrænses, herunder vedtagelse af bestemmelser om, at selskabets samtykke kræves til overdragelse af aktier, eller at ingen aktionær kan besidde aktier ud over en nærmere fastsat del af aktiekapitalen,
- 3) aktionærerne forpligtes til at lade deres aktier indløse uden for tilfælde af selskabets opløsning,
- 4) aktionærernes adgang til at udøve stemmeret for egne eller andres aktier begrænses til en nærmere fastsat del af stemmerne eller af den stemmeberettigede aktiekapital, eller
- 5) retsforholdet mellem aktionærer ændres,
- 6) aktionærerne som led i en spaltning ikke modtager stemmer eller aktier i hvert af de modtagende selskaber i samme forhold som i det spaltede selskab,

er kun gyldig, såfremt den tiltrædes af mindst ni tiendedele såvel af de afgivne stemmer som af den på generalforsamlingen repræsenterede stemmeberettigede aktiekapital. I det i nr. 5 nævnte tilfælde kræves tiltrædelse af 9/10 af de aktionærer, hvis retsstilling forringes.

Stk. 3. Findes der flere aktieklasser i selskabet, kan en vedtægtsændring, der medfører en forskydning af retsforholdet mellem disse, dog gennemføres, når den tiltrædes af aktionærer, der ejer mindst to tredjedele

af den på generalforsamlingen repræsenterede del af den aktieklasse, hvis retsstilling forringes.«.

49.1 *kapitel 10* indsættes efter § 81 :

»§ 82. Aktionærer, som på generalforsamlingen har modsat sig de i § 79, stk. 2, nr. 1-5, nævnte vedtægtsændringer, kan kræve, at selskabet indløser deres aktier, såfremt krav herom fremsættes skriftligt inden fire uger efter generalforsamlingens afholdelse.

Stk. 2. Er aktionærerne før afstemningen blevet anmodet om at afgive en udtalelse om, hvem der ønsker at benytte indløsningsretten efter stk. 1, er denne ret dog betinget af, at de pågældende på generalforsamlingen har tilkendegivet dette.

Stk. 3. Ved indløsningen køber selskabet de pågældendes aktier til en pris, der svarer til aktiernes værdi, og som i mangel af overenskomst fastsættes af skønsmand udmeldt af retten på selskabets hjemsted. Skønsmandenes afgørelse kan af begge parter indbringes for retten. Sag herom må være anlagt inden tre måneder efter modtagelsen af skønsmandenes erklæring.«.

50. § 95, *stk. 2, 1. pkt.*, affattes således:

»*Stk. 2.* Vedtages forslaget ikke, men tiltrædes det dog af aktionærer, der repræsenterer 10% af aktiekapitalen, kan en aktionær senest 4 uger efter generalforsamlingens afholdelse anmode skifteretten på selskabets hjemsted om at udnævne granskningsmænd. Omkostningerne ved granskningen afholdes af selskabet, medmindre skifteretten finder, at de pågældende aktionærer helt eller delvist skal godtgøre selskabets udgifter.«.

51. *Overskriften til kap. 14* affattes således:

»*Aktieselskabers likvidation, tvangsopløsning og konkurs*«.

52.1 § 116, *stk. 4*, slettes: »eller under opløsning i henhold til § 117«.

53. § 117 affattes således:

» **§ 117.** Bliver opløsning ikke vedtaget i tilfælde, som er omfattet af § 116, stk. 2, 1. pkt., eller bliver likvidator ikke valgt, skal selskabet på Erhvervs- og Selskabsstyrelsens anmodning tvangsopløses af skifteretten på selskabets hjemsted. Det samme gælder, hvor selskabets tvangsopløsning er besluttet af retten i henhold til § 119.

Stk. 2. Samtidig med Erhvervs- og Selskabsstyrelsens anmodning om tvangsopløsning slettes selskabets registrerede bestyrelse og direktion af styrelsens register. Styrelsens beslutning om at kræve selskabet tvangsopløst og slettelsen af selskabets ledelse bekendtgøres i Statstidende. Skifteretten - eller den som skifteretten har udpeget - træder i bestyrelsens og direktionens sted.

Stk. 3. Selskabet skal beholde sit navn med tilføjelsen «under tvangsopløsning». Omkostningerne ved tvangsopløsning betales om fornødent af skifteretten.

Stk. 4. Hvis det er utvivlsomt, at selskabet er solvent, kan skifteretten udnævne en eller flere likvidatorer til at gennemføre tvangsopløsningen på skifterettens vegne. Reglerne i §§ 121,122,1. pkt., 123,124, stk. 1, og 125 finder tilsvarende anvendelse på tvangsopløsning, hvis selskabet er solvent.

Stk. 5. Når bobehandlingen er afsluttet, meddeler skifteretten dette til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, som sletter selskabet i registeret.«.

54.1 § 119 ændres »opløses« til: »tvangsopløses«.

55. § 120, *stk. 3*, ophæves.

56. § 122, *stk. 2*, ophæves.

57.1 § 125 ændres »likvidationen« tre steder til: »bobehandlingen«.

58.1 § 126 indsættes som *stk. 3*:

»*Stk. 3.* *Stk. 1* og *2* finder tilsvarende anvendelse, når et selskab, der er under tvangsopløsning ved skifteretten, indgiver anmeldelse om, at skifteretsbehandlingen skal afbrydes, og at selskabet på ny skal træde i virksomhed. Indgives anmeldelsen ikke inden 3 måneder efter, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen har anmodet skifteretten om at tvangsopløse selskabet, eller har selskabet inden for de sidste 5 år tidligere været under tvangsopløsning, kan registrering ikke finde sted.«.

59.1 *kapitel 15* ændres overskriften til: »Fusion, omdannelse til anpartsselskab, omdannelse fra andelselskab til aktieselskab og spaltning.«.

60. § 134 *a*, *nr. 4*, affattes således:

»4) tidspunktet fra hvilket de aktier, der eventuelt ydes som vederlag, giver ret til udbytte,«.

61. § 134 c, stk. 4, affattes således:

»Stk. 4. Vurderingsmændene skal endvidere afgive erklæring om, hvorvidt kreditorerne i det enkelte selskab må antages at være tilstrækkelig sikrede efter fusionen.«.

62. Efter § 134 i indsættes:

»Omdannelse fra andelsselskab til aktieselskab

§ 134 m. I en erhvervsdrivende virksomhed, hvis formål er at virke til fremme af medlemmernes fælles interesser gennem deres deltagelse i virksomheden som aftagere, leverandører eller på anden lignende måde, hvor virksomhedens afkast - bortset fra normal forrentning af den indskudte kapital - enten fordeles blandt medlemmerne i forhold til deres andel i omsætningen eller forbliver indestående i virksomheden, og hvor medlemmernes hæftelse i forhold til selskabets kreditorer er begrænset (andelsselskab med begrænset ansvar), kan det organ, der er beføjet til at ændre vedtægterne, med det til beslutning om opløsning af selskabet fornødne flertal og med tilslutning af mindst 4/5 af andelshaverne eller disses stemmer, når stemmeafgivning sker på grundlag af kapitalandele, omsætning eller lignende, vedtage at omdanne selskabet til et aktieselskab. Ved omdannelsen overdrages det omdannede selskabs aktiver og gæld som helhed til aktieselskabet. Overdragelsen kan gennemføres uden kreditorernes samtykke.

Stk. 2. §§ 6 a - c og 134 - 134 i gælder med de nødvendige tilpasninger for omdannelsen.

Stk. 3. Meddelelse om omdannelsen sendes inden 14 dage til alle andelshaverne.

Stk. 4. Omdannelsen til aktieselskab anses som sket, når vedtægterne er ændret således, at de opfylder denne lovs krav, og omdannelsen er registreret i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

Stk. 5. Aktiebrevet må ikke udleveres før omdannelsen er registreret.

Stk 6. Er der forløbet fem år efter omdannelsen, uden at alle dertil berettigede har fremsat anmodning om udlevering af deres aktiebrev eller anmodning om notering i aktiebogen, kan bestyrelsen ved en bekendtgørelse i Statstidende opfordre den eller de pågældende til inden seks måneder at melde sig. Når fristen er udløbet, uden at henvendelse er sket, kan bestyrelsen for aktionærens regning afhænde aktierne gennem et børs-mæglerselskab, et kreditinstitut, der har særlig tilladelse, eller et pengeinstitut. I salgsprovenuets kan selskabet fradrage omkostningerne ved bekendtgørelsen og afhændelsen. Er salgsprovenuets ikke afhentet fem år efter afhændelsen, tilfalder beløbet selskabet.«.

63. Efter § 134 m indsættes:

»Spaltning

§ 135. Generalforsamlingen kan med det flertal, der kræves til ændring af aktieselskabets vedtægter, træffe beslutning om spaltning af selskabet. Ved spaltningen overdrages aktiver og gæld som helhed til flere bestående eller nystiftede aktie- eller anpartsselskaber mod vederlag til det spaltede selskabs aktionærer. Generalforsamlingen kan med samme flertal træffe beslutning om en spaltning, hvorved selskabet overdrager en del af sine aktier og gæld til et eller flere bestående eller nystiftede selskaber. Overdragelserne kan gennemføres uden kreditorernes samtykke.

Stk. 2. § § 6 a-c, 33, stk. 1, og 134 a-134 i gælder med de nødvendige tilpasninger for spaltninger.

Stk. 3. Såfremt en kreditor i et selskab, der har deltaget i spaltningen, ikke bliver fyldestgjort, hæfter hvert af de deltagende øvrige selskaber solidarisk for forpligtelser, der bestod på tidspunktet for spaltningsplanens offentliggørelse, dog højst med et beløb svarende til den tilførte eller resterende nettoværdi i det enkelte selskab på dette tidspunkt.«.

64.1 § 158, stk. 1, indsættes to steder efter »fusionsplaner«: », spaltningsplaner«.

65.1 § 159 b, stk. 2, indsættes efter »§ 118«: »,§ 126«.

66. §172 ophæves.

§ 2.

I lov om forsikringsvirksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. ... (ny under udarbejdelse), foretages følgende ændringer:

1. § 7, stk. 2, ophæves.

Stk. 3 bliver herefter stk. 2.

2.1 §3, stk. 2, 1. pkt., indsættes efter »lovs«: »eller aktieselskabslovens«.

3.1 § 3, stk. 2, 1. pkt., ændres »§ 83, stk. 3« til: »aktieselskabslovens § 49, stk. 3«.

4.1 § 3, stk. 2, nr. 1, 1. pkt., ændres »§ 4« til: »aktieselskabslovens § 2«.

5.1 § 3 indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:

Stk. 3. Ved dattervirksomheder forstås datterselskaber samt andre virksomheder, med hvilke selskabet har en tilsvarende forbindelse.«.

6. § 4 ophæves.

7.1 § 11, stk. 2, indsættes som nyt 2. pkt:

»Bestemmelserne i § 153 i lov om aktieselskaber finder i øvrigt tilsvarende anvendelse.«.

8. § 11, stk. 3-5, ophæves.

9. § 12 ophæves.

10. § 13 ophæves.

11. § 14, stk. 1, affattes således:

»§ 14. Stiftelsesdokumentet skal udover det i aktieselskabslovens § 5 anførte indeholde bestemmelse om, hvem stifterne vil foreslå som bestyrelse, direktion og revisorer for selskabet.«.

12.1 § 14, stk. 2, 1. pkt, § 16, stk. 3 og 4, § 17, stk. 2 og § 32, stk. 4, 2. pkt., ændres »stiftelsesoverenskomsten til: «stiftelsesdokumentet».

13. § 15 ophæves.

14.1 § 16, stk. 2, ændres «§ 17, stk. 3» til: «aktieselskabslovens § 6 a, stk. 1».

15.1 § 16 indsættes efter stk. 5 som nyt stykke:

«Stk. 6. Ovenstående bestemmelser finder tilsvarende anvendelse ved kapitalforhøjelser.».

16. l§ 16 indsættes efter stk. 6 som nyt stykke:

«Stk. 7. Såfremt et stiftelsesdokument ikke indeholder oplysning som nævnt i stk. 3, 2. pkt., finder § 16, stk. 3 tilsvarende anvendelse på tegningslister.».

17. § 17, stk. 1, ophæves.

Stk. 2 bliver herefter stk. 1.

18.1 § 17, stk. 2, der bliver stk. 1, udgår: «, og i så fald om Finanstilsynets tilladelse foreligger, jf. § 158 og § 160».

19. §17, stk. 3-5, ophæves.

20. § 18 affattes således:

»§ 18. Selskabets erhvervelse fra en stifter, en garant eller en aktionær af formueværdier, i tilfælde omfattet af aktieselskabslovens § 6 c, skal godkendes af Finanstilsynet. Den i aktieselskabslovens § 6 a nævnte vurderingsberetning skal indsendes til Finanstilsynet.».

21. § 79 ophæves.

22. §20 ophæves.

23. § 21, stk. 1, affattes således:

«§ 21. Vedtægterne skal udover det i aktieselskabslovens § 4 anførte indeholde bestemmelser om anbringelse af selskabets midler, regnskabsaflæggelse og fordeling af årsoverskud.».

24. §22 ophæves.

25. §23 ophæves.

26. §24 ophæves.

27. §25 ophæves.

28. §26 ophæves.

29. §27 ophæves.

30. §28 ophæves.

31. §29, stk. 1, 2. pkt., affattes således:

«Ansøgning skal være ledsaget af stiftelsesdokumentet og andre i anledning af stiftelsen oprettede dokumenter i original eller af bestyrelsen bekræftet genpart og en bekræftet udskrift af den på den konstituerende generalforsamling førte forhandlingsprotokol.».

32. § 32, stk. 1, 4 og 5, udgår.

Stk. 2 og 3 bliver herefter stk. 1 og 2.

33. §33, stk. 1 og 3, ophæves.

Stk. 2, 4 og 5 bliver herefter stk. 1, 2 og 3.

34. Efter §34 indsættes:

»§ 34 a. Aktieselskabslovens § 69 a finder tilsvarende anvendelse, såfremt forsikringsselskabet har tabt halvdelen af sin basiskapital.».

35. §35 ophæves.

36. §36 ophæves.

37. §37 ophæves.

38. §38 ophæves.

39. § 39 ophæves.

40. § 40 ophæves.

41. §41 ophæves.

42. § 42 ophæves.

43. § 43 ophæves.

44. §44 ophæves.

45. §45 ophæves.

46. §46 ophæves.

47. §47 ophæves.

48. §48 ophæves.

49. §49 ophæves.

50. §50 ophæves.

51. §51 ophæves.

52. § 52 ophæves.

53. §53 ophæves.

54. §54 ophæves.

55. §55 ophæves.

56. §56 ophæves.

57. §57 ophæves.

58. §58 ophæves.

59. Kapitel 5 ophæves.

60. Kapitel 6 ophæves.

61. Kapitel 7 ophæves.

62.1 kapitel 8 ændres overskriften til: «Gensidige forsikringsselskaber».

63. § 72, *der bliver første bestemmelse i kapitel 8*, affattes således:

»§ 72. Med de nødvendige tilpasninger og med de afvigelser, der fremgår af denne lovs bestemmelser, finder aktieselskabslovens §§ 2-10, § 11, stk. 1 og 3, § 12, stk. 1-4, § 13, §§ 29-38, §§ 49-55 a, § 56, stk. 4, § 57, § 58, §§ 61-63, § 64, stk. 1 og 2, § 111, stk. 2 og 3, §§ 112-114, § 115, § 115 a, §§ 116-118, § 120-126, §§ 134 a-134 c, § 134 j, § 134 k, kapitel 16, kapitel 19, § 160, § 161 og §§ 176-178, tilsvarende anvendelse på gensidige forsikringsselskaber.

Stk. 2. I ovennævnte bestemmelser i aktieselskabsloven finder bestemmelserne vedrørende aktionærer anvendelse på garanter og bestemmelserne om aktiekapital og aktier anvendelse på garantikapital og garantiandele med fornødne lempelser.

Stk. 3. Beslutning i medfør af aktieselskabslovens § 9, stk. 2, skal tiltrædes af alle, der er stemmeberettiget ifølge udkast til stiftelsesdoku-

ment eller vedtægter. Samtykke i medfør af aktieselskabslovens § 10, stk. 2, 3. pkt., skal gives af samtlige stiftere og alle, der er stemmeberettiget ifølge udkast til stiftelsesdokument eller vedtægter.

Stk. 4. Aktieselskabslovens §§ 112 og 113 om udbetaling til aktionærer finder tilsvarende anvendelse på rente til garanter og udbetaling til medlemmer i gensidige forsikringsselskaber.».

64. § 76 ophæves.

65. § 80 ophæves.

66. § 83 ophæves.

67. § 84 ophæves.

68. § 85 ophæves.

69. § 86 ophæves.

70. § 87 affattes således:

»§ 87. Bestyrelsen og direktionen er forpligtet til at anbringe selskabets kapital på en hensigtsmæssig og for forsikringstageren tjenlig måde, således at selskabet til enhver tid kan opfylde sine forpligtelser.».

71. § 88 ophæves.

72. § 90, stk. 1, 2 og 5, ophæves.

Stk. 3 og 4 bliver herefter stk. 1 og 2.

73. § 91 ophæves.

74. § 92 ophæves.

75. § 92 a ophæves.

76.1 § 93, stk. 1, 4. pkt., udgår: «eller knyttet til noget medlem af direktionen ved tjensteforhold, ægteskab, slægt- eller svogerskab i ret op- eller nedstigende linie eller i sidelinien så nært som søskende eller ægtefæller til sådanne».

77. § 93, stk. 4, affattes således:

«Stk. 4. Bestemmelserne i stk. 1-3 finder tilsvarende anvendelse på repræsentantskabet.».

78. § 94 ophæves.

79. § 95, stk. 1, ophæves.

Stk. 2 bliver herefter stk. 1.

80. § 96 ophæves.

81.1 § 97 indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:

«Stk. 4. Prokura kan kun meddeles af bestyrelsen. Prokurister kan kun tegne selskabet to i forening eller i forbindelse med de i stk. 2, nævnte personer.».

82. §98 ophæves.

83. §99 ophæves.

84. §100 ophæves.

85. § 101, stk. 1 og 2, ophæves.

Stk. 3 bliver herefter stk. 1.

86. I § 101, stk. 3, der bliver stk. 1, indsættes efter «bestyrelsesmedlemmer»: «..repræsentanter».

87. Kapitel 12 ophæves.

88. § 108, stk. 2, ophæves.

89.1 § 111, stk. 2, 3. og 4. pkt., ændres «§ 84, stk. 1, 2. pkt.» til: «§ 72, jf. aktieselskabslovens § 177, stk. 1, 2. pkt.».

90.1 § 116, stk. 1,1. pkt., ændres «§ 76» til: «§ 72, jf. aktieselskabslovens § 38».

91.1 § 125, stk. 1, nr. 1, ændres «§ 102, jf. aktieselskabslovens § 73, stk. 4» til: «aktieselskabslovens § 73, stk. 5».

92. § 138 ophæves.

93. §139 ophæves.

94. § 140 ophæves.

95. §142 ophæves.

96. § 143 affattes således:

»§ 143. Aktieselskabslovens § 115 a, stk. 1, finder anvendelse på forsikringsselskaber i det omfang, moderselskabet er et forsikringsselskab omfattet af nærværende lov.

Stk. 2. Aktieselskabslovens § 115, stk. 1 og 2, finder ikke anvendelse på et af et livsforsikringsselskab inden for genkøbsværdien ydet lån mod pant i forsikringspolice.

Stk. 3. Bestyrelsens bemærkning i henhold til aktieselskabslovens § 115 a, stk. 3, skal indeholde oplysning om lånevilkår og værdiansættelse.«.

97.1 § 144 ændres »§ 142, stk. 1« til: »aktieselskabslovens § 115, stk. 1«.

98.1 § 156, stk. 2, 1. pkt., ændres »§§ 12-15, §§ 22-25 og § 26, stk. 1« til: »§ 14 og § 72, jf. aktieselskabslovens § 3, §§ 5-9 og § 176.«

99.1 § 156, stk. 2, 2. pkt., ændres »§§ 22 og 23« til: »§ 72, jf. aktieselskabslovens § 7 og § 8«.

100.1 § 156, stk. 2, 3. pkt., ændres »§ 23, stk. 1« til: »§ 72, jf. aktieselskabsloven § 8, stk. 1.«.

101.1 *kapitel 18* ændres overskriften til: »Fusion og spaltning«.

102.1 § 161 indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:

»Stk. 3. Bestemmelserne finder med de nødvendige tilpasninger tilsvarende anvendelse, når der i et forsikringsselskab træffes beslutning om spaltning af selskabet.«

103. §162 ophæves.

104. § 163, stk. 1 og stk. 2, ophæves.

Stk. 3 bliver herefter stk. 1.

105.1 § 163, stk. 3, der bliver stk. 1, ændres »stk. 2, 2. pkt.« til: »aktieselskabslovens § 134b, stk. 2, 3. pkt.«.

106. § 164, stk. 1-4, ophæves.

Stk. 5 og 6 bliver herefter stk. 1 og 2.

107.1 § 164, stk. 5, der bliver stk. 1, ændres »stk. 3 og 4« **til:** »aktieselskabslovens § 134c«.

108.1 § 164, stk. 6, der bliver stk. 2, ændres »stk. 5« til: »stk. 1«.

109. § 165 affattes således:

»§ **165.** Beslutning om fusion skal i et fortsættende gensidigt forsikringsselskab træffes af generalforsamlingen, hvis garanter, medlemmer eller repræsentanter for disse, der udgør 1/10 af de stemmeberettigede eller den mindre brøkdelt, som vedtægterne måtte bestemme, jf. § 108, inden 14 dage efter bekendtgørelse af fusionsplan efter § 246, stk. 1 skriftligt forlanger, at beslutningen træffes af generalforsamlingen. Bestemmelsen tages i så fald med det i § 116, stk. 1, foreskrevne flertal. Aktieselskabslovens § 134 e, stk. 2 og 3 finder ikke anvendelse.«.

110. § 166, stk. 1, affattes således:

»§ **166.** Senest samtidig med anmeldelsen af beslutning om fusion efter aktieselskabslovens § 134 e skal selskabet ansøge Finanstilsynet om tilladelse efter § 158 eller § 160. Med ansøgningen skal følge de i aktieselskabslovens § 134 e, stk. 5, nr. 3 og 4, nævnte dokumenter i original eller en af bestyrelsen bekræftet genpart.«.

111.1 § 166, stk. 2, ændres »§ 165, stk. 1-4« **til:** »aktieselskabslovens § 134 e, stk. 1 og 2«.

112. § 167 affattes således:

»§ **167.** Et ophørende selskab anses for opløst, og dets rettigheder og forpligtelser anses for overgået som helhed til det fortsættende selskab, når betingelserne i aktieselskabsloven § 134 h, stk. 1, nr. 1 og 2 er opfyldt, og der foreligger en godkendelse fra Finanstilsynet efter § 166, stk. 2.

Stk. 2. Aktieselskabslovens § 134 e, stk. 6, § 134 f, § 134 g og § 134 h, stk. 1, nr. 3, finder ikke anvendelse på forsikringsselskaber.«.

113. § 167 a ophæves.

114. § 167 b ophæves.

115. § 167 c ophæves.

116. § 168, stk. 1, 2 og 3, 1. og 2 pkt., ophæves.
Stk. 3, 3. pkt. bliver herefter stk. 1.

117. I § 168, stk. 3, 3. pkt, der bliver stk. 1, ændres »beslutningen« til:
»beslutning om opløsning af selskabet«.

118. § 168, stk. 4 og 5, ophæves.

119. I § 168 a, 2. pkt., ændres »§§ 167 b eller § 167 c« til »aktieselskabslovens § 134 j, stk. 1, eller § 134 k«.

120.1 § 168 a indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. Ved omdannelse af et forsikringsselskab i medfør af stk. 1, 2. pkt., indtræder det overtagende forsikringsselskab i det overdragende forsikringsselskabs rettigheder og forpligtelser uden debitorskifte.«

121. Efter § 168 a indsættes:

»§ **168** b. Et selskab, der driver livsforsikringsvirksomhed, kan ikke uden samtykke af hver enkelt forsikringstager opløses, medmindre det forinden har overført hele sin forsikringsbestand til et andet selskab i overensstemmelse med de i § 157 fastsatte regler, eller dets livsforsikringsbestand er taget under administration.«

122. § 169, stk. 1, 2 og 5, ophæves.

Stk. 3 og 4 bliver herefter stk. 1 og 2.

123. § 170 affattes således:

»§ **170.** Denne lovs regler om regnskabsaflæggelse, revision, generalforsamlinger og regnskabsers indsendelse til Finanstilsynet finder anvendelse i selskaber under likvidation med de afvigelser, der følger af nedenstående bestemmelser og aktieselskabslovens § 121, stk. 1 og 2, og §§ 122-125.«

124. § 771 affattes således:

»§ **171.** De i aktieselskabslovens § 122 omtalte resultatopgørelser og redegørelser indsendes i 2 eksemplarer til Finanstilsynet, der videregiver det ene til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.«

125. § 172, stk. 1-3, ophæves.

Stk. 4 bliver herefter stk. 1.

126. §173 ophæves.

127. § 174 ophæves.

128. § 175 ophæves.

129. Efter §179 indsættes:

»§ 179 a. Opgaver, der ifølge aktieselskabsloven kan varetages af en enkelt revisor, skal i forsikringsselskaber varetages af samtlige revisorer.«

130. §189 a ændres «§ 92 a» til: «§ 240 a, stk. 7».

131.1 § 193, stk. 1, ændres «§§ 12-15, § 21, stk. 2, nr. 2, §§ 22-27, § 28, stk. 1, nr. 1 og 3, og § 33, stk. 3, 2. pkt.» til «§ 14, § 21, stk. 2, nr. 2 og aktieselskabslovens § 3, §§ 5-11 og § 176».

132. § 198, stk. 4, affattes således:

«Stk. 4. Prokura kan kun meddeles af bestyrelsen. § 97 finder ikke anvendelse.».

133.1 § 200, stk. 2, udgår: «3 og 5».

134. Efter § 203 indsættes:

»§ 203 a. Bestemmelser for gensidige livsforsikringsselskaber samt §§ 193-198 finder med de i stk. 2 nævnte undtagelser tilsvarende anvendelse for pensionskasser omfattet af dette kapitel.

Stk. 2. § 78, stk. 2-4 finder ikke anvendelse på pensionskasser omfattet af dette kapitel.«

135. §206, stk. 1, ophæves.

Stk. 2 bliver herefter stk. 1.

136. I § 206, stk. 2, 2. pkt., der bliver stk. 7, ændres «§ 83, stk. 5» til: «aktieselskabslovens § 49, stk. 6».

137.1 § 212, stk. 1, 1. pkt, ændres «§ 11, stk. 4» til: «aktieselskabslovens § 153, stk. 5 og 6».

138. *Kapitel 25* ophæves.

139. *§ 237* udgår: «og § 243, stk. 2».

140. Efter § 240 indsættes:

»§ 240 a. Finanstilsynet udøver for forsikringsselskaber de beføjelser, der er tillagt Erhvervs- og Selskabsstyrelsen i aktieselskabslovens § 72, stk. 2, § 117, stk. 1, og § 118.

Stk. 2. Beslutning om kapitalnedsættelse skal godkendes af Finanstilsynet i de i aktieselskabslovens § 44 a, stk. 1, nr. 2-4, nævnte tilfælde.

Stk. 3. Beslutning om, at nye aktier skal kunne indbetales ved konvertering af gæld i medfør af aktieselskabslovens § 33 a, skal godkendes af Finanstilsynet.

Stk. 4. Livsforsikringsselskabers optagelse af lån i medfør af aktieselskabslovens § 43 skal godkendes af Finanstilsynet.

Stk. 5. Et forsikringsselskabs anskaffelse af egne aktier jf. aktieselskabslovens § 48 skal godkendes af Finanstilsynet, aktieselskabslovens § 48 a finder ikke anvendelse.

Stk. 6. Bestyrelsen i et moderselskab skal underrette bestyrelsen for et datterselskab samt Finanstilsynet, så snart et koncernforhold er etableret.

Stk. 7. Direktionen og bestyrelsen skal omgående meddele Finanstilsynet oplysninger om forhold, der er af afgørende betydning for selskabets fortsatte virksomhed.

Stk. 8. De i anledning af en forhøjelse af selskabskapitalen oprettede dokumenter skal i bekræftet genpart indsendes til Finanstilsynet.

Stk. 9. Vedtagelser i medfør af aktieselskabslovens § 126 om, at likvidationen skal hæves, skal godkendes af Finanstilsynet.».

141. *§ 243, stk. 2*, ophæves.

142. *§ 244* ophæves.

143. *§ 245* ophæves.

144. *§ 246* affattes således:

»§ 246. Modtagelse af fusionsplaner, supplerende erklæringer efter § 17, stk. 3 og vurderingsberetninger efter § 18 samt aktieselskabslovens § 33, stk. 1, og 41, skal straks bekendtgøres i Statstidende af Finanstilsynet, og de er herefter offentlige tilgængelige. Registreringer skal straks be-

kendtgøres i Statstidende af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen og er herefter offentlige tilgængelige.«

145. § 246 a ophæves.

146. §247a, stk. 2, ophæves.

Stk. 3 bliver herefter stk. 2.

147. §260, stk. 1, affattes således:

»§ 260. Overtrædelse af § 9, stk. 2, § 11, § 34 a, § 87, § 89, § 90, § 93, stk. 2, § 95, § 113, stk. 2 og 3, § 118, stk. 1, § 119, § 120, § 122, stk. 1 og 3, § 122 a, § 124, § 127, § 131, § 143, stk. 3, § 177, stk. 4, § 181, stk. 2, 1. pkt., § 182, stk. 6, § 184, stk. 4, § 190, stk. 1, § 205, § 212, § 219, stk. 1, § 220, stk. 1, § 222, stk. 1 og 2, § 240 a, stk. 5-7 og § 255, stk. 1 og 2, straffes med bøde.«

148.1 § 260, stk. 2, udgår: «§ 142, stk. 1 og 2, og».

149.1 § 260 indsættes efter stk. 2:

«Stk. 3. Overtrædelse af § 28 a, §§ 48 b-e, § 48 h, §§ 53-55a, § 69 a, § 111, § 115, stk. 1 og 2, § 115 a, § 116, stk. 4 og § 153 i lov om aktieselskaber straffes med bøde.»

Stk. 3 og 4 bliver herefter stk. 4 og 5.

150.1 § 261 ændres «§ 260, stk. 1-3» til: «§ 260, stk. 1-4».

§ 3.

I lov om banker og sparekasser m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 22 af 9. januar 1991, foretages følgende ændringer:

1. § 12 affattes således:

»§ 12. Med de afvigelser, der fremgår af denne lovs bestemmelser, finder aktieselskabslovens §§ 49, stk. 2, 2.-4. pkt., stk. 3-5 og stk. 7, 54, 55a, 56, 57, 64, 177 og 178 tilsvarende anvendelse på sparekasser.«

2. § 13 affattes således:

»§ 13. Bestyrelsen skal bestå af mindst 5 medlemmer, hvoraf et medlem udnævnes af industriministeren, mens de øvrige vælges af repræsentantskabet.«

Stk. 2. De bestyrelsesmedlemmer, der vælges af repræsentantskabet, udpeges for højst 4 år ad gangen.

Stk. 3. Kommer antallet af de af repræsentantskabet valgte medlemmer kommer under 4, kan bestyrelsen supplere sig med nye medlemmer indtil førstkommende ordinarie repræsentantskabsmøde. Et bestyrelsesmedlem kan til enhver tid udtræde af bestyrelsen eller afsættes af den, som har valgt eller udnævnt ham.«

3. § 13 a ophæves.

4. § 14 ophæves.

5. § 15 ophæves.

6.1 § 15 e, stk. 2, ændres «§ 13, stk. i-,1. og 3. pkt., stk. 2-11 og stk. 12,1. og 3. pkt., samt §§ 13 a, 14 og 15» til: «§ 13, stk. 2 og stk. 3,1. og 3. pkt, samit aktieselskabslovens § 49, stk. 2, 3. og 4. pkt., stk. 3-5, stk. 7, § 54, § 55 a, § 64, §177 og §178».

7.1 § 15 j, stk. 3, ændres «§ 13, stk. 1,2. og 3. pkt., stk. 2-11, stk 12,1. og 3. pkt., samt §§ 13 a, 14,15 og 15 d, stk. 2 Og 3» til: «§ 13, stk. 2 og stk. 3,1. og 3. pkt., § 15 d, stk. 2 og 3 samt aktieselskabslovens § 49, stk. 2,3. og 4. pkt., stk. 3-5, stk. 7, § 54, § 55 a, § 64, § 177 og § 178».

8.1 § 54, stk. 1, udgår: «§ 12, stk. 1, § 14,».

9.1 § 54 indsættes efter stk. 1:

«Stk. 2. Overtrædelse af § 54 og § 56, stk. 2, i aktieselskabsloven straffes med bøde.»

Stk. 2-8 bliver herefter stk. 3-9.

§4.

I lov om erhvervsdrivende fonde, jf. lovbekendtgørelse nr. 862 af 14. december 1990, med de ændringer, der følger af lov nr. 350 af 6. juni 1991, foretages følgende ændringer:

1. § 1, stk. 6, ophæves.

Stk. 7 bliver herefter stk. 6.

2. § 48 affattes således:

»§ 48. Efter indstilling fra bestyrelsen kan fondsmyndigheden tillade, at en bestemmelse i en vedtægt ændres. Det kan herunder tillades, at fonden sammenlægges med andre erhvervsdrivende fonde eller opløses.

Stk. 2. Bestemmelserne i stk. 1 finder anvendelse, uanset om der i vedtægten er tillagt bestyrelsen eller andre ret til at ændre vedtægten.

Stk. 3. Industriministeren kan fastsætte regler om, at visse vedtægtsbestemmelser kan ændres af bestyrelsen alene eller af bestyrelsen med fondsmyndighedens tilladelse.».

3. § 57 affattes således:

»§ 57. Fondsmyndighed efter denne lov udøves af industriministeren«.

12.2. Bemærkninger.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser.

77/\$2.

Til nr. 1

Det findes ikke nødvendigt særskilt at angive, at særlige regler, der er givet ved eller i henhold til lov, for visse aktieselskaber begrænser aktieselskabslovens anvendelsesområde. Den foreslåede ændring af § 1, *stk. 1, 2. led*, medfører ingen ændring i gældende ret.

Til nr. 2

Forslaget til ny formulering af § 1, *stk. 2*, er indholdsmæssigt overensstemmende med den nuværende § 1, *stk. 2*. Den ændrede affattelse er begrundet i ønsket om at gøre bestemmelsen mere tidssvarende. Ved ændringen tilvejebringes overensstemmelse med anpartsselskabslovens § 1, *stk. 2*.

Til nr. 3

Forslaget til nyt *stk. 3* adskiller sig fra 1930- og 1973-loven derved, at kravet om, at aktiekapitalen skal være fordelt på mindst 3 aktier, er udeladt.

Kravet i den nugældende § 1, *stk. 3*, om at aktiekapitalen skal være fordelt på mindst 3 aktier, har ifølge bemærkningerne til udkast til lov nr. 370 af

13. juni 1973, s. 42, ikke haft til hensigt at hindre etablering af enmands-aktieselskaber, f.eks. ved at alle aktier tegnes og/eller senere erhverves af en enkelt fysisk eller juridisk person.

Med henblik på forenkling foreslås bestemmelsen herom derfor ophævet.

Til nr. 4

Konsekvensændring. Der henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 62.

Til nr. 5

§ 1, stk. 5, foreslås ophævet, da det findes uforholdsmæssigt at angive, at en anden selskabsform, der er undergivet særlig lovgivning, ikke henhører under aktieselskabslovens anvendelsesområde.

Til nr. 6

Det nugældende krav i § 3, stk. 2, 1. pkt., om mindst tre stiftere foreslås ophævet således, at et aktieselskab kan stiftes af en enkelt stifter. Kravene til en stifter suppleres af det særlige civil- og strafferetlige ansvar, der er forbundet med at være stifter, jf. § 12 samt straffelovens § 296. Dette ansvar findes at være tilstrækkelig betryggelse for de samfundsmæssige og privatøkonomiske hensyn, der søges varetaget gennem stiftelsesreglerne. Samtidig tilvejebringes overensstemmelse med § 3, stk. 1, i lov om anpartsselskaber. I denne forbindelse foreslås det endvidere, at betegnelsen »stiftelsesoverenskomst« ændres til »stiftelsesdokument«, således at der er overensstemmelse mellem betegnelserne på tilsvarende dokumenter.

Til nr. 7

Forslaget er foranlediget af, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen i medfør af Industriministeriets bekendtgørelse nr. 146 af 16. marts 1988 nu udøver de beføjelser, som aktieselskabsloven tillægger Industriministeren.

Samtidig tilvejebringes overensstemmelse med anpartsselskabslovens § 3, stk. 2, 1. pkt.

Til nr. 8

Ændringen er en konsekvens af forslaget § 1, nr. 6, om aktieselskabslovens § 3, stk. 1.

Til nr. 9

Der henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 7.

Til nr. 10

Der henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 6.

Til nr. 11

Det foreslås at ophæve kravet i § 5, *stk. 1, nr. 5, sidste pkt.*, om specifikation af stiftelsesomkostningernes fordeling. Stiftelsesdokumentet skal herefter alene indeholde oplysning om, hvorvidt selskabet skal afholde omkostninger ved stiftelsen, og i bekræftende fald de anslåede omkostninger.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 1, nr. 29.

Til nr. 12

Konsekvensændring. Der henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 11.

Til nr. 13

§ 6c, *stk. 2*, foreslås præciseret således, at det fremgår, at det er en overtagelsesbalance (ultimobalance) for den erhvervede virksomhed, der skal udarbejdes. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 1, nr. 31.

Til nr. 14

Det foreslås, at adgangen til at foretage successiv indbetaling af aktiekapitalen udgår af § 11, *stk. 2, 1. pkt.* Delvis indbetaling af aktiekapitalen er i praksis uhyre sjældent forekommende, hvorfor det skønnes unødvendigt at opretholde adgangen hertil. Samtidig bortfalder de tilhørende bestemmelser om indbetaling i rette tid af aktiekapitalen, jf. forslagets § 1, nr. 15, udstedelse af interimsbeviser, jf. forslagets § 1, nr. 19, samt adgangen til at foretage successiv indbetaling ved kapitaludvidelse, jf. forslagets § 1, nr. 32.

Til nr. 15

Den gældende § 14 om proceduren ved manglende indbetaling i rette tid skønnes overflødig.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 1, nr. 14.

Til nr. 16

De gældende bestemmelser i §§ 20b - d regulerer alene forholdene vedrørende indløsning af minoritetsaktionærer, når storaktionæren er et aktieselskab. Efter den hidtidige administrative opfattelse har det været lagt

til grund, at bestemmelserne alene finder anvendelse på moderselskaber, der er omfattet af denne lov - dvs. registreret i Danmark.

Den foreslåede formulering indebærer, at bestemmelsernes anvendelsesområde udvides til også at omfatte situationer, hvor storaktionæren er en juridisk person af anden karakter end aktieselskab eller en fysisk person. Der findes ikke længere at være grundlag for at undtage disse situationer fra reglerne om indløsningspligt og -ret, da der har vist sig at være et behov for at kunne indløse minoritetsaktionærer, der ikke har reel indflydelse på selskabet.

Samtidig bliver bestemmelserne herved grænseoverskridende, idet aktionæren kan have bopæl eller hjemsted såvel inden for som uden for landets grænser. Dette er fundet ubetænkeligt under hensyn til, at selskabets domicillov, der er registreringslandets lov, efter dansk international privatret er afgørende for ordningen af selskabets interne retsforhold. Selskabets domicillov finder således anvendelse på blandt andet forholdet imellem selskabet og deltagerne og forholdet imellem deltagerne indbyrdes.

Indenfor international privatret er især to tilknytningsmomenter tillagt vægt på internationalt plan: loven i det land, hvor selskabets hovedsæde findes, og den lov, i henhold til hvilken selskabet er stiftet og indrettet. Anvendes stiftelseslandets lov, lægges registreringsstedet til grund ved afgørelsen af den anvendelige lov i det omfang, registrering finder sted som et egentligt led i stiftelsen. Som hovedregel fører hovedsædeteorien og anvendelsen af stiftelseslandets lov til samme resultat, hvorfor panelet har fundet det forsvarligt at foreslå udvidelsen af anvendelsesområdet for indløsningsbestemmelserne. Der er herved lagt vægt på, at den hidtidige reciprocitet bevares.

Ved opgørelsen af aktiebesiddelsen medregnes alene aktier, der ejes af den pågældende aktionær. Det i medfør af aktieselskabslovens § 28c, nr. 1, jf. bekendtgørelse nr. 461 af 18. juni 1991 § 1, anvendte besiddelsesbegreb skal således ikke finde anvendelse.

Det foreslås endvidere at ophæve undtagelsen fra deponeringslovens krav om 20 års deponering.

Samtidig foreslås det, at regulering af indløsningen i et anpartsselskab udgår af bestemmelserne, idet regler svarende til §§ 20b - d vil blive foreslået

optaget i anpartsselskabsloven. De retsstiftende kendsgerninger skal efter den foreslåede ændring ikke længere knyttes til moderselskabets selskabsform. Formen på det selskab, hvori deltagerne ønsker at anvende indløsningsbestemmelserne, vil være afgørende.

Til nr. 17

Efter de gældende regler er det alene selskaber, som udsteder aktier gennem Værdipapircentralen, der kan undlade udstedelse af papirbundne aktiebrev. For disse selskaber er der ikke behov for aktiebrev, da aktierne registreres på konti for aktionærerne. Ved Finanstilsynets bekendtgørelse nr. 419 af 31. maj 1991 om registrering m.v. af fondsaktiver i Værdipapircentralen er der skabt adgang for, at også aktier, der ikke noteres på Københavns Fondsbørs, udstedes gennem Værdipapircentralen.

Udviklingen indenfor anvendelsen af ny teknologi i forbindelse med udstedelse og omsætning af værdipapirer har imidlertid generelt set medført, at der ikke længere er samme behov for aktiebrev som papirdokument som tidligere. Da dette behov også gør sig gældende for selskaber, der ikke ønsker at udstede aktier gennem Værdipapircentralen foreslås det, at udstedelse af aktiebrev gøres fakultativ.

Adgangen til at undlade udstedelse af aktiebrev er af hensyn til behovet for en hensigtsmæssig omsætningsbeskyttelse ved overdragelse af aktier begrænset til selskaber, hvis aktier hverken er omsætningspapirer eller udstedt til ihændehaven. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 1, nr. 23. Endvidere tillægges enhver aktionær i et selskab, hvis aktier ikke udstedes gennem Værdipapircentralen, ret til at forlange aktiebrev udstedt. Aktiebrevene skal da udstedes for samtlige aktier, idet der lægges vægt på, at der eksisterer en ensartet ordning i det enkelte selskab.

Det forudsættes, at beslutning om afskaffelse af aktiebrev kan træffes af selskabets bestyrelse. Modtager selskabet ikke alle tidligere udstedte aktiebrev i forbindelse med en iværksat afskaffelse af disse, må et ikke modtaget aktiebrev ligestilles med en begæring om udstedelse af aktiebrev, der er til hinder for afskaffelsen.

Til nr. 18

Den foreslåede udformning af § 21, stk. 2, er dels en forenkling af den gældende bestemmelse og dels en konsekvens af den foreslåede ændring af § 11, stk. 2, jf. forslagens § 1, nr. 14. Det gældende stk. 2, 2. pkt., udgår

helt. Bestemmelsen blev indført i en periode, hvor man vidste, at registrering af børsnoterede aktier gennem Værdipapircentralen ville blive en realitet, og har som overgangsbestemmelse mistet sin betydning.

Til nr. 19

Konsekvensændring. Der henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 14 og 28.

Til nr. 20

Der henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 7.

Til nr. 21

Konsekvensændring. Der henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 14 og 28.

Til nr. 22

Konsekvensændring. Der henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 14 og 28.

Til nr. 23

I naturlig forlængelse af den foreslåede overgang til papirløse aktier, jf. forslaget § 1, nr. 17, har man fundet det nødvendigt at foreslå udtrykkelige regler om omsætningsbeskyttelse indsat.

I lighed med anpartsselskabslovens §§ 15 og 16 foreslås i §§ 25a og b, at sikringsakten ved overdragelse til eje eller pant er underretning til selskabet (denunciation), der indføres i aktiebogen. Denne sikringsakt svarer til gældsbrevslovens § 31, stk. 1 og 2, om simple gældsbreve. Kravene til aktiebogen i selskaber, der ønsker at undlade udstedelse af aktiebreve, og hvor aktierne ikke udstedes gennem Værdipapircentralen, skærpes med henblik på at etablere en betryggende ordening ved iagttagelse af sikringsakten. Offentligheden vedrørende aktiebogen i selskaber, der benytter adgangen efter § 21, stk. 1, til at undlade udstedelse af aktiebreve, er uændret i forhold til andre aktieselskaber.

Efter gældende ret kan erhververen af en navneaktie forblive anonym. Foretrækker en aktionær ikke at være noteret i aktiebogen, kan han dog alene udøve de økonomiske rettigheder - ikke de forvaltningsmæssige. Denne mulighed vil ikke stå åben for selskaber, som hverken udsteder aktierne gennem Værdipapircentralen eller udsteder aktiebreve, efter den foreslåede ordening i § 25a.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 1, nr. 17.

Til nr. 24

Overskriften til *kapitel 5* udbygges med henblik på at være dækkende også for de foreslåede bestemmelser om tegningsoptioner, forslagets § 1, nr. 35.

Til nr. 25

§ 29, *stk. 1*, foreslås udvidet med en henvisning til de nye regler om bestyrelsesbemyndigelse til at træffe beslutning om udstedelse af tegningsoptioner og om udstedelse af konvertible gældsbreve, jf. forslagets § 1, nr. 35 og 41. Samtidig foretages en redaktionel forenkling.

Til nr. 26

I administrativ praksis har det tidligere været antaget, at der til beslutning om gennemførelse af kapitalforhøjelser ved apportindskud, hvor forhøjelsen skulle tegnes af enkelte af de hidtidige aktionærer (rettet emission), fordrede tilslutning fra samtlige andre aktionærer. Denne praksis er senere modificeret. For at tydeliggøre ændringen og i overensstemmelse med 2. selskabsdirektiv (77/91/EØF), art. 29, *stk. 1*, foreslås nu en ændring af § 30, *stk. 1*, således at aktionærernes udtrykkelige fortegningsret forbeholdes den kontante forhøjelse. Rettede emissioner vil herefter kunne vedtages med majoritet efter § 78.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 1, nr. 27.

Til nr. 27

Ved den foreslåede ændring af § 30, *stk. 1*, jf. forslagets § 1, nr. 26, forbeholdes den udtrykkelige fortegningsret den kontante kapitalforhøjelse.

Det foreslås samtidig at fjerne henvisningen til de generelle bestemmelser i §§ 78 og 79 om generalforsamlingens beslutning om vedtægtsændring fra § 30, *stk. 3*, således at kravene til beslutning om en konkret fravigelse af fortegningsretten ved kontantemission fremgår af selve bestemmelsen.

Beslutning om konkret fravigelse af fortegningsretten ved kontantemission foreslås at kunne træffes med to tredjedele såvel af de afgivne stemmer som af den repræsenterede stemmeberettigede aktiekapital, også hvor fravigelsen sker til fordel for en enkelt eller enkelte aktionærer. Beslutningen skal i øvrigt opfylde de yderligere forskrifter, som vedtægterne måtte indeholde. Disse krav svarer til kravene til en beslutning om vedtægtsændring efter § 78. En beslutning om fravigelse af fortegningsretten,

der medfører en forskydning af retsforholdet mellem flere aktieklasser, foreslås dog at skulle tiltrædes af aktionærer, der ejer mindst to tredjedele af den på generalforsamlingen repræsenterede del af den aktieklasse, hvis retsstilling forringes. Dette krav svarer til § 79, stk. 3, som affattet i forslagets § 1, nr. 48, (og til den gældende § 79, stk. 3, 2. pkt.).

Den foreslåede ændring indebærer, at kravet om samtykke fra de øvrige aktionærer, jf. den gældende § 79, stk. 3, 1. pkt., til beslutning om en konkret fravigelse af fortegningsretten, når tegningsretten tillægges en eksisterende aktionær, ikke længere skal opfyldes. Den nødvendige og tilstrækkelige beskyttelse af minoriteten i disse tilfælde ligger i generalklausulen i § 80. Det er således i almindelighed en forudsætning for beslutningens gyldighed, at tegningen foretages på markedsvilkår. Fortegningsretten kan derfor ikke fraviges ved en emission til favørkurs, med mindre aktierne tilbydes medarbejderne i selskabet eller dets datterselskaber, jf. § 30, stk. 3, 2. pkt., eller en sådan emission af andre særlige grunde måtte være forsvarlig. Vedtagelsen vil i så fald kræve kvalificeret flertal efter § 79, stk. 1, nr. 5.

Til nr. 28

§ 31, der vedrører tegningsrets- og delbeviser, har først og fremmest betydning for selskaber, der har børsnoterede aktier. Da dokumentation for rettigheder efter registrering i Værdipapircentralen for disse selskabers vedkommende nu foregår på helt anden vis, skønnes det forsvarligt at foreslå den udtrykkelige bestemmelse om adgang til at udstede disse særlige dokumentationer ophævet. Skønner selskabet, at der er behov for at udstede dokumentation, kan dette foretages uden særlig lovhjemmel.

Til nr. 29

I overensstemmelse med forslagets § 1, nr. 11, foreslås det at ophæve kravet i § 32, *stk. 1, nr. 9*, om specifikation af de anslåede omkostninger ved en kapitalforhøjelse. Ud fra en vurdering af informationsværdien af en specifikation må bestemmelsen anses unødvendig.

Til nr. 30

Konsekvensændring. Der henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 29.

Til nr. 31

Det har hidtil i praksis været antaget, at der ved overtagelse af en bestående virksomhed i forbindelse med en kapitalforhøjelse fordres udar-

bejdet en overtagelsesbalance for den erhvervede virksomhed. Med henblik på at undgå fortolkningstvivil foreslås det, at § 33, *stk. 1, 2. pkt.*, præciseres i overensstemmelse med praksis. Samtidig foreslås en lignende præcisering i § 6c, *stk. 2*, om erhvervelse af en virksomhed, der sker inden for to år fra et selskabs stiftelse, jf. forslaget § 1, nr. 13.

Til nr. 32

Den foreslåede ændring af § 36, *stk. 2, 1. pkt.*, bringer reglerne om indbetaling af kapitaludvidelse i overensstemmelse med de foreslåede regler om indbetaling i forbindelse med aktieselskabets stiftelse, idet adgangen til at foretage successiv indbetaling af kapitalforhøjelsen udgår. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 1, nr. 14.

Til nr. 33

I de senere år er det blevet mere almindeligt, at større selskaber udsteder tegningsoptioner (warrants), der giver ret til at tegne aktier ved en senere kapitalforhøjelse. Aktieselskabsloven har hidtil ikke indeholdt regler om disse optioner, men instrumentet er omtalt i 2. selskabsdirektiv (77/91/EØF) art. 25, *stk. 4*, og 29, *stk. 6*, og Østre Landsret har ved dom i 1988, U 88.816 0, fastslået, at »tegningsdokumenter«, der ikke var knyttet til aktiebesiddelse, skulle respekteres ved beslutninger om tegning af ny kapital.

Det foreslås nu at lovfæste adgangen til at udstede tegningsoptioner. Efter forslaget til § 40a, forslaget § 1, nr. 35, træffes beslutningen umiddelbart af generalforsamlingen, medens § 40b omhandler bestyrelsens adgang til at udstede tegningsoptioner efter bemyndigelse fra generalforsamlingen. I begge forslag er lagt til grund, at aktionærerne har fortegningsret til tegningsoptionerne i samme omfang som ved kapitalforhøjelser herunder, at generalforsamlingen kan træffe beslutning om afvigelser fra aktionærernes fortegningsret, jf. i øvrigt 2. selskabsdirektivs art. 29, *stk. 6*, sammenholdt med *stk. 1 og 5*.

Såvel generalforsamlingens beslutning om at udstede tegningsoptioner som bemyndigelsen til bestyrelsen skal gengives i vedtægterne, og forslagene skal derfor vedtages med vedtægtsændringsmajoritet og anmeldes til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Hvis andre end aktionærerne eller medarbejderne i selskabet eller dets datterselskab har fortegningsret til tegningsoptionerne, og kurserne på optionerne er favørkurs, fordres tiltrædelse fra 9/10 af den på generalforsamlingen repræsenterede aktiekapital,

idet aktionærernes udbytte- eller udlovningsret formindskes relativt, jf. § 79, stk. 2, nr. 1, som affattet ved forslagets § 1, nr. 48.

Skal kapitalforhøjelsen gennemføres på grundlag af generalforsamlingens bemyndigelse til bestyrelsen om at udstede tegningsoptioner, kan den tilhørende bemyndigelse efter § 37 kun gives inden for en periode på maksimalt fem år. Denne begrænsning i bemyndigelsesadgangen berører ikke bestyrelsens adgang til i denne særlige situation, hvor tegningen sker på grundlag af warrants, at fastsætte en tegningsfrist, der er længere end 5 år, idet beslutningen om kapitalforhøjelsen først træffes, når bestyrelsen udnytter bemyndigelsen.

Da det sædvanligvis er kendetegnende for tegningsoptioner, at tegningsfristen strækker sig over en årrække, foreslås det i § 36, stk. 3, at den gældende absolutte anmeldelsesfrist i § 36, stk. 2, 2. pkt. på et år efter beslutning om kapitalforhøjelse fraviges for disse særlige værdipapirer. Der er herefter ingen begrænsning i muligheden for at fastsætte tegningsfrist i forbindelse med beslutning om udstedelse af tegningsoptioner. I stedet foreslås en anmeldelsesfrist på en måned fra tegningsfristens udløb.

Er fristen for udnyttelse af tegningsoptioner fastsat til en periode længere end 12 måneder, vil det være af betydning for bedømmelsen af selskabets forhold og værdien af de eksisterende aktier hvor stor en del af kapitalforhøjelsen, der er gennemført. På denne baggrund foreslås det, at oplysninger om gennemførselsgraden årligt ajourføres.

Oplysninger om hvor stor en kapitalforhøjelse, der er foretaget i årets løb, skal herefter anmeldes en måned efter regnskabsårets udløb. Dette svarer til anmeldelsessystemet ved ombytning af konvertible obligationer og gældsbreve, jf. § 42, stk. 2.

»Det fastsatte mindstebeløb« er den nominelle værdi på den aktie, der kan tegnes ved udnyttelsen af en enkelt tegningsret. Herved sikres, at gennemførelsen af en kapitalforhøjelse ikke er afhængig af, at flere tegningsoptioner er udnyttet.

Til nr. 34

Det præciseres i § 39, stk. 4, at anmeldelsesfristen på en måned for vedtægtsændringer også finder anvendelse på forhøjelse af aktiekapitalen gennem udstedelse af fondsaktier. Der findes ikke at være behov for en

længere frist. I lighed med de øvrige bestemmelser om anmeldelse af kapitalforhøjelse foreslås det, at en overskridelse af fristen medfører beslutningens ugyldighed.

Til nr. 35

2. selskabsdirektivs (77/91/EØF) bestemmelser om kapitalforhøjelse og fortegningsret finder anvendelse på såvel værdipapirer, der kan konverteres til aktier, som værdipapirer, til hvilke, der er knyttet tegningsret, jf. art. 25, stk. 4, og 29, stk. 6. Ved gennemførelsen i lov nr. 282 af 9. juni 1982 af 2. selskabsdirektiv i dansk ret fandtes det uforholdsmæssigt at medtage særlige regler om andre værdipapirer, hvortil der er knyttet tegningsret, da sådanne papirer i praksis ikke var kendt i Danmark.

Disse finansielle instrumenter - »warrants« - har imidlertid siden fundet anvendelse i Danmark. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen har under forudsætning af, at blandt andet kravene i § 37 er iagttaget, registreret bemyndigelser til udstedelse af instrumenterne som værende i overensstemmelse med aktieselskabsloven. Uanset, at 2. selskabsdirektivs krav i praksis har været opfyldt, er der behov for en udtrykkelig lovregulering for så vidt angår kapitalforhøjelse gennem udstedelse af værdipapirer til hvilke, der er knyttet tegningsret. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 1, nr. 33.

De værdipapirer, som i lovforslaget benævnes »tegningsoptioner«, jf. § 40a, stk. 1, omfatter de såkaldte warrants.

Samtidig med beslutning om udstedelse af tegningsoptioner skal der træffes beslutning om den nødvendige kapitalforhøjelse, jf. § 40a, stk. 1. Efter § 40a, stk. 2, 1. pkt., skal generalforsamlingen i denne forbindelse fastsætte det højeste beløb, hvormed kapitalen kan forhøjes. Endvidere skal beslutningen fastsætte den klasse, hvortil de aktier, som tegnes på grundlag af tegningsoptionerne, skal henhøre.

I beslutningen skal vilkårene for udnyttelsen af tegningsoptionerne angives, jf. § 40a, stk. 2, 2. pkt. Bestemmelserne skal navnlig angive det tidsrum, inden for hvilket indehaveren af tegningsoptionen kan kræve at tegne aktier, samt den kurs, aktierne kan tegnes til (ekserciseprisen). For så vidt angår ekserciseprisen skal der træffes bestemmelse om en eventuel regulering af kursen i en række situationer, der har indflydelse på kursudviklingen.

»Indehaverens retsstilling« omfatter ikke nogen form for direkte medindflydelse på selskabets dispositioner.

Det foreslås i overensstemmelse med 2. selskabsdirektiv art. 25, stk. 2, jf. stk. 4, at optage en direkte hjemmel i § 40b til at bemyndige bestyrelsen til at træffe beslutning om udstedelse af tegningsoptioner. Udnytter generalforsamlingen bemyndigelsesadgangen, skal den samtidig bemyndige bestyrelsen til at gennemføre den nødvendige kapitalforhøjelse. Bemyndigelsen til at udstede warrants og træffe beslutning om gennemførelsen af kapitalforhøjelsen skal udnyttes inden 5-års periodens udløb.

Forslaget er affattet, så det indholdsmæssigt svarer til § 40a. Dog er adgangen til at bemyndige bestyrelsen begrænset til kapitalforhøjelser på et beløb på ikke over halvdelen af aktiekapitalen. Det bemærkes, at det er fundet naturligt at optage denne begrænsning, hvor kapitalforhøjelsen gennemføres efter bestyrelsesbemyndigelse. Er gennemførelse af en kapitalforhøjelse derimod en direkte generalforsamlingsbeslutning, findes der ikke at være behov for en beløbsmæssig begrænsning. I § 1, nr. 36, foreslås det således, at den beløbsmæssige begrænsning udgår af § 41, stk. 1, om generalforsamlingens beslutning om optagelse af lån mod konvertible obligationer eller andre gældsbreve.

Vedtægtsændringer efter §§ 40a og b skal anmeldes til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

Til nr. 36

Der skønnes ikke længere at være særskilte beskyttelseshensyn når generalforsamlingen træffer beslutning om optagelse af lån mod udstedelse af konvertible obligationer eller gældsbreve, hvorfor det foreslås at opheve den beløbsmæssige begrænsning på halvdelen af aktiekapitalen i § 41, stk. 1. Begrænsningen foreslås dog bevaret, når kapitalforhøjelse gennemføres på grundlag af bestyrelsesbemyndigelse, jf. § 41b, forslagets § 1, nr. 41.

Til nr. 37

Det foreslås at udvide § 41, stk. 2, således, at der fremover også skal træffes bestemmelse om långiverens stilling ved udstedelse af tegningsoptioner. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 40a, stk. 2, 2. pkt., jf. forslagets § 1, nr. 35.

Til nr. 38

Konsekvensændring. Der henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 26.

Til nr. 39

Forslaget er en redaktionel tilpasning af § 41, stk. 2. Herved præciseres, at kravet i 2. selskabsdirektiv art. 29, stk. 3, om offentliggørelse aftegningslistens fremlæggelse og af den frist, inden for hvilken fortegningsretten skal udøves, også er gældende ved optagelse af lån mod værdipapirer, som kan konverteres til aktier.

Til nr. 40

Gennemførelse af en kapitalforhøjelse ved ombytning af konvertible obligationer og gældsbreve ligner kapitalforhøjelse ved udnyttelse aftegningsoptioner, jf. § 40 a som affattet ved forslagets § 1, nr. 35, i kraft af usikkerheden vedrørende kapitalforhøjelsens størrelse og muligheden for at udskyde tegningstidspunktet. På denne baggrund foreslås det, at bestemmelserne vedrørende beslutning om kapitalforhøjelse ved udnyttelse af de to former for værdipapirer affattes, så de er indholdsmæssigt overensstemmende. Beslutning om gennemførelse af den fornødne kapitalforhøjelse anses herefter for truffet samtidig med beslutningen om låneoptagelsen. Vedtægtsændringen skal anmeldes til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, jf. også § 42.

Til nr. 41

Aktieselskabsloven har ikke tidligere indeholdt en udtrykkelig adgang til at give bestyrelsen hjemmel til at beslutte optagelse af et konvertibelt lån. Det praktiske liv har derfor forsøgt forskellige konstruktioner f.eks. med optagelse af lån i sammenhæng med udstedelse af warrants. Konstruktionerne har været omgærdet af en vis usikkerhed.

For at afhjælpe usikkerheden og med støtte i art. 25, stk. 4, i 2. selskabsdirektiv (77/91/EØF) foreslås at optage en direkte hjemmel til at lade et konvertibelt lån beslutte af bestyrelsen. 5-års perioden i forslagets stk. 1 er direktivbundet, jf. 2. selskabsdirektivs art. 25, stk. 2.

Forslaget til § 41b er i øvrigt affattet så det indholdsmæssigt svarer til § 41. Specielt om fortegningsretten, jf. stk. 2, bemærkes, at forslaget forudsætter, at aktionærerne har fortegningsret til lånet, men at generalforsamlingen kan træffe beslutning om afvigelser herfra.

Optagelsen af bemyndigelsen i vedtægterne, jf. *stk. 1, sidste pkt.*, skal anmeldes til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen som en almindelig vedtægtsændring.

Af klarhedsgrunde foreslås i *stk. 4*, at bestyrelsens udnyttelse af bemyndigelsen skal gengives i vedtægterne. Også denne vedtægtsændring skal anmeldes til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

Til nr. 42

Den foreslåede ændring er en følge af forslagets § 1, nr. 41.

Til nr. 43

Det foreslås, at bemyndigelse til bestyrelsen til at beslutte optagelse af lån mod udstedelse af udbyttegivende gældsbreve begrænses til at have en varighed på højst 5 år ad gangen. Herved bringes bemyndigelsesadgangen i overensstemmelse med §37 om kapitalforhøjelse, § 40b, jf. forslagets § 1, nr. 33, om udstedelse af tegningsoptioner og § 41b, jf. forslagets § 1, nr. 41, om bemyndigelse til at beslutte udstedelse af konvertible gældsbreve.

Til nr. 44

Spærrereglen vedrørende udbyttets størrelse i § 45, 2. *pkt.*, har til formål at beskytte kreditorerne i rekonstruktionstilfælde. Bestemmelsen blev indført i 1973-loven, fordi der erfaringsmæssigt var risiko for, at en kapitalnedsættelse blev gennemført i større omfang end påkrævet. Herved blev der skabt frie reserver, som kunne danne grundlag for efterfølgende udlodning til aktionærerne.

Dette hensyn varetages imidlertid gennem proklamareglerne, jf. §§ 46, stk. 1, og 44a, stk. 1, nr. 4, og dokumentationskravet i forbindelse med kapitalnedsættelse til dækning af underskud, jf. §§ 44a, stk. 1, nr. 1, og 29, stk. 2, forudsætningsvis. Dertil kommer at ulovlig udbetaling af udbytte kan medføre civilretligt erstatningsansvar efter reglen om tilbagesøgning og erstatningsansvar i § 113. Disse bestemmelser sikrer, at proklamafri nedsættelse af aktiekapitalen alene kan ske, i det omfang nedsættelsen sker til dækning af foreliggende regulært underskud. Spærrereglen i § 45, stk. 2, er således overflødig, og på denne baggrund foreslås bestemmelsen ophævet.

Til nr. 45

Da 2. selskabsdirektivs (77/91/EØF) bestemmelser om egne aktier også

gælder for bankaktieselskaber foreslås det at ophæve § 48g, således at aktieselskabslovens regler om egne aktier tillige finder anvendelse på bankaktieselskaberne.

Til nr. 46

Den såkaldte kupregel i aktieselskabslovens § 67, stk. 2, der giver mulighed for suspension af stemmeretten efter overdragelse af aktien, blev indført i aktieselskabsloven af 1930 med det formål at beskytte selskabet og især bestyrelsen mod overraskelser på generalforsamlingen.

Muligheden for at have vedtægtsbestemte noteringsfrister blev bevaret i aktieselskabsloven af 1973. Den tilladte noteringsfrist blev dog begrænset fra seks til de nuværende tre måneder, og samtidig blev det præciseret, at kravet om notering kun kan gøres gældende, hvor aktierne er erhvervet ved overdragelse.

Tendensen til at begrænse noteringsfristernes virkefelt er fortsat på nordisk plan på trods af, at det fælles udgangspunkt i Betænkning nr. 540 fra 1969 om en fællesnordisk aktieselskabslovgivning var den nuværende danske bestemmelse. Sverige har således afskaffet muligheden for at have vedtægtsbestemte noteringsfrister, og i Norge er noteringsfristens længde maksimeret til 4 uger. Endvidere har en undersøgelse af retstilstanden i Storbritannien, Tyskland og Frankrig vist, at disse lande ikke kender til systemer svarende til noteringsfristsbestemmelser.

I dag varetages hensynet bag § 67, stk. 2, i høj grad af de ved lov nr. 289 af 8. maj 1991 indførte bestemmelser i aktieselskabslovens §§ 28 a - c og den tilhørende bekendtgørelse om opgørelse af, meddelelse om og offentliggørelse af betydelige andele i børsnoterede selskaber. Disse bestemmelser, der gennemfører Storaktionærdirektivet, direktiv 88/627/EØF af 17. december 1988, sikrer offentlighed om og en løbende ajourføring af oplysninger om de større aktieposter. Derved forhindres det, at bestyrelsen kan overraskes af spekulantangreb på generalforsamlingen.

Der har tidligere såvel i teori som i praksis hersket usikkerhed for så vidt angår spørgsmålet om, hvordan den repræsenterede, stemmeberettigede kapital opgøres ved beslutning om vedtægtsændring. Ved Højesterets dom i sagen vedrørende Aktieselskabet Ringkjøbing Bank, UfR 1991.180 H, er der imidlertid gjort endeligt op med dette spørgsmål. Aktier, på hvilke stemmeret ikke kan udøves, fordi en i vedtægterne indeholdt noteringsbe-

stemmelse ikke er opfyldt på generalforsamlingstidspunktet, skal herefter ikke medregnes ved opgørelsen.

§ 67, stk. 2, har i praksis bl. a. haft den virkning, at en erhverver af en majoritetspost typisk må søge en forståelse med den hidtidige bestyrelse, idet han i modsat fald er uden nogen som helst indflydelse på dispositioner i selskabet i 3 måneders perioden. I denne har tidligere minoritetsgrupper pludselig majoritet grundet den midlertidige udelukkelse af erhververens stemmeret.

§ 67, stk. 2, indebærer derfor en faktisk hindring for overtagelse af aktieselskaber.

Det er således panelets opfattelse, at hensynet til at beskytte bestyrelsen og selskabet mod spekulantangreb ikke kan begrunde, at aktionærer i så forholdsvis lang en periode stilles helt uden indflydelsesmulighed. Navnlig når henses til det øgede informationsniveau vedrørende større aktiebesiddelser og til den internationale tendens i retning af at sikre aktionærens adgang til en effektiv udnyttelse af stemmeretten, finder panelet det hensigtsmæssigt at foreslå en begrænsning af adgangen til at suspendere stemmeretten.

Da ledelsen i et selskab har en legitim interesse i at have kendskab til aktionærsammensætningen og dermed hvem, der kan øve indflydelse på en generalforsamling, foreslås § 67, stk. 2, modificeret således, at stemmeretten for aktier alene kan suspenderes, såfremt erhververen af en aktiepost ikke er noteret i aktiebogen eller har anmeldt og dokumenteret sin erhvervelse forud for indkaldelsen til generalforsamling. Stemmeretten kan således ikke suspenderes mod erhververens vilje for en længere periode end fire uger, der er det længste indkaldelsesvarsel, der tillades, jf. § 73, stk. 1, 1.pkt.

Samtidig foreslås gældende ret vedrørende opgørelsen af den repræsenterede, stemmeberettigede kapital ændret, idet det fastsættes, at den erhvervede aktiepost skal anses som repræsenteret, uanset at stemmeretten måtte være suspenderet, når notering eller anmeldelse er sket før generalforsamlingens påbegyndelse.

Til nr. 47

I forbindelse med den foreslåede lempelse af samtykkekravet i § 79, stk. 1,

jf. bemærkningerne til forslaget § 1, nr. 48, foreslås det, at der i § 73, *stk. 4*, stilles øgede krav til de informationer, der skal tilgå aktionærerne forud for vedtagelsen af en beslutning, der omfattes af § 79, *stk. 1* eller 2. Med henblik på at sikre minoriteten adgang til at varetage sine interesser optimalt ved en beslutning, der vedrører de særlige aktionærrettigheder, skal indkaldelsen til generalforsamling indeholde den fulde ordlyd af forslaget til vedtægtsændring. En angivelse af forslagets væsentligste indhold efter § 73, *stk. 3*, vil i disse tilfælde ikke være fyldestgørende.

Den foreslåede bestemmelse svarer til § 172, *stk. 3, 2. pkt.* § 172 foreslås ophævet, jf. § 1, nr. 66. Da muligheden for at fastsætte noteringsfrist efter § 67, *stk. 2*, foreslås begrænset til en periode, der svarer til indkaldelsesvarslets længde, jf. forslaget § 1, nr. 46, er det særlige indkaldelsesvarsel i § 172, *stk. 3, 3. pkt.*, ikke medtaget.

Til nr. 48

Den foreslåede § 79, *stk. 1*, svarer til den gældende § 79, *stk. 1, nr. 2*. Selvom det følger af selskabsforholdets natur, at en beslutning om forøgelse af aktionærernes forpligtelser over for selskabet forudsætter samtykke fra den forpligtede, foreslås en udtrykkelig regulering opretholdt, idet det anses for væsentligt, at de krav, der stilles til en beslutning om vedtægtsændring, fremgår direkte af lovteksten. Forøgelse af aktionærernes forpligtelser over for selskabet er den eneste vedtægtsændring, der efter lovforslaget udtrykkelig forudsætter tilslutning fra hver enkelt aktionær.

Det er udgangspunktet, at vedtægtsændringer, der ikke omfattes af § 79, besluttet efter § 78. Imidlertid foreslås den gældende § 79 ændret således, at kravet om tilslutning fra samtlige aktionærer til en række beslutninger foreslås lempet. Efter forholdets natur kan det ikke afvises, at der fortsat kan stilles krav om samtykke fra samtlige aktionærer for at sikre beslutningens gyldighed mellem selskabsdeltagerne. Eventuelle misbrugstilfælde kan rammes af § 80. Også i andre tilfælde end ved forøgelse af aktionærernes forpligtelser over for selskabet, vil der således være mulighed for at kræve samtykke til en vedtægtsændring som følge af selskabsforholdets natur.

Den gældende § 79, *stk. 1*, vedrører beslutninger om vedtægtsændringer, der berører de særlige aktionærrettigheder. Der foreslås i § 79, *stk. 2*, en konkretisering af kredsen af de aktionærrettigheder, der tillægges særlig vægt. Denne konkretisering omfatter vedtægtsændringer vedrørende indførelse af stemmeloft og omsættelighedsindskrænkninger, herunder krav

om selskabets samtykke til overdragelse af aktier og bestemmelser om ejerlofter. Stemmelofter og samtykkekrav omfattes efter gældende ret af § 172, stk. 1 og 2. § 172 foreslås ophævet, jf. § 1, nr. 66. Samtidig udvides den gældende bestemmelse til at omfatte vedtægtsændringer, der i forbindelse med en spaltning af selskabet medfører en forrykkelse af fordelingen af stemmer og aktiekapital.

Endvidere foreslås kravet om tiltrædelse af samtlige aktionærer ændret til et krav om tilslutning fra mindst ni tiendedele såvel af de afgivne stemmer som af den på generalforsamlingen repræsenterede stemmeberettigede aktiekapital. I forbindelse med det ændrede anvendelsesområde, er den opfattelse lagt til grund, at opregningen er udtømmende. Det er således alene de i § 79, stk. 2, nævnte vedtægtsændringer, der kan vedtages med 9/10 majoritet.

Det foreslåede majoritetskrav sikrer en rimelig balance mellem hensynet til selskabets og minoritetens interesser. Stemmekravet skal ses i sammenhæng med den foreslåede skærpelse i § 73, stk. 4, af kravene til indkaldelse til generalforsamling, hvor der skal træffes beslutning efter § 79, stk. 1 eller 2, jf. bemærkningerne til § 1, nr. 47. Samtidig foreslås det, at en overstemt minoritet i § 82 gives indløsningsret, jf. bemærkningerne til § 1, nr. 49. Indløsningsretten er begrænset til de i § 79, stk. 2, nr. 1-5, nævnte vedtægtsændringer.

Forslaget om en ændret affattelse af majoritetskravet i den gældende § 79, stk. 1, skal blandt andet ses på baggrund af, at børsnoterede selskaber efter gældende ret ikke har praktisk mulighed for at indføre nogen form for omsættelighedsindskrænkninger. Denne problemstilling har været debatteret i forbindelse med Erhvervsankenævnets afgørelser i sagerne vedrørende Jyske Bank. Retstilstanden er en konsekvens af samspillet mellem den børsretlige regulering, jf. »Betingelsesbekendtgørelsen«, bekendtgørelse nr. 418 af 31. maj 1991, § 5, jf. Skema A, punkt II, nr. 2, og den selskabsretlige regulering, jf. aktieselskabslovens §§ 79 og 172.

Den gældende § 79, stk. 2, sigter navnlig til tilfælde, hvor aktionærernes ret til udbytte formindskes med det formål at konsolidere selskabet, og bestemmelsen er således indført som et værn mod udsultningstilfælde. Bestemmelsen har imidlertid ikke praktisk betydning, idet en beslutning, der reelt medfører udsultning, typisk vil blive truffet i forbindelse med generalforsamlingens godkendelse af årsregnskabet med simpel stemmemajoritet.

joritet. Da § 79, stk. 2, på denne baggrund fremstår som en overflødig regel, er bestemmelsen ikke medtaget i forslaget.

Den foreslåede § 79, stk. 3, svarer til den gældende § 79, stk. 3, 2. pkt. Den gældende § 79, stk. 3, 1. pkt., er ikke medtaget i forslaget, idet kravet om samtykke fra de berørte i en række situationer følger af grundsætningen om aktionærernes ligeberettigelse, som er lovfæstet i § 17, 1. pkt.

§ 79, stk. 3, 1. pkt., har i visse situationer, hvor selskabsinteressen har haft en betydelig overvægt i forhold til enkeltaktionærernes krav om lige rettigheder i selskabet, givet anledning til fortolkningstvivl. Dette har navnlig været tilfældet for så vidt angår spørgsmålet om kravene til beslutning om »rettet emission«, hvorved aktionærernes fortegningsret fraviges efter § 30, stk. 3, og de nyudstedte aktier tilbydes en aktionær med henblik på indskud af et af selskabet ønsket aktiv. Det er nu fastslået i administrativ praksis, at det forhold, at en sådan rettet emission faktisk indebærer en procentuel forskydning af aktiebesiddelserne mellem aktionærerne, ikke i sig selv medfører, at beslutningen kræver samtykke fra alle aktionærer efter § 79, stk. 3, 1. pkt. På denne baggrund foreslås det, at det udtrykkelige krav om samtykke fra de berørte til beslutning om vedtægtsændring, hvorved retsforholdet mellem aktionærerne forrykkes, udgår af bestemmelsen. § 30, stk. 1 og 3, foreslås ændret, jf. forslagets § 1, nr. 26 og 27.

Ændringen betyder tillige, at også en kontant forhøjelse, hvor fortegningsretten kun tilkommer en enkelt eller enkelte aktionærer, kan vedtages med den i § 78 fordrede majoritet, jf. forslagets § 1, nr. 26 og 27.

Til nr. 49

I forbindelse med den foreslåede lempelse af kravet til beslutning om vedtægtsændring efter § 79, stk. 2, jf. forslagets § 1, nr. 48, foreslås det som kompensation, at den overstemte minoritet i § 82 gives indløsningsret, idet den enkelte aktionærs forudsætninger for at deltage i selskabet kan være væsentligt forandrede ved beslutningen.

Adgangen til at forlange sig indløst er begrænset til de i § 79, stk. 2, nr. 1 - 5, nævnte vedtægtsændringer. § 79, stk. 2, nr. 6, om vedtægtsændringer, hvorved fordelingen af stemmer eller aktiekapital forrykkes som led i en spaltning, er undtaget indløsningsretten. Spaltplingsplanen, jf. § 135, stk. 2, som affattet i forslagets § 1, nr. 63, og § 134 a (forslagets § 1, nr. 60), er grundlaget for beslutningen om spaltning af selskabet. En eventuel ind-

løsningsret til den overstemte minoritet ville forrykke forudsætningerne for spaltplingsplanen. Denne minoritet bevarer dog muligheden for at kræve erstatning af selskabet, hvis de har taget forbehold herom på generalforsamlingen, og hvis vederlaget for aktierne ikke er rimeligt og sagligt begrundet, jf. § 134 f. Den foreslåede bestemmelse svarer til § 172, stk. 4. § 172 foreslås ophævet, jf. § 1, nr. 66.

Til nr. 50

Med henblik på at tilvejebringe øget mulighed for granskningsinstituttets praktiske anvendelse foreslår et mindretal i panelet, at minoritetsprocenten i § 95, *stk. 2*, ændres, således at en minoritet på 10% af den samlede aktiekapital kan foranledige granskningen iværksat. Samtidig foreslås der indført adgang for skifteretterne til, hvor særlige grunde foreligger, at pålægge de pågældende minoritetsaktionærer helt eller delvist at godtgøre selskabet omkostningerne ved granskningen. Herved tilgodeses samtidig hensynet til selskabet, idet denne mulighed vil dæmme op for unødige eller måske endog chikanøse granskningsanmodninger, hvorved en lille minoritet i spekulationsøjemed begærer granskning, og derved forvolder selskabet skade.

Til nr. 51

Ændringen af overskriften til kapitel 14 er af redaktionel karakter, men tilsigter at tydeliggøre hele kapitlets anvendelsesområde. Hermed fremhæves de 3 forskellige opløsningsmodeller: Frivillig likvidation, tvangsopløsning og konkurs. For at understrege forskellen mellem likvidation og opløsning er ordet »opløsning« - og afledninger heraf - overalt i kapitlet ændret til: »tvangsopløsning«, når det anvendes i denne betydning.

Til nr. 52

Der henvises til bemærkningerne til nr. 51. Reglen om navnetillæg ved tvangsopløsning er i konsekvens heraf flyttet til § 117, stk. 3.

Til nr. 53

Den ny affattelse af §117 svarer i store træk til den nuværende ; men den ny formulering tilsigter at løse spørgsmål, der i praksis her givet anledning til tvivl. Ændringen i *stk. 1* er udelukkende af redaktionel karakter.

I *stk. 2* er det tilføjet, at tvangsopløsning medfører, at selskabets hidtidige ledelse er fratrådt i selskabsretlig forstand. Der er således ikke her taget stilling til, hvorvidt og i hvilket omfang personer, ansat i selskabet, vil

kunne repræsentere selskabet i medfør af aftalelovens fuldmagtsregler med hensyn til varetagelsen af de daglige forretninger. Endvidere tilføjes i *sidste pkt.*, at den selskabsretlige rådighed over selskabet, efter at ledelsen er fratrådt, udøves af skifteretten eller den, som skifteretten har udpeget (f.eks. en likvidator).

I *stk. 3, 1. pkt.*, er indføjet en regel om, at et selskab under tvangsopløsning til sit navn skal tilføje: »under tvangsopløsning«, jf. bemærkningerne til nr. 2. *Stk. 3, 2. pkt.*, er blot en præcisering af, at skifteretten om fornødent afholder alle omkostninger ved en tvangsopløsning. Ordet »statskassen« er derfor ændret til: »skifteretten«, jf. bemærkningerne til lov nr. 299 af 8. juni 1977 § 13.

I *stk. 4, 1. pkt.*, tilføjes, at adgangen til at behandle tvangsopløsningssager ved likvidatorer ikke kan benyttes, medmindre selskabet er utvivlsomt solvent, ligesom det tilføjes, at denne bobehandling sker på skifterettens vegne. Henvisningsregien i *stk. 4, 2. pkt.*, foreslås omformuleret således, at det også her udtrykkeligt fremhæves, at de almindelige likvidationsregler kun kan benyttes, hvis selskabet er solvent. Endvidere er det fremhævet, hvilke af likvidationsreglerne, der anvendes tilsvarende i denne situation. Særligt for så vidt angår anvendelsen af § 121, stk. 3, bemærkes det, at der også i tvangsopløsningssituationen principielt er pligt til bl.a. at udarbejde årsregnskaber m.v. Da styrelsens anmodning til skifteretten om at tvangsopløse et selskab imidlertid oftest skyldes, at selskabet ikke har indsendt årsregnskab m.v., får den foreslåede § 121, stk. 3, i disse tilfælde kun reel betydning, hvis selskabet ønskes genoptaget, jf. § 126, stk. 3.

I *stk. 5* foreslås det, at skifteretten - når bobehandlingen er afsluttet - giver Erhvervs- og Selskabsstyrelsen meddelelse herom, og at styrelsen herefter sletter selskabet i registeret.

Til nr. 54

Der henvises til bemærkningerne til nr. 51.

Til nr. 55

Da adgangen til at overlade udpegning af likvidator til skifteretten i § 120, *stk. 3*, ikke finder praktisk anvendelse, foreslås bestemmelsen ophævet.

Til nr. 56

Bestemmelsen i § 122, *stk. 2*, om likvidators erklæring i forbindelse med

likvidation af et selskab er en reminiscens fra den tid, hvor generalforsamlingen kunne træffe beslutning om et insolvent selskabs afvikling ved likvidation . Denne adgang blev afskaffet ved vedtagelsen af konkursloven af 8. juni 1977 og lov nr. 299 af s.d. I aktieselskabsloven har det herefter været forudsat, at insolvente selskaber opløses efter konkurslovens regler.

Da likvidation af et selskab kun kan foretages i medfør af aktieselskabslovens opløsningsbestemmelser, såfremt selskabet er solvent, er der ikke behov for at bevare bestemmelsen i aktieselskabsloven. I tilfælde af likvidation efter aktieselskabsloven vil kreditorerne opnå fuld dækning, og § 122, stk. 2, foreslås derfor ophævet.

Til nr. 57

Ændring af ordet »likvidationen« til: »bobehandlingen« understreger, at genoptagelse efter § 126 ikke kan finde sted, når likvidationsboet er reasumeret efter § 125, der omhandler genoptagelse af boet i modsætning til § 126, der omhandler genoptagelse af selskabet som sådant. Dette er i overensstemmelse med den nuværende retstilstand.

Til nr. 58

Det er i offentlighedens - herunder i erhvervslivets - interesse, at selskaber, der selvforskyldt har bragt sig i en tvangsopløsningssituation, rent faktisk bliver opløst gennem skifteretsbehandling, medmindre der er tale om fejltagelser, som i sagens natur vil kunne afklares inden for en ganske kort frist.

Det har vist sig i praksis, at selskaber i stort antal, efter at være oversendt til tvangsopløsning, »genstiftes« ved anmeldelse om genoptagelse af virksomheden. Det drejer sig ofte om såkaldt »tomme« selskaber, hvis eneste aktiv er et uudnyttet skattemæssigt underskud. Disse selskaber kan så i et vist omfang benyttes ved, at der indskydes nye overskudsgivende aktiviteter. For at modvirke denne utilsigtede anvendelse af genoptagelsesinstituttet er der som nyt stk. 3 i § 126 foreslået skærpede betingelser for, at genoptagelse kan ske under tvangsopløsning.

For det første foreslås det, at en anmeldelse om genoptagelse kun kan registreres, hvis anmeldelsen indgives inden 3 måneder efter, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen har besluttet, at selskabet skal tvangsopløses og for det andet, at adgangen til at anmelde genoptagelse under tvangsopløsning kun skal gælde, hvis selskabet ikke tidligere inden for de seneste 5 år har været i en tvangsopløsningssituation.

Til nr. 59

Overskriften til kapitel 15 foreslås udvidet, idet der foreslås indført bestemmelser om omdannelse fra andelsselskab til aktieselskab og om spaltning af aktieselskaber i kapitlet, jf. forslaget § 1, nr. 62 og 63.

Til nr. 60

Der er alene tale om en redaktionel ændring, idet det allerede fremgår af § 134 h, hvornår de øvrige retsvirkninger af fusionen indtræder.

Til nr. 61

Lovforslagets § 1, nr. 62 og nr. 63, indeholder bestemmelser om henholdsvis omdannelse af andelsselskaber m.v. til aktieselskaber og spaltning. Såvel omdannelse som spaltning foreslås gennemført efter lovens regler om fusion, med de nødvendige tilpasninger. Såvel ved fusion som i de to nævnte tilfælde er det en betingelse for universalsuccession, at der afgives en erklæring fra vurderingsmanden om, at kreditorerne efter transaktionernes gennemførelse må antages at være tilstrækkelig sikrede. Da der ved omdannelse muligt skal gøres op med en personlig hæftelse, og da det er et led i en spaltning, at kreditorerne fordeles, har panelet fundet det hensigtsmæssigt at præcisere ordlyden af § 134 c, stk. 4. Der er ikke herved tilsigtet nogen realitetsændring.

Til nr. 62

Da der skønnes at eksistere et reelt behov for en lovregulering af omdannelse fra andre selskabsformer til aktieselskab, foreslås en sådan regulering gennemført for så vidt angår visse former for andelsselskaber. En gennemførelse af sådanne regler sikrer, at der fastlægges retningslinier for selve omdannelsen, og samtidig tilvejebringes en hensigtsmæssig løsning af de problemer, der er forbundet med en omdannelse efter gældende ret. Ved en omdannelse efter gældende ret kan navnlig spørgsmålet om, hvilket majoritetskrav, der skal opfyldes ved beslutning om omdannelse til aktieselskab, give anledning til tvivl. Dertil kommer at gennemførelsen af en omdannelse af et andelsselskab kompliceres af, at samtlige kreditors og medkontrahenters accept af debitorskiftet må indhentes, idet der ikke er lovhjælp for universalsuccession.

Lovreguleringen af andelsselskabers omdannelse til aktieselskab er i § 134 m, stk. 1, begrænset til at angå selskaber med en hæftelsesform, der i rimelig grad svarer til aktieselskabers, idet der er lagt vægt på at sikre kreditorernes interesser i forbindelse med en omdannelse. Det er således alene

andelsselskaber, hvor medlemmernes hæftelse er begrænset til den indskudte eller den garanterede kapital, der omfattes af den foreslåede omdannelsesbestemmelse.

Kravet til beslutning om omdannelse af andelsselskabet foreslås fastsat til 4/5 af andelshaverne. Dette krav skønnes på rimelig vis at sikre såvel hensynet til minoriteten i andelsselskabet som ønsket om at tilvejebringe en i praksis anvendelig mulighed for at gennemføre strukturændringer inden for andelssektoren. Udgangspunktet for majoritetskravet er, at hver selskabsdeltager har en stemme. Bestemmelsen er imidlertid affattet således, at beregningsgrundlaget er fleksibelt. Det er hensigten herved at sikre, at omdannelsesbeslutningen træffes ved den stemmeafgivning, der er sædvanlig ifølge vedtægterne. Afgives stemmer sædvanligvis på grundlag af kapitalandele, omsætning med selskabet eller lignende, skal majoritetskravet beregnes på grundlag heraf.

Samtidig foreslås det, at majoritetskravet gøres dobbeltbundet således, at et andelsselskab, der i vedtægterne har truffet bestemmelse om kravene til en beslutning om selskabets opløsning, som minimum skal opfylde dette krav i forbindelse med en beslutning om omdannelse af selskabet. Denne del af majoritetskravet får kun betydning, hvor vedtægternes opløsningsbestemmelse stiller krav om tilslutning fra mere end 4/5 af andelshaverne.

Det er ikke fundet nødvendigt at foreslå en lovbestemt indløsningsret for den overstemte minoritet. Ud over det skærpede majoritetskrav beskyttes minoriteten af adgangen til at kræve erstatning efter § 134 f.

I § 134 m, stk. 2, foreslås det, at omdannelsen skal reguleres efter reglerne om apportindskud samt fusionsreglerne.

2. selskabsdirektiv, direktiv 77/81/EØF om stiftelse af aktieselskaber samt bevarelse af og ændringer i dets kapital, stiller krav om opfyldelse af visse formelle regler i forbindelse med enhver stiftelse af et aktieselskab, herunder i forbindelse med omdannelse fra andre selskabsformer, jf. direktivets art. 13. Direktivets regler om apportindskud ved stiftelse af et aktieselskab er gennemført i aktieselskabslovens §§ 6 a - c, og disse regler skal derfor opfyldes i forbindelse med omdannelsen.

I lighed med reguleringen af sparekassers og realkreditinstitutters omdannelse til aktieselskab, jf. bank- og sparekasselovens § 52 d og realkredit-

lovens § 73, foreslås fusionsreglerne anvendt på andelsselskabers omdannelse. Dette indebærer, at der ved gennemførelsen af en omdannelse af et andelsselskab til aktieselskab indgår følgende elementer:

§ 134 a. Udarbejdelse af en omdannelsesplan.

§ 134 b, stk. 1. Udarbejdelse af en skriftlig redegørelse fra ledelsen i andelsselskabet.

§ 6 a. Udarbejdelse af vurderingserklæring vedrørende apportindskud. Vurderingsberetningen skal indeholde en beskrivelse af, hvilken del af andelsselskabets kapital, der indgår i aktieselskabet.

§ 134 b, stk. 2. Udarbejdelse af en fælles regnskabsopstilling. Heri skal vises samtlige aktiver og passiver i andelsselskabet, samt de reguleringer omdannelsen antages at ville medføre. Endvidere skal der udarbejdes åbningsbalance for det fortsættende aktieselskab.

§ 134 c. Udarbejdelse af sagkyndige erklæringer vedrørende vederlaget til andelshaverne og erklæring om, hvorvidt kreditorerne i selskabet må antages at være tilstrækkelig sikrede. I de tilfælde, hvor kreditorerne i andelsselskabet udover egenkapitalen kan henholde sig til en begrænset personlig hæftelse, må vurderingsmændene ved afgivelse af erklæringen efter § 134 c, stk. 4, tage konkret stilling til, om kreditorerne er tilstrækkelig sikrede, såfremt den personlige hæftelse ophører i forbindelse med omdannelsen.

§ 134 d, stk. 2. Offentliggørelse af omdannelsesplanen.

§ 134 e, stk. 5. Fremlæggelse af dokumenter på andelsselskabets kontor til andelshavernes brug.

§ 134 g. Eventuel sikkerhedsstillelse for uforfaldne krav i andelsselskabet, såfremt vurderingsmændene ikke finder kreditorerne tilstrækkelig sikrede. I stedet kan det nye aktieselskabs kapitalforhold sikres ved tegning af yderligere kapital - eventuelt svarende til den personlige hæftelse, der bortfalder i forbindelse med omdannelsen.

§ 134 h. Omdannelsens retsvirkninger. Herved etableres lovhjemmel for universalsuccession, således at andelsselskabet anses for op-

løst, og dets rettigheder og forpligtelser anses for overgået som helhed til aktieselskabet, når betingelserne for omdannelsen er opfyldt. I lovforslagets tekst er adgangen til universalsuccession særskilt angivet.

§ 134 i. Anmeldelse af omdannelsen til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

I forbindelse med omdannelsen af andelsselskabet skal der tages stilling til fordelingen af aktiekapitalen mellem de tidligere andelshavere. Der stilles ikke forslag om en udtrykkelig regulering af dette spørgsmål, idet det er fundet hensigtsmæssigt i videst muligt omfang at lade de andelsselskabsretlige principper være afgørende for andelshavernes retsstilling i forbindelse med omdannelsen. Hovedparten af andelsselskabernes vedtægter indeholder bestemmelser om opgøret af selskabets formue i forbindelse med en opløsning af andelsselskabet. En sådan bestemmelse vil være det naturlige udgangspunkt for fordelingen af aktiekapitalen. Medfører fordelingen urimeligheder, vil selskabsdeltagerne i det omdannede selskab være beskyttet af de almindelige andelsretlige minoritetsbeskyttelsesregler.

Da omdannelsen af et andelsselskab til et aktieselskab kan medføre en ikke uvæsentlig ændring af selskabsdeltagernes retsstilling, særlig for så vidt angår spørgsmålet om selskabsdeltagernes mulighed for indflydelse på selskabet, foreslås i § 134 m, stk. 3, indført en særlig pligt til at orientere selskabsdeltagerne direkte om omdannelsens gennemførelse.

§ 134 m, stk. 4 og 6, svarer til § 1341, stk. 2 og 4.

Til nr. 63

Det foreslås at gennemføre 6. selskabsdirektiv (82/891/EØF) om spaltning af aktieselskaber i dansk ret. Direktivet, der er betinget obligatorisk, har til formål at samordne medlemsstaternes lovgivning med henblik på at beskytte selskabsdeltagernes, arbejdstagernes, kreditorernes og tredjemands interesser ved en spaltning. Direktivet har endvidere til formål at imødegå faren for omgåelse af de garantier, der er givet ved direktiv 78/855/EØF om fusioner af aktieselskaber.

En gennemførelse af direktivet i dansk ret vil medføre, at en spaltningstransaktion skal foretages efter samme retningslinier, som i dag er gældende for fusioner. Ændringen i dansk ret - navnlig de følgende ændringer

- vil således betyde en lettelse ved gennemførelsen af strukturændringer, der indebærer udskillelse af dele af en virksomhed:

- Aktionærerne kan tilpligtes at modtage spaltningens provenu i aktier,

- der skabes den fornødne lovhjemmel for gennemførelse af debitorskifte og

- der vil kunne ske en disproportional fordeling af aktierne i de modtagende selskaber efter vedtagelse med stemmeflerhed efter § 79, stk. 2, nr. 6, jf. forslaget § 1, nr. 48.

I direktivets art. 2 defineres spaltning ved overtagelse som den fremgangsmåde, hvorved et selskab ved opløsning uden likvidation overdrager sine aktiver og passiver som helhed til flere selskaber, mod at der tildeles aktionærerne i det spaltede selskab aktier i de selskaber, der modtager indskud som led i spaltningen (de modtagende selskaber). Vederlaget skal kun kunne ske i aktier bortset fra et eventuelt kontant udligningsbeløb, der ikke kan overstige 10% af den pålydende værdi af aktierne i det modtagende selskab. Denne vederlagsforudsætning går igen i definitionen af spaltning ved stiftelse af nye selskaber, jf. art. 21, og kendes endvidere også fra fusionsdirektivets art. 3 og 4.

Der åbnes imidlertid i art. 24, der svarer til fusionsdirektivets art. 29, adgang for, at direktivet finder anvendelse når det i en medlemsstats lovgivning tillades, at det kontante udligningsbeløb overstiger 10%. I lighed med fusionsdefinitionen i § 134, stk. 1, definerer § 135, stk. 1, derfor spaltning som forudsat i direktivet, dog således at der ikke foreskrives pligt til at yde vederlaget til aktionærerne i form af aktier i de modtagende selskaber eller til at begrænse det kontante udligningsbeløb.

Det er direktivets udgangspunkt, at det spaltede selskab ophører ved spaltning. I art. 25 gives der dog adgang til at tillade spaltningstransaktioner, uden at det spaltede selskab ophører. Denne adgang foreslås gennemført i § 135, stk. 1, 2. pkt, men vederlaget skal ifølge art. 2, stk. 1, og art. 21, stk. 1, ydes til det spaltede selskabs aktionærer, ikke til dette selskab selv. Der kan således ikke ved spaltningen *etableres* en koncern.

Spaltningen kan gennemføres som udskillelse af aktiver og passiver til nye selskaber, til bestående selskaber eller til en kombination heraf.

Beslutning om spaltning af et aktieselskab træffes med det flertal, der kræves til ændring af selskabets vedtægter, jf. § 78 og § 79, stk. 2, nr. 6, som affattet ved forslaget § 1, nr. 48. Herved iagttages direktivets art. 5, stk. 1. Stilles der i selskabets vedtægter skærpede krav til beslutning om vedtægtsændring, skal disse iagttages, jf. § 78, sidste punktum. Det bemærkes dog, at kravene til beslutning om selskabets opløsning ikke skal iagttages.

Kravene til vedtagelse af en spaltning foreslås gennemført i overensstemmelse med direktivets hovedregel, dvs. uden adgang for eventuelle minoritetsaktionærer til at forlange deres aktier indløst. Minoriteten beskyttes i tilfælde af en spaltningensbeslutning, der forrykker retsforholdet mellem aktionærerne ved en disproportional fordeling af aktierne i de modtagende selskaber, af de skærpede majoritetskrav i § 79, stk. 2, nr. 6, jf. forslaget § 1, nr. 48. Herudover beskyttes minoriteten af adgangen til at kræve erstatning efter § 134 f.

Såvel spaltning som fusion er kendetegnet ved overførsel af aktiver til en anden juridisk person samt debitorskifte. En spaltningstransaktion har således væsentlige lighedspunkter med en fusionstransaktion, og på denne baggrund foreslås det i § 135, stk. 2, at en spaltning reguleres af samme regler som en fusion.

Ved gennemførelsen af en spaltningstransaktion indgår derfor følgende elementer:

§ 134 a. Udarbejdelse af en spaltningensplan, jf. direktivets art. 3.

§ 134 b, stk. 1. Udarbejdelse af en skriftlig redegørelse fra bestyrelsen i hvert af de deltagende selskaber, jf. direktivets art. 7.

§§ 6 a og 33, stk. 1. Udarbejdelse af vurderingserklæring vedrørende apportindskud. Erklæringen skal indgå i bestyrelsens redegørelse, jf. direktivets art. 7, stk. 2, 2. afsnit. Såvel ved egentlig fusion (altså sammensmeltning af selskaber til et nyt) som ved stiftelse af selskaber ved spaltning og ved kapitalforhøjelser gennemført ved spaltning, skal der udarbejdes en vurderingsberetning, idet 6. selskabsdirektiv ikke indeholder en regel svarende til art. 27, stk. 3, i 2. selskabsdirektiv. Denne bestemmelse giver medlemsstaterne mulighed for at undlade at fordre udarbejdelse af en vurderingsberet-

ning ved fusionskapitalforhøjelse. Denne hjemmel er udnyttet i § 33, stk. 2.

§ 134 b, stk. 2. Udarbejdelse af en fælles regnskabsopstilling, jf. direktivets art. 9, stk. 1, litra c, jf. stk. 2. Regnskabsopstillingen skal vise samtlige aktiver og passiver i det selskab, der skal spaltes, samt de reguleringer spaltningen antages at ville medføre. Endvidere skal der udarbejdes åbningsbalance for hvert af de selskaber, der har deltaget i spaltningen.

§ 134 c. Udarbejdelse af sagkyndige erklæringer vedrørende vederlaget til aktionærerne i det selskab, der skal spaltes, og erklæring om, hvorvidt kreditorerne i de enkelte selskaber er tilstrækkelig sikrede, jf. direktivets art. 8.

§ 134 d, stk. 2. Offentliggørelse af spaltningsplanen, jf. direktivets art. 4.

§ 134 e, stk. 5. Fremlæggelse af dokumenter på selskabets kontor til aktionærernes brug, jf. direktivets art. 9.

§ 134 g. Eventuel sikkerhedsstillelse for uforfaldne krav i det spaltede selskab, jf. direktivets art. 12, stk. 2.

§ 134 h. Spaltningens retsvirkninger, jf. direktivets art. 15 og 17.

§ 134 i. Anmeldelse af spaltningen til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, jf. direktivets art. 16.

Direktivets art. 12, stk. 3, foreslås gennemført i § 135, stk. 3. De modtagende selskaber og det eventuelt fortsat bestående selskab hæfter således solidarisk og subsidiært for de forpligtelser, der i forbindelse med spaltningen enten er forblevet i det spaltede selskab eller er overført til de modtagende selskaber. De enkelte subsidiært hæftende selskaber hæfter ikke med et større beløb end nettoværdien af det modtagne eller resterende efter spaltningsplanen.

Til nr. 64

Konsekvensændring. Der henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 63.

Til nr. 65

I § 159 b, stk. 2, foreslås det indføjet, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsens afgørelse om at nægte registrering af en anmeldelse om genoptagelse ikke skal kunne indbringes for Industriministeriets Erhvervsankenævn. Dette skal ses i sammenhæng med, at styrelsens afgørelse, om at et selskab skal tvangsopløses efter § 117, stk. 1, og § 118, heller ikke kan indbringes for ankenævnet.

Til nr. 66

Konsekvensændring. Der henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 47-49.

Til §2.

Til nr. 1

Forslaget bevirker en ændring af det hidtidige princip i lov om forsikringsvirksomhed om, at aktieselskabsloven kun finder anvendelse på forsikringsselskaber i det omfang, det er fastsat i lov om forsikringsvirksomhed. Forslaget medfører, at aktieselskabslovens regler herefter finder anvendelse på forsikringsselskaber, med mindre lovreglerne specielt er undtaget i lov om forsikringsvirksomhed, eller såfremt lov om forsikringsvirksomhed har bestemmelser, der omhandler det pågældende forhold.

Ovennævnte ændring bevirker endvidere, at en lang række selskabsretlige bestemmelser kan udgå af loven, idet disse svarer til aktieselskabslovens regler. Endvidere er det i visse tilfælde fundet hensigtsmæssigt med ens selskabsretlige regler for alle aktieselskaber. Dette bevirker, at en række kapitler og paragraffer foreslås ophævet. På denne baggrund har panelet overvejet, om det er hensigtsmæssigt at lave en ny sammenskrivning af loven. Panelet finder, at dette formentlig er tilfældet, men har ikke fundet, at det lå inden for panelets kommissorium at foretage en sådan.

Endelig har forslaget den virkning, at det er nødvendigt specifikt at henviser til aktieselskabslovens regler, når en række selskabsretlige principper skal finde anvendelse på gensidige forsikringsselskaber (forslagets § 2, nr. 63) og pensionskasser efter kapitel 22 (forslagets § 2, nr. 134).

Til nr. 2

Da forslaget § 2, nr. 1, medfører, at aktieselskabslovens regler om koncerner som udgangspunkt tillige finder anvendelse på forsikringsaktieselskaber, foreslås aktieselskabsloven indsat for at sikre, at Finanstilsynet

bevarer sin hidtidige kompetence til at anvende koncernreglerne overfor forsikringsselskaber i de i bestemmelsen anførte tilfælde.

Til nr. 3

Forslaget bevirker, at henvisningen til den i forslagens § 2, nr. 66, ophævede § 83, stk. 5, erstattes af en henvisning til den tilsvarende § 49, stk. 3 i aktieselskabsloven.

Til nr. 4

Forslaget bevirker, at henvisningen til den i forslagens § 2, nr. 6, ophævede § 4 erstattes af en henvisning til den tilsvarende § 2 i aktieselskabsloven.

Til nr. 5

Forslaget svarer til den hidtidige § 4, stk. 6. Der er således alene tale om en redaktionel ændring.

Til nr. 6

Bestemmelsen udgår, idet den svarer til aktieselskabslovens § 2. Vedrørende stk. 6 henvises til forslagens § 2, nr. 5.

Til nr. 7

Der foreslås en redaktionel ændring, hvorefter det hidtidige stk. 5 flyttes til stk. 2.

Til nr. 8

Det foreslås, at stk. 3 og stk. 4 udgår, idet bestemmelserne svarer til aktieselskabslovens § 153, stk. 2 og stk. 6. Stk. 5 er som nævnt i forslagens § 2, nr. 7, flyttet til stk. 2.

Til nr. 9

Bestemmelsen foreslås ophævet, idet den svarer til aktieselskabslovens § 3, stk. 1.

Til nr. 10

Bestemmelsen foreslås ophævet, idet stk. 1 og 2 svarer til aktieselskabslovens § 3, stk. 2 og 3, og stk. 3 svarer til aktieselskabslovens § 176, stk. 1.

Til nr. 11

Forslaget indeholder alene den tidligere § 14, stk. 1, nr. 6. Det er fundet, at aktieselskabslovens § 5, stk. 1, indeholder de herudover nødvendige be-

stemmelser. § 14, stk. 1, nr. 7, 2. pkt. udgår, idet bestemmelsen ikke er fundet nødvendig for at beskytte forsikringstagernes interesser.

Til nr. 12

Betegnelsen »stiftelsesoverenskomst« foreslås ændret til »stiftelsesdokument« i overensstemmelse med forslagets § 1, nr. 10.

Til nr. 13

Bestemmelsen foreslås ophævet, idet en tilsvarende bestemmelse findes i aktieselskabslovens § 6, stk. 1 og stk. 3-5.

Til nr. 14

Forslaget bevirker, at henvisningen til § 17, stk. 3, der foreslås ophævet i forslagets § 2, nr. 19, erstattes af en henvisning til den tilsvarende § 6a, stk. 1, i aktieselskabsloven.

Til nr. 15

Forslaget er en redaktionel ændring, idet bestemmelsen svarer til en del af § 46, stk. 1, 2. pkt., som foreslås ophævet jf. forslagets § 2, nr. 46.

Til nr. 16

Forslaget er en redaktionel ændring, idet bestemmelsen svarer til § 22, stk. 1, 2. pkt., som foreslås ophævet, jf. forslagets § 2, nr. 24.

Til nr. 17

Det foreslås, at § 17, stk. 1, ophæves, idet den svarer til aktieselskabslovens § 6, stk. 2.

Til nr. 18

Forslaget fjerner en overflødig bestemmelse, idet Finanstilsynets tilladelse til overdragelse af en forsikringsbestand ikke vil kunne foreligge før udfærdigelsen af stiftelsesoverenskomsten.

Til nr. 19

Forslaget bevirker, at stk. 3 ophæves, idet den svarer til aktieselskabslovens § 6a, stk. 1. Stk. 4 og 5 foreslås ophævet, idet aktieselskabsloven i overensstemmelse med 2. selskabsdirektivs art. 10 tilsikrer, at vurderingsberetningen er så aktuel som mulig.

Til nr. 20

Forslaget bevirker, at den hidtidige § 18 erstattes af den tilsvarende § 6c i aktieselskabsloven, idet det dog fastholdes, at selskabets erhvervelse af værdier fra bestemte personer skal godkendes af Finanstilsynet, og at vurderingsberetningen derfor skal indsendes til Finanstilsynet.

Til nr. 21

Bestemmelsen foreslås ophævet, idet den svarer til § 6b i aktieselskabsloven.

Til nr. 22

Bestemmelsen foreslås ophævet. Forbudet er ikke fundet nødvendigt for at beskytte forsikringstagerne.

Til nr. 23

§ 21 foreslås omformuleret, således at der i lov om forsikringsvirksomhed alene medtages de for lov om forsikringsvirksomhed specifikke bestemmelser. Alene den tidligere stk. 1, nr. 18 og 19 er medtaget. De øvrige bestemmelser er fundet at svare til aktieselskabslovens § 4, stk. 1.

Til nr. 24

Bestemmelsen foreslås ophævet, idet den svarer til aktieselskabslovens § 7. Vedrørende stk. 1, 2. pkt., henvises til bemærkningerne til forslaget § 2, nr. 16.

Til nr. 25

Bestemmelsen foreslås ophævet, idet den svarer til aktieselskabslovens § 8.

Til nr. 26

Bestemmelsen foreslås ophævet, idet der ikke er fundet behov for at opretholde en særlig bestemmelse for forsikringsaktieselskaber på dette område.

Til nr. 27

Stk. 1 foreslås ophævet, idet den svarer til aktieselskabslovens § 9, stk. 1. Stk. 2 foreslås ophævet, idet 1. pkt. flyttes til § 72, stk. 3 (forslagets § 2, nr. 63) og 2. pkt. svarer til aktieselskabslovens § 9, stk. 2, 2. pkt. Stk. 3 svarer med undtagelse af 2. pkt. til aktieselskabslovens § 9, stk. 4. Det er ikke fundet nødvendigt at opretholde et lovmæssigt krav om, at stifterne redegør for driftsplanen på generalforsamlingen. Det er fundet at måtte være op til generalforsamlingen at beslutte dette.

Til nr. 28

Bestemmelsen foreslås ophævet, idet den svarer til aktieselskabslovens § 10, § 26, stk. 2, 3. pkt er af redaktionelle grunde flyttet til § 72, stk. 3, 2. pkt. (forslagets § 2, nr. 63).

Til nr. 29

Bestemmelsen foreslås ophævet, idet den svarer til aktieselskabslovens § 11, stk. 1 og 3.

Til nr. 30

Bestemmelsen foreslås ophævet, idet reglerne er indeholdt i Erhvervs- og Selskabsstyrelsens bekendtgørelse nr. 452 af 18. juni 1991 om anmeldelse.

Til nr. 31

Bestemmelsen er en konsekvensændring som følge af forslagets § 2, nr. 29, der ophæver § 28. Der er alene indsat en ordret gengivelse af § 28, stk. 1, nr. 1 og 2.

Til nr. 32

Stk. 1, 4 og 5 foreslås ophævet, idet de svarer til aktieselskabslovens § 12, stk. 1-3.

Til nr. 33

Stk. 1 og 3 foreslås ophævet, idet de i det væsentlige svarer til aktieselskabslovens § 156, stk. 1. Det bemærkes, at det i Erhvervs- og Selskabsstyrelsens bekendtgørelse om anmeldelse m.v. til Erhvervs- og Selskabsstyrelsens register for aktie- og anpartsselskaber tilsikres, at Finanstilsynet stadig modtager den i stk. 2 nævnte anmeldelse.

Til nr. 34

Forslaget indebærer, at § 103, stk. 2 af redaktionelle grunde flyttes til § 34a. Henvisningen til aktieselskabslovens § 69a erstatter henvisningen til § 103, stk. 1.1 forslagets § 2, nr. 87 foreslås § 103 ophævet. Bestemmelsen bruger ordet forsikringsselskab, hvilket indebærer, at bestemmelsen ikke kun gælder for forsikringsaktieselskaber.

Til nr. 35

Bestemmelsen foreslås ophævet, idet det ifølge forslagets § 1, nr. 13 nu i aktieselskabsloven foreslås, at aktier tegnet ved stiftelsen skal være fuldt indbetalt.

Til nr. 36

Bestemmelsen foreslås ophævet, idet den svarer til aktieselskabslovens § 1, stk. 3, 1. og 3. pkt.

Til nr. 37

Bestemmelsen foreslås ophævet, idet den svarer til aktieselskabslovens § 44. Godkendelsen, der er omtalt i stk. 4, findes nu i § 240a, stk. 2 (forslagets § 2, nr. 140).

Til nr. 38

Forslaget bevirker, at § 38 ophæves, da tilsvarende bestemmelser findes i aktieselskabslovens § 44a og § 46, stk. 1 og 2. Stk. 6 flyttes til § 240a, stk. 2 (forslagets § 2, nr. 140).

Til nr. 39

Forslaget bevirker, at § 39 ophæves, idet der findes en tilsvarende bestemmelse i aktieselskabslovens § 47.

Til nr. 40

Forslaget bevirker, at § 40 ophæves, idet der findes en tilsvarende bestemmelse i aktieselskabslovens § 45.

Til nr. 41

Forslaget bevirker, at § 41 ophæves, idet der findes en i det væsentlige tilsvarende bestemmelse i aktieselskabslovens § 29.

Til nr. 42

Forslaget bevirker, at § 42 ophæves, idet der findes en i det væsentlige tilsvarende bestemmelse i aktieselskabslovens § 30. Vedrørende § 30, stk. 3, se også forslaget § 2, nr. 43.

Til nr. 43

Forslaget bevirker, at § 43 ophæves, idet der findes en tilsvarende bestemmelse i aktieselskabslovens § 30, stk. 3. En del af aktieselskabslovens § 30, stk. 3 indgår i § 42, stk. 3, der jf. forslaget § 2, nr. 42 foreslås ophævet.

Til nr. 44

Forslaget bevirker, at § 44 ophæves, idet der findes en tilsvarende bestemmelse i aktieselskabslovens § 31.

Til nr. 45

Forslaget bevirker, at § 45 ophæves, idet der findes en tilsvarende bestemmelse i aktieselskabslovens § 32, stk. 1, nr. 1-8, og stk. 3 og 4. Vedrørende nr. 9 henvises til forslaget § 2, nr. 11 vedrørende § 14, stk. 1, nr. 7, 2. pkt. Vedrørende stk. 2 henvises til bemærkningerne til forslaget § 2, nr. 22.

Til nr. 46

Forslaget bevirker, at § 46 ophæves, idet der findes en tilsvarende bestemmelse i aktieselskabslovens § 33, stk. 1 og 2. Vedrørende stk. 1, 2. pkt., henvises til forslaget § 2, nr. 15.

Til nr. 47

Forslaget bevirker, at § 47, stk. 1 og 2, ophæves, idet der findes en tilsvarende bestemmelse i aktieselskabslovens § 33a. § 47, stk. 3 er af redaktionelle grunde flyttet til § 240a, stk. 3 (forslages § 2, nr. 140).

Til nr. 48

Bestemmelsen foreslås ophævet, idet der ikke er fundet behov for at opretholde en særlig bestemmelse om kapitalforhøjelse i forsikringsselskaber.

Til nr. 49

Forslaget bevirker, at § 49 ophæves, idet der findes en tilsvarende bestemmelse i aktieselskabslovens § 34.

Til nr. 50

Forslaget bevirker, at § 50 ophæves, idet der findes en tilsvarende bestemmelse i aktieselskabslovens § 35,

Til nr. 51

Forslaget bevirker, at § 51 ophæves, idet der findes en tilsvarende bestemmelse i aktieselskabslovens § 36, stk. 1.

Til nr. 52

Bestemmelsen i stk. 1 foreslås ophævet, idet bestemmelsen vedrører anmeldelse til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Stk. 2 foreslås overflyttet til § 240 a, stk. 8 (forslages § 2, nr. 140).

Til nr. 53

Forslaget bevirker, at § 53 ophæves, idet der er tale om en anmeldelsesbestemmelse til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

Til nr. 54

Forslaget bevirker, at § 54 ophæves, idet der findes en tilsvarende bestemmelse i aktieselskabslovens § 37.

Til nr. 55

Forslaget bevirker, at § 55 ophæves, idet bestemmelsen i det væsentlige svarer til aktieselskabslovens § 38.

Til nr. 56

Bestemmelsen foreslås ophævet, idet der ikke er fundet behov for at opretholde en særlig bestemmelse for forsikringsaktieselskaber på dette område.

Til nr. 57

Forslaget bevirker, at § 57 ophæves, idet der findes en tilsvarende bestemmelse i aktieselskabslovens § 39.

Til nr. 58

Forslaget bevirker, at § 58 ophæves, idet der findes en tilsvarende bestemmelse i aktieselskabslovens § 40.

Til nr. 59

Forslaget bevirker, at kapitel 5 ophæves, idet der findes tilsvarende bestemmelser i aktieselskabslovens regler om indbetaling på aktier, aktiebog m.v. (§ 13, kapitel 4, § 111 og § 178, stk. 2).

Til nr. 60

Forslaget bevirker, at kapitel 6 ophæves, idet der findes tilsvarende bestemmelser i aktieselskabslovens regler om konvertible og udbyttegivende gældsbreve (§ 41, 41a, 42 og 43).
§ 64, stk. 2 flyttes til § 240a, stk. 4 (forslagets § 2, nr. 140).

Til nr. 61

Forslaget bevirker, at kapitel 7 ophæves, idet der findes tilsvarende bestemmelser i aktieselskabslovens regler om egne aktier (§ 48, §§ 48b-48e og § 48h).

§ 66, stk. 2 er flyttet til § 240a, stk. 5 (forslagets § 2, nr. 140). Vedrørende §§ 70 og 71 bemærkes, at bestemmelserne foreslås ophævet, idet der ikke er fundet behov for at opretholde særlige bestemmelser for forsikringsaktieselskaber på dette område.

Til nr. 62

Det foreslås at ændre overskriften i kapitel 8, idet kapitlet med bestemmelsen i forslagets § 2, nr. 63 får et bredere indhold end hidtil.

Til nr. 63

Bestemmelsen er en konsekvens af forslagets § 2, nr. 1, idet en betydelig del af de selskabsretlige bestemmelser, som før var i loven, og som fandt anvendelse på gensidige forsikringsselskaber, nu er ophævet. Herefter vil de nævnte bestemmelser i aktieselskabsloven samt reglerne i lov om forsikringsvirksomhed finde anvendelse på gensidige forsikringsselskaber. Stk. 3 er en samlebestemmelse af den tidligere § 25, stk. 2, 1. pkt. (forslagets § 2, nr. 27) og § 26, stk. 2, 3. pkt., (forslagets § 2, nr. 28).

Til nr. 64

Bestemmelsen foreslås ophævet, idet indholdet af bestemmelsen nu er overført til forslagets § 2, nr. 63.

Til nr. 65

Bestemmelsen foreslås ophævet, idet indholdet af bestemmelsen nu er overført til forslagets § 2, nr. 63.

Til nr. 66

Bestemmelsen foreslås ophævet, idet den svarer til aktieselskabslovens §49.

Til nr. 67

Bestemmelsen foreslås ophævet, idet den svarer til aktieselskabslovens § 177.

Til nr. 68

Bestemmelsen foreslås ophævet, idet den svarer til aktieselskabslovens §178.

Til nr. 69

Bestemmelsen foreslås ophævet, idet den svarer til aktieselskabslovens §50.

Til nr. 70

Det foreslås at lade den hidtidige bestemmelse udgå, idet den svarer til aktieselskabslovens § 54. Endvidere flyttes stk. 5, til § 97, stk. 4, jf. forslagens § 2, nr. 81. Samtidig indsættes en ny bestemmelse, der fastslår, hvorledes denne regel hidtil er blevet fortolket for forsikringselskaber. Bestemmelsen medfører, at ledelsen i sin generelle investeringspolitik må sørge for en så stor spredning af de samlede investeringer, at selv om enkelte investeringer måtte vise sig uholdbare, vil selskabet kunne udrede de løbende forpligtelser samt kunne honorere fremtidige ydelser i henhold til det godkendte tekniske grundlag inklusive de allerede givne bonustilsagn.

Til nr. 71

Bestemmelsen foreslås ophævet, idet den svarer til aktieselskabslovens §52, stk. 1 og 2 og §176.

Til nr. 72

Bestemmelsen foreslås ophævet, idet de svarer til aktieselskabslovens § 53.

Til nr. 73

Bestemmelserne foreslås ophævet, idet den svarer til aktieselskabslovens §55.

Bestemmelsen om underretning af Finanstilsynet er flyttet til § 240a, stk. 6 (forslagets § 2, nr. 140).

Til nr. 74

Bestemmelsen foreslås ophævet, idet den i det væsentlige svarer til aktieselskabslovens § 55a.

Til nr. 75

Bestemmelsen foreslås af redaktionelle grunde flyttet til § 240a, stk. 7 (forslagets § 2, nr. 140).

Til nr. 76

Sætningen foreslås ophævet, idet det ikke er fundet nødvendigt med en strengere regel end den, som findes for pengeinstitutter.

Til nr. 77

Den tidligere §93, stk. 4, foreslås ophævet, idet den svarer til aktieselskabslovens § 56, stk. 4. Den foreslåede nye formulering af stk. 4 er alene redaktionel, idet den fremgår af § 96, stk. 4, som foreslås ophævet, jf. forslagens § 2, nr. 80.

Til nr. 78

Bestemmelsen foreslås ophævet, idet den svarer til aktieselskabslovens §57.

Til nr. 79

Bestemmelsen i § 95, stk. 1, foreslås ophævet, idet den svarer til aktieselskabslovens § 58.

Til nr. 80

Bestemmelsen foreslås ophævet, idet den svarer til aktieselskabslovens § 59. Bestemmelsen i stk. 4 fremgår nu dels af aktieselskabslovens § 59, stk. 4, dels af et nyt stk. 4 i § 93 (forslagets § 2, nr. 77) og en tilføjelse til § 101 (forslagets § 2, nr. 86).

Til nr. 81

Der foreslås en redaktionel ændring, hvorved § 87, stk. 5 flyttes til § 97, stk. 4. § 87 foreslås ændret ved forslagets § 2, nr. 70.

Til nr. 82

Bestemmelsen foreslås ophævet, idet den svarer til aktieselskabslovens §61.

Til nr. 83

Bestemmelsen foreslås ophævet, idet den svarer til aktieselskabslovens §62.

Til nr. 84

Bestemmelsen foreslås ophævet, idet den svarer til aktieselskabslovens §63.

Til nr. 85

Stk. 1 og 2 foreslås ophævet, idet de svarer til aktieselskabslovens § 64.

Til nr. 86

Forslaget er en konsekvensrettelse som følge af ophævelsen af § 96, stk. 4 (forslagets § 2, nr. 80).

Til nr. 87

Kapitlet foreslås ophævet, idet der dels er tale om henvisningsbestemmelser til aktieselskabsloven, dels svarer § 103, stk. 1, til aktieselskabslovens

§ 69a. § 103, stk. 2, er af redaktionelle grunde flyttet til § 34a (forslagets § 2, nr. 34).

Til nr. 88

Bestemmelsen foreslås af redaktionelle grunde flyttet til § 34a (forslagets § 2, nr. 34).

Til nr. 89

De foreslåede ændringer er en følge af de selskabsretlige reglers overførsel til aktieselskabsloven og indsættelse af en ny § 72 for gensidige forsikringsselskaber (forslagets § 2, nr. 63).

§ 84 foreslås ophævet ved forslagets § 2, nr. 67.

Til nr. 90

De foreslåede ændringer er en følge af de selskabsretlige reglers overførsel til aktieselskabsloven.

§ 76 foreslås ophævet i forslagets § 2, nr. 64.

Til nr. 91

Henvisningen til § 102 udgår, idet bestemmelsen foreslås ophævet i forslagets § 2, nr. 87. Ændringen i henvisningen til aktieselskabsloven følger af forslagets § 1, nr. 47.

Til nr. 92

Bestemmelsen foreslås ophævet, idet den svarer til aktieselskabslovens § 112.

Til nr. 93

Bestemmelsen foreslås ophævet, idet den svarer til aktieselskabslovens § 113.

Til nr. 94

Bestemmelsen foreslås ophævet, idet den svarer til aktieselskabslovens § 114.

Til nr. 95

Bestemmelsen foreslås ophævet, idet den svarer til aktieselskabslovens § 115.

Til nr. 96

Bestemmelsen foreslås ændret under hensyntagen til aktieselskabslovens §115a.

Til nr. 97

Forslaget er en følge af, at § 142 foreslås ophævet i forslagets § 2, nr. 95.

Til nr. 98

Forslaget er en konsekvensændring som følge af, at en række bestemmelser nu alene findes i aktieselskabsloven. Bestemmelserne, der foreslås ophævet, findes i forslagets § 2, nr. 9,10, 13 og 24-28.

Til nr. 99

Forslaget er en konsekvensændring som følge af, at de relevante bestemmelser nu alene findes i aktieselskabsloven. Bestemmelserne, der henvises til, foreslås ophævet i forslagets § 2, nr. 24 og 25.

Til nr. 100

Forslaget er en konsekvensændring som følge af, at den relevante bestemmelse nu er aktieselskabslovens § 8, stk. 1. §23 foreslås ophævet i forslagets § 2, nr. 25.

Til nr. 101

Kapiteloverskriften foreslås udvidet med spaltning, idet muligheden for dette nu fremgår af § 161, stk. 3 (forslagets §2, nr. 102).

Til nr. 102

Forslaget indebærer, at udover reglerne i aktieselskabsloven om fusion finder fusionsreglerne i lov om forsikringsvirksomhed anvendelse. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til forslagets § 1, nr. 63.

Til nr. 103

Bestemmelsen foreslås ophævet, idet den svarer til aktieselskabslovens § 134a.

Til nr. 104

Stk. 1 og 2, foreslås ophævet, idet de svarer til aktieselskabslovens § 134b.

Til nr. 105

Konsekvensændring som følge af forslagets § 2, nr. 104.

Til nr. 106

Bestemmelsen foreslås ophævet, idet den svarer til aktieselskabslovens § 134c.

Til nr. 107

Konsekvensrettelse som følge af forslagets § 2, nr. 106.

Til nr. 108

Konsekvensrettelse som følge af forslagets § 2, nr. 106.

Til nr. 109

Bestemmelsen foreslås, bortset fra stk. 4, ophævet, idet § 165 i øvrigt svarer til aktieselskabslovens § 134e.

Til nr. 110

Bestemmelsen i 1. pkt. om anmeldelse til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen foreslås ophævet, idet dette fremgår af Erhvervs- og Selskabsstyrelsens regelgrundlag.

Der er endvidere tale om en konsekvensrettelse som følge af forslagets § 2, nr. 109.

Til nr. 111

Konsekvensrettelse som følge af forslagets § 2, nr. 109.

Til nr. 112

For at fastholde den hidtidige retstilstand foreslås i den nye affattelse af stk. 2, at visse bestemmelser i aktieselskabsloven ikke finder anvendelse. Endvidere foreslås stk. 2-6 ophævet, idet de svarer til aktieselskabslovens §134 h.

Til nr. 113

Bestemmelsen foreslås ophævet, idet den ikke er relevant efter gennemførelsen af 3. selskabsdirektiv.

Til nr. 114

Bestemmelsen foreslås ophævet, idet den svarer til aktieselskabslovens §134j.

Til nr. 115

Bestemmelsen foreslås ophævet, idet den svarer til aktieselskabslovens §134k.

Til nr. 116

Bestemmelserne i stk. 1 og 3, foreslås ophævet, idet de svarer til aktieselskabslovens § 116, stk. 1. Stk. 2 foreslås i forslaget § 2, nr. 121, flyttet til §168b.

Til nr. 117

Der er alene tale om en redaktionel ændring.

Til nr. 118

Bestemmelsen foreslås ophævet, idet den svarer til aktieselskabslovens §116, stk. 3 og 4.

Til nr. 119

Konsekvensændring som følge af forslaget § 2, nr. 114 og 115.

Til nr. 120

Bestemmelsen fastslår i princippet om universalsuccession. Kreditorernes retsstilling i anledning af omdannelsen er således den samme, hvad enten fordringen haves mod det overdragende forsikringsselskab eller det overtagende forsikringsselskab. En forudsætning herfor vil være, at fusionsreglerne i aktieselskabsloven og lov om forsikringsvirksomhed indgår som en del af den af Finanstilsynet kontrollerede procedure for omdannelsen. Ved at anvende betegnelsen forsikringsselskab er der mulighed for at anvende bestemmelsen på såvel forsikringsaktieselskaber, gensidige forsikringsselskaber, som tværgående pensionskasser, jf. bemærkningerne til forslaget § 2, nr. 134.

Til nr. 121

Der er alene tale om en redaktionel ændring, idet forslaget svarer til § 168, stk. 2, der i forslaget § 2, nr. 116 foreslås ophævet.

Til nr. 122

Bestemmelsen foreslås ophævet, idet den svarer til aktieselskabslovens § 120, stk. 1, stk. 3, 2. og 3. pkt.

Til nr. 123

Bestemmelsen svarer til den hidtidige stk. 3 med redaktionelle ændringer. Stk. 1 og 2 foreslås ophævet, idet de svarer til aktieselskabslovens § 121, stk. 1 og 2.

Til nr. 124

Bestemmelsen foreslås ophævet, idet den svarer til aktieselskabslovens §122.

Til nr. 125

Stk. 1-3 foreslås ophævet, idet de svarer til aktieselskabslovens § 123, stk. 1-3.

Til nr. 126

Bestemmelsen foreslås ophævet, idet den svarer til aktieselskabslovens §124.

Til nr. 127

Bestemmelsen foreslås ophævet, idet den svarer til aktieselskabslovens §125.

Til nr. 128

Bestemmelsen foreslås ophævet, idet den svarer til aktieselskabslovens § 126. Bemyndigelsen til Finanstilsynet i stk. 1, 1. pkt., flyttes til § 240a, stk. 9 (forslagets § 2, nr. 140).

Til nr. 129

Da lov om forsikringsvirksomhed i modsætning til lov om aktieselskaber stiller krav om mindst 2 revisorer, fastslår forslaget, at uanset ordlyden af aktieselskabsloven skal samtlige revisorer i et forsikringsselskab deltage i revisionsarbejdet.

Til nr. 130

Forslaget er en konsekvensændring som følge af, at § 92a er flyttet til § 240 a, stk. 7 (forslagets § 2, nr. 140).

Til nr. 131

Forslaget indeholder konsekvensrettelser som følge af tidligere foreslåede ændringer.

Til nr. 132

Forslaget er en konsekvensrettelse som følge af, at den hidtidige bestemmelse i § 87, stk. 5, sidste pkt., er foreslået overført til § 97. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til forslagets § 2, nr. 70 og nr. 81.

Til nr. 133

Forslaget er en konsekvensrettelse som følge af forslagens § 2, nr. 8.

Til nr. 134

Det foreslås at indsætte en bestemmelse for pensionskasser omfattet af kapitel 22, der udtrykkelig fastslår, at reglerne for gensidige livsforsikringsselskaber finder anvendelse for disse pensionskasser. Undtagelsen i stk. 2 opretholder den hidtidige retstilstand, hvorefter medlemmerne i en pensionskasse omfattet af kapitel 22 ikke hæfter for pensionskassens forpligtelser. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til forslagens § 2, nr. 1.

Til nr. 135

Bestemmelsen foreslås flyttet til den ny § 203a (forslagens § 2, nr. 134).

Til nr. 136

Der er tale om en konsekvensrettelse som følge af forslagens § 2, nr. 66.

Til nr. 137

Der er tale om en konsekvensrettelse som følge af forslagens § 2, nr. 8.

Til nr. 138

Kapitel 25 foreslås ophævet, hvorefter aktieselskabslovens regler finder anvendelse. Aktieselskabslovens tilsvarende regler findes i §§ 140-144.

Til nr. 139

Forslaget er en konsekvensændring som følge af forslagens § 2, nr. 141.

Til nr. 140

Idet en række bestemmelser er udgået af loven, hvorved aktieselskabslovens regler finder anvendelse er det nødvendigt, at Finanstilsynet overfor forsikringsselskaber har nogle af Erhvervs- og Selskabsstyrelsens beføjelser i medfør af aktieselskabsloven.

Stk. 2-8 er en række specielt tilsynsrelaterede bestemmelser fra nogle af de ophævede bestemmelser.

Stk. 2 svarer til § 38, stk. 6,

stk. 3 svarer til § 47, stk. 3,

stk. 4 svarer til § 64, stk. 2,

stk. 5 svarer til § 66, stk. 2, 1. pkt,

stk. 6 svarer til §91, 1. pkt.,

stk. 7 svarer til § 92 a,
stk. 8 svarer til § 52, stk. 2 og
stk. 9 svarer til en del af § 175, stk. 1, 1. pkt.

Til nr. 141

Da aktieselskabslovens regler foreslås anvendt på forsikringsselskaber, foreslås bestemmelsen vedrørende Erhvervs- og Selskabsstyrelsen ophævet.

Til nr. 142

Bestemmelsen foreslås ophævet, idet den svarer til aktieselskabslovens §154.

Til nr. 143

Bestemmelsen foreslås ophævet, idet den svarer til aktieselskabslovens § 157 og § 159b, stk. 3.

Til nr. 144

Bestemmelsen svarer med en redaktionel ændring til den gældende § 246, stk. 1, idet der indføres en pligt til at offentliggøre supplerende erklæringer efter § 17, stk. 3, på samme måde som for vurderingsberetninger. Resten af § 246 foreslås ophævet, idet den svarer til aktieselskabslovens § 158, stk. 2-4.

Til nr. 145

Bestemmelsen foreslås ophævet, idet den svarer til aktieselskabslovens § 158a.

Til nr. 146

Da aktieselskabslovens regler foreslås anvendt på forsikringsselskaber, foreslås bestemmelsen vedrørende Erhvervs- og Selskabsstyrelsen ophævet.

Til nr. 147

Der er alene tale om konsekvensændringer som følge af de i forslagets § 2 foreslåede ændringer i lov om forsikringsvirksomhed. En række overtrædelser vil herefter for forsikringsaktieselskaber blive påtalt i medfør af aktieselskabslovens strafbestemmelser. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til forslagets § 2, nr. 149.

Til nr. 148

Konsekvensændring som følge af forslaget § 2, nr. 95.

Til nr. 149

Pensionskasser efter kapitel 22 og gensidige forsikringsselskaber **vil**, jf. forslaget § 2, nr. 1, 63 og 133, i et vist omfang være omfattet af aktieselskabslovens regler, jf. forslaget § 2, nr. 1, 63 og 134. Da disse pensionskasser og forsikringsselskaber i modsætning til forsikringsaktieselskaber ikke vil kunne straffes efter aktieselskabsloven, er det fundet nødvendigt at indsætte strafbestemmelser ved overtrædelse af visse bestemmelser i aktieselskabsloven. Bestemmelsen medfører ingen realitetsændringer i forhold til den hidtidige lovgivning.

Til nr. 150

Konsekvensændring som følge af forslaget § 2, nr. 149.

Til §3.

Til nr. 1

Forslaget bevirker, at de selskabsretlige bestemmelser, som hidtil fandtes både i aktieselskabsloven og i bank- og sparekasseloven m.v., herefter alene findes i aktieselskabsloven. Den tidligere § 12 foreslås ophævet, idet den i betydeligt omfang svarer til aktieselskabslovens § 54, stk. 1 og 3, § 56, stk. 4, og § 57, stk. 1. Forslaget indebærer ingen realitetsændringer for sparekasserne i forhold til den hidtidige retsstilling.

Til nr. 2

Den foreslåede bestemmelse svarer til § 13, stk. 1, 1. pkt., § 13, stk. 4 og § 13, stk. 12. De øvrige bestemmelser i § 13 foreslås ophævet, idet de svarer til aktieselskabslovens § 49, stk. 2, 3. og 4. pkt., § 49, stk. 3 - 5 og stk. 7, § 177 og § 178.

Til nr. 3

Bestemmelsen foreslås ophævet, idet den svarer til aktieselskabslovens § 55a.

Til nr. 4

Bestemmelsen foreslås ophævet, idet den i vidt omfang svarer til aktieselskabslovens § 54. Det bemærkes, at for banker finder aktieselskabslovens § 54 anvendelse.

Til nr. 5

Bestemmelsen foreslås ophævet, idet den i vidt omfang svarer til aktieselskabslovens § 64. Det bemærkes, at for banker finder aktieselskabslovens § 64 anvendelse.

Til nr. 6

Forslaget er konsekvensrettelser som følge af forslagens § 3, nr. 2 - 5.

Til nr. 7

Forslaget er konsekvensrettelser som følge af forslagens § 3, nr. 2 - 5.

Til nr. 8

Forslaget er konsekvensrettelser som følge af forslagens § 3, nr. 1 og 4.

Til nr. 9

Forslaget er konsekvensrettelser som følge af, at aktieselskabslovens bestemmelser jf. forslagens § 3, nr. 1 herefter finder anvendelse på sparekasser.

Til §4.

Til nr. 1

Det hidtidige formål med fortegnelsen har været, at offentligheden skulle have mulighed for at få oplysning om navn, hjemsted og formål med de undtagne fonde efter lovens § 1, stk. 4 og 5.

Erfaringerne har imidlertid vist, dels at der har været problemer med at få alle relevante oplysninger, dels at fortegnelsen kun har været efterspurgt i ganske få tilfælde - af Statsskattedirektoratet, da § 1, stk. 5-fundene tidligere har været skattepligtige i henhold til fondsbeskatningsloven. På denne baggrund foreslås bestemmelsen ophævet.

Til nr. 2

For erhvervsdrivende fonde er det grundlæggende uhensigtsmæssigt, at stiftelsesretlige permutationsprincipper, der bygger på forholdene i almindelige ikke erhvervsdrivende fonde, skal være hindrende for en rimelig og sædvanlig erhvervsudøvelse.

Erfaringerne har vist, at den omstændighed, at flere myndigheder er inddraget i den samme beslutning, forhøjer unødigt sagen til ulempe for erhvervslivet og med betydeligt dobbeltarbejde til følge.

Efter forslaget er § 48 nu tilpasset nutidige erhvervsvilkår, således at vedtægtsændringer kun kræver samtykke fra fondsmyndigheden. Som en følge heraf skal beføjelsen i § 48, stk. 3, overføres til Industriministeriet, således at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan fastsætte bestemmelser om, at rent administrative regler i vedtægten kan ændres uden samtykke (f.eks. ændring af regnskabsår).

Panelet har fundet, at der ikke er betænkeligheder ved at henlægge beføjelserne vedrørende permutationer i de erhvervsdrivende fonde til Industriministeriet, idet det store antal erhvervsdrivende fonde, der er registreret i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, gør det muligt at opbygge en praksis.

Til nr. 3

Erhvervsfondsloven er både en registreringslov og en tilsynslov. Fondsmyndigheden var før ændringen ved L350 det ressortministerium, hvorunder fondens hovedformål henhørte.

Tidligere åbnede loven mulighed for, at andre ministerier kunne overdrage deres tilsynskompetence til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. De fleste ministerier udnyttede denne mulighed - bl.a. Statsministeriet, Industri-, Energi-, Undervisnings- og Kulturministeriet.

Styrelsen har opbygget en administration og erfaring med fonde, der har vidt forskellige formål, men som alle har det til fælles at udøve erhvervsvirksomhed.

Som en naturlig følge heraf og som led i de fortsatte bestræbelser på afbureaukratisering, foreslås bestemmelsen ændret, således at Industriministeriet herefter har enekompetence for de erhvervsdrivende fonde. Ændringerne vil yderligere sikre, at alle erhvervsdrivende fonde i henseende til tilsyn kan udøve erhvervsvirksomhed på lige vilkår.

Bilag 1

11INDUSTRIMINISTERIETS
SELSKABSRETSPANEL

j.nr. 90-110-5

Oversigt over 13 forsøg på fjendtlige overtagelser*

Offer Kom- og foderstof Kompagniet (KFK)

Raider Superfos

Tidspunkt: 1976

Resultat: en magtkamp mellem Norsk Hydro og Superfos blev afsluttet med Norsk Hydros sejr. Det skete, da selskabet kunne fremvise en post på 51 procent af aktierne.

Offer Sadolin & Holmblad

Raider Arne Groes

Tidspunkt: 1983

Resultat: Afsluttede uden overtagelse. De øvrige aktionærer accepterede ikke et tilbud på 70 procent over børskursen. Arne Groes solgte sin post til venligtsindede aktionærer.

Offer Peder P. Hedegaard

Raider: KFK

Tidspunkt: 1987

Resultat: Ingen overtagelse, idet selskabet gennem dagbladsannoncer frarådede aktionærerne at sælge deres aktier til 38 procent over børskursen. Tilsyneladende er KFK fortsat indstillet på at overtage selskabet.

Ofre: Ringkøbing Bank, Ringkøbing Landbobank og Tarm Bank

Raider: Varde Bank

Tidspunkt: 1987

Resultat: Sagen er uafsluttet. Varde Bank har store ejerandele i de tre banker, men en fjendtlig overtagelse blokeres af den lovfastsatte 30 procents ejerbegrænsning. Varde Bank har forladt Provinsbankforeningen, fordi opkøbene blev opfattet som uvenlige og i strid med kollegial adfærd.

Offer Fisker & Nielsen

Raider Accumulator Invest

Tidspunkt: 1988

Resultat: Afsluttes med salg til NKT

Offer Elselskabet SEAS

Raider: Jomsberg Inc., Gibraltar

Tidspunkt: 1988

Resultat: Afsluttet uden overtagelse, idet bestyrelsen formåede at samle fuldmagter nok til at bevare magten.

Offer Det Danske Trælastkompagni (DDT)
Raider. Vekselerer Leif Jensen og Calkas
Tidspunkt: 1989
Resultat: Afsluttet uden overtagelse. En stemmeretsbegrænsning forhindrede raiderne i at opnå bestemmende indflydelse.

Offer Baltica Holding
Raider. Hafnia og den franske Banque Paribas
Tidspunkt: 1989
Resultat: Afsluttet uden overtagelse. Battica udvander raidernes aktiepost på angiveligt 20 procent ved at indgå samarbejdsaftale med den store franske finanskoncern Suez og lave et gensidigt aktiebytte.

Offer Christianshavns Oplagspladser
Raider Accumulator Invest
Tidspunkt: 1989
Resultat: Afsluttet uden overtagelse. Accumulator opgiver frivilligt, da Christianshavns Oplagspladser fremsætter et indløsningstilbud til aktionærerne, som fuldstændig ligner det, Accumulator Invest har fremsat

Offer: Louis Poulsen
Raider Arne Groes
Tidspunkt: 1989
Resultat: Endnu ikke afsluttet. En retssag skal afgøre, om det er lovligt, at Ame Groes har fået overdraget fuldmagter fra fem storaktionærer.

Offer Kryolitselskabet Øresund
Raider Hafnia og Privatbanken
Tidspunkt: 1989
Resultat: Afsluttet med overtagelse. Denne overtagelse kan ikke kaldes rendyrket fjendtlig. Ledelsen var voldsomt imod en overtagelse. Men bestyrelsen, som har stærke bånd til Hafnia, støttede salget.

Offer Chr. Hansens Laboratorium
Raider Ukendt udenlandsk investor
Tidspunkt: 1989
Resultat: Afsluttet uden overtagelse. Frygt for en fjendtlig overtagelse fra udlandet gjorde, at bestyrelsen fik overtalt A-aktionærer til at sælge deres aktier til Lundbeck-Fonden. Aktionærerne solgte til kurs 2400, selv om flere af dem var blevet tilbudt kurs 3000 af raideren.

Offer: Topdanmark
Raider: Hafnia og Tryg Forsikring
Tidspunkt: 1990
Resultat: Afsluttet uden overtagelse. Topdanmark sætter raiderne udenfor ved at etablere et holdingsselskab. Topdanmark Holding, som ejer Topdanmark a/s. Konstruktionen sikrer, at Tryg ikke længere kan blokere en udvidelse af aktiekapitalen. Samtidig indgås samarbejde med den svenske forsikringskoncern Wasa, som overtager en fem procents ejerandel i holdingselskabet.

Bilag I

Offer: Schades Papir
Raiden Vekselerer Leif Jensen og Hafnia
Tidspunkt: 1989
Resultat: Virksomheden er stadig under belejning.

Kilde:

* Børsens Nyhedsmagasin nr. 9/18. maj 1990

A Survey of Takeover Defenses in Seven Non-Anglo-American Countries

Type of Takeover Defenses	Countries in the Survey in which the defense is Used
1. Dual classes of voting stock	Denmark, France, the Netherlands, Norway, West Germany, and Switzerland
2. Restrictions on the number	West Germany and Switzerland
3. Restrictions on foreign ownerships of shares	France, Japan, Norway, and Switzerland
4. Provisions in the corporate charter which might require a supermajority vote on a takeover bid	Japan, Switzerland, and West Germany
5. Selling a special issue of voting shares or convertible preferred to »stable« or »friendly« investors	France, Japan, the Netherlands, Norway, Switzerland, and West Germany
6. Finding a »white knight«	France, the Netherlands, Norway, and Switzerland
7. Control by a foundation	Denmark, the Netherlands, and Switzerland
8. Forming a strategic alliance and/or having interlocking boards of directors	France, Japan, the Netherlands, Norway, and West Germany
9. Relying on a network of close personal relationships, i.e. belonging to »the establishment«	Denmark, France, Japan, the Netherlands, Norway, Switzerland, and West Germany
10. Government regulations controlling competition and monopolies	France, the Netherlands, and West Germany

Note: The seven countries which are included in the survey are: Denmark, France, Japan, the Netherlands, Norway, Switzerland, and West Germany.

Kilde:

Arthur Stonehill og Kåre Dullum: *Nationaløkonomisk Tidsskrift* 1990, nr. 1.

OVERSIGT

EF-medlemsstaternes gennemførelse af 6. selskabsdirektiv
(82/891/EØF) c> spaltning af aktieselskaber.

1. Har gennemført spaltningsreglerne;

Frankrig	(Gennemført 1966)
Luxembourg	(Gennemført 1987)
Portugal	(Gennemført 1989)
Spanien	(Gennemført 1989)
Storbritannien	(Gennemført 1985)

2. Har ikke gennemført spaltningsreglerne:

Holland
Tyskland

Der er ikke modtaget svar på Selskabsretspanelets henvendelse fra
de øvrige medlemsstater (Belgien, Grækenland, Irland og Italien).

(Fremsat den 3. oktober 1991 af skatteministeren (Fogh Rasmussen))

Forslag

til

Lov om ændring af forskellige skattelove

(Gennemførelse af fusionsdirektivet og moderVdatterselskabsdirektivet)¹⁾

§ 1

I lov om beskatning ved fusion af aktieselskaber m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 628 af 27. august 1991, foretages følgende ændringer:

1. Lovens titel ændres til: »Lov om fusion, spaltning og tilførsel af aktiver m.v. (fusions-skatteloven)«.

2. I § 1, stk. 2, ændres »selskabernes aktionærer eller anpartshavere« til: »selskabsdeltagerne«.

3. § 2, stk. 1, affattes således:

»Det er en betingelse for beskatning efter reglerne i denne lov, at selskabsdeltagerne i det indskydende selskab alene vederlægges med aktier eller anpartar i det modtagende selskab og eventuelt en kontant udligningssum på højst 10 pct. af disse værdipapirers pålydende værdi, eller, når der ikke eksisterer en pålydende værdi, deres bogførte værdi.«

4. § 2, stk. 2, ophæves. Stk. 3 bliver herefter stk. 2.

5. I § 2, stk. 3, der bliver stk. 2, ændres »ophørende« til: »indskydende« og »fortsættende« til: »modtagende«.

6.1 § 4 ændres »aktionærer eller anpartshavere« til: »selskabsdeltagere« og »aktionærerne

eller anpartshaverne« til: »selskabsdeltagerne«.

7.1 § 5 ændres »fortsættende« til: »modtagende«.

8. I § 6, stk. 1, ændres »fortsættende« til: »modtagende«.

9. I § 6, stk. 3, ændres »fortsættende« til: »modtagende«.

10.1 § 7, stk. 1, ændres »ophørende« til: »indskydende«.

11. I § 7, stk. 2, 1. punktum, ændres »fortsættende« til: »modtagende«.

12. I § 7, stk. 2, 2. punktum, ændres »fortsættende« til: »modtagende« og »ophørende« til: »indskydende«.

13.1 § 8, stk. 1, 1. punktum, ændres »formuegoder« til: »aktiver og passiver«, »ophørende« ændres 2 steder til: »indskydende« og »fortsættende« ændres til: »modtagende«.

14. § 8, stk. 1, 2. punktum, affattes således:

»Eventuelle skattemæssige afskrivninger og nedskrivninger, som det indskydende selskab har foretaget, anses for foretaget af det modtagende selskab.«

¹⁾ Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører Rådets direktiv nr. 90/434, EF-Tidende 1990 L 225 s. 1, og Rådets direktiv nr. 90/435, EF-Tidende 1990 L 225 s. 6 og L 258 s. 38.

15. § 8, stk. 1, 3. *punktum*, affattes således:

»Ubenyttede investeringsfondshenlæggelser i det indskydende selskab og de dertil knyttede indskud i pengeinstitutter betragtes, som om de var foretaget af det modtagende selskab i henlæggelsesårene. Dette gælder også, selv om efterbeskatning efter investeringsfondsloven sker for indkomstår, der ligger forud for stiftelsen af det modtagende selskab.«

16. I § 5, stk. 2, ændres »et formuegode« til: »et aktiv eller et passiv«, »ophørende« til: »indskydende« og »fortsættende« til: »modtagende«.

17. I § 8, stk. 3, ændres »ophørende« til: »indskydende« og »fortsættende« ændres 2 steder til: »modtagende«.

18. I § 8, stk. 4, ændres »fortsættende« til: »modtagende« og »ophørende« ændres 2 steder til: »indskydende«.

19.1 § 8, stk. 5, 1. *punktum*, ændres »formuegoder« til: »aktiver og passiver«, »fortsættende« ændres 2 steder til: »modtagende« og »ophørende« ændres til: »indskydende«.

20. I § 8, stk. 5, 2. *punktum*, ændres »ophørende« til: »indskydende« og »fortsættende« til: »modtagende«.

21. I § 8, stk. 6, 1. *punktum*, ændres »fortsættende« til: »modtagende«.

22. I § 8, stk. 6, 4. *punktum*, ændres »fortsættende« til: »modtagende«.

23. § 8, stk. 7, affattes således:

»Stk. 7. Ved opgørelsen af et tab som omhandlet i aktieavancebeskatningslovens § 5, stk. 5, skal udbytte, der er modtaget af det indskydende selskab, anses for modtaget af det modtagende selskab.«

24. I § 9, stk. 1, 1. *punktum*, ændres »ophørende« til: »indskydende«, »aktionæren« til: »selskabsdeltageren« og »fortsættende« til: »modtagende«.

25. I § 9, stk. 2, ændres »ophørende« til: »indskydende« og »lov om beskatning af fortjene-

ste ved afståelse af aktier m.v.« til: »aktieavancebeskatningsloven«.

26. I § 9, stk. 3, 1. *punktum*, ændres »aktionæren« til: »selskabsdeltageren« og »ophørende« til: »indskydende«.

27. I § 9, stk. 3, 2. *punktum*, ændres »aktionærens« til: »selskabsdeltagerens«.

28. I § 10, stk. 1, ændres »fortsættende« til: »modtagende«.

29. I § 10, stk. 2, ændres »fortsættende« til: »modtagende« og »ophørende« til: »indskydende«.

30. I § 11, stk. 1, 1. *punktum*, ændres »fortsættende« til: »modtagende«, »aktionærene« til: »selskabsdeltagerne« og »ophørende« til: »indskydende«.

31. I § 11, stk. 1, 2. *punktum*, ændres »fortsættende« til: »modtagende« og »aktionærens« til: »selskabsdeltagerens«.

32. § 11, stk. 1, 3. *punktum*, affattes således:

»Modtagne aktier i det modtagende selskab anses for omfattet af aktieavancebeskatningslovens §§ 2 a eller 2 b, såfremt de ombyttede aktier ville være omfattet af disse bestemmel-

33.1 § 11, stk. 2, 1. *punktum*, ændres »aktionærens« til: »selskabsdeltagerens« og »fortsættende« til: »modtagende«.

34. I § 12, stk. 2, ændres »fortsættende« til: »modtagende«.

35. I § 13, stk. 1, ændres »fortsættende« til: »modtagende« og »ophørende« til: »indskydende«.

36. I § 13, stk. 2, ændres »fortsættende« til: »modtagende«.

37. I § 14 a, stk. 2, ændres »fortsættende« til: »modtagende«.

38. I § 14 a, stk. 3, 1. *punktum*, ændres »fortsættende« til: »modtagende«.

39. I § 14 b, stk. 2, 1. punktum, ændres »fortsættende« til: »modtagende«.

40. I § 14 b, stk. 3, 1. punktum, ændres »fortsættende« til: »modtagende«.

41. § 14 b, stk. 4, 2. og 3. punktum, ophæves.

42.1 § 14 c, stk. 1, nr. 2, ændres »fortsættende« til: »modtagende« og »ophørende« til: »indskydende«.

43. § 14 d, stk. 3, 2. punktum, ophæves.

44. I § 14 d, stk. 4, ændres »fortsættende« til: »modtagende«.

45. I § 14 d, stk. 5, 1. punktum, ændres »fortsættende« til: »modtagende«.

46. § 14 d, stk. 6, 2. og 3. punktum, ophæves.

47.1 § 14 d, stk. 7, ændres »ligningslovens § 15, stk. 3 og 4« til: »ligningslovens § 15, stk. 5 og 6«.

48. Overskriften til kapitel 3 »Andre bestemmelser« ændres til: »Fusion med udenlandske selskaber«.

49. § 15 affattes således:

»§ 15. Ved fusion mellem et selskab, der er hjemmehørende her i landet, og et selskab, der er hjemmehørende i udlandet, og ved fusion mellem selskaber, der er hjemmehørende i udlandet, har selskaberne adgang til beskatning efter reglerne i stk. 2-4. Det er en betingelse, at der er opnået tilladelse hertil fra Ligningsrådet. Ligningsrådet kan fastsætte særlige vilkår for tilladelsen.

Stk. 2. Ophører et i udlandet hjemmehørende aktieselskab, anpartsselskab eller selskab, der er omfattet af begrebet selskab i en medlemsstat i artikel 3 i direktiv 90/434/EØF, ved fusion med et her hjemmehørende selskab, finder reglerne i kapitel 1 tilsvarende anvendelse. § 8 finder dog alene anvendelse på de af det indskydende selskabs aktiver og passiver m.v., der som følge af fusionen er knyttet til et her hjemmehørende modtagende selskab. Fortjeneste og tab på andre aktiver og passiver be-

skattes efter reglerne i selskabsskattelovens § 7. Medmindre det indskydende selskab ved sidste ordinære skatteansættelse forud for fusionen var sambeskattet med det modtagende selskab, jf. selskabsskattelovens § 31, anses de af det indskydende selskabs aktiver og passiver, der som følge af fusionen er knyttet til det modtagende selskabs faste driftssted i udlandet, ved opgørelsen af det modtagende selskabs skattepligtige indkomst her i landet for anskaffet til handelsværdien på fusionsdatoen.

Stk. 3. Ophører et i udlandet hjemmehørende selskab ved fusion med et i udlandet hjemmehørende selskab og er såvel det indskydende som det modtagende selskab omfattet af begrebet selskab i en medlemsstat i artikel 3 i direktiv 90/434/EØF, finder reglerne i kapitel 1 tilsvarende anvendelse. § 8 finder dog alene anvendelse på de af det indskydende selskabs aktiver og passiver m.v., der som følge af fusionen er knyttet til det udenlandske modtagende selskabs faste driftssted her i landet. Fortjeneste og tab på andre aktiver og passiver beskattes efter reglerne i selskabsskattelovens § 7.

Stk. 4. Ophører et her hjemmehørende selskab ved fusion med et udenlandsk selskab og er såvel det indskydende som det modtagende selskab omfattet af begrebet selskab i en medlemsstat i artikel 3 i direktiv 90/434/EØF, finder reglerne i kapitel 1 tilsvarende anvendelse. § 8 finder dog alene anvendelse på de af det indskydende selskabs aktiver og passiver m.v., der som følge af fusionen er knyttet til det modtagende selskabs faste driftssted her i landet. Fortjeneste og tab på andre aktiver og passiver beskattes efter reglerne i selskabsskattelovens § 5.

Stk. 5. Ophører i andre tilfælde end de i stk. 4 omhandlede et her hjemmehørende selskab ved fusion med et udenlandsk selskab, finder §§ 9 og 11 samt aktieavancebeskatningslovens § 13 tilsvarende anvendelse ved beskatningen af selskabsdeltagerne i det indskydende selskab. Det indskydende selskab beskattes efter reglerne i selskabsskattelovens § 5.

Stk. 6. Skatteministeren eller den, han bemyndiger dertil, kan tillade, at bestemmelserne i §§ 9 og 11 samt aktieavancebeskatningslovens § 13, stk. 1, finder tilsvarende anvendelse ved fusion af selskaber eller foreninger, der alle er hjemmehørende i udlandet, og selskaberne ikke beskattes efter reglerne i stk. 3.«

50. Efter § 15 indsættes som nye kapitler 4-6:

»Kapitel 4

Spaltning

§ 15 a. Ved spaltning af et selskab har selskaberne adgang til beskatning efter reglerne i § 15 b, stk. 1 - 2, når såvel det indskydende selskab som det modtagende selskab er omfattet af begrebet selskab i en medlemsstat i artikel 3 i direktiv 90/434/ EØF. Det er en betingelse for anvendelsen, at der er opnået tilladelse hertil fra Ligningsrådet. Ligningsrådet kan fastsætte særlige vilkår for tilladelsen.

Stk. 2. Ved spaltning forstås den transaktion, hvorved et selskab som følge af og samtidig med sin opløsning uden likvidation overfører sine samlede aktiver og passiver til to eller flere eksisterende eller nye selskaber ved i henhold til en pro rata regel at tildele sine selskabsdeltagere aktier eller andele i de modtagende selskaber og eventuelt en kontant udligningssum på højst 10 pct. af disse værdiparirers pålydende værdi, eller, når der ikke eksisterer en pålydende værdi, deres bogførte værdi.

§ 15 b. Ophører et i udlandet hjemmehørende selskab ved spaltning, finder § 5, § 6, stk. 1, § 6, stk. 3-4, § 6, stk. 6, § 7, stk. 1, og § 10 tilsvarende anvendelse. § 8 finder anvendelse på de af det indskydende selskabs aktiver og passiver m.v., der som følge af spaltningen er knyttet til et her hjemmehørende modtagende selskab eller til et i udlandet hjemmehørende modtagende selskabs faste driftssted her i landet. Et modtagende selskab kan alene overtage den del af det indskydende selskabs skattemæssige afskrivninger og nedskrivninger, der vedrører de overtagne aktiver. Ubenyttede investeringsfondshenlæggelser i det indskydende selskab og de dertil knyttede indskud i pengeinstitutter overføres til et eller flere af de modtagende selskaber. Fortjeneste og tab på andre aktiver og passiver beskattes efter reglerne i selskabsskattelovens § 7. Medmindre det indskydende selskab ved sidste ordinære skatteansættelse forud for spaltningen var sambeskattet med det her hjemmehørende modtagende selskab, jf. selskabsskattelovens § 31, anses de af det indskydende selskabs aktiver og passiver, der som følge af spaltningen er knyttet til det modtagende selskabs faste driftssted i udlandet, ved opgørelsen af selskabets skattepligtige indkomst her i landet for anskaffet til handelsværdien på spaltningsdatoen.

Stk. 2. Ophører et her i landet hjemmehørende selskab ved spaltning, finder § 5, § 6, stk. 1, § 6, stk. 3-4, § 6, stk. 6, § 7, stk. 1, og § 10 tilsvarende anvendelse. § 8 finder anvendelse på de af det indskydende selskabs aktiver og passiver m.v., der som følge af spaltningen er knyttet til et her i landet hjemmehørende modtagende selskab eller til et i udlandet hjemmehørende modtagende selskabs faste driftssted her i landet. Et modtagende selskab kan alene overtage den del af det indskydende selskabs skattemæssige afskrivninger og nedskrivninger, der vedrører de overtagne aktiver. Ubenyttede investeringsfondshenlæggelser i det indskydende selskab og de dertil knyttede indskud i pengeinstitutter overføres til et eller flere af de modtagende selskaber. Fortjeneste eller tab på andre aktiver og passiver beskattes efter reglerne i selskabsskattelovens § 5.

Stk. 3. Det påhviler de modtagende selskaber at indgive selvangivelse for det indskydende selskab for tiden fra sidste ordinære skatteansættelse og indtil spaltningsdatoen. De modtagende selskaber hæfter solidarisk for eventuelle skattekrav og for ethvert bødeansvar, der efter skattelovgivningens bestemmelser vil kunne rettes mod det indskydende selskab.

Stk. 4. Ophører et selskab ved spaltning og beskattes selskaberne efter reglerne i stk. 1 eller 2, skal beskatningen af selskabsdeltagerne i det indskydende selskab ske efter reglerne i 2.-5. punktum. I det omfang aktierne i det indskydende selskab vederlægges med andet end aktier i de modtagende selskaber, anses aktierne for afhændet til tredjemand til kursen på spaltningsdatoen. § 9, stk. 2-3, finder tilsvarende anvendelse. Bortset fra de afståede aktier anses aktierne i det indskydende selskab for ombyttet med aktier i de modtagende selskaber efter forholdet mellem kursværdien af aktierne i hvert enkelt af de modtagende selskaber og den samlede kursværdi af aktierne i de modtagende selskaber på spaltningsdatoen. § 11 og aktieavancebeskatningslovens § 13, stk. 1, finder tilsvarende anvendelse på aktierne i hvert af de modtagende selskaber.

Stk. 5. Skatteministeren eller den, han bemyndiger dertil, kan tillade, at bestemmelserne i stk. 4, 2.-5. punktum, finder tilsvarende anvendelse, når et i udlandet hjemmehørende selskab ophører ved spaltning, og selskaberne ikke beskattes efter reglerne i stk. 1.

Kapitel 5

Tilførsel af aktiver

§ 15 c. Ved tilførsel af aktiver har selskaberne adgang til beskatning efter reglerne i § 15 d, når såvel det indskydende selskab som det modtagende selskab er omfattet af begrebet selskab i en medlemsstat i artikel 3 i direktiv 90/434/EØF. Det er en betingelse for anvendelsen, at der er opnået tilladelse hertil fra Ligningsrådet. Ligningsrådet kan fastsætte særlige vilkår for tilladelsen.

Stk. 2. Ved tilførsel af aktiver forstås den transaktion, hvorved et selskab uden at være opløst tilfører den samlede eller en eller flere grene af sin virksomhed til et andet selskab mod at få tildelt aktier eller anparter i det modtagende selskabs kapital. Ved en gren af en virksomhed forstås alle aktiver og passiver i en afdeling af et selskab, som ud fra et organisationsmæssigt synspunkt udgør en selvstændig bedrift, dvs. en samlet enhed, der kan fungere ved hjælp af egne midler.

§ 15 d. Ved tilførsel af aktiver indgår fortjeneste eller tab på de af det indskydende selskabs aktiver og passiver, der som følge af tilførslen er knyttet til et her hjemmehørende modtagende selskab eller til et i udlandet hjemmehørende modtagende selskabs faste driftssted her i landet, ikke i det indskydende selskabs skattepligtige indkomst.

Stk. 2. Ved tilførsel af aktiver fra et her hjemmehørende selskab finder § 8 tilsvarende anvendelse på de af det indskydende selskabs aktiver og passiver m.v., der som følge af tilførslen er knyttet til et her hjemmehørende modtagende selskab eller til et i udlandet hjemmehørende modtagende selskabs faste driftssted her i landet. Det modtagende selskab kan alene overtage den del af det indskydende selskabs skattemæssige afskrivninger og nedskrivninger, der vedrører den eller de tilførte virksomhedsgrene. Ubenyttede investeringsfondshenlæggelser og de dertil knyttede indskud i pengeinstitutter kan overføres helt eller delvis til et modtagende selskab. Overføres kun en del af henlæggelserne, anses de først foretagne henlæggelser for overført til det eller de modtagende selskaber.

Stk. 3. Ved tilførsel af aktiver fra et i udlandet hjemmehørende selskab finder § 8 tilsvarende anvendelse på de af det indskydende selskabs aktiver og passiver m.v., der som følge

af tilførslen er knyttet til et her hjemmehørende modtagende selskab eller til et i udlandet hjemmehørende modtagende selskabs faste driftssted her i landet. Det modtagende selskab kan alene overtage den del af det indskydende selskabs skattemæssige afskrivninger og nedskrivninger, der vedrører den eller de tilførte virksomhedsgrene. Ubenyttede investeringsfondshenlæggelser og de dertil knyttede indskud i pengeinstitutter kan overføres helt eller delvis til et modtagende selskab. Overføres kun en del af henlæggelserne, anses de først foretagne henlæggelser for overført til det eller de modtagende selskaber. Medmindre det indskydende selskab ved sidste ordinære skatteansættelse forud for tilførslen var sambeskattet med det her hjemmehørende modtagende selskab, jf. selskabsskatteovens § 31, anses de af det indskydende selskabs aktiver og passiver, der som følge af tilførslen er knyttet til det modtagende selskabs faste driftssted i udlandet, ved opgørelsen af selskabets skattepligtige indkomst her i landet for anskaffet til handelsværdien på tilførselsdatoen.

Stk. 4. Aktier i det modtagende selskab, som det indskydende selskab modtager i forbindelse med tilførslen, anses for erhvervet for et beløb, der svarer til den skattemæssige værdi af de tilførte aktiver og passiver på tilførselsdatoen. Den skattemæssige værdi af de tilførte aktiver opgøres efter reglerne i § 4, stk. 3 og 5, i lov om skattefri virksomhedsomdannelse.

Kapitel 6

Andre bestemmelser

§ 15 a bliver herefter § 15 e.

§2

I lov om beskatning af fortjeneste ved afståelse af aktier m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 698 af 5. november 1987 som senest ændret ved lov nr. 394 af 6. juni 1991, foretages følgende ændringer:

1. I § 13, *stk. 1, 1. punktum*, ændres »lov om beskatning ved fusion af aktieselskaber« til: »fusionsskatteoven«, »fortsættende« ændres 2 steder til: »modtagende « og »ophørende« ændres 2 steder til: »indskydende«.

2. I § 13, *stk. 1, 2. punktum*, ændres »ophørende« til: »indskydende«.

3.1 § 13 indsættes efter stk. 1 som nye stykker:

»Stk. 2. Ved ombytning af aktier har aktionærerne i det erhvervede selskab adgang til beskatning efter reglerne §§ 9 og 11 i fusionsskatteoven, når såvel det erhvervende som det erhvervede selskab er omfattet af begrebet selskab i en medlemsstat i artikel 3 i direktiv 90/434/EØF. Som fusionsdato anses i denne sammenhæng datoen for aktieombytningen. Det er en betingelse, at aktieombytningen gennemføres inden for en periode på højst 6 måneder regnet fra den første ombytningsdag.

Stk. 3. Ved ombytning af aktier, jf. stk. 2, forstås den transaktion, hvorved et selskab erhverver en andel i et andet selskabs aktiekapital med den virkning, at det opnår flertallet af stemmerne i dette selskab, ved til gengæld for værdipapirer tilhørende aktionærerne i det andet selskab at tildele dem aktier eller anparter i det første selskab og eventuelt en kontant udligningssum på højst 10 pct. af den pålydende værdi, eller, når der ikke eksisterer en pålydende værdi, af den bogførte værdi af de værdipapirer, som udleveres til gengæld herfor.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 4.

§3

I lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten (ligningsloven), jf. lovbe- kendtgørelse nr. 776 af 20. november 1990, som senest ændret ved lov nr. 398 af 6. juni 1991, foretages følgende ændringer:

1. I § 16 B, stk. 5, 3. punktum, indsættes efter »selskabsskatteovens«: »§ 2, stk. 5, og«.

2.1 § 33 indsættes efter stk. 2 som nye stykker:

»Stk. 3. Når et modtagende selskab, der er hjemmehørende her i landet, i forbindelse med fusion, spaltning eller tilførsel af aktiver vedrørende et indskydende selskab, der er hjemmehørende i en fremmed stat, Færøerne eller Grønland, har overtaget aktiver, der som følge af fusionen, spaltningen eller tilførslen er knyttet til et fast driftssted i en fremmed stat, Færøerne eller Grønland, og disse aktiver ved opgørelsen af selskabets skattepligtige indkomst her i landet er anset for anskaffet til handelsværdien på datoen for fusionen, spaltningen eller tilførslen, skal der ved senere afståelse af disse aktiver, alene gives lempelse for den del af den skat, som i forbindelse med afståelsen er pålagt i den fremmede stat, Færøerne eller Grøn-

land på fortjeneste, der vedrører perioden efter fusionen, spaltningen eller tilførslen af aktiverne.

Stk. 4. Når et indskydende selskab, der er hjemmehørende her i landet, i forbindelse med fusion, spaltning eller tilførsel af aktiver overdrager aktiver i et fast driftssted, som er beliggende i en anden stat, der er medlem af De Europæiske Fællesskaber, til et modtagende selskab, der er hjemmehørende i en anden medlemsstat, nedsættes den danske beskatning ved overdragelsen. Den danske beskatning nedsættes efter stk. 1 og 2 eller efter reglerne i dobbeltbeskatningsoverenskomsten med den medlemsstat, hvor det faste driftssted er beliggende, med den skat, som denne medlemsstat kunne have pålagt overskud eller kapitalvinding i det faste driftssted ved overdragelsen, såfremt fusionen, spaltningen eller tilførslen ikke var omfattet af direktiv 90/434/EØF.«

Stk. 3 bliver herefter stk. 5

3. Efter § 33 C indsættes:

»§ 33 D. Har en person eller et selskab m.v. ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst foretaget fradrag for underskud i et fast driftssted i en fremmed stat, skal der i efterfølgende indkomstår, hvor der er overskud i det faste driftssted, eller hvor det faste driftssted afhænder, likvideres eller omdannes til et selskab, ske genbeskatning af et beløb svarende til det fratrækne underskud, jf. reglerne i stk. 2-3. Har personen eller selskabet i samme indkomstår, hvor der er underskud i det faste driftssted, andet skattepligtigt overskud fra samme stat, skal der dog kun ske genbeskatning af det beløb, hvormed underskuddet fra det faste driftssted overstiger andet skattepligtigt overskud. Genbeskatning skal kun ske, hvis der sker nedsættelse af dansk beskatning i henhold til reglerne i en dobbeltbeskatningsoverenskomst med den fremmede stat, hvor det faste driftssted er beliggende, og denne overenskomst lempet dobbeltbeskatningen af overskuddet af det faste driftssted ved, at den danske skat nedsættes med den del deraf, som efter forholdet mellem overskuddet af det faste driftssted og den samlede beskattede indkomst falder på den førstnævnte del af indkomsten, uden at der tages hensyn til størrelsen af den skat, der er betalt til den fremmede stat. Der skal dog ikke ske genbeskatning af tidligere fratrækket under-

skud i efterfølgende år, hvor der er overskud af det faste driftssted, i det omfang dette overskud medregnes ved opgørelsen af personens eller selskabets negative skattepligtige indkomst, som kan overføres til en ægtefælle eller et sambeskattet selskab eller som kan fremføres til senere indkomstår.

Stk. 2. For efterfølgende år medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst et beløb svarende til det fratrukne underskud, dog højst et beløb svarende til det for samme indkomstår ved indkomstopgørelsen eller skatteberegningen medregnede overskud af det faste driftssted.

Stk. 3. Underskud, der ikke er genbeskattet i medfør af reglerne i stk. 2, medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst for det indkomstår, hvori det faste driftssted afhændes, likvideres eller omdannes til et selskab. Dog medregnes højst et beløb svarende til det overskud og den fortjeneste, der for dette indkomstår skal medregnes ved opgørelsen af almindelig eller særlig indkomst eller skatteberegningen.«

§4

I lov om skattefri virksomhedsomdannelse, jf. lovekendtgørelse nr. 594 af 4. september 1986, foretages følgende ændringer:

1. § 1, *stk. 3*, ophæves.

2. I § 7, *stk. 2, 2. punktum*, ændres »investeringsfondslovens § 10, stk. 1 og 2,« til: »investeringsfondsloven«.

§5

I lov om kapitaltilførselsafgift, jf. lovekendtgørelse nr. 761 af 12. december 1988, som ændret ved § 12 i lov nr. 59 af 7. februar 1990, foretages følgende ændringer:

1. § 9, *stk. 1*, affattes således:

»§ 9. Der svares ikke afgift, når et eller flere selskaber m.v. indskyder deres samlede selskabsformue eller en eller flere grene af deres virksomhed i et eller flere afgiftspligtige selskaber, der er under stiftelse eller allerede består. Afgiftsfritagelsen er betinget af, at det eller de indskydende selskaber er afgiftspligtige efter denne lov eller afgiftspligtige i en stat, der er medlem af De Europæiske Fællesskaber, og

at indskuddene vederlægges med aktier eller andele i det eller de modtagende selskaber og eventuelt en kontant betaling på højst 10 pct. af disse værdipapirers pålydende værdi.«

2. I § 14, *stk. 1, 1. punktum*, ændres »4 uger« til: »3 måneder«.

3. § 14, *stk. 1, 2. punktum*, affattes således:

»Der kan dog ses bort fra en fristoverskridelse, hvis særlige omstændigheder taler derfor.«

4. I § 14, *stk. 2*, ændres »4 uger« til: »3 måneder«.

§6

I lov om indkomstbeskatning af aktieselskaber m.v. (selskabsskat), jf. lovekendtgørelse nr. 585 af 7. august 1991, foretages følgende ændringer:

1. I § 2 indsættes efter *stk. 4*:

»*Stk. 5.* Skattepligten i medfør af stk. 1, litra c, omfatter ikke udbytte som et selskab, der er hjemmehørende i en stat, der er medlem af De Europæiske Fællesskaber, modtager i udbytte fra et selskab, der er hjemmehørende her i landet. Det er en betingelse, at det udbyttemodtagende selskab - moderselskabet - i hele det indkomstår, hvori udbyttet er modtaget, har ejet mindst 25 pct. af aktiekapitalen i det udbyttegivende selskab - datterselskabet. Det er endvidere en betingelse, at såvel moderselskabet som datterselskabet er omfattet af begrebet selskab i en medlemsstat i artikel 2 i direktiv 90/435/EØF.«

2. I § 3, *stk. 1, nr. 9, 1. punktum*, ændres »loven om tilsyn med pensionskasser« til: »loven om tilsyn med firmapensionskasser«.

3. I § 17 indsættes efter *stk. 2* som nyt stykke:

»*Stk. 3.* Såfremt der i den skattepligtige indkomst for et af de i § 1, stk. 1, nr. 1, nævnte selskaber indgår udbytte fra et selskab, der er hjemmehørende i en stat, der er medlem af De Europæiske Fællesskaber, og som ikke er omfattet af skattefritagelsen i § 13, stk. 3, nedsættes det udbyttemodtagende selskabs - moderselskabets - skat med den del, der svarer til forholdet mellem det modtagne udbytte og

den skattepligtige indkomst. Der kan dog ikke ske nedsættelse med et større beløb end det, som det udbyttegivende selskab - datterselskabet - har udredet i skat af den del af indkomsten, der ligger til grund for udbyttet til moderselskabet. Det er en betingelse, at det udbyttemodtagende selskab - moderselskabet - i hele det indkomstår, hvori udbyttet er modtaget, har ejet mindst 25 pct. af aktiekapitalen i det udbyttegivende selskab - datterselskabet. Det er endvidere en betingelse, at såvel moderselskabet som datterselskabet er omfattet af begrebet selskab i en medlemsstat i artikel 2 i direktiv 90/435/EØF.«

Stk. 3 og 4 bliver herefter stk. 4 og 5.

4. I § 17, stk. 3, der bliver *stk. 4*, ændres i 1. punktum »Såfremt der i den skattepligtige indkomst« til: »Såfremt der i andre tilfælde end de i stk. 3 omhandlede i den skattepligtige indkomst«.

§ 7

I lov om opkrævning af indkomst- og formueskat for personer m.v. (Kildeskat), jf. lovbe- kendtgørelse nr. 595 af 15. august 1991, fore- tages følgende ændringer:

1. I § 65, *stk. 1,1. punktum*, ændres »medmin- dre andet er fastsat i medfør af stk. 4,« til: »medmindre andet er fastsat i medfør af stk. 4 eller følger af stk. 5,«.

2.1 § 65 indsættes efter *stk. 4*:

»*Stk. 5.* Der indeholdes ikke udbytteskat i udbytte som et selskab, der er hjemmehørende i en stat, der er medlem af De Europæiske Fæl- lesskaber, modtager i udbytte fra et selskab, der er hjemmehørende her i landet. Det er en betingelse, at det udbyttemodtagende selskab - moderselskabet - i hele det indkomstår, hvori udbyttet er modtaget, har ejet mindst 25 pct. af aktiekapitalen i det udbyttegivende sel- skab - datterselskabet. Det er endvidere en be- tingelse, at såvel moderselskabet som datter- selskabet er omfattet af begrebet selskab i en medlemsstat i artikel 2 i direktiv 90/435/EØF.«

§ 8

I lov om beskatning af fonde og visse for- eninger (fondsbeskatningsloven), jf. lovbe- kendtgørelse nr. ... foretages følgende æn- dring:

I § 11, *stk. 2*, ændres »selskabsskattelovens § 17, stk. 2, 3 og 4,« til: »selskabsskattelovens § 17, stk. 2, 4 og 5,«.

§ 9

Stk. 1. Loven har virkning fra og med 1. ja- nuar 1992, jf. dog *stk. 2 og 3*.

Stk. 2. § 1, nr. 47, har virkning fra og med indkomståret 1991.

Stk. 3. § 3, nr. 2, har virkning for underskud, der fradrages ved opgørelsen af den skatteplig- tige indkomst for indkomståret 1992 eller sene- re indkomstår.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning.

EFs ministerråd har vedtaget et antal forordninger og direktiver og en konvention på told- og skatteområdet. Med henblik på at opfylde Danmarks forpligtelser i henhold til disse fremsættes forslag til en EF-lovpakke. Pakken består af følgende lovforslag:

a) *Forslag til lov om ændring af forskellige skattelove (Gennemførelse af fusionsdirektivet og moder-/datterselskabsdirektivet).*

Danmark skal senest den 1. januar 1992 sætte de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme fusionsdirektivet²⁾ og moder-/datterselskabsdirektivet³⁾.

Lovforslaget går ud på at gennemføre de ændringer i den danske skattelovgivning, der er nødvendige for at efterkomme fusionsdirektivet.

Lovforslaget går også ud på at gennemføre regler, svarende til fusionsdirektivets regler, for spaltning, tilførsel af aktiver og ombytning af aktier vedrørende selskaber, der alle er hjemmehørende i Danmark.

Lovforslaget går endvidere ud på at gennemføre de ændringer i den danske skattelovgivning, der er nødvendige for at efterkomme moder-/datterselskabsdirektivet.

b) *Forslag til lov om ophævelse af dobbeltbeskatning i forbindelse med regulering af forbundne foretagenders overskud (EF-voldgiftskonvention).*

Lovforslaget går ud på at gøre det muligt for Danmark at ratificere EF-konventionen om ophævelse af dobbeltbeskatning i forbindelse med regulering af forbundne foretagenders overskud. Lovforslaget går

endvidere ud på at gennemføre den nødvendige lovgivning for at opfylde konventionen.

c) *Forslag til lov om ændring af forskellige afgiftslove (Gennemførelse af 2. skadesforsikringsdirektiv m.v.)⁴⁾*

Forslagene går ud på, at ikke - her i landet etablerede EF-forsikringsselskaber, der vil tegne forsikringer her, skal udpege en herboende repræsentant, der med hensyn til afgiftens angivelse og indbetaling m.v. vil få samme pligter som her i landet etablerede forsikringsselskaber.

Det foreslås endvidere at ændre stempelloven således, at stempelafgiften for forsikringsdokumenter vedrørende direkte skadesforsikringer i overensstemmelse med direktivets regler tilfalder Danmark, når risikoen er placeret her i landet.

d) *Forslag til lov om ændring af toldloven (Toldoplæg og frizoner m.v.).*

Lovforslaget indeholder forslag til ændring af bestemmelserne om toldoplæg og frizoner (frihavne). Ændringerne er en følge af, at der i EF er vedtaget forordninger herom⁵⁾. Forordningerne skal anvendes fra 1. januar 1992.

Lovforslaget går ud på at fjerne en række bestemmelser om toldoplæg, der alene er af toldmæssig karakter. Disse bestemmelser erstattes af de direkte anvendelige bestemmelser i forordninger om toldoplæg og frizoner, der materielt i alt væsentligt svarer til de hidtil gældende regler på området. Samtidig foreslås en ændring af lovens bestemmelser om provianteringsvirksomheder.

Endvidere foreslås en ændring af bestemmelserne om told- og afgiftsfrihed ved midlertidig indførsel af

²⁾ Rådets direktiv om en fælles beskatningsordning for fusion, spaltning, tilførsel af aktiver og ombytning af aktier vedrørende selskaber i forskellige medlemsstater (90/434/EØF).

³⁾ Rådets direktiv om en fælles beskatningsordning for moder- og datterselskaber fra forskellige medlemsstater (90/435/EØF).

⁴⁾ Rådets andet direktiv om samordning af love og administrative bestemmelser vedrørende direkte forsikringsvirksomhed bortset fra livsforsikring, om fastsættelse af bestemmelser, der kan lette den faktiske gennemførelse af den frie udveksling af tjenesteydelser, og om ændring af direktiv 73/239/EØF (88/357/EØF).

Rådets direktiv om ændring, navnlig med hensyn til ansvarsforsikring for motorkøretøjer, af direktiv 73/239/EØF og direktiv 88/357/EØF, som begge angår samordning af love og administrative bestemmelser vedrørende direkte forsikringsvirksomhed bortset fra livsforsikring (90/618/EØF).

⁵⁾ Rådets forordning nr. 2503/88 om toldoplæg.

Rådets forordning nr. 2504/88 om frizoner og frilagre.

Rådets forordning nr. 4046/89 om den sikkerhed, der skal stilles for betaling af toldskyld.

Rådets forordning nr. 4059/89 om betingelserne for transportvirksomhedernes adgang til at udføre vejgodstransport i en medlemsstat, hvor de ikke er hjemmehørende.

erhvervskøretøjer hjemmehørende i andre EF-lande samt en formel ændring af bestemmelserne om sikkerhedsstillelse i forbindelse med henstand med betaling af told.

2. Gennemførelse af fusionsdirektivet.

Fusionsdirektivet blev vedtaget af Rådet af økonomi- og finansministre den 23. juli 1990. Folketingets Skatteudvalg har den 6. juni 1990 afgivet udtalelse til Folketingets Markedsudvalg om bl.a. fusionsdirektivet (Alm. del bilag 243). Direktivet er optrykt som bilag til dette lovforslag.

Fusionsdirektivet går ud på at indføre konkurrencemæssigt neutrale regler for beskatning af fusion, spaltning, tilførsel af aktiver og ombytning af aktier, vedrørende selskaber i forskellige medlemsstater.

Efter direktivet skal fusion m.v., der vedrører selskaber i flere medlemsstater, kunne ske skattefrit efter et successionsprincip. Det vil sige, at der ved fusion, spaltning og tilførsel af aktiver, der vedrører selskaber i flere medlemsstater, ikke skal ske beskatning i det indskydende (ophørende) selskab af kapitalvinding på aktiver, der overføres til det modtagende (fortsættende) selskab. Det er dog en forudsætning, at det indskydende selskabs aktiver og passiver som følge af fusionen, spaltningen eller tilførslen af aktiver er knyttet til et af det modtagende selskabs faste driftssteder i det indskydende selskabs medlemsstat. Til gengæld skal det modtagende selskab indtræde i det indskydende selskabs skattemæssige stilling med hensyn til beregning af afskrivninger og kapitalvinding og tab på de overførte aktiver og passiver. For aktionærerne i det indskydende/erhvervede selskab træder de aktier i det modtagende/erhvervende selskab, der tildeles dem ved fusion, spaltning eller ombytning af aktier, i stedet for aktierne i det indskydende/erhvervede selskab.

Efter gældende regler tillades der kun succession ved fusioner mellem to danske selskaber og mellem et dansk og et udenlandsk selskab, når det danske selskab er det fortsættende, samt ved udskillelse af en del af et dansk selskab til et selvstændigt dansk datterselskab efter reglerne om skattefri virksomhedsomdannelse. I de øvrige tilfælde sker der opførselsbeskatning.

Med gennemførelsen af fusionsdirektivet i dansk skattelovgivning øges adgangen til skattemæssig succession ved a) fusioner, b) spaltninger, c) tilførsel af aktiver og d) ombytning af aktier.

Ad a) Princippet i fusionsdirektivet svarer til princippet i fusionsskatteloven om *fusion af danske selskaber*. En sammenligning mellem fusionsdirektivet og de gældende danske regler i fusionsskatteloven er optrykt som bilag til lovforslaget.

For så vidt angår de gældende regler om fusion foreslås bl.a., at bestemmelserne i fusionsskatteloven om størrelsen af den kontante udligningssum tilpasses reglerne i fusionsdirektivet.

Efter de gældende regler i fusionsskatteloven kan der alene ske skattemæssig succession ved *fusion mellem et dansk og et udenlandsk selskab*, når det danske selskab er det fortsættende selskab. Ophører det danske selskab ved fusionen, skal der ske opførselsbeskatning af selskabet efter reglerne i selskabskatteloven. For aktionærerne i det ophørende danske selskab træder de tildelte aktier i det fortsættende selskab dog i stedet for aktierne i det ophørende selskab.

Det foreslås, at der indsættes en bestemmelse om skattemæssig succession, når et dansk selskab ophører ved fusion med et selskab i en anden EF-medlemsstat. Det skal være en betingelse, at det indskydende danske selskabs aktiver og passiver knyttes til det modtagende udenlandske selskabs faste driftssted her i landet. Det skal endvidere være en betingelse, at såvel det indskydende som det modtagende selskab er omfattet af begrebet »selskab i en medlemsstat« som defineret i direktivet. For Danmarks vedkommende drejer det sig alene om aktieselskaber og anpartsselskaber.

Gældende dansk skattelovgivning indeholder ikke regler om skattemæssig succession ved *fusion af udenlandske selskaber*. Dette indebærer, at der skal ske opførselsbeskatning, når det ophørende udenlandske selskab har et fast driftssted i Danmark, der overtages af det fortsættende udenlandske selskab.

Det foreslås derfor, at der indsættes en bestemmelse om skattemæssig succession ved fusion mellem selskaber i andre EF-medlemsstater. Det skal være en betingelse, at det indskydende udenlandske selskabs aktiver og passiver knyttes til det modtagende udenlandske selskabs faste driftssted her i landet. Det skal endvidere være en betingelse, at såvel det indskydende som det modtagende selskab er omfattet af begrebet »selskab i en medlemsstat«.

Ad b) Gældende dansk skattelovgivning indeholder ikke regler om skattemæssig succession ved spaltning af selskaber. Ved spaltning af selskaber sker der derfor opførselsbeskatning.

Det foreslås, at der indsættes regler om skattemæssig succession ved *spaltning* - som defineret i fusionsdirektivet - af danske selskaber og selskaber i andre EF-medlemsstater. Det skal være en betingelse, at det indskydende danske eller udenlandske selskabs aktiver og passiver knyttes til et modtagende dansk selskab eller et modtagende udenlandsk selskabs faste driftssted her i landet. Det skal endvidere være en betingelse, at såvel det indskydende som det

modtagende selskab er omfattet af begrebet »selskab i en medlemsstat«.

Ad c) Virksomhedsomdannelsesloven indeholder regler om skattemæssige succession ved udskillelse af en del af et dansk aktie- eller anpartsselskab til et selvstændigt dansk datterselskab, som minder om fusionsdirektivets regler om *tilførsel af aktiver*. Ved anvendelse af virksomhedsomdannelseslovens regler og reglerne i fusionsskatteoven, kan der ske tilførsel af aktiver med skattemæssig succession mellem selskaber, der er hjemmehørende i Danmark i samme omfang som efter fusionsdirektivets regler.

Det foreslås, at der indsættes regler om skattemæssig succession ved *tilførsel af aktiver* - som defineret i fusionsdirektivet - vedrørende danske selskaber og selskaber i andre EF-medlemsstater. Det skal være en betingelse, at det indskydende danske eller udenlandske selskabs aktiver og passiver knyttes til et dansk selskab eller et udenlandsk selskabs faste driftssted her i landet. Det skal endvidere være en betingelse, at såvel det indskydende som det modtagende selskab er omfattet af begrebet »selskab i en medlemsstat«.

Da de tilfælde, der er omfattet af de gældende regler i virksomhedsomdannelsesloven, vil være omfattet af de foreslåede regler om tilførsel af aktiver, foreslås disse regler ophævet.

Ad d) Aktieavancebeskatningsloven indeholder regler om skattemæssig succession ved ombytning af aktier, der minder om fusionsdirektivets regler. Betingelserne for anvendelse af de gældende regler er dog strengere end betingelserne for anvendelse af fusionsdirektivets regler.

Det foreslås, at der skal være adgang til at anvende reglerne om skattemæssig succession i fusionskatteovens §§ 9 og 11 samt aktieavancebeskatningslovens § 13, stk. 1, ved *ombytning af aktier* - som defineret i fusionsdirektivet - vedrørende danske selskaber og selskaber i andre EF-medlemsstater. Det skal være en betingelse, at såvel det erhvervende som det erhvervede selskab er omfattet af begrebet »selskab i en medlemsstat«. De gældende regler i aktieavancebeskatningsloven opretholdes sideløbende med de nye regler.

Herudover foreslås som konsekvens af gennemførelsen af fusionsdirektivet, at der indføres en regel om fradrag for beregnet udenlandsk skat ved overdragelse i forbindelse med fusion m.v. af et fast driftssted i en anden EF-medlemsstat fra et indskydende dansk selskab til et modtagende selskab i en anden EF-medlemsstat.

De gældende danske regler indebærer, at der generelt er adgang til fradrag for underskud fra virksomhed og kilder i udlandet i den danske indkomst.

Dette medfører utilsigtede virkninger, når virksomheden eller kilden er beliggende i en stat, med hvilken Danmark har indgået en dobbeltbeskatningsoverenskomst, hvis lempelse er baseret på eksemptionsmetoden, idet der opstår mulighed for så at sige at anvende underskuddet i den udenlandske indkomst to gange, først i den danske indkomst og dernæst i den udenlandske indkomst.

Lovforslaget indeholder derfor en regel om genbeskatning af underskud i et dansk firmas udenlandske faste driftssted, når underskuddet har været fratrukket hos det danske firma, og det faste driftssted er beliggende i et land, med hvilket Danmark har en dobbeltbeskatningsaftale, hvis lempelse er baseret på eksemptionsmetoden.

Endelig foreslås det, at kapitaltilførselsafgiftslovens regler om afgiftsfritagelse omformuleres, så de kommer i bedre overensstemmelse med kapitaltilførselsafgiftsdirektivet.

Anden lovgivning.

Med vedtagelsen af fusionsdirektivet er harmoniseringen på EF-plan af skatteretten forud for den selskabsretlige harmonisering.

Når det drejer sig om grænseoverskridende fusion og spaltning, er de EF-selskabsretlige forudsætninger for fusionsdirektivets udnyttelse endnu ikke til stede.

»Grænseoverskridende fusioner« defineres i forslaget til 10. selskabsdirektiv om grænseoverskridende fusioner af aktieselskaber, som Kommissionen forelagde Rådet den 14. januar 1985. EuropaParlamentet har endnu ikke afgivet udtalelse om forslaget.

»Grænseoverskridende spaltninger« er endnu ikke defineret i noget selskabsdirektiv eller forslag til selskabsdirektiv.

6. selskabsdirektiv fra 1982 om spaltning af aktieselskaber vedrører alene nationale spaltninger og er derfor uden betydning som forudsætning for en udnyttelse af fusionsdirektivets beskatningsregler vedrørende grænseoverskridende spaltninger. Det bemærkes, at medlemsstaterne ikke har pligt til at gennemføre 6. selskabsdirektiv, og direktivet er ikke gennemført i dansk ret.

Industriministeren har i marts 1990 anmodet Selskabsretspanelet om at foretage en gennemgang af aktieselskabsloven, anpartsselskabsloven og lov om erhvervsdrivende fonde med henblik på en forenkling og fremtidstilpasning af disse love under hensyn til erhvervslivets strukturændring, den stigende internationalisering og EFs indre marked. I denne forbindelse er Selskabsretspanelet blevet anmodet om særlig at vurdere blandt andet behovet for regler om

deling af selskaber, herunder eventuelt gennemførelse af 6. selskabsretlige direktiv om spaltning. Panelet afgiver betænkning i løbet af 1991. Eventuelle ændringer i aktieselskabsloven som følge af panelets gennemgang forventes fremsat for Folketinget i folketingsåret 1992-93.

For så vidt angår tilførsel af aktiver og ombytning af aktier er det selskabsretlige grundlag for en udnyttelse af fusionsdirektivet til stede ved aktie- og anpartsselskabslovens bestemmelser om apportindskud, jf. aktieselskabslovens §§ 6, 6a og 6b, jf. § 33, og anpartslovens §§ 5a - 5b, jf. § 21. Disse bestemmelser medfører blandt andet, at det er muligt at gennemføre en grænseoverskridende sammenlægning af selskaber. Reglerne i aktieselskabsloven bygger på 2. selskabsdirektiv fra 1976.

En fuld udnyttelse af fusionsdirektivet forudsætter derfor en vedtagelse på EF-plan af dels forslaget til 10. selskabsdirektiv om grænseoverskridende fusioner eller statut for Det Europæiske Selskab, dels regler om grænseoverskridende spaltninger.

3. Gennemførelse af moder-/datterselskabsdirektivet.

Moder-/datterselskabsdirektivet blev vedtaget af Rådet af økonomi- og finansministre den 23. juli 1990. Folketingets Skatteudvalg har den 6. juni 1990 afgivet udtalelse til Folketingets Markedsudvalg om bl.a. moder-/datterselskabsdirektivet (Alm. del bilag 243). Direktivet er optrykt som bilag til dette lovfor-slag.

Moder-/datterselskabsdirektivet går ud på at harmonisere medlemsstaternes skatteregler for at undgå økonomisk dobbeltbeskatning af den del af et datterselskabs overskud, der udloddes som udbytte til dets moderselskab i en anden medlemsstat.

Direktivet går ud fra det grundprincip, at overskuddet i et datterselskab alene skal beskattes i datterselskabet og i den stat, hvor datterselskabet er hjemmehørende. Direktivet har derfor regler om, at ved udlodning af udbytte fra et datterselskab til et moderselskab i en anden medlemsstat må den stat, hvor datterselskabet er hjemmehørende, ikke opkræve udbytteskat af udbyttet. Direktivet har endvidere regler om, at moderselskabet ikke skal beskattes af udbyttet fra datterselskabet. Den stat, hvor moderselskabet er hjemmehørende, kan enten undlade at beskatte udbyttet eller beskatte udbyttet, men give fradrag i moderselskabets skat for den del af datterselskabets skat, der vedrører udbyttet.

a) Efter de gældende regler i selskabsskatteloven og kildeskatte-loven er et moderselskab, der er hjemmehørende i en anden EF-medlemsstat, begrænset skattepligtig i Danmark af udbytte fra et dansk datterselskab. Skatten udgør 30 pct. af udbyttet.

Det foreslås, at den begrænsede skattepligt af udbytte ophæves i denne situation.

Det foreslås tilsvarende, at der ikke skal indeholdes udbytteskat i udbytte, som et moderselskab i en anden EF-medlemsstat modtager fra dets danske datterselskab.

De gældende dobbeltbeskatningsoverenskomster med de andre EF-medlemsstater afskærer eller begrænser imidlertid allerede nu Danmarks adgang til udbyttebeskatningen.

b) De gældende regler i selskabsskatteloven om skattefritagelse for udbytte fra et udenlandsk datterselskab og om datterselskabslempelse svarer i princippet til reglerne i moder-/datterselskabsdirektivet.

Reglerne om datterselskabslempelse er dog ikke i overensstemmelse med moder-/datterselskabsdirektivet, når de gør lempelsen afhængig af en tilladelse, og når de ved beregning af lempelsen kun tager hensyn til skatten af datterselskabets indkomst for det indkomstår, for hvilket udbyttet er deklareret.

Det foreslås derfor, at der i selskabsskatteloven indsættes en ny bestemmelse, der skal gælde, når såvel moderselskabet som datterselskabet er omfattet af moder-/datterselskabsdirektivet.

Efter bestemmelsen nedsættes moderselskabets skat med den del, der svarer til forholdet mellem det modtagne udbytte og den skattepligtige indkomst. Der kan dog ikke ske nedsættelse med et større beløb end det, som datterselskabet har udredt i skat af den del af indkomsten, der ligger til grund for udbyttet til moderselskabet.

4. Provenumæssige konsekvenser.

Med gennemførelsen af fusionsdirektivet i dansk skattelovgivning øges som nævnt adgangen til skattemæssig succession ved fusioner, spaltninger, tilførsel af aktiver og ombytning af aktier.

Efter gældende regler tillades der som nævnt kun succession ved fusioner mellem to danske selskaber og mellem et dansk og et udenlandsk selskab, når det danske selskab er det fortsættende, samt ved udskillelse af en del af et dansk selskab til et selvstændigt datterselskab efter reglerne om skattefri virksomhedsomdannelse. I de øvrige tilfælde sker der ophørsbeskatning, hvilket først og fremmest indebærer beskatning af genvundne afskrivninger.

Efter forslaget vil denne ophørsbeskatning bortfalde for selskaber omfattet af begrebet »selskab i en medlemsstat«. Der vil derfor fremkomme et umiddelbart provenutab i den udstrækning, der forekommer fusioner, spaltninger og tilførsel af aktiver, som ikke er omfattet af de gældende regler om skattefri succession. På længere sigt vil dette umiddelbare provenutab dog i nogen grad blive opvejet af en stør-

re løbende skattebetaling bl.a. som følge af et lavere afskrivningsgrundlag. Endvidere sker der efter forslaget en udvidelse af adgangen til succession ved ombytning af aktier med et provenutab til følge. Det er ikke muligt nærmere at skønne over disse provenuvirkninger, da der ikke foreligger statistiske oplysninger om sådanne selskabsomdannelser.

Den udvidede adgang til skattefri succession ved selskabsomdannelse må antages at forøge antallet af sådanne omdannelser, hvilket imidlertid ikke vil inddebære et egentligt provenutab, da de foreslåede regler er en forudsætning for, at omdannelserne finder sted.

De foreslåede regler om genbeskatning af tidligere fratrunkne underskud i danske virksomheders faste driftssteder i lande, med hvilke Danmark har en dobbeltbeskatningsoverenskomst med eksemptionsprincippet, vil medføre et merprovenu. Det er ikke muligt nærmere at vurdere merprovenuets størrelse, da der ikke foreligger statistiske oplysninger om underskud fratrullet i tidligere år.

Forslaget om at fritage udbytte fra et datterselskab her i landet til et moderselskab hjemmehørende i en anden medlemsstat fra beskatning skønnes på grundlag af Nationalbankens valutastatistik at medføre et provenutab på op mod 20 mill. kr. årligt.

5. Administrative konsekvenser.

Det skønnes, at forslaget vil medføre et vist administrativt merarbejde med hensyn til gennemgang af, om betingelserne for anvendelsen af de foreslåede successionsordninger er opfyldt m.v. Det konkrete merarbejde vil afhænge af, i hvilket omfang de nye successionsmuligheder vil blive anvendt i praksis.

Forslaget vil desuden medføre engangsudgifter til EDB-udvikling på 200.000 kr. i Told- og Skattestyrelsen. Merudgifterne afholdes inden for den eksisterende bevillingsramme.

6. Spaltehenvisninger.

Lov om beskatning ved fusion af aktieselskaber m.v. er senest ændret ved lov nr. 362 af 6. juni 1991, jf. Folketingstidende 1990-91, sp. 172, 1186, 6202, 6247; tillæg A, 637; tillæg B, 677, 839; tillæg C, 541.

Lov om beskatning af fortjeneste ved afståelse af aktier m.v. er senest ændret ved lov nr. 394 af 6. juni 1991, jf. Folketingstidende 1990-91, sp. 38, 574, 6977, 7457; tillæg A, 111; tillæg B, 1293, 1801; tillæg C, 883.

Lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten (ligningsloven) er senest ændret ved lov nr. 398 af 6. juni 1991, jf. Folketingstidende 1990-91, sp.

38, 574, 6803, 7260; tillæg A, 287; tillæg B, 949; tillæg C, 749.

Lov om skattefri virksomhedsomdannelse er senest ændret ved lov nr. 564 af 19. december 1985, jf. Folketingstidende 1985-86, sp. 2104, 2761, 4317, 4672; tillæg A, 1841; tillæg B, 305; tillæg C, 181.

Lov om kapitaltilførselsafgift er senest ændret ved lov nr. 59 af 7. februar 1990, jf. Folketingstidende 1989-90, sp. 978, 1621, 5463, 5696; tillæg A, 1281; tillæg B, 511; tillæg C, 307.

Lov om indkomstbeskatning af aktieselskaber m.v. er senest ændret ved lov nr. 394 af 6. juni 1991, jf. Folketingstidende 1990-91, sp. 38, 574, 6977, 7457; tillæg A, 111; tillæg B, 1293, 1801; tillæg C, 883.

Lov om opkrævning af indkomst- og formueskat for personer m.v. (Kildeskat) er senest ændret ved lov nr. 391 af 6. juni 1991, jf. Folketingstidende 1990-91, sp. 5079, 5362, 6806, 7178; tillæg A, 4479; tillæg B, 1433; tillæg C, 815.

Lov om beskatning af fonde og visse foreninger (fondsbeskatningsloven) er senest ændret ved lov nr. 394 af 6. juni 1991, jf. Folketingstidende 1990-91, sp. 38, 574, 6977, 7457; tillæg A, 111; tillæg B, 1293, 1801; tillæg C, 883.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser.

Til § 1

De foreslåede bestemmelser i § 1, § 2, § 3, nr. 2 og 3, § 4 og § 5 vedrører gennemførelsen af fusionsdirektivet i dansk skattelovgivning.

Som bilag er optrykt en sammenligning mellem bestemmelserne i fusionsdirektivets artikel 4 - 9 og de gældende bestemmelser i fusionsskatteloven.

Til nr. 1.

Ændringen er foranlediget af, at der indsættes regler om spaltning og tilførsel af aktiver.

Til nr. 2, nr. 5-13, nr. 16-22, nr. 24-31, nr. 33-40, nr. 42, og nr. 44-45.

Det foreslås, at den hidtil anvendte terminologi »ophørende« selskab, »fortsættende« selskab, »aktionær« og »formuegoder« udskiftes med den i fusionsdirektivet anvendte terminologi »indskydende« selskab, »modtagende« selskab, »selskabsdeltaager« og »aktiver og passiver«. Den hidtil anvendte terminologi »ophørende« og »fortsættende« selskab giver problemer bl.a. i de tilfælde, hvor der ikke er noget »ophørende« selskab, f.eks. ved tilførsel af aktiver. De foreslåede ændringer er redaktionelle og indebærer ingen ændringer i forhold til gældende selskabslovgivning.

Til nr. 3.

Ifølge fusionsdirektivets artikel 2, litra a, forstås ved fusion den transaktion, hvorved:

- et eller flere selskaber som følge af og samtidig med deres opløsning uden likvidation overfører deres samlede aktiver og passiver til et andet, eksisterende selskab ved, at de tildeler deres selskabsdeltagere aktier eller anparter i det andet selskab og eventuelt en kontant udligningssum på højst 10 pct. af disse værdipapirers pålydende værdi, eller, når der ikke eksisterer en pålydende værdi, deres bogførte værdi,
- to eller flere selskaber som følge af og samtidig med deres opløsning uden likvidation overfører deres samlede aktiver og passiver til et selskab, som de opretter ved at tildele deres selskabsdeltagere aktier eller anparter i det nye selskab og eventuelt en kontant udligningssum på højst 10 pct. af disse værdipapirers pålydende værdi, eller, når der ikke eksisterer en pålydende værdi, deres bogførte værdi,
- et selskab som følge af og samtidig med sin opløsning uden likvidation overfører sine samlede aktiver og passiver til det selskab, som sidder inde med samtlige aktier eller anparter i dets kapital.

Rådet har ved vedtagelsen af direktivet i et Rådsprotokollat til artikel 2 erklæret, at der »ved et værdipapirs bogførte værdi« skal forstås den værdi, som fremkommer ved at dividere beløbet for den i selskabet indbetalte kapital med antallet af udstedte værdipapirer.

Ifølge *fusionsskattelovens* § 1, stk. 3, foreligger fusion, når et selskab overdrager sin formue som helhed til et andet selskab eller sammensmelter med dette. Fusionsdirektivets regler indebærer ikke nogen ændring af den gældende definition af begrebet fusion.

Ifølge *fusionsskattelovens* § 2, stk. 1, er det en betingelse for beskatning efter lovens regler, at mindst 90 pct. af (kurs-)værdien af aktierne eller anparterne i det ophørende selskab alene vederlægges med aktier eller anparter i det fortsættende selskab. Det vil sige, at den kontante betaling efter fusionsskattelovens regler højst kan udgøre 10 pct. af kursværdien af aktierne eller anparterne i det ophørende selskab.

Begrænsningen af den tilladte kontante betaling er således ikke helt ens i fusionsskattelovens § 2, stk. 1, og fusionsdirektivets artikel 2, litra a. Et beløb svarende til 10 pct. af kursværdien af aktierne eller anparterne i det ophørende selskab, vil nok typisk være højere end et beløb svarende til 10 pct. af den pålydende værdi eller den bogførte værdi af de tildelte aktier eller anparter i det fortsættende selskab.

Det foreslås at ændre bestemmelsen i § 2, stk. 1, således, at den bliver i overensstemmelse med reglerne i fusionsdirektivets artikel 2, litra a. Det skal herefter ved fusion være en betingelse for anvendelse af lovens regler, at selskabsdeltagerne i det indskydende selskab alene vederlægges med aktier eller anparter i det modtagende selskab og eventuelt en kontant udligningssum på højst 10 pct. af disse værdipapirers pålydende værdi, eller, når der ikke eksisterer en pålydende værdi, deres bogførte værdi.

Efter praksis vedrørende den gældende bestemmelse i § 2, stk. 1, kan den kontante indløsning af andele i det ophørende selskab være ligelig kontant indløsning af samtlige deltagere, men også kontant indløsning af f.eks. en kreds af aktionærer eller anpartshavere. Det må imidlertid anses for stridende mod fusionsdirektivet at fordele den kontante udligningssum på anden måde end ligeligt mellem selskabsdeltagerne.

Til nr. 4.

Efter de gældende regler kan Ligningsrådet tillade, at der sker beskatning efter lovens regler, selv om aktionærerne i det ophørende selskab vederlægges med andet end aktier i det fortsættende selskab i videre omfang end fastsat i stk. 1.

Efter praksis gives der normalt dispensation ved fusion af banker, der ikke før den gældende fusionslovs ikrafttræden var omfattet af »90 pct.-reglen« og i tilfælde, hvor ønsket om kontant vederlæggelse i videre omfang end 10 pct. af aktiernes værdi, ikke alene er skattemæssigt begrundet.

Bestemmelsen, der kun anvendes i ringe omfang, foreslås ophævet. Den er for så vidt angår fusioner mellem danske selskaber og selskaber i andre EF-medlemsstater i strid med fusionsdirektivet.

Den gældende bestemmelse i stk. 3, der herefter bliver stk. 2, bibeholdes efter forslaget.

Til nr. 14.

Ændringen er redaktionel, idet muligheden for at nedskrive på bindende kontrakter er afskaffet.

Til nr. 15.

Ændringen er redaktionel. Efterbeskatning efter investeringsfondsloven kan finde sted efter denne lovs § 9, stk. 1 eller 2, § 10, stk. 1, eller § 10 A, stk. 1.

Til nr. 23.

Der er tale om en konsekvensændring som følge af de ændringer, der er foretaget i aktieavancebeskatningslovens § 5, stk. 5, ved lov nr. 144 af 13. april

1983, lov nr. 146 af 19. marts 1986 og lov nr. 218 af 10. april 1991.

Til nr. 32.

Der er tale om en konsekvensændring som følge af lov nr. 565 af 19. december 1985, ved hvilken § 2 a indsættes i aktieavancebeskatningsloven.

Til nr. 41, 43 og 46.

Bestemmelserne, der definerer »ophørende« selskab og »fortsættende« selskab i relation til reglerne om henholdsvis realkreditinstitutters og gensidige forsikringsforeningers omdannelse til aktieselskaber, må med den ændrede terminologi anses for overflødige.

Til nr. 47.

Der er tale om berigtigelse af en fejl i lov nr. 362 af 6. juni 1991.

Til nr. 48.

Ændringen er redaktionel.

Til nr. 49.

Til § 15, stk. 1.

Ifølge fusionsdirektivets artikel 11, stk. 1, litra a, kan en medlemsstat afslå helt eller delvis at anvende bestemmelserne i artikel 4-10 eller inddrage adgangen til at anvende dem, såfremt en fusion, en spaltning, en tilførsel af aktiver eller en ombytning af aktier som hovedformål eller som et af hovedformålene har skattesvig eller skatteunddragelse.

Rådet og Kommissionen har ved vedtagelsen af direktivet i et Rådsprotokollat til artikel 11, stk. 1, erklæret, at en medlemsstat kan gøre brug af muligheden i denne artikel, hvis f.eks. en spaltning medfører, at det spaltede selskab opdeles mellem dets aktionærer, eller hvis en tilførsel eller ombytning af aktier efterfølges af et hurtigt salg af de værdipapirer, der er udstedt til gengæld for tilførslen. Med henblik herpå kan medlemsstaten gøre anvendelsen i bestemmelserne i artiklerne 4 og 9 om fusion, spaltning og tilførsel af aktiver afhængig af en forhåndsgodkendelse.

I den foreslåede nye § 15, stk. 1, foreslås det, at det skal være en betingelse for anvendelse af fusions-skattelovens regler ved fusion mellem et dansk selskab og et udenlandsk selskab eller ved fusion af udenlandske selskaber, at der er opnået tilladelse hertil fra Ligningsrådet. Ligningsrådet kan fastsætte særlige vilkår for tilladelsen.

På tilsvarende vis er det i den foreslåede § 15 a, stk. 1, og den foreslåede § 15 c, stk. 1, foreslået, at det skal være en betingelse for anvendelse af lovens regler om spaltning og tilførsel af aktiver, at der er opnået tilladelse hertil fra Ligningsrådet. Ligningsrådet kan også i disse tilfælde fastsætte særlige vilkår.

Det bemærkes, at det efter de gældende regler ikke er en betingelse for anvendelse af fusions-skattelovens regler ved fusion mellem et dansk selskab og et udenlandsk selskab, hvor det danske selskab er det fortsættende selskab, at der er opnået tilladelse hertil fra Ligningsrådet. Det er heller ikke en betingelse for anvendelse af virksomhedsomdannelseslovens regler ved udskillelse af en del af et dansk selskab til et selvstændigt dansk datterselskab, at der er opnået tilladelse hertil fra Ligningsrådet. Ud fra et ligheds-synspunkt foreslås det, at det også i disse tilfælde skal være en betingelse for anvendelse af fusions-skattelovens regler, at der er opnået tilladelse hertil fra Ligningsrådet.

Til § 15, stk. 2.

Efter den gældende bestemmelse i fusions-skattelovens § 15, stk. 1, finder reglerne i fusions-skattelovens kapitel 1 tilsvarende anvendelse, når et udenlandsk aktieselskab eller anpartsselskab ophører ved fusion med et dansk selskab. I praksis vedrørende bestemmelsen forstås et dansk selskab som et dansk aktieselskab eller anpartsselskab.

Ifølge den foreslåede § 15, stk. 2, skal reglerne i kapitel 1 som hidtil finde tilsvarende anvendelse, når et udenlandsk aktieselskab eller anpartsselskab ophører ved fusion med et dansk selskab. Reglerne skal endvidere finde anvendelse, når et udenlandsk selskab, der er omfattet af begrebet »selskab i en medlemsstat« i fusionsdirektivets artikel 3, ophører ved fusion med et dansk selskab.

Begrebet »selskab i en medlemsstat« er i direktivets artikel 3 defineret som ethvert selskab,

- a) der antager en af de former, der er nævnt i et bilag til direktivet,
- b) som ifølge skatteovngivningen i en medlemsstat anses for at være hjemmehørende i denne stat i skatteretlig forstand, og som i henhold til en overenskomst om dobbeltbeskatning med tredieland ikke anses for at være hjemmehørende uden for Fællesskabet,
- c) som desuden uden valgmulighed og uden fritagelse er omfattet af en af de former for skat, der er nævnt i direktivets artikel 3 litra c, eller enhver anden form for skat, der træder i stedet for en af de nævnte former for skat.

For Danmarks vedkommende vil alene aktieselskaber og anpartsselskaber, der er skattepligtige ef-

ter selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 1, kunne opfylde betingelserne for at være et »selskab i en medlemsstat«.

Successionsregien i § 8 skal dog kun finde anvendelse på de af det indskydende selskabs aktiver og passiver m.v., der som følge af fusionen er knyttet til det danske modtagende selskab.

Fortjeneste og tab på aktiver og passiver, der ikke omfattes af successionsregien i § 8, skal ophørsbeskattes efter reglerne i selskabsskattelovens § 7.

Reglerne i § 8 om succession i det indskydende selskabs anskaffelssummen og afskrivninger m.v. kan ikke finde anvendelse på alle et indskydende denlandsk selskabs aktiver og passiver. Reglerne kan ikke finde anvendelse på aktiver og passiver, der ved fusionen går ud af den danske beskatningsret. Reglerne kan endvidere kun finde anvendelse på aktiver og passiver, for hvilke der eksisterer en dansk skattemæssig værdi, hvori der kan succederes. Reglerne kan derfor finde anvendelse i den situation, hvor det indskydende udenlandske selskab har aktiver og passiver m.v., der er knyttet til et fast driftssted her i landet, som ved fusionen bliver overtaget af det modtagende danske selskab og knyttet til dette selskabs afdelinger her i landet. Reglen kan også finde anvendelse i den situation, hvor det udenlandske indskydende selskab var et datterselskab af det modtagende danske selskab, og det udenlandske indskydende selskab ved sidste ordinære skatteansættelse forud for fusionen var sambeskattet med det modtagende danske selskab.

For så vidt angår det indskydende udenlandske selskabs aktiver og passiver i udlandet, det være sig i hovedkontoret eller i et fast driftssted i en anden stat, gælder, at der ved beskatningen i den stat, hvor hovedkontoret eller det faste driftssted er beliggende, kan ske succession efter disse landes skatteregler. Der er imidlertid ikke - i fusionsdirektivet eller iøvrigt - taget stilling til grundlaget for beregning af afskrivninger, kapitalgevinst eller tab ved beskatningen i det modtagende selskabs medlemsstat.

Det foreslås, at medmindre det indskydende udenlandske selskab ved sidste ordinære skatteansættelse forud for fusionen var sambeskattet med det modtagende danske selskab, så skal det indskydende udenlandske selskabs aktiver og passiver, der som følge af fusionen er knyttet til det modtagende danske selskabs faste driftssted i udlandet, ved opførelsen af det modtagende danske selskabs skattepligtige indkomst her i landet anses for anskaffet til handelsværdien på fusionsdatoen. Herved vil Danmark ikke kunne kritiseres for at beskatte kapitalgevinst vedrørende tiden inden fusionen.

Der er i den foreslåede § 15 b, stk. 1, og den foreslåede § 15 d, stk. 3, foreslået tilsvarende bestemmelser ved henholdsvis spaltning af et udenlandsk selskab og tilførsel af aktiver fra et udenlandsk selskab.

For at sikre, at der ikke ved afståelse af aktiverne og passiverne i det udenlandske faste driftssted gives dobbeltbeskatningslempelse for den udenlandske skat af kapitalgevinsten inden fusionen, som ikke beskattes her i landet, foreslås det i lovforslagets § 3, stk. 1, at der i ligningslovens § 33 indsættes en bestemmelse, der begrænser dobbeltbeskatningslempelsen til den del af den udenlandske skat, der vedrører fortjenesten efter fusionen m.v.

Til § 15, stk. 3.

Det foreslås, at reglerne i kapitel 1 skal finde tilsvarende anvendelse ved fusion mellem udenlandske selskaber, når såvel det indskydende som det modtagende selskab er omfattet af begrebet »selskab i en medlemsstat« i fusionsdirektivets artikel 3. Dette begreb er omtalt i bemærkningerne til stk. 2.

Successionsreglerne i § 8 skal dog kun finde anvendelse på de af det indskydende selskabs aktiver og passiver m.v., der som følge af fusionen er knyttet til det udenlandske modtagende selskabs faste driftssted her i landet. Det vil sige i det tilfælde, hvor det udenlandske indskydende selskab har aktiver og passiver m.v., der er knyttet til et fast driftssted her i landet, som ved fusionen bliver overtaget af det udenlandske modtagende selskab og knyttet til dette selskabs faste driftssted her i landet.

Fortjeneste eller tab på aktiver og passiver, der ikke omfattes af successionsregien i § 8, ophørsbeskattes efter reglerne i selskabsskattelovens § 7.

Til § 15, stk. 4.

Det foreslås, at reglerne i kapitel 1 skal finde tilsvarende anvendelse, når et dansk selskab ophører ved fusion med et udenlandsk selskab og såvel det indskydende danske selskab som det modtagende udenlandske selskab er omfattet af begrebet »selskab i en medlemsstat« i fusionsdirektivets artikel 3. Dette begreb er omtalt i bemærkningerne til stk. 2.

Successionsregien i § 8 skal dog kun finde anvendelse på de af det indskydende danske selskabs aktiver og passiver m.v., der som følge af fusionen er knyttet til det modtagende udenlandske selskabs faste driftssted her i landet. Det faste driftssted kan være et fast driftssted, der opstår ved omformning af det indskydende danske selskab, men det kan også være et andet fast driftssted, som det modtagende udenlandske selskab har her i landet.

Førtjeneste og tab på aktiver og passiver, der ikke er omfattet af successionsregien i § 8, skal ophørsbeskattes efter reglerne i selskabsskattelovens § 5.

Til § 15, stk. 5.

De hidtil gældende regler i § 15, stk. 2, skal fortsat finde anvendelse, når et dansk selskab ophører ved fusion med et udenlandsk selskab, og selskaberne ikke er omfattet af begrebet »selskab i en medlemsstat«.

Til § 15, stk. 6.

Ifølge fusionsskattelovens § 1, stk. 2, skal selskabsdeltagerne beskattes efter reglerne i §§ 9 og 11 og dermed reglerne i aktieavancebeskatningslovens § 13, stk. 1, når selskaberne benytter adgangen til beskatning efter lovens kapitel 1. Det vil sige, at selskabsdeltagere i udenlandske selskaber, der beskattes efter reglerne i § 15, stk. 3, beskattes efter reglerne i §§ 9 og 11 samt § 13, stk. 1, i aktieavancebeskatningsloven.

Det foreslås derfor, at den gældende bestemmelse i § 15, stk. 3, der bliver stk. 6, ændres således, at den kun kommer til at omfatte fusion af udenlandske selskaber og foreninger, der ikke er omfattet af den foreslåede § 15, stk. 3. Ændringen af bestemmelsen iøvrigt er redaktionel.

Til nr. 50.

Det foreslås, at der efter § 15 indsættes nye §§ 15 a-d. §§ 15 a og 15 b indeholder de foreslåede regler om spaltning vedrørende danske selskaber og selskaber, der er hjemmehørende i andre EF-medlemsstater. §§ 15 c og 15 d indeholder de foreslåede regler om tilførsel af aktiver vedrørende danske selskaber og selskaber, der er hjemmehørende i andre EF-medlemsstater.

Til § 15 a.

Gældende dansk skattelovgivning indeholder ikke regler om skattemæssig succession ved spaltning af selskaber.

Det foreslås, at ved spaltning af et selskab skal selskaberne have adgang til beskatning efter reglerne i § 15 b, stk. 1 og 2, når såvel det indskydende selskab som det modtagende selskab er omfattet af begrebet »selskab i en medlemsstat« i fusionsdirektivets artikel 3. Dette begreb er omtalt i bemærkningerne til nr. 49 vedrørende § 15, stk. 2.

Det er en betingelse for anvendelsen, at der er opnået tilladelse hertil fra Ligningsrådet. Ligningsrådet kan fastsætte særlige vilkår for tilladelsen. Der hen-

vises herom til bemærkningerne til nr. 49 vedrørende § 15, stk. 1.

»Spaltning« er i § 15 a, stk. 2, defineret i overensstemmelse med definitionen i fusionsdirektivets artikel 2, litra b.

Til § 15 b, stk. 1.

Det foreslås, at reglerne i § 5, § 6, stk. 1, 3, 4 og 6, § 7, stk. 1, og § 10 skal finde tilsvarende anvendelse, når et udenlandsk selskab ophører ved spaltning. Successionsregien i § 8 skal kun finde anvendelse på de af det indskydende selskabs aktiver og passiver m.v., der som følge af spaltningen er knyttet til et dansk modtagende selskab eller til et udenlandsk modtagende selskabs faste driftssted her i landet. Det vil sige i det tilfælde, hvor det udenlandske indskydende selskab har aktiver og passiver m.v., der er knyttet til et fast driftssted her i landet, som ved spaltningen bliver overtaget af et dansk selskab og knyttet til dette selskabs afdelinger her i landet. Det vil endvidere sige det tilfælde, hvor det udenlandske indskydende selskab har aktiver og passiver, der er knyttet til et fast driftssted her i landet, som ved spaltningen bliver overtaget af et andet udenlandsk selskab og knyttet til dette selskabs faste driftssted her i landet.

Førtjeneste og tab på aktiver og passiver, der ikke er omfattet af successionsregien i § 8, skal ophørsbeskattes efter reglerne i selskabsskattelovens § 7.

Ved spaltning af et selskab må der ske en fordeling af selskabets skattemæssige afskrivninger. Det foreslås, at et modtagende selskab kun skal kunne overtage den del af det indskydende selskabs skattemæssige afskrivninger og nedskrivninger, der vedrører de overtagne aktiver.

Ubenyttede investeringsfondshenlæggelser i det indskydende selskab og de dertil knyttede indskud i pengeinstitutter skal overføres til de modtagende selskaber. Efter forslaget skal henlæggelser og indskud efter selskabernes valg kunne overføres til et eller flere af de modtagende selskaber.

Det foreslås, at medmindre det indskydende selskab ved sidste ordinære skatteansættelse forud for spaltningen var sambeskattet med det modtagende selskab, skal aktiver og passiver, der som følge af spaltningen er knyttet til det danske modtagende selskabs faste driftssteder i udlandet, ved opgørelsen af selskabets skattepligtige indkomst her i landet anses for anskaffet til handelsværdien på spaltningsdatoen. Der henvises til bemærkningerne til nr. 49 vedrørende § 15, stk. 2.

Til § 15 b, stk. 2.

Det foreslås, at reglerne i § 5, § 6, stk. 1, 3, 4 og 6, § 7, stk. 1, og § 10 skal finde tilsvarende anvendelse, når et dansk selskab ophører ved spaltning. Successionsregien i § 8 skal kun finde anvendelse på de af det indskydende danske selskabs aktiver og passiver m.v., der som følge af spaltningen er knyttet til et dansk selskab eller et udenlandsk selskabs faste driftssted her i landet.

Fortjeneste eller tab på aktiver og passiver, der ikke er omfattet af successionsregien i § 8, skal ophøre beskattes efter reglerne i selskabsskattelovens § 5.

Der henvises iøvrigt til bemærkningerne til stk. 1.

Til § 15 b, stk. 3.

Det foreslås, at det skal påhvile de modtagende selskaber at indgive selvangivelse for det indskydende selskab for tiden fra sidste ordinære skatteansættelse og indtil spaltningsdatoen. Det foreslås endvidere, at de modtagende selskaber skal hæfte solidarisk for eventuelle skattekrav og for ethvert bødeansvar, der efter skatte Lovgivningens bestemmelser vil kunne rettes mod det indskydende selskab. Bestemmelsen svarer til den ved fusion gældende bestemmelse i § 7, stk. 2.

Til § 15 b, stk. 4.

Ophører et dansk eller et udenlandsk selskab ved spaltning, og beskattes selskaberne efter reglerne i stk. 1 eller 2, beskattes selskabsdeltagerne efter reglerne i stk. 4, 2.-5. punktum.

I det omfang aktier i det indskydende selskab vederlægges med kontant udligningssum fra et eller flere af de modtagende selskaber, anses de for afhændet til trediemand til kursen på spaltningsdatoen. Bestemmelsen svarer til den ved fusion gældende bestemmelse i § 9, stk. 1, og de ved fusion gældende bestemmelser i § 9, stk. 2 og 3, finder tilsvarende anvendelse.

Aktier i det indskydende selskab, der ikke anses for afhændet, anses for ombyttet med aktier i de modtagende selskaber efter forholdet mellem kursværdien af aktierne i hvert enkelt af de modtagende selskaber og den samlede kursværdi af aktierne i de modtagende selskaber på spaltningsdatoen.

Er der flere kategorier af aktier i det indskydende selskab, der ikke anses for afhændet, anses en forholdsmæssig del af hver kategori af aktier for ombyttet med aktier i hvert enkelt af de modtagende selskaber.

De ved fusion gældende regler i § 11 og i aktieavancebeskatningslovens § 13, stk. 1, finder tilsvarende anvendelse på aktierne i hvert af de modtagende selskaber.

Til § 15 b, stk. 5.

Skatteministeren eller den, han bemyndiger dertil, kan tillade, at bestemmelserne i stk. 4, 2.-4. punktum, finder tilsvarende anvendelse, når et i udlandet hjemmehørende selskab ophører ved spaltning, og selskaberne ikke beskattes efter reglerne i stk. 1. Bestemmelsen svarer til den ved fusion foreslåede regel i § 15, stk. 6.

Til § 15 c.

Efter den gældende bestemmelse i virksomhedsomdannelseslovens § 1, stk. 3, finder lovens regler om skattefri omdannelse af personlig virksomhed til aktie- eller anpartsselskab også anvendelse, når et dansk aktie- eller anpartsselskab udskiller en del af selskabet til et selvstændigt dansk datterselskab. Udskillelsen kan ske til et nystiftet selskab eller til et selskab, der allerede er registreret. Sker udskillelsen til et selskab, der allerede er registreret, er det en betingelse, at selskabet ikke forud for tidspunktet, hvor overdragelsen finder sted, har drevet erhvervsmæssig virksomhed, og at aktie- eller anpartsselskabet på dette tidspunkt ejede hele aktiekapitalen i selskabet.

Det er en betingelse, at overdragelse sker af en bestående virksomhed, dvs. at reglen ikke finder anvendelse, hvor alene et eller flere aktiver overføres til et datterselskab.

Det foreslås, at ved tilførsel af aktiver skal selskaberne have adgang til beskatning efter reglerne i § 15 d, når såvel det indskydende som det modtagende selskab er omfattet af begrebet »selskab i en medlemsstat«. Dette begreb er omtalt i bemærkningerne til nr. 49 vedrørende § 15, stk. 2.

Det skal være en betingelse for anvendelsen, at der er opnået tilladelse hertil fra Ligningsrådet. Ligningsrådet kan fastsætte særlige vilkår for tilladelsen. Der henvises herom til bemærkningerne til nr. 49 vedrørende § 15, stk. 1.

»Tilførsel af aktiver« er i § 15 c, stk. 2, defineret som i fusionsdirektivets artikel 2, litra c. En gren af en virksomhed er defineret som i fusionsdirektivets artikel 2, litra i.

De foreslåede regler om tilførsel af aktiver går videre end de gældende regler i virksomhedsomdannelseslovens § 1, stk. 3, idet de foreslåede regler også tillader udskillelse til et fremmed selskab, der driver erhvervsmæssig virksomhed. Dette må anses for ubetænkeligt, idet hverken underskud i det indskydende selskab eller underskud i det modtagende selskab fra tiden forud for tilførslen af aktiver kan fremføres til fradrag i det modtagende selskabs indkomst efter tilførslen.

Da de tilfælde, der er omfattet af virksomhedsomdannelseslovens § 1, stk. 3, vil være omfattet af de foreslåede regler om tilførsel af aktiver, foreslås bestemmelsen i lovforslagets § 4, nr. 1, ophævet.

Til § 15 d, stk. 1.

Efter forslaget skal fortjeneste eller tab ved tilførsel af aktiver på de af det indskydende selskabs aktiver og passiver, der som følge af tilførslen er knyttet til et dansk modtagende selskab eller til et udenlandsk selskabs faste driftssted her i landet, ikke indgå i det indskydende selskabs skattepligtige indkomst. Den foreslåede regel er udformet i overensstemmelse med den tilsvarende regel i virksomhedsomdannelseslovens § 4, stk. 1.

Til § 15 d, stk. 2.

Det foreslås, at reglerne om skattemæssig succession i § 8 skal finde tilsvarende anvendelse ved tilførsel af aktiver fra et dansk selskab for så vidt angår de aktiver og passiver m.v., der som følge af tilførslen er knyttet til et dansk modtagende selskab eller et udenlandsk modtagende selskabs faste driftssted her i landet.

Ved tilførsel af aktiver fra et selskab til et andet må der ske en fordeling af det indskydende selskabs skattemæssige afskrivninger m.v. Det foreslås, at det modtagende selskab alene skal kunne overtage den del af det indskydende selskabs skattemæssige afskrivninger og nedskrivninger, der vedrører den eller de tilførte virksomhedsgrene.

Det foreslås, at ubenyttede investeringsfondshenlæggelser i det indskydende selskab og de dertil knyttede indskud i pengeinstitutter efter selskabernes valg kan overføres helt eller delvis til et modtagende selskab. Overføres kun en del af henlæggelserne, anses de først foretagne henlæggelser for overført til det eller de modtagende selskaber. Bestemmelsen svarer til virksomhedsomdannelseslovens § 7, stk. 1.

Til § 15 d, stk. 3.

Det foreslås, at reglerne om skattemæssig succession i § 8 også skal finde tilsvarende anvendelse ved tilførsel af aktiver fra et udenlandsk selskab til et dansk selskab eller et fast driftssted her i landet af et udenlandsk selskab. Der henvises til bemærkningerne til stk. 2.

Det foreslås endvidere, at medmindre det indskydende selskab ved sidste ordinære skatteansættelse forud for tilførslen var sambeskattet med det modtagende selskab, så anses aktiver og passiver, der som følge af tilførslen er knyttet til et dansk selskabs faste

driftssteder i udlandet, ved opgørelsen af det danske selskabs skattepligtige indkomst her i landet for anskaffet til handelsværdien på tilførselsdatoen. Der henvises til bemærkningerne til nr. 49 vedrørende § 15, stk. 2.

Til § 15 d, stk. 4.

Efter forslaget anses aktier i det modtagende selskab, som det indskydende selskab modtager i forbindelse med tilførslen, for at være erhvervet for et beløb, der svarer til den skattemæssige værdi af de tilførte aktiver og passiver på tilførselsdatoen. Den skattemæssige værdi af de tilførte aktiver og passiver skal efter forslaget opgøres efter de regler, der er fastsat herom i virksomhedsomdannelseslovens § 4, stk. 3 og 5.

Til § 2

Til nr. 1 og 2.

De foreslåede ændringer, hvorved den hidtil anvendte terminologi »ophørende« selskab og »fortsættende« selskab udskiftes med den i fusionsdirektivet anvendte terminologi »indskydende« selskab og »modtagende« selskab, er redaktionelle.

Til nr. 3.

Efter de gældende regler i aktieavancebeskatningslovens § 13, stk. 2, kan Ligningsrådet tillade, at der ikke sker beskatning efter § 4 (hovedaktionærreglerne) i tilfælde, hvor et selskab erhverver hele aktiekapitalen i et andet selskab, og hvor alle aktionærer i dette selskab som vederlag alene modtager aktier i det selskab, som erhverver aktiekapitalen. Ved afståelse af de modtagne aktier sker der beskatning efter § 4, i det omfang afståelse af de ombyttede aktier ville have udløst beskatning efter disse regler. De modtagne aktier anses for erhvervet på samme tidspunkt og for samme anskaffelsessum som de ombyttede aktier. Ligningsrådet kan under tilsvarende betingelser tillade, at der ikke sker beskatning efter § 2 af aktier, der er erhvervet mindre end 3 år forud for afståelsen.

Reglerne i aktieavancebeskatningslovens § 13, stk. 2, er i praksis tilpasset reglerne om fusion. Efter en konkret vurdering kan der gives dispensation i forbindelse med ombytning af de resterende aktier, selv om det erhvervende selskab i forvejen er i besiddelse af en betydelig del af aktierne i det erhvervede selskab. Derimod udelukker kontant vederlæggelse af mere end en ubetydelig del af aktierne dispensation uanset baggrunden for kontantvederlaget.

Ifølge det foreslåede stk. 2 skal aktionærer i det erhvervede selskab ved ombytning af aktier som defineret i stk. 3 have adgang til beskattning efter reglerne i fusionsskattelovens §§ 9 og 11, og dermed også reglerne i aktieavancebeskatningslovens § 13, stk. 1, når såvel det erhvervende selskab som det erhvervede selskab er omfattet af begrebet »selskab i en medlemsstat«. Dette begreb er omtalt i bemærkningerne til § 1, nr. 49, vedrørende fusionsskattelovens § 15, stk. 2.

Ved anvendelsen af fusionsskattelovens §§ 9 og 11 anvendes i stedet for kursen/kursværdien på fusionsdatoen kursen/kursværdien på ombytningsdatoen.

Af administrative grunde må det anses for nødvendigt, at aktieombytningen sker inden for en kortere periode. I overensstemmelse med praksis vedrørende den gældende bestemmelse i § 13, stk. 2, foreslås det, at det skal være en betingelse, at aktieombytningen gennemføres inden for en periode på højst 6 måneder regnet fra den første dag, hvor ombytningen kan ske.

»Ombytning af aktier« er i det foreslåede stk. 3 defineret i overensstemmelse med fusionsdirektivets artikel 2, litra d. Det vil sige som den transaktion, hvorved et selskab erhverver en andel i et andet selskabs aktiekapital med den virkning, at det opnår flertallet af stemmerne i dette selskab, ved til gengæld for aktier eller anparter tilhørende aktionærerne i det andet selskab at tildele dem aktier eller anparter i det første selskab og eventuelt en kontant udligningssum på højst 10 pct. af den pålydende værdi, eller, når der ikke eksisterer en pålydende værdi, af den bogførte værdi af de aktier eller anparter, som udleveres til gengæld herfor.

De gældende regler i § 13, stk. 2, der efter forslaget bliver stk. 4, opretholdes sideløbende med de nye regler. Disse regler kan anvendes i de tilfælde, hvor det ene af selskaberne eller begge selskaber ikke er omfattet af begrebet »selskab i en medlemsstat«. Disse regler kan også anvendes af selskabsdeltagere i de selskaber, der er omfattet af dette begreb, i stedet for eller som supplement til de nye regler. Reglerne kan således anvendes, når det erhvervende selskab erhverver den resterende del af aktiekapitalen i det erhvervede selskab. Det er en forudsætning, at denne erhvervelse opfylder de i praksis gældende regler for dispensation fra kravet om, at det erhvervende selskab ikke i forvejen må eje aktier i det erhvervede selskab, og kravet om, at selskabsdeltagerne i det erhvervede selskab alene modtager aktier i det erhvervende selskab.

Til § 3

Til nr. 1.

Moderselskaber kan ved afståelse af datterselskabsaktier være omfattet af ligningslovens § 16 B, stk. 5, hvorved afståelsessummen beskattes som udbytte hos moderselskabet, selvom en udbytteudlodning fra datter- til moderselskab ville være skattefri efter selskabsskattelovens § 13, stk. 1, nr. 2, og stk. 3.

Reglen skal hindre, at et selskabs aktionærer omgår udbyttebeskatningen ved for eksempel at lade selskabet overdrage sin virksomhed til et datterselskab, hvorefter datterselskabsaktierne afstås til et holdingselskab, som kontrolleres af samme aktionærkreds som det sælgende selskab. Uden ligningslovens § 16 B ville aktionærerne ved efterfølgende salg eller likvidation af moderselskabet kunne tage midler ud af selskabet uden at afgive indflydelse på virksomheden.

Afstår et dansk moderselskab aktier, således at moderselskabet skal medregne afståelsessummen i den skattepligtige indkomst efter ligningslovens § 16 B, stk. 5, kan datterselskabet efter gældende regler ikke udlodde skattefrit udbytte til et dansk moderselskab efter selskabsskattelovens § 13, stk. 1, nr. 2, og stk. 3, i det pågældende samt i de to forudgående indkomstår forud for aktieafståelsen. De udloddede udbytter skal i stedet medregnes ved opgørelsen af det modtagende selskabs skattepligtige indkomst for de år, hvor udlodningerne har fundet sted.

Reglen er begrundet i, at moderselskabet, der afstår aktierne, ikke skal kunne nedsætte beskatningen efter ligningslovens § 16 B, stk. 5, ved forud for aktieafståelsen at tømme datterselskabet gennem skattefri udbytter.

Modervdatterselskabsdirektivet er efter direktivets artikel 1, stk. 2, ikke til hinder for anvendelsen af interne bestemmelser eller overenskomster, som er nødvendige for at hindre svig og misbrug. Som følge af direktivet indføres der en ny bestemmelse om skattefrit udbytte i selskabsskattelovens § 2, stk. 5. Begrundelsen for efter ligningslovens § 16 B, stk. 5, at beskatte moderselskaber af afståelsessummer, også hvor en udbytteudlodning fra datterselskabet ville være skattefri, gælder i samme grad begrænset skattepligtige moderselskaber (med danske aktionærer) som fuldt skattepligtige moderselskaber. Det foreslås derfor, at den nye regel om skattefri udbytter, som et moderselskab hjemmehørende i en EF-stat modtager fra et dansk datterselskab, heller ikke skal finde anvendelse i det pågældende samt i de to senest forudgående indkomstår forud for aktieafståelsen, hvis denne er omfattet af ligningslovens § 16 B.

Omfattes en aktieafståelse af ligningslovens § 16 B, stk. 5, kan selskabet søge om dispensation fra beskattningen efter disse regler, jf. ligningslovens § 16 B, stk. 6, således at beskattningen i stedet sker efter aktieavancebeskatningslovens regler. Hvis der gives dispensation, vil moderselskabet, der er hjemmehørende i en EFstat, ikke være skattepligtig af afståelsessummen, idet afståelse af aktier omfattet af aktieavancebeskatningsloven ikke medfører begrænset skattepligt for udenlandske selskaber. Udbytterne for de tre seneste indkomstår er skattefri efter den foreslåede bestemmelse i selskabsskattelovens § 2, stk. 5.

Til nr. 2.

Til § 33, stk. 3.

I forslaget til fusionsskattelovens § 15, stk. 2, foreslås, at medmindre det indskydende selskab ved sidste ordinære skatteansættelse forud for fusionen var sambeskattet med det modtagende selskab, så anses aktiver og passiver, der ved fusion med et udenlandsk selskab bliver knyttet til et modtagende dansk selskabs faste driftssted i udlandet, ved opgørelsen af det danske selskabs skattepligtige indkomst her i landet, for anskaffet til handelsværdien på fusionsdatoen. I forslagene til fusionsskattelovens § 15 b, stk. 1, og § 15 d, stk. 3, er der foreslået tilsvarende regler ved spaltning af et udenlandsk selskab og tilførsel af aktiver fra et udenlandsk selskab. Herved vil Danmark ikke kunne kritiseres for at beskatte kapitalgevinst, der vedrører tiden før fusionen, spaltningen eller tilførslen af aktiver. Der henvises til bemærkningerne til forslagens § 1, nr. 49 vedrørende fusionsskattelovens § 15, stk. 2.

For at sikre, at der ikke ved afståelsen af aktiverne og passiverne i det udenlandske faste driftssted gives dobbeltbeskatningslempelse for den udenlandske skat af kapitalgevinsten forud for fusionen, spaltningen eller tilførslen af aktiver, som ikke beskattes her i landet, foreslås det, at der i ligningslovens § 33 som stk. 3 indsættes en bestemmelse, der begrænser dobbeltbeskatningslempelsen til den del af den udenlandske skat, der vedrører fortjenesten efter fusionen, spaltningen eller tilførslen af aktiver.

Til § 33, stk. 4.

Fusionsdirektivets artikel 10, stk. 1, bestemmer, at når der i forbindelse med fusion, spaltning eller tilførsel af aktiver blandt de tilførte aktiver er et fast driftssted, der tilhører det indskydende selskab, og som er beliggende i en anden medlemsstat end dette,

så skal denne medlemsstat fraskrive sig enhver ret til at beskatte dette faste driftssted.

Den stat, hvori det faste driftssted er beliggende, og den stat, hvori det modtagende selskab er hjemmehørende, skal anvende direktivets bestemmelser på denne tilførsel af aktiver, som om det indskydende selskab var hjemmehørende i først nævnte stat.

Artikel 10, stk. 2, bestemmer, at uanset bestemmelsen i stk. 1 har den medlemsstat, hvor det indskydende selskab er hjemmehørende, når den anvender globalindkomstprincippet, ret til at beskatte overskud eller kapitalvinding, der opstår i det faste driftssted ved fusionen, spaltningen eller tilførslen af aktiver. Det er en forudsætning, at den tillader fradrag af den skat, som i mangel af direktivets bestemmelser ville være pålagt dette overskud eller denne kapitalvinding i den medlemsstat, hvor det faste driftssted er beliggende, og at den tillader dette fradrag på samme måde og for samme beløb, som den ville have gjort, hvis denne skat faktisk var opgjort og indbetalt.

Efter de gældende regler i ligningslovens § 33 indrømmer Danmark alene fradrag for betalt skat.

Det foreslås, at der i ligningslovens § 33 som stk. 4 indsættes en bestemmelse om, at den danske beskattning skal nedsættes efter de gældende regler i stk. 1 og 2 om fradrag for betalt skat eller efter reglerne i dobbeltbeskatningsoverenskomsten med den medlemsstat, hvor det faste driftssted er beliggende, med den skat, som denne medlemsstat kunne have pålagt overskud eller kapitalvinding i det faste driftssted ved overdragelsen, såfremt fusionen, spaltningen eller tilførslen ikke var omfattet af fusionsdirektivet.

Til nr. 3.

Det danske skattesystem er baseret på et globalindkomstbegreb, således at skattepligten til Danmark for fuldt skattepligtige personer og selskaber omfatter al indkomst, hvad enten den er skabt i Danmark eller i udlandet. Formålet med dobbeltbeskatningsoverenskomsterne er at ophæve dobbeltbeskatning af indkomst, mens der ikke er taget stilling til, hvorledes et eventuelt underskud skal behandles. Problemerne omkring underskud må derfor løses ved hjælp af de interne regler.

Globalindkomstprincippet medfører, at der generelt er adgang til at fratrække underskud fra virksomhed og kilder i udlandet i den danske indkomst. Dette medfører en række skattemæssige problemer, idet underskudsfradraget i den skattepligtiges øvrige danske indkomst ikke har betydning for opgørelsen af indkomsten i kildelandet. Ofte vil der i kildelandet være adgang til fremførsel af underskuddet til

fradrag i kommende års indtægt efter regler, der svarer til de danske regler om underskudsfræførsel. Er dobbeltbeskatningsoverenskomstens lempelse baseret på eksemptionsmetoden, opstår der herved mulighed for så at sige at anvende underskuddet i den udenlandske indkomst to gange, først i den danske indkomst og dernæst i den udenlandske indkomst. Problemerne er nærmere beskrevet i betænkning nr. 1060, december 1985, »Reglerne om beskatning af udenlandsk indkomst i Danmark og for opbør af skattepligten til Danmark« afgivet af det såkaldte B-50-udvalg.

Det foreslås derfor, at der i ligningsloven som § 33 D indsættes en genbeskatningsregel.

Efter forslaget skal der, hvis en person eller et selskab m.v. ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst har foretaget fradrag for underskud i et udenlandsk fast driftssted, foretages genbeskatning af dette underskud i efterfølgende indkomstår, hvor der er overskud i det faste driftssted, eller hvor det faste driftssted afhændes, likvideres eller omdannes til et selskab. Hvis der i samme indkomstår, hvor der er underskud i det faste driftssted, er andet skattepligtigt overskud fra samme stat, f.eks. fra en fast ejendom, skal der dog kun ske genbeskatning i det omfang, underskuddet overstiger andet skattepligtigt overskud.

Genbeskatning skal kun ske, hvis der sker nedsættelse af dansk beskatning i henhold til en dobbeltbeskatningsoverenskomst med den stat, hvor det faste driftssted er beliggende, og denne overenskomst lempes dobbeltbeskatningen af overskuddet af det faste driftssted ved anvendelsen af eksemptionsmetoden.

Eksemptionsmetoden kan være metoden eksemption med progressionsforbehold, ny metode. Efter denne metode medregnes den udenlandske indkomst ved opgørelsen af den danske virksomheds skattepligtige indkomst, men der indrømmes et nedslag i de pålignede skatter svarende til den del af den samlede danske skat, der forholdsmæssigt falder på den udenlandske indkomst.

Eksemptionsmetoden kan også være metoden eksemption med progressionsforbehold, gammel metode. Efter denne metode medregnes den udenlandske indkomst ikke ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, men medtages alene ved skatteberegningen. I de herefter beregnede skatter gives et nedslag med den del af den således beregnede danske skat, der forholdsmæssigt falder på den udenlandske indkomst.

Personen eller selskabet kan efter praksis frit vælge at anvende den interne creditbestemmelse i ligningslovens § 33 i stedet for dobbeltbeskatningsover-

enskomstens eksemptionslempelse. Anvendelse af creditmetoden indebærer i modsætning til eksemptionsmetoden, at der alene gives fradrag for underskuddet i det faste driftssted en gang, nemlig i den danske indkomst. Det forhold, at der ved beskatningen i udlandet i senere indkomstår gives fradrag i den udenlandske indkomst, medfører nemlig alene, at den udenlandske skat, der skal gives fradrag for ved skatteberegningen her i landet, bliver mindre. Der skal derfor ikke ske genbeskatning af tidligere fratrasket underskud i efterfølgende indkomstår, hvor der er overskud i det faste driftssted, i det omfang personen eller selskabet vælger at anvende creditlempelse i medfør af ligningslovens § 33 på dette overskud.

I den situation, hvor der i efterfølgende år, hvor der er overskud i det faste driftssted, er et underskud i personens eller selskabets øvrige indkomst, og overskuddet i det faste driftssted medgår til at nedbringe et underskud, som ellers ville have kunnet overføres til en ægtefælle eller et sambeskattet selskab eller fremføres til senere indkomstår, er der ikke behov for, at et beløb svarende til det tidligere fratrakne underskud skal medregnes i den skattepligtige indkomst. I denne situation - eksemption med progressionsforbehold, ny metode - sker der i praksis allerede nu en genbeskatning af det tidligere fratrakne underskud.

Det foreslås derfor, at der ikke skal ske genbeskatning af tidligere fratrasket underskud i efterfølgende år, hvor der er overskud i det faste driftssted, i det omfang dette underskud medregnes ved opgørelsen af personens eller selskabets negative skattepligtige indkomst, som kan overføres til en ægtefælle eller et sambeskattet selskab eller fremføres til senere indkomstår.

Genbeskatningen skal efter forslaget ske ved, at der for efterfølgende år ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst medregnes et beløb svarende til det fratrakne underskud, dog højst et beløb svarende til det for samme indkomstår ved indkomstopgørelsen eller skatteberegningen medregnede overskud af det faste driftssted.

Underskud, der ikke er blevet genbeskattet efter de foran anførte regler, skal medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst for det indkomstår, hvori det faste driftssted afhændes, likvideres eller omdannes til et selskab. Der skal dog højst medregnes et beløb svarende til det overskud og den fortjeneste, der for dette indkomstår skal medregnes ved opgørelsen af almindelig eller særlig indkomst eller skatteberegningen.

I de pålignede/beregnede skatter gives der lempelse for den del, der forholdsmæssigt vedrører over-

skuddet eller fortjeneste i det faste driftssted i det pågældende indkomstår.

Som bilag vises eksempler på virkningen af under-skud i et udenlandsk fast driftssted efter de gælden-de regler, når der gives dobbeltbeskatningslempelse henholdsvis efter creditmetoden/den interne regel i ligningslovens § 33, efter metoden eksemption med progressionsforbehold, ny metode, og efter metoden eksemption med progressionsforbehold, gammel metode. Der vises endvidere eksempler på virknin-gen af den foreslåede genbeskatningsregel. For en-kelthedens skyld er der i eksemplerne set bort fra virkningen af reglen i selskabsskattelovens § 17, stk. 2, om udlandslempelse. Den skattepligtige indkomst af det udenlandske faste driftssted er opgjort efter danske regler ved den skattemæssige behandling her i landet. I praksis er det skattepligtige overskud af et fast driftssted, opgjort efter danske regler og efter den fremmede stats regler, ikke af samme størrelse, men for enkelthedens skyld er der regnet med sam-me beløb.

Til § 4

Til nr. 1.

Da de tilfælde, der er omfattet af bestemmelsen i virksomhedsomdannelseslovens § 1, stk. 3, vil være omfattet af de foreslåede regler om tilførsel af akti-ver i fusionsskattelovens § 15 c og § 15 d, foreslås det, at bestemmelsen ophæves. Der henvises til be-mærkningerne til § 1, nr. 50, vedrørende disse be-stemmelser.

Til nr. 2.

Ændringen er redaktionel. Efterbeskatning efter investeringsfondsloven kan finde sted efter denne lovs § 9, stk. 1 eller 2, § 10, stk. 1, eller § 10 A, stk. 1.

Til § 5

Til nr. 1.

Rådets direktiv om kapitaltilførselsafgifter (96/335/EØF) med senere ændringer er gennemført i dansk skattelovgivning ved lov om kapitaltilførsels-afgift.

Ved den foreslåede ændring af lovens § 9, stk. 1, affattes denne bestemmelse i bedre overensstemmel-se med bestemmelsen i direktivets artikel 7. Det ty-deliggøres herved, at afgiftsfritagelsen omfatter såvel fusion og spaltning som tilførsel af aktiver. Det tyde-liggøres endvidere, at afgiftsfritagelsen er betinget af, at indskuddene vederlægges med aktier eller andele i det eller de modtagende selskaber og eventuelt en

kontant udligningssum på højst 10 pct. af disse vær-dipapirers pålydende værdi.

Der er hermed som udgangspunkt overensstem-melse mellem principperne i kapitaltilførselsafgifts-loven og fusionsskatteloven med hensyn til opgørel-sen af den kontante udligningssum.

Til nr. 2, 3 og 4.

Det foreslås, at fristen for påklage af afgiftsmy-n-dighedens afgørelse til skatteministeren eller den, ministeren bemyndiger til at træffe afgørelse, og fri-sten for indbringelse af rekursmyndighedens afgø-relser for domstolene forlænges fra 4 uger til 3 måne-der. Fristerne kommer herved til at svare til de fri-ster, der ifølge skattestyrelsesloven gælder for påkla-ge af afgørelser til Landsskatteretten og for indbrin-gelse af Landsskatterettens afgørelser for domstole-ne. Det foreslås, at rekursmyndighedens mulighed for at dispensere ved fristoverskridelser samtidig be-grænses til de tilfælde, hvor særlige omstændigheder taler derfor.

Til § 6

De foreslåede bestemmelser i § 3, nr. 1 og §§ 6 - 8 vedrører gennemførelsen af moder-/datterselskabs-direktivet i dansk skattelovgivning.

Til nr. 1.

Ifølge selskabsskattelovens § 2, stk. 1, litra c, er et moderselskab, der er hjemmehørende i udlandet, be-grænset skattepligtig for så vidt det modtager udbyt-teindtægter m.v., i hvilke der i henhold til kildekat-telovens § 65 skal foretages indeholdelse af kilde-skat, modtager udbytter iøvrigt omfattet af lignings-lovens § 16 A, stk. 1, eller modtager afståelsessum-mer omfattet af ligningslovens § 16 B, stk. 2 eller stk. 5.

Ifølge kildeskattelovens § 65, stk. 1, gælder, at i forbindelse med enhver vedtagelse om udbetaling el-ler godskrivning af udbytte af aktier eller andele i her i landet hjemmehørende indregistrerede aktie-selskaber (d.v.s. selskaber, der er skattepligtige efter selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 1) og andre sel-skaber, der er skattepligtige efter selskabsskattelø-vens § 1, stk. 1, nr. 2, skal vedkommende selskab, medmindre andet er fastsat i medfør af stk. 4, inde-holde 30 pct. af det samlede udbytte. Til udbytte henregnes alt, hvad der udloddes til aktionærer eller andelshavere, med undtagelse af friaktier og friande-le samt udlodning af likvidationsprovenu foretaget i det kalenderår, hvori selskabet endeligt opløses.

Ifølge moder-/selskabsdirektivets artikel 5, stk. 1, skal udbytte, som et datterselskab udlodder til sit

moderselskab, fritages for kildeskat, i hvert fald når moderselskabet har en kapitalandel på mindst 25 pct.

Der er i artikel 5, stk. 2-4, fastsat undtagelser til bestemmelsen i stk. 1 for Grækenland, Tyskland og Portugal. Undtagelserne er ensidige. Det vil sige, at hovedreglen i stk. 1 gælder for udbytte fra et datterselskab i et af de andre medlemsstater til et moderselskab i Grækenland, Tyskland eller Portugal.

Det foreslås derfor, at der i selskabsskattelovens § 2 som et nyt stk. 5 indsættes en bestemmelse om, at skattepligten i medfør af § 2, stk. 1, litra c, ikke omfatter udbytte, som et moderselskab, der er hjemmehørende i en EF-medlemsstat, modtager i udbytte fra et selskab, der er hjemmehørende her i landet. Det skal være en betingelse, at moderselskabet i hele det indkomstår, hvori udbyttet er modtaget, har ejet mindst 25 pct. af aktiekapitalen i datterselskabet. Det skal endvidere være en betingelse, at såvel moderselskabet som datterselskabet er omfattet af moder-/datterselskabsdirektivet, det vil sige, at de er omfattet af begrebet »selskab i en medlemsstat« i moder-/datterselskabsdirektivets artikel 2.

Begrebet »selskab i en medlemsstat« er i direktivets artikel 2 defineret som ethvert selskab,

- a) der antager en af de former, der er nævnt i et bilag til direktivet,
- b) som ifølge skattelovgivningen i en medlemsstat anses for at være hjemmehørende i denne stat i skatteretlig forstand, og som i henhold til en overenskomst om dobbeltbeskatning med tredieland ikke anses for at være hjemmehørende uden for Fællesskabet,
- c) som desuden uden valgmulighed og uden fritagelse er omfattet af en af de former for skat, der er nævnt i direktivets artikel 2, litra c, eller enhver anden form for skat, der træder i stedet for en af de nævnte former for skat.

For Danmarks vedkommende vil alene aktieselskaber og anpartsselskaber, der er skattepligtige efter selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 1, kunne opfylde betingelserne for at være et »selskab i en medlemsstat«.

Ifølge moder-/datterselskabsdirektivets artikel 1, stk. 2, er direktivet ikke til hinder for anvendelsen af interne bestemmelser eller overenskomster, som er nødvendige for at hindre svig og misbrug. Det foreslås derfor i lovforslagets § 3, nr. 1, at bestemmelsen i ligningslovens § 16 B, stk. 5, 3. punktum, ændres således, at den også kommer til at omfatte udbytte som omhandlet i selskabsskattelovens § 2, stk. 5. Der henvises til bemærkningerne til § 3, nr. 1.

Det foreslås i § 7, at der i kildeskatteovens § 65 som et nyt stk. 5 indsættes en bestemmelse om, at

der, når de samme betingelser er opfyldte, ikke skal indeholdes udbytteskat af udbytte, som et moderselskab, der er hjemmehørende i en EF-medlemsstat, modtager fra et selskab, der er hjemmehørende her i landet.

Betingelsen om, at moderselskabet hele det indkomstår, hvori udbyttet er modtaget, har ejet mindst 25 pct. af aktiekapitalen, svarer til betingelsen i § 65, stk. 4, for, at der ikke skal indeholdes udbytteskat i udbytte som et dansk moderselskab modtager i udbytte af aktier, jf. henvisningen til selskabsskattelovens § 13, stk. 1, nr. 2.

Til nr. 2.

Ændringen er redaktionel.

Til nr. 3.

Moder-/datterselskabsdirektivets artikel 4, stk. 1, bestemmer, at hvis et moderselskab som selskabsdeltager fra sit datterselskab modtager udbytte, der udloddes ved en anden lejlighed end i forbindelse med datterselskabets likvidation, kan den stat, hvor moderselskabet er hjemmehørende

- enten undlade at beskatte dette udbytte
- eller beskatte det, men give selskabet tilladelse til fra skattebeløbet at trække den del af datterselskabets skat, der vedrører dette udbytte, og i givet fald det kildeskattebeløb (den udbytteskat), der i medfør af undtagelsesbestemmelserne i artikel 5 er opkrævet af den medlemsstat, hvor datterselskabet er hjemmehørende, dog højst den tilsvarende nationale skat.

Bestemmelserne i artikel 4, stk. 1, svarer til princippet i de gældende danske regler i selskabsskattelovens § 13, stk. 3, og § 17, stk. 3.

Efter den gældende regel i selskabsskattelovens § 13, stk. 3, skal et moderselskab, der modtager udbytte fra et udenlandsk datterselskab, ikke medregne udbyttet ved indkomstopgørelsen. Det er dog en betingelse, at den datterselskabsindkomst, som ligger til grund for udlodningen, er blevet beskattet efter regler, der ikke i væsentlig grad afviger fra de danske regler.

Såfremt udbyttet fra det udenlandske datterselskab ikke er omfattet af skattefritagelsen efter § 13, stk. 3, kan moderselskabet anmode om datterselskabslempelse efter selskabsskattelovens § 17, stk. 3. Efter denne regel kan moderselskabet efter ansøgning blive fritaget for den del af selskabsskatten, som svarer til forholdet mellem det modtagne udbytte og den skattepligtige indkomst. Der kan dog ikke eftergives et større beløb end det, som det påhviler dat-

terselskabet at udrede i skat af udbyttet til moderselskabet.

Bestemmelsen i § 17, stk. 3, er ikke i overensstemmelse med moder-/datterselskabsdirektivets artikel 4, stk. 1, når den gør fradraget for den del af datterselskabets skat, der vedrører udbyttet, afhængig af en tilladelse.

Det er heller ikke i overensstemmelse med moder-/datterselskabsdirektivets artikel 4, stk. 1, at der ved beregning af den del af datterselskabets skat, der skal henføres til udbyttet til moderselskabet, kun tages hensyn til skatten af datterselskabets indkomst for det indkomstår, for hvilket udbyttet er deklareret.

Det foreslås derfor, at der i selskabsskattelovens § 17, som et nyt stk. 3, indsættes en bestemmelse, der skal gælde, når såvel moderselskabet som datterselskabet er omfattet af begrebet »selskab i en medlemsstat« i direktivets artikel 2. Dette begreb er omtalt i bemærkningerne til nr. 1.

Efter bestemmelsen nedsættes moderselskabets skat med den del, der svarer til forholdet mellem det modtagne udbytte og den skattepligtige indkomst. Der kan dog ikke ske nedsættelse med et større beløb end det, som datterselskabet har udredt i skat af den del af indkomsten, der ligger til grund for udbyttet til moderselskabet.

Til nr. 4.

Den gældende bestemmelse i § 17, stk. 3, der efter

forslaget bliver stk. 4, skal fortsat anvendes i tilfælde, der ikke er omfattet af det nye stk. 3.

Til § 7

Til nr. 1.

Der er tale om en konsekvensændring.

Til nr. 2.

Der henvises til bemærkningerne til § 6, nr. 1.

Til § 8

Der er tale om en konsekvensændring.

Til § 9

Det foreslås, at loven skal have virkning fra og med 1. januar 1992. Det vil sige, at den skal have virkning for fusion, spaltning, tilførsel af aktiver og ombytning af aktier, der foretages den 1. januar 1992 eller senere, og at den skal have virkning for udbytte, der vedtages eller godskrives den 1. januar 1992 eller senere.

Den i § 1, nr. 47, foreslåede berigtigelse af fusionskattelovens § 14 d, stk. 7, skal dog have virkning fra og med indkomståret 1991.

Den foreslåede genbeskatningsregel i ligningslovens § 33 D skal have virkning for underskud, der fradrages ved indkomstopgørelsen for indkomståret 1992 eller senere indkomstår.

Sammenligning mellem reglerne i fusionsdirektivets artikel 4 - 9 og de gældende danske regler i fusionsskatteoven.

Beskatning af det indskydende selskab og det modtagende selskab ved fusion, spaltning eller tilførsel af aktiver.

Ifølge direktivets artikel 4 medfører fusion, spaltning eller tilførsel af aktiver ingen skat på kapitalvinding beregnet som forskellen mellem den indre værdi af de overførte aktiver og passiver og disses skattemæssige værdi.

Ved »overførte aktiver og passiver« forstår de af det indskydende selskabs aktiver og passiver, der som følge af fusionen eller spaltningen er virkeligt knyttet til et af det modtagende selskabs faste driftssteder i det indskydende selskabs medlemsstat, og som spiller en rolle i forbindelse med de opnåede resultater, således som de beregnes med henblik på beskatningen.

Det er en forudsætning for anvendelsen af disse regler, at det modtagende selskab beregner nye nedskrivninger og kapitalvinding eller tab på overførte aktiver og passiver i henhold til de regler, der ville have været gældende for det indskydende selskab eller selskaber, såfremt fusionen eller spaltningen ikke havde fundet sted.

Kan det modtagende selskab i henhold til bestemmelserne i det indskydende selskabs medlemsstat vælge at beregne nye nedskrivninger og kapitalvinding eller tab på de overførte aktiver og passiver på anden måde end den ovenfor nævnte, så finder direktivets regler ikke anvendelse på aktiver og passiver, hvor der er gjort brug af denne valgmulighed.

Det fremgår af præamblen til direktivet, at det faste driftssted kan være et, der opstår ved omformning af det indskydende selskab. Det kan dog også være et andet fast driftssted, som det modtagende selskab har i det indskydende selskabs medlemsstat.

Når det indskydende selskabs hensættelser eller reserver efter lovgivningen er helt eller

delvis fritaget for beskatning og ikke hidrører fra faste driftssteder i udlandet, så skal ifølge artikel 5 sådanne hensættelser eller reserver kunne overføres med samme fritagelse til det modtagende selskabs faste driftssteder, som er beliggende i den medlemsstat, hvor det indskydende selskab er hjemmehørende. Det modtagende selskab skal i så fald indtræde i det indskydende selskabs rettigheder og forpligtelser.

Rådet og Kommissionen har ved vedtagelsen af direktivet i et Rådsprotokollat erklæret, at begrebet »hensættelser eller reserver« omfatter ethvert skattefradrag, som under visse betingelser skal tilbageføres, uanset om disse fradrag er beskrevet i den nationale lovgivning eller praksis som »hensættelser eller reserver« eller ej.

Bestemmelserne gælder ikke for hensættelser og reserver vedrørende det indskydende selskabs faste driftssteder i udlandet, idet det indskydende selskabs faste driftssteder i udlandet ikke er omfattet af den skattemæssige succession, jf. artikel 10, og afskrivninger m.v. vedrørende de udenlandske faste driftssteder kan derfor beskattes på tidspunktet for fusionen, spaltningen eller tilførslen af aktiver.

Rådet og Kommissionen har ved vedtagelsen af direktivet i et Rådsprotokollat erklæret, at det modtagende selskab ved tilførsel af aktiver kun kan overtage den del af det indskydende selskabs hensættelser og reserver, der vedrører den eller de tilførte virksomhedsgrene.

Reglerne i fusionsdirektivets artikel 4 og artikel 5 svarer til de regler, der er fastsat i fusionsskatteoven for fusion mellem danske selskaber og mellem et dansk selskab og et udenlandsk selskab, når det er det danske selskab, der er det fortsættende selskab.

Det bemærkes i den forbindelse, at de gældende danske regler giver de selskaber, der deltager i en fusion, mulighed for at vælge ikke

at anvende fusionsskattelovens regler, således at det ophørende selskab beskattes af kapitalgevinst og tab, der konstateres ved fusionen, og således at det fortsættende selskabs afskrivninger m.v. beregnes på grundlag af de overtagne aktivers værdi ved fusionen. Der er derimod ikke mulighed for at vælge blot at anvende fusionsskattelovens regler på en del af de overførte aktiver og passiver, men ikke på den resterende del.

Efter fusionsskattelovens § 8, stk. 1-4 og 7, skal de formuegoder, som det fortsættende selskab overtager ved fusionen, anses for anskaffet af det fortsættende selskab på de tidspunkter, hvor de er erhvervet af det ophørende selskab, og for de anskaffelsesummer, hvortil formuegoderne er erhvervet af dette selskab. Skattemæssige afskrivninger og varelagerne af afskrivninger, som det ophørende selskab har foretaget, anses for foretaget af det fortsættende selskab. Henlæggelser til investeringsfunds, der er foretaget af det ophørende selskab og som henstår ubenyttet ved ophøret, betragtes som de var foretaget af det fortsættende selskab i de respektive indkomstår. Det forhold, at et formuegode ved fusionen er overgået fra det ophørende til det fortsættende selskab, er uden betydning ved afgørelsen af, om formuegodet må anses for erhvervet i spekulationshensigt eller som led i næring.

Har det ophørende selskab ved opgørelsen af sin skattepligtige indkomst medregnet urealiseret fortjeneste eller tab på værdipapirer, behandles værdipapirerne ved opgørelsen af det fortsættende selskabs skattepligtige indkomst, som om fortjeneste og tab var medregnet hos dette selskab. Opnår det fortsættende selskab gevinst eller lider tab ved afhændelse eller indfrielse af offentlige obligationer, private pantebreve eller fordringer, som det ved fusionen har overtaget fra det ophørende selskab, behandles sådan gevinst eller tab efter samme regler, som skulle være anvendt, hvis gevinst eller tab var blevet realiseret hos det ophørende selskab. Ved opgørelsen af tab ved afståelse af aktier, jf. aktieavancebeskatningslovens § 5, stk. 5, skal udbytte som omhandlet i selskabsskattelovens § 13, stk. 1, nr. 2, der er

modtaget af det ophørende selskab anses for modtaget af det fortsættende selskab.

Direktivets artikel 6 bestemmer, at når det indskydende selskabs medlemsstat har regler, der ved fusion eller spaltning af selskaber i denne stat giver mulighed for at overføre det indskydende selskabs underskud fra tidligere år til fradrag i det modtagende selskabs indkomst, så skal disse regler udvides til også at gælde ved fusion m.v. mellem selskaber i forskellige medlemsstater.

Det vil sige, at der skal gives mulighed for at overføre det indskydende selskabs underskud fra tidligere år til fradrag i indkomsten hos det modtagende selskabs faste driftssteder i det indskydende selskabs medlemsstat.

Hovedreglen i fusionsskattelovens § 8, stk. 6, er, at foreligger der ved fusion i et af selskaberne underskud fra tidligere år, kan dette underskud ikke fradrages ved det fortsættende selskabs indkomstopgørelse. Der gøres alene undtagelse herfra, når et moderselskab fusioneres med et datterselskab, som det har være sambeskattet med indtil fusionsdatoen og i de seneste 5 indkomstår (i visse tilfælde 15 indkomstår) forud herfor.

Fusionsskattelovens § 8, stk. 6, jf. fusionsdirektivets artikel 6, indebærer, at foreligger der ved spaltning og tilførsel af aktiver i et af selskaberne underskud fra tidligere år, kan dette underskud ikke fradrages ved det modtagende selskabs indkomstopgørelse.

Annulation af det modtagende selskabs aktier i det indskydende selskab.

Ifølge direktivets artikel 7 skal der ikke ske beskatning af en eventuel kapitalvinding i forbindelse med annulation af det modtagende selskabs aktier i det indskydende selskab. Medlemsstaterne kan dog gøre undtagelse herfra, når det modtagende selskabs kapitalandel i det indskydende selskab ikke overstiger 25 pct.

Rådet og Kommissionen har ved tagelsen af direktivet i et Rådsprotokollat erklæret, at medlemsstaterne kan beslutte, at de tab, som det modtagende selskab har lidt i forbindelse med annulleringen af dets kapitalandel i

det indskydende selskab, ikke skal tages i betragtning i skattemæssig sammenhæng.

Bestemmelsen i artikel 7 finder ikke anvendelse ved tilførsel af aktiver, idet det indskydende selskab ikke opløses ved tilførsel af aktiver.

Reglerne i fusionsdirektivets artikel 7 svarer til de gældende regler i fusionsskattelovens § 10, stk. 1, der bestemmer, at aktier, der annulleres af det fortsættende selskab ved fusionen, lades ude af betragtning ved ansættelsen af selskabets skattepligtige indkomst såvel i henseende til fortjeneste som tab. Ifølge stk. 2 gælder dette også for egne aktier, som det fortsættende selskab erhverver ved overtagelse af aktiver og passiver fra det ophørende selskab.

Beskatning af selskabsdeltagerne i det indskydende selskab ved fusion, spaltning eller ombytning af aktier.

Ved fusion, spaltning eller ombytning af aktier må ifølge direktivets artikel 8 selve tildelingen af aktier eller anparter i det modtagende eller erhvervende selskab til en selskabsdeltager i det indskydende eller erhvervede selskab til gengæld for aktier eller anparter i det indskydende selskab ikke medføre nogen beskatning af denne selskabsdeltagers indtægt, fortjeneste eller kapitalvinding.

Det er dog en betingelse, at selskabsdeltageren ikke tillægger de modtagne aktier eller anparter en højere skattemæssig værdi end den, de ombyttede aktier eller anparter havde umiddelbart inden fusionen, spaltningen eller ombytningen af aktier.

Anvendelsen af direktivets regler er ikke til hinder for, at medlemsstaterne kan beskatte en fortjeneste som følge af senere afhændelse af de modtagne værdipapirer på samme måde som en fortjeneste ved afhændelse af de aktier og anparter, der fandtes inden erhvervelsen.

Såfremt en selskabsdeltager i medfør af lovgivningen i den medlemsstat, hvor han er hjemmehørende, har ret til at vælge en anden beskatningsform end den foran nævnte, finder direktivets regler ikke anvendelse på de aktier eller anparter, hvor der er gjort brug af denne valgmulighed.

De foran nævnte bestemmelser er ikke til hinder for, at en medlemsstat ved beskatningen af selskabsdeltageren kan tage hensyn til den kontante udligningssum, som eventuelt vil blive tildelt ham ved fusionen, spaltningen eller ombytningen af aktier.

Reglerne i fusionsdirektivets artikel 8 svarer til de gældende regler om beskatning ved fusion. Det bemærkes i den forbindelse, at de gældende danske regler ikke giver nogen valgmulighed for så vidt angår beskatningen af selskabsdeltagerne i det indskydende selskab. Vælger de deltagende selskaber at anvende fusionsskattelovens regler, beskattes selskabsdeltagerne i det indskydende selskab også efter fusionsskattelovens regler, jf. lovens § 1, stk. 2.

Efter fusionsskattelovens § 11 behandles aktier i det fortsættende selskab, som aktionærerne modtager som vederlag for aktier i det ophørende selskab, ved opgørelsen af den skattepligtige almindelige eller særlige indkomst, som om de var erhvervet på samme tidspunkt og for samme anskaffelsessum som de ombyttede aktier. Modtagne aktier i det fortsættende selskab anses for anskaffet som led i aktionærens næringsvej, såfremt de ombyttede aktier var anskaffet som led heri, og for omfattet af aktieavancebeskatningslovens § 2 b, såfremt de ombyttede aktier ville være omfattet af denne bestemmelse.

Efter aktieavancebeskatningslovens § 13, stk. 1, skal aktionæren ved afståelse af aktier i det modtagende selskab beskattes efter hovedaktionærreglerne i lovens § 4, i det omfang afståelse af aktier i det indskydende selskab ville have udløst beskatning efter disse regler.

Efter fusionsskattelovens § 9 anses aktier i det indskydende selskab for afhændet af aktionæren til trediemand i det omfang, de vederlægges med andet end aktier i det modtagende selskab. Fortjeneste eller tab i forbindelse med indløsningen af aktierne behandles efter reglerne i aktieavancebeskatningsloven.

De gældende regler i fusionsskattelovens §§ 8-11 samt § 13, stk. 1, i aktieavancebeskatningsloven svarer således til successionsreglerne i fusionsdirektivets artikel 4-9.

II

(Retsakter hvis offentliggørelse ikke er obligatorisk)

RÅDET

RÅDETS DIREKTIV

af 23. juli 1990

om en fælles beskatningsordning ved fusion, spaltning, tilførsel af aktiver og ombytning af aktier vedrørende selskaber i forskellige medlemsstater

(90/434/EØF)

RÅDET FOR DE EUROPÆISKE
FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til Traktaten om Oprettelse af Det
Europæiske Økonomiske Fællesskab, særlig artikel 100,

under henvisning til forslag fra Kommissionen ⁽¹⁾,

under henvisning til udtalelse fra Europa-Parlamentet ⁽²⁾,

under henvisning til udtalelse fra Det Økonomiske og Sociale
Udvalg ⁽³⁾, og

ud fra følgende betragtninger:

Transaktioner som fusion, spaltning, tilførsel af aktiver og ombytning af aktier vedrørende selskaber i forskellige medlemsstater kan være nødvendige for, at der i Fællesskabet kan skabes vilkår, der svarer til vilkårene i et indre marked, og for dermed at sikre, at det fælles marked etableres og fungerer tilfredsstillende; disse transaktioner må ikke hindres af særlige begrænsninger, ulemper eller fordrejninger som følge af medlemsstaternes skatteregler; der bør derfor for disse transaktioner indføres konkurrencemæssigt neutrale skatteregler, således at virksomhederne kan tilpasse sig vilkårene i det fælles marked, øge deres produktivitet og styrke deres konkurrencemæssige stilling internationalt;

de skatteregler, der gælder for disse transaktioner, er i øjeblikket mindre fordelagtige end dem, der gælder for selskaber, der er hjemmehørende i samme medlemsstat; denne forskelsbehandling må bringes til ophør;

det er ikke muligt at nå dette mål ved ad udvide de i medlemsstaterne gældende ordninger til at omfatte hele

Fællesskabet, idet forskellene mellem disse ordninger vil kunne føre til fordrejninger; den eneste tilfredsstillende løsning på dette er en fælles beskatningsordning;

den fælles beskatningsordning bør sikre, at en fusion, en spaltning, en tilførsel af aktiver eller en ombytning af aktier ikke beskattes, men skal samtidig tilgodese de finansielle interesser i den stat, hvor det indskydende eller det erhvervede selskab er hjemmehørende;

en fusion, en spaltning og en tilførsel af aktiver vil normalt enten omforme det indskydende selskab til et fast driftssted for det selskab, der modtager tilførslen, eller knytte aktiverne til et af sidstnævnte selskabs faste driftssteder;

den ordning med udskydelse af beskatningen af kapitalvinding ved de tilførte værdier, indtil de rent faktisk realiseres, som gælder for de af disse værdier, der knyttes til dette faste driftssted, gør det muligt at undgå at beskatte den derved fremkomne kapitalvinding, samtidig med at det sikres, at den sidenhen, når den realiseres, bliver beskattet i den stat, hvor det indskydende selskab er hjemmehørende;

der skal også fastlægges en skattemæssig ordning for visse af det indskydende selskabs henlæggelser, reserver eller tab, og der skal fastsættes regler for de skattemæssige problemer, der opstår, når det ene af de to selskaber har en kapitalandel i det andet selskab;

at selskabsdeltagere i det indskydende selskab tildeles kapitalandele i det modtagende eller erhvervende selskab, må ikke i sig selv føre til nogen form for beskatning af disse selskabsdeltagere;

(1) EFT nr. C 39 af 22. 3. 1969, s. 1.

(2) EFT nr. C 51 af 29. 4. 1970, s. 12.

(3) EFT nr. C 100 af 1. 8. 1969, s. 4.

medlemsstaterne bør have mulighed for at kunne afslå at anvende direktivet, når en fusion, en spaltning, en tilførsel af aktiver eller en ombytning af aktier har til formål at begå skattesvig eller skatteunddragelse eller bevirker, at et selskab, hvad enten det er impliceret i transaktionen eller ej, ikke længere opfylder betingelserne for, at medarbejderne kan lade sig repræsentere i selskabets organer —

UDSTED FØLGENDE DIREKTIV:

AFSNIT I

Almindelige Bestemmelser

Artikel 1

Den enkelte medlemsstat anvender dene direktiv på fusion, spaltning, tilførsel af aktiver og ombytning af aktier, som vedrører selskaber i to eller flere medlemsstater.

Artikel 2

1 dette direktiv forstås ved:

a) fusion, den transaktion, hvorved:

- et eller flere selskaber som følge af og samtidig med deres opløsning uden likvidation overfører deres samlede aktiver og passiver til et andet, eksisterende selskab ved, at de tildeler deres selskabsdeltagere aktier eller anparter i det andet selskab og eventuelt en kontant udligningssum på højst 10 % af disse værdipapirers pålydende værdi, eller, når der ikke eksisterer en pålydende værdi, deres bogførte værdi
- to eller flere selskaber som følge af og samtidig med deres opløsning uden likvidation overfører deres samlede aktiver og passiver til et selskab, som de opretter ved at tildele deres selskabsdeltagere aktier eller anparter i det nye selskab og eventuelt en kontant udligningssum på højst 10 % af disse værdipapirers pålydende værdi, eller, når der ikke eksisterer en pålydende værdi, deres bogførte værdi
- et selskab som følge af og samtidig med sin opløsning uden likvidation overfører sine samlede aktiver og passiver til det selskab, som sidder inde med samtlige aktier eller anparter i dets kapital

b) spaltning, den transaktion, hvorved et selskab som følge af og samtidig med sin opløsning uden likvidation overfører sine samlede aktiver og passiver til to eller flere eksisterende eller nye selskaber ved i henhold til en pro rata regel at tildele sine selskabsdeltagere aktier eller anparter i de modtagende selskaber og eventuelt en kontant udligningssum på højst 10 % af disse værdipapirers pålydende værdi, eller, når der ikke eksisterer en pålydende værdi, deres bogførte værdi,

- c) tilførsel af aktiver, den transaktion, hvorved et selskab uden at være opløst tilfører den samlede eller en eller flere grene af sin virksomhed til et andet selskab mod at få tildelt aktier eller anparter i det modtagende selskabs kapital
- d) ombytning af aktier, den transaktion, hvorved et selskab erhverver en andel i et andet selskabs aktiekapital med den virkning, at det opnår flertallet af stemmerne i dette selskab, ved til gengæld for værdipapirer tilhørende selskabsdeltagerne i det andet selskab at tildele dem aktier eller anparter i det første selskab og eventuelt en kontant udligningssum på højst 10 % af den pålydende værdi, eller, når der ikke eksisterer en pålydende værdi, af den bogførte værdi af de værdipapirer, som udleveres til gengæld herfor
- e) et iridskydende selskab, det selskab, som overfører sine aktiver og passiver eller tilfører alle eller en eller flere grene af sin virksomhed til et andet selskab
- f) et modtagende selskab, det selskab, som modtager aktiverne og passiverne eller alle eller en eller flere grene af det indskydende selskabs virksomhed
- g) et erhvervet selskab, det selskab, i hvilket et andet selskab erhverver en andel ved ombytning af aktier eller anparter
- h) et erhvervende selskab, det selskab, som erhverver en andel ved ombytning af aktier eller anparter
- i) en gren af en virksomhed, alle aktiver og passiver i en afdeling af et selskab, som ud fra et organisationsmæssigt synspunkt udgør en selvstændig bedrift, dvs. en samlet enhed, der kan fungere ved hjælp af egne midler.

Artikel 3

Ved udtrykket »selskab i en medlemsstat« forstås i dette direktiv ethvert selskab:

- a) der antager en af de former, der er anført i bilaget
- b) som ifølge skattelovgivningen i en medlemsstat anses for at være hjemmehørende i denne stat i skatteretlig forstand, og som i henhold til en overenskomst om dobbeltbeskatning med et tredjeland ikke anses for at være hjemmehørende uden for Fællesskabet
- c) som desuden uden valgmulighed og uden fritagelse er omfattet af en af følgende former for skat:
 - impôt des sociétés/vennootschapsbelasting i Belgien
 - selskabsskat i Danmark
 - Körperschaftsteuer i Tyskland
 - φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων κερδοσκοπικού χαρακτήρα i Grækenland
 - impuesto sobre sociedades i Spanien
 - impôt sur les sociétés i Frankrig
 - corporation tax i Irland
 - imposta sul reddito delle persone giuridiche i Italien

- impôt sur le revenu des collectivités i Luxembourg
- vennootschapsbelasting i Nederlandene
- imposto sobre o rendimento das pessoas colectivas i Portugal
- corporation tax i Det Forenede Kongerige,

eller enhver anden form for skat, der træder i stedet foren af de her nævnte former.

AFSNIIT II

Bestemmelser vedrørende fusioner, spaltninger samt ombytninger af aktier

Artikel 4

1. Fusion eller spaltning medfører ingen form for skat på kapitalvinding beregnet som forskellen mellem den indre værdi af de overførte aktiver og passiver og disses skattemæssige værdi.

I foregående punktum:

- betyder »skattemæssig værdi« det beløb, som udgør grundlaget, på hvilket en fortjeneste eller et tab ville være blevet beregnet med henblik på beskatning af det indskydende selskabs indkomst, overskud eller kapitalvinding, såfremt sådanne aktiver og passiver var blevet solgt samtidig med fusionen eller spaltningen, men uafhængigt af transaktionen
 - betyder »overførte aktiver og passiver« de af det indskydende selskabs aktiver og passiver, der som følge af fusionen eller spaltningen er virkeligt knyttet til et af det modtagende selskabs faste driftssteder i det indskydende selskabs medlemsstat, og som spiller en rolle i forbindelse med de opnåede resultater, således som de beregnes med henblik på beskatningen.
2. Medlemsstaterne anvender bestemmelserne i stk. 1 under forudsætning af, at det modtagende selskab beregner nye nedskrivninger og kapitalvinding eller -tab på overførte aktiver og passiver i henhold til de regler, der ville have været gældende for det indskydende selskab eller selskaber, såfremt fusionen eller spaltningen ikke havde fundet sted.
3. Såfremt det modtagende selskab i henhold til bestemmelserne i det indskydende selskabs medlemsstat kan vælge at beregne nye nedskrivninger og kapitalvinding eller -tab på de overførte aktiver og passiver på anden måde end den i stk. 2 omhandlede, finder stk. 1 ikke anvendelse på aktiver og passiver, hvor der er gjort brug af denne valgmulighed.

Artikel 5

Når det indskydende selskabs hensættelser eller reserver efter lovgivningen er helt eller delvis fritaget for beskatning og ikke hidrører fra faste driftssteder i udlandet, træffer medlemsstaterne de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at sådanne hensættelser eller reserver kan overføres med samme fritagelse til det modtagende selskabs faste driftssteder, som er beliggende i den medlemsstat, hvor det indskydende selskab

er hjemmehørende, idet det modtagende selskab i så fald indtræder i det indskydende selskabs rettigheder og forpligtelser.

Artikel 6

Hvis medlemsstaterne, når de i artikel 1 omhandlede transaktioner finder sted mellem selskaber i det indskydende selskabs medlemsstat, anvender bestemmelser, der giver mulighed for, at det modtagende selskab overtager det indskydende selskabs i skattemæssig henseende endnu ikke afskrevne tab, udvider de disse bestemmelser til også at gælde for det modtagende selskabs faste driftssteder, som er beliggende på deres område, når de overtager det indskydende selskabs i skattemæssig henseende endnu ikke afskrevne tab.

Artikel 7

1. Når det modtagende selskab besidder en del af kapitalen i det indskydende selskab, giver det modtagende selskabs kapitalvinding i forbindelse med annulleringen af dets kapitalandel i det indskydende selskab ikke anledning til nogen beskatning.
2. Medlemsstaterne kan gøre undtagelser fra stk. 1, når det modtagende selskabs kapitalandel i det indskydende selskab ikke overstiger 25 %.

Artikel 8

1. Ved fusion, spaltning eller ombytning af aktier må selve tildelingen af aktier eller anpartar i det modtagende eller erhvervende selskab til en selskabsdeltager i den indskydende eller erhvervende selskab til gengæld for aktier eller anpartar i sidstnævnte ikke medføre nogen beskatning af denne selskabsdeltagers indtægt, fortjeneste eller kapitalvinding.
2. Medlemsstaterne gør anvendelsen af stk. 1 betinget af, at selskabsdeltageren ikke tillægger de modtagne aktier eller anpartar en højere skattemæssig værdi end den, de ombyttede aktier eller anpartar havde umiddelbart inden fusionen, spaltningen eller ombygningen af aktier.

Anvendelsen af stk. 1 er ikke til hinder for, at medlemsstaterne kan beskatte en fortjeneste som følge af senere afhændelse af de modtagne værdipapirer på samme måde som en fortjeneste ved afhændelse af de aktier og anpartar, der fandtes inden erhvervelsen.

Ved »skattemæssig værdi« forstås det beløb, som skal tjene som grundlag for den eventuelle beregning af et overskud eller et tab, som giver anledning til beskatning af selskabsdeltagerens indkomst, overskud eller kapitalvinding.

3. Såfremt en selskabsdeltager i medfør af lovgivningen i den medlemsstat, hvor han er hjemmehørende, har ret til at vælge en anden beskatningsform end den, der er defineret i stk. 2, finder stk. 1 ikke anvendelse på de aktier eller anpartar, hvor der er gjort brug af denne valgmulighed.

4. Stk. 1 til 3 hindrer ikke en medlemsstat i ved beskatningen af selskabsdeltageren at tage hensyn til den kontante udligningssum, som eventuelt vil blive tildelt ham ved fusionen, spaltningen eller ombytningen af aktier.

AFSNIT III

Regler for tilførsel af aktiver

Artikel 4

Artikel 4 til 6 finder anvendelse på tilførsel af aktiver.

AFSNIT IV

Særltfældet: tilførsel af et fast driftssted

Artikel 10

1. Når der i forbindelse med fusion, spaltning eller tilførsel af aktiver blandt de tilførte aktiver er et fast driftssted, der tilhører det indskydende selskab, og som er beliggende i en anden medlemsstat end dette, fraskriver denne medlemsstat sig enhver ret til at beskatte dette faste driftssted. Den stat, hvori det indskydende selskab er hjemmehørende, kan dog i dette selskabs skattepligtige overskud medregne det faste driftssteds tidligere underskud, som eventuelt er blevet fratrukket selskabets skattepligtige overskud i denne stat, og som ikke er udlignet. Den stat, hvori det faste driftssted er beliggende, og den stat, hvori det modtagende selskab er hjemmehørende, anvender dette direktivs bestemmelser på denne tilførsel, som om det indskydende selskab var hjemmehørende i førstnævnte stat.

2. Uanset stk. 1 har den medlemsstat, hvori det indskydende selskab er hjemmehørende, når den anvender globalindkomstprincippet, ret til at beskatte overskud eller kapitalvinding, der opstår for det faste driftssted ved fusion, spaltning eller tilførsel af aktiver, hvis den tillader fradrag af den skat, som i mangel af bestemmelserne i dette direktiv ville være pålagt dette overskud eller denne kapitalvinding i den medlemsstat, hvor dette faste driftssted er beliggende, og hvis den tillader dette fradrag på samme måde og for samme beløb, som den ville have gjort, hvis denne skat faktisk var opgjort og indbetalt.

AFSNIT V

Afsluttende bestemmelser

Artikel 11

1. En medlemsstat kan afslå helt eller delvis at anvende bestemmelserne i afsnit II, III og IV eller inddrage adgangen

til at anvende dem, såfremt en fusion, en spaltning, en tilførsel af aktiver eller en ombytning af aktier:

- a) som hovedformål eller som et af hovedformålene har skattesvig eller skatteunddragelse; såfremt en af de i artikel 1 omhandlede transaktioner ikke foretages ud fra forsvarlige økonomiske betragtninger, såsom omstrukturering eller rationalisering af aktiviteterne i de selskaber, der deltager i transaktionen, kan dette skabe formodning om, at hovedformålet eller et af hovedformålene med transaktionen er skattesvig eller skatteunddragelse
- b) bevirker, at et selskab, hvad enten det er impliceret i transaktionen eller ej, ikke længere opfylder betingelserne for, at medarbejderne kan lade sig repræsentere i selskabets organer på samme måde som før transaktionen.

2. Stk. 1, litra b), finder anvendelse, så længe og i det omfang der for de selskaber, der er omfattet af direktivet, ikke gælder fællesskabsforskrifter med tilsvarende bestemmelser om medarbejdernes repræsentation i selskabernes organer.

Artikel 12

1. Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dene direktiv senest den 1. januar 1992. De underretter straks Kommissionen herom.

2. Uanset stk. 1 kan Den Portugisiske Republik udsætte anvendelsen af bestemmelserne om tilførsel af aktiver og ombytning af aktier indtil den 1. januar 1993.

3. Medlemsstaterne sørger for at meddele Kommissionen teksten til de vigtigste nationale bestemmelser, som de udsteder på det område, der er omfattet af dette direktiv.

Artikel 13

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den 23. juli 1990.

For Rådet

G. CARLI

Formand

Liste over de selskaber, der er omhandlet i artikel 3, litra a)

- a) De selskaber, der i belgisk ret benævnes »société anonyme«/»naamloze vennootschap«, »société en commandite par actions«/»commanditaire vennootschap op aandelen«, »société privée à responsabilité limitée«/»besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid« samt offentligretlige enheder, der driver virksomhed under de privatretlige bestemmelser
- b) de selskaber, der i dansk ret benævnes »aktieselskab«, »anpartsselskab«
- c) de selskaber, der i tysk ret benævnes »Aktiengesellschaft«, »Kommanditgesellschaft auf Aktien«, »Gesellschaft mit beschränkter Haftung«, »bergrechtliche Gewerkschaft«
- d) de selskaber, der i græsk ret benævnes »ανώνυμη εταιρία«
- e) de selskaber, der i spansk ret benævnes; »sociedad anónima«, »sociedad comanditaria por acciones«, »sociedad de responsabilidad limitada« samt offentligretlige enheder, der driver virksomhed under de privatretlige bestemmelser
- f) de selskaber, der i fransk ret benævnes »société anonyme«, »société en commandite par actions«, »société à responsabilité limitée« samt offentlige industri- og handelsvirksomheder og -foretagender
- g) de selskaber, der i irsk ret benævnes »public companies limited by shares or by guarantee«, »private companies limited by shares or by guarantee«, virksomheder, der er registreret i henhold til »the Industrial and Provident Societies Acts« eller »building societies«, der er registreret i henhold til »the Building Societies Acts«
- h) de selskaber, der i italiensk ret benævnes »società per azioni«, »società in accomandita per azioni«, »società a responsabilità limitata« samt offentlige og private industri- og handelsvirksomheder
- i) de selskaber, der i luxembourgsk ret benævnes »société anonyme«, »société en commandite par actions«, »société à responsabilité limitée«
- j) de selskaber, der i nederlandsk ret benævnes »naamloze vennootschap«, »besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid«
- k) de handelsselskaber eller almindelige, borgerlige selskaber i form af handelsselskaber samt andre juridiske personer, der driver handels- eller industrivirksomhed, og som er registreret i henhold til Portugals lovgivning
- l) de selskaber, der er registreret i henhold til Det Forenede Kongeriges lovgivning.

RÅDETS DIREKTIV

af 23. juli 1990

om en fælles beskatningsordning for moder- og datterselskaber fra forskellige medlemsstater

(90/435/EØF)

RÅDET FOR DE EUROPÆISKE
FÆLLESSKABER HAR —under henvisning til Traktaten om Oprettelse af Det
Europæiske Økonomiske Fællesskab, særlig artikel 100,under henvisning til forslag fra Kommissionen (¹),under henvisning til udtalelse fra Europa-Parlamentet (²),under henvisning til udtalelse fra Det Økonomiske og Sociale
Udvalg (³), og

ud fra følgende betragtninger:

Sammenslutninger af selskaber fra forskellige medlemsstater kan være nødvendige for at tilvejebringe hjemmemarkedslignende forhold i Fællesskabet og dermed sikre, at det fælles marked indføres og kommer til at fungere bedst muligt; sidanne sammenslutninger bør ikke hæmmes af særlige restriktioner, forskelsbehandlinger eller fordrejninger som følge af medlemsstaternes beskatningsregler; det er derfor vigtigt at indføre konkurrenceneutrale beskatningsregler for disse sammenslutninger af selskaber fra forskellige medlemsstater, så virksomhederne får mulighed for at tilpasse sig det fælles markeds krav, øge deres produktivitet og styrke deres konkurrencemæssige position på internationalt plan;

sådanne sammenslutninger kan føre til, at der oprettes koncerner bestående af moder -og datterselskaber;

de nuværende beskatningsregler for forbindelserne mellem moder- og datterselskaber fra forskellige medlemsstater varierer betydeligt fra medlemsstat til medlemsstat og er generelt mindre fordelagtige end de regler, der gælder for forbindelserne mellem moder- og datterselskaber fra samme medlemsstat; samarbejdet mellem selskaber fra forskellige medlemsstater er således undergivet ringere vilkår end samarbejdet mellem selskaber fra samme medlemsstat; denne forskelsbehandling bør fjernes, ved at der indføres en fælles ordning, hvorved det bliver lettere at sammenslutte selskaber på fællesskabsplan;

hvis et moderselskab som selskabsdeltager fra sit datterselskab modtager udbytte, kan den stat, hvor moderselskabet er hjemmehørende:

— enten undlade at beskatte dette udbytte

(1) EFT nr. C 39 af 22. 3. 1969, s. 7, og ændringer modtaget den 5. juli 1985.

(2) EFT nr. C 51 af 29. 4. 1970, s. 6.

(3) EFT nr. C 100 af 1. 8. 1969, s. 7.

— eller beskatte det, men give selskabet tilladelse til fra skattebeløbet at trække den del af datterselskabets skat, der vedrører dette udbytte;

for at sikre skattemæssig neutralitet bør det udbytte, som et datterselskab udlodder til sit moderselskab, fritages for kildeskat undertagen i særlige tilfælde; der bør dog på grund af deres særlige selskabsskatteregler gives Forbundsrepublikken Tyskland og Den Hellske Republik samt af budgetmæssige årsager gives Den Portugisiske Republik tilladelse til fortsat i en periode at opkræve kildeskat —

UDSTEDT FØLGENDE DIREKTIV:

Artikel 1

1. Hver medlemsstat anvender dette direktiv:

- på overskud, som selskaber i denne medlemsstat modtager som udbytte fra deres datterselskaber i andre medlemsstater
- på overskud, som selskaber i denne medlemsstat udlodder til selskaber i andre medlemsstater, som de er datterselskaber af.

2. Dette direktiv er ikke til hinder for anvendelsen af interne bestemmelser eller overenskomster, som er nødvendige for at hindre svig og misbrug.

Artikel 2

Ved udtrykket »selskab i en medlemsstat« forstis i dette direktiv ethvert selskab:

- a) der er organiseret i en af de former, der er anført i bilaget til dette direktiv
- b) som ifølge skattelovgivningen i en medlemsstat anses for at være skattemæssigt hjemmehørende i denne stat, og som i henhold til en overenskomst om dobbeltbeskatning med et tredjeland ikke anses for at være hjemmehørende uden for Fællesskabet
- c) som desuden uden valgmulighed og uden fritagelse er omfattet af en af følgende former for skat:
 - impôt des sociétés i Belgien
 - selskabsskat i Danmark
 - Körperschaftsteuer i Tyskland

— φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων κερδοσκοπικού χαρακτήρα i Grækenland

- impuesto sobre sociedades i Spanien
- impôt sur les sociétés i Frankrig
- corporation tax i Irland
- imposta sul reddito delle persone giuridiche i Italien
- impôt sur le revenu des collectivités i Luxembourg
- vennootschapsbelasting i Nederlandene
- imposto sobre o rendimento das pessoas colectivas i Portugal
- corporation tax i Det Forenede Kongerige,

eller enhver anden form for skat, der træder i stedet for en af disse former for skat.

Artikel 3

1. I dette direktiv:
 - a) betegnes som moderselskab mindst ethvert selskab i en medlemsstat, der opfylder betingelserne i artikel 2, og hvis andel i kapitalen i et selskab i en anden medlemsstat, der opfylder de samme betingelser, er på mindst 25 %
 - b) forstås ved datterselskab et selskab, i hvis kapital et andet selskab har den i litra a) omhandlede andel.
2. Uanset stk. 1 kan medlemsstaterne:
 - ved bilateral aftale erstatte kapitalandelskriteriet med stemmeretighedskriteriet

- undlade at anvende dette direktiv på selskaber i denne medlemsstat, der ikke i en sammenhængende periode på mindst to år har besiddet en kapitalandel, der giver ret til betegnelsen moderselskab, eller på selskaber, i hvilke et selskab i en anden medlemsstat ikke i en sammenhængende periode på mindst to år har besiddet sidan kapitalandel.

Artikel 4

1. Hvis et moderselskab som selskabsdeltager fra sit datterselskab modtager udbytte, der udloddes ved en anden lejlighed end i forbindelse med datterselskabets likvidation, kan den stat, hvor moderselskabet er hjemmehørende,

- enten undlade at beskatte dette overskud
- eller beskatte det, men give selskabet tilladelse til fra skattebeløbet at trække den del af datterselskabets skat, der vedrører dette overskud, og i givet fald det kildeskattebeløb, der i medfør af undtagelsesbestemmelserne i artikel 5 er opkrævet af den medlemsstat, hvor datterselskabet er hjemmehørende, dog højst den tilsvarende nationale skat.

2. Enhver medlemsstat bevarer imidlertid muligheden for at fastsætte, at udgifter i forbindelse med kapitalandelen og kapitaltab, der er et resultat af udlodningen af datterselskabets udbytte, ikke kan fradrages i moderselskabets skattepligtige overskud. Hvis forvaltningsudgifterne i forbindelse med kapitalandelen i dette tilfælde fastsættes til et fast beløb, kan de faste beløb ikke overstige 5 % af det udbytte, som datterselskabet udlodder.

3. Stk. 1 anvendes indtil datoen for den faktiske iværksættelse af en fælles selskabsbeskatning.

Rådet vil, når tiden er inde, vedtage de bestemmelser, der skal gælde fra denne dato.

Artikel 5

1. Det udbytte, som et datterselskab udlodder til sit moderselskab, fritages for kildeskat, i det mindste når moderselskabet har en kapitalandel i datterselskabet på mindst 25 %.

2. Uanset stk. 1 kan Den Hellsenske Republik, så længe det fritager udloddet overskud for selskabsskat, opkræve kildeskat af overskud, der udloddes til moderselskaber, som er hjemmehørende i andre medlemsstater. Denne kildeskat må imidlertid ikke overstige den procentsats, der er fastsat i bilaterale overenskomster om dobbeltbeskatning.

3. Uanset stk. 1 kan Forbundsrepublikken Tyskland — så længe der af udloddet overskud opkræves selskabsskat, som er mindst 11 procentpoints lavere end den procentsats, hvormed ikke-udloddet overskud beskattes — som udligningsskat opkræve 5 % kildeskat af det overskud, der udloddes af datterselskaberne i denne stat, dog ikke længere end til 1. juli 1996.

4. Uanset stk. 1 kan Den Portugisiske Republik opkræve kildeskat af udbytte, som et datterselskab i Portugal udlodder til et moderselskab i en anden medlemsstat, indtil en dato, som ikke kan ligge senere end udgangen af det ottende år, der følger efter den dato, fra hvilken dette direktiv finder anvendelse.

Med forbehold af eksisterende bilaterale overenskomster mellem Portugal og en anden medlemsstat kan satsen for denne skat ikke overstige 15 % i de første fem år af dette tidsrum og 10 % i de sidste tre år.

Inden udgangen af det ottende år træffer Rådet med enstemmighed på forslag af Kommissionen afgørelse om en eventuel forlængelse af gyldigheden af dette stykke.

Artikel 6

Den medlemsstat, hvor moderselskabet er hjemmehørende, kan ikke opkræve kildeskat af det udbytte, som dette selskab modtager fra datterselskabet.

Artikel 7

For at undgå tvivl fastsæts det:

- at udtrykket »kildeskat«, således som det anvendes i de direktiv, ikke omfatter den forskudsbetaling eller forudbetaling af selskabsskat, der foretages til den medlemsstat, hvor datterselskabet er hjemmehørende, i forbindelse med udlodning af udbytte til moderselskabet
- at direktivet ikke berører anvendelsen af interne bestemmelser eller bestemmelser i henhold til overenskomster, der har til formål at ophæve eller lempe økonomisk dobbeltbeskatning af udbytter, især bestemmelser om betaling af skattegodtgørelse til udbyttemodtagerne.

Artikel 8

1. Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette

direktiv senest den 1. januar 1992. De underretter straks Kommissionen herom.

2. Medlemsstaterne sørger for at meddele Kommissionen teksten til de vigtigste nationale forskrifter, som de udsteder på det område, der er omfattet af de direktiv.

Artikel 9

Dene direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den 23. juli 1990.

For Rådet

G. CARLI

Formand

Liste over de selskaber, der er omhandlet i artikel 2, litra a)

- a) De selskaber, der i belgisk ret benævnes »société anonyme« / »naamloze vennootschap«, »société en commandite par actions« / »commanditaire vennootschap op aandelen«, »société privée à responsabilité limitée« / »besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid« samt offentligtretlige enheder, der driver virksomhed under de privatretlige bestemmelser
- b) de selskaber, der i dansk ret benævnes »aktieselskab«, »anpartsselskab«
- c) de selskaber, der i tysk ret benævnes »Aktiengesellschaft«, »Kommanditgesellschaft auf Aktien«, »Gesellschaft mit beschränkter Haftung«, »bergrechtliche Gewerkschaft«
- d) de selskaber, der i græsk ret benævnes »ανώνυμη εταιρία«
- e) de selskaber, der i spansk ret benævnes »sociedad anónima«, »sociedad comanditaria por acciones«, »sociedad de responsabilidad limitada« samt offentligtretlige enheder, der driver virksomhed under de privatretlige bestemmelser
- f) de selskaber, der i fransk ret benævnes »société anonyme«, »société en commandite par actions«, »société à responsabilité limitée« samt offentlige industri- og handelsvirksomheder og -foretagender
- g) de selskaber, der i irsk ret benævnes »public companies limited by shares or by guarantee«, »private companies limited by shares or by guarantee«, virksomheder, der er registreret i henhold til »the Industrial and Provident Societies Acts« eller »building societies«, der er registreret i henhold til »the Building Societies Acts«
- h) de selskaber, der i italiensk ret benævnes »società per azioni«, »società in accomandita per azioni«, »società a responsabilità limitata« samt offentlige og private industri- og handelsvirksomheder
- i) de selskaber, der i luxembourgsk ret benævnes »société anonyme«, »société en commandite par actions«, »société à responsabilité limitée«
- j) de selskaber, der i nederlandsk ret benævnes »naamloze vennootschap«, »besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid«
- k) de handelsselskaber eller almindelige, borgerlige selskaber i form af handelsselskaber samt andre juridiske personer, der driver handels- eller industrivirksomhed, og som er registreret i henhold til Portugals lovgivning
- l) de selskaber, der er registreret i henhold til Det Forenede Kongeriges lovgivning.

**Berigtigelse til Rådets direktiv 90/435/EØF »f 23. juli 1990 om en fælle» beskatningsordning
(or moder- og datterselskaber fra forskellige medlemsstater**

(De Europæiske Fællesskabers Tidende nr. L 22} af 20. august 1990)

Side 7, artikel 4, stk. 1, første led og andet led, tredje linje:

i stedet for : »overskud«

læses ; »udbytte«.

Side 7, artikel 5, stk. 3, femte linje :

i stedet for: -overskud«

læses : »udbytte«.

Eksempel 1: Creditmetoden.

	Beskatning i hovedkontoret, land A, skat 38 %		Beskatning i fast driftssted, land B, skat 30 %
År 1	indk. i A 100 indk. i B 100 skpl. indk. 200 skat 76 credit for skat i B 30 skat i A 46 Ialt skat i år 1: $46 + 30 = 76$.	indk. 100 skat 30	
År 2	indk. i A 100 indk. i B -100 skpl.indk. 0 skat 0 Ialt skat i år 2: 0	indk. -100 skat 0	
År 3	indk. i A 100 indk. i B 100 skpl. indk. 200 skat 76 credit for skat i B 0 skat i A 76 Ialt skat i år 3: $76 + 0 = 76$. Ialt skat i år 1, 2 og 3: $76 + 0 + 76 = 152$.	indk. 100 underskud fra år 2 -100 skpl. indk. 0 skat 0	

Creditmetoden indebærer, at der alene gives fradrag for underskuddet i det faste driftssted i B i år 2 een gang, nemlig ved indkomstopgørelsen i A i år 2. Det forhold, at der ved beskatningen i B i år 3 gives fradrag for underskuddet i år 2, medfører alene, at den skat i B, der skal gives credit for i A, bliver nedsat. Den samlede beskatning i A og B i år 3 ændres ikke.

Eksempel 2 a: Eksempion med progressionsforbehold, ny metode.

Beskatning i hovedkontoret, land A, skat 38 %		Beskatning i fast driftssted, land B, skat 30 %		
År 1	indk. i A	100	indk.	100
	indk. i B	100	skat	30
	skpl. indk.	200		
	skat	76		
	eksempion			
	76 x 100			
	200	38		
	skat i A	38		
	Ialt skat i år 1: 38 + 30 =	68.		
År 2	indk. i A	100	indk.	- 100
	indk. i B	-s-100	skat	0
	skpl.indk.	0		
	skat	0		
	Ialt skat i år 2: 0			
År 3	indk. i A	100	indk.	100
	indk. i B	100	underskud	
	skpl. indk.	200	fra år 2	- 100
	skat	76	skpl. indk.	0
	eksempion		skat	0
	76x100	38		
	200			
	skat i A	38		
	Ialt skat i år 3: 38 + 0 =	38.		
	Ialt skat i år 1, 2 og 3: 68 + 0 + 38 =	106.		

Eksempel 2 b: Eksempion med progressionsforbehold, gammel metode.

Beskatning i hovedkontoret, land A, skat 38 %		Beskatning i fast driftssted, land B, skat 30 %	
År 1	skpl.indk. i A indk. i B grundlag for skatteberegning skat eksempion 76×100 200 skat i A Ialt skat i år 1: $38 + 30 = 68$.	indk. skat	<u>100</u> <u>30</u>
År 2	indk. i A indk. i B skpl. indk. skat Ialt skat i år 2: 0	indk. skat	$\div 100$ <u>0</u>
År 3	skpl.indk. i A indk. i B grundlag for skatteberegning skat eksempion 76×100 200 skat i A Ialt skat i år 3: $38 + 0 = 38$. Ialt skat i år 1, 2 og 3: $68 + 0 + 38 = 106$.	indk. underskud fra år 2 skpl. indk. skat	100 $\div 100$ <u>0</u> <u>0</u>

Eksempionsmetoden indebærer, at der gives fradrag for underskuddet i det faste driftssted i B i år 2 to gange. Først gives der fradrag ved indkomstopgørelsen i A i år 2. Dernæst gives der ved skatteberegningen i A i år 3 eksempion for den del af skatten, der forholdsmæssigt falder på indkomsten i B i år 3, uanset at denne indkomst ved beskatningen i B er nedsat med underskuddet fra år 2.

Eksempel 3 a: Genbeskatning ved eksemption med progressionsfor behold, ny metode.

Beskatning i hovedkontoret, land A, skat 38 %		Beskatning i fast driftssted, land B, skat 30 %		
År 1	indk. i A	100	indk.	<u>100</u>
	indk. i B	<u>100</u>	skat	<u>30</u>
	skpl. indk.	<u>200</u>		
	skat	76		
	eksempion			
	<u>76 x 100</u>			
	200	<u>38</u>		
	skat i A	<u>38</u>		
	Ialt skat i år 1: 38 + 30 = 68.			
År 2	indk. i A	100	indk.	$\div \frac{100}{100}$
	indk. i B	$\div \frac{100}{100}$	skat	<u>0</u>
	skpl. indk.	<u>0</u>		
	skat	<u>0</u>		
	Ialt skat i år 2: 0			
År 3	indk. i A	100	indk.	100
	indk. i B	100	underskud	
	genbeskattet		fra år 2	$\div \frac{100}{100}$
	underskud	<u>100</u>	skpl. indk.	<u>0</u>
	skpl. indk.	<u>300</u>	skat	<u>0</u>
	skat	114		
	eksempion			
	<u>114 x 100</u>	<u>38</u>		
	300			
	skat i A	<u>76</u>		
	Ialt skat i år 3: 76 + 0 = 76.			
	Ialt skat i år 1, 2 og 3: 68 + 0 + 76 = 144.			

Eksempel 3 b: Genbeskatning ved eksempion med progressionsforbehold, gammel metode.

Beskatning i hovedkontoret, land A, skat 38 %		Beskatning i fast driftssted, land B, skat 30 %		
År 1	skpl.indk. i A	100	indk.	100
	indk. i B	<u>100</u>	skat	<u>30</u>
	grundlag for skatteberegning	<u>200</u>		
	skat	76		
	eksempion			
	<u>76 x 100</u>			
	200	<u>38</u>		
	skat i A	<u>38</u>		
	Ialt skat i år 1: 38 + 30 = 68.			
År 2	indk. i A	100	indk.	÷ <u>100</u>
	indk. i B	÷ <u>100</u>	skat	<u>0</u>
	skpl. indk.	<u>0</u>		
	skat	<u>0</u>		
	Ialt skat i år 2: 0			
År 3	indk. i A	100	indk.	100
	genbeskattet		underskud	
	underskud	<u>100</u>	fra år 2	÷ <u>100</u>
	skpl.indk.i A	<u>200</u>	skpl. indk.	<u>0</u>
	indk. i B	<u>100</u>	skat	<u>0</u>
	grundlag for skatteberegning	<u>300</u>		
	skat	114		
	eksempion			
	<u>114 x 100</u>	<u>38</u>		
	300			
	skat i A	<u>76</u>		
	Ialt skat i år 3: 76 + 0 = 76.			
	Ialt skat i år 1, 2 og 3: 68 + 0 + 76 = 144.			

Genbeskatningen i A i år 3 af det tidligere fratrukne underskud kompensere for, at der ved skatteberegningen i A i år 3 gives eksempion for den del af skatten, der forholdsmæssigt falder på indkomsten i B i år 3, uanset at denne indkomst ved beskatningen i B er nedsat med underskuddet fra år 2. Resultatet af genbeskatningen er, at der alene bliver givet fradrag for underskuddet i B i år 2 en gang, nemlig i A i år 2. Den samlede beskatning i A og B i år 3 bliver som ved anvendelse af creditmetoden.

Bilag

*/ dette bilag er (med mindre skrift)
indsat den gældende formulering af de bestemmelser,
der berøres af lovforslaget*

§ 1

I lov om beskatning ved fusion af aktieselskaber m.v., jf. lovekendtgørelse nr. 628 af 27. august 1991, foretages følgende ændringer:

1. Lovens titel ændres til: »Lov om fusion, spaltning og tilførsel af aktiver m.v. (fusions-skatteloven)«.

2. I § 1, stk. 2, ændres »selskabernes aktionærer eller anpartshavere« til: »selskabsdeltagere«.

§ 1.---

Stk. 2. Benytter selskaberne den i stk. 1 nævnte adgang, skal beskatningen af selskabernes aktionærer eller anpartshavere ske efter reglerne i §§ 9 og 11.

Stk. 3.---

3. § 2, stk. 1, affattes således:

»Det er en betingelse for beskatning efter reglerne i denne lov, at selskabsdeltagerne i det indskydende selskab alene vederlægges med aktier eller anparter i det modtagende selskab og eventuelt en kontant udligningssum på højst 10 pct. af disse værdipapirers pålydende værdi, eller, når der ikke eksisterer en pålydende værdi, deres bogførte værdi.«

4. § 2, stk. 2, ophæves. Stk. 3 bliver herefter stk. 2.

5. I § 2, stk 3, der bliver stk. 2, ændres »ophørende« til: »indskydende« og »fortsættende« til: »modtagende«.

§ 2. Det er en betingelse for beskatning efter reglerne i denne lov, at mindst 90 pct. af

værdien af aktierne eller anparterne i det ophørende selskab alene vederlægges med aktier eller anparter i det fortsættende selskab.

Stk. 2. Ligningsrådet kan dog tillade, at der sker beskatning efter reglerne i denne lov i tilfælde, hvor aktionærerne eller anpartshaverne i det ophørende selskab vederlægges med andet end aktier eller anparter i det fortsættende selskab i videre omfang end fastsat i stk. 1.

Stk. 3. Bestemmelsen i stk. 1 finder ikke anvendelse på den del af aktierne eller anparterne i det ophørende selskab, der besiddes af det fortsættende selskab.

6.1 § 4 ændres »aktionærer eller anpartshavere« til: »selskabsdeltagere« og »aktionærerne eller anpartshaverne« til: »selskabsdeltagere«.

§ 4. Har et af de i fusionen deltagende selskaber inden for et tidsrum af 3 år forud for fusionsdatoen uden for normal samhandel overtaget aktiver fra sine aktionærer eller anpartshavere eller fra et selskab, der beherskes af en eller flere af aktionærerne eller anpartshaverne i de fusionerende selskaber, såsom fast ejendom, driftsmidler, varelager, goodwill, værdipapirer, rettigheder m.v., er det en betingelse for anvendelsen af denne lovs regler, at der er opnået tilladelse hertil fra Ligningsrådet. Ligningsrådet kan fastsætte særlige vilkår for tilladelsen.

7.1 § 5 ændres »fortsættende« til: »modtagende«.

§ 5. Datoen for den i forbindelse med fusionen udarbejdede åbningsstatus for det fortsættende selskab anses i skattemæssig hense-

ende for fusionsdato. Det er en betingelse for anvendelsen af reglerne i denne lov, at fusionsdatoen er sammenfaldende med skæringsdatoen for det fortsættende selskabs regnskabsår.

5. I § 6, stk. 1, ændres »fortsættende« til: »modtagende«.

9. I § 6, stk. 3, ændres »fortsættende« til: »modtagende«.

§ 6. Det fortsættende selskab er pligtigt at indsende til Told- og Skattestyrelsen genpart af de dokumenter, der i selskabslovgivningen eller ved den konkrete tilladelse er foreskrevet udarbejdet i forbindelse med fusionen.

Stk. 2.---

Stk. 3. Skatteministeren er i øvrigt bemyndiget til efter indstilling fra Ligningsrådet at fastsætte regler om, hvilke yderligere oplysninger der i tilfælde af fusion skal tilvejebringes af det fortsættende selskab til brug for de lignende myndigheder.

Stk. 4.6.---

10.1 § 7, stk. 1, ændres »ophørende« til: »indskydende«.

11. I § 7, stk. 2, 1. punktum, ændres »fortsættende« til: »modtagende«.

12. I § 7, stk. 2, 2. punktum, ændres »fortsættende« til: »modtagende« og »ophørende« til: »indskydende«.

§ 7. Ved opgørelsen af det ophørende selskabs skattepligtige indkomst i tiden fra sidste ordinære skatteansættelse og indtil fusionsdatoen ansættes indkomsten for hele denne periode uden hensyn til dens længde. Ansættelsen finder sted som en ordinær ansættelse uden hensyn til den med fusionen forbundne opløsning af selskabet.

Stk. 2. Det påhviler det fortsættende selskab at indgive selvangivelse for den i stk. 1 nævnte periode. Det fortsættende selskab hæfter for eventuelle skattekrav og for ethvert bødeansvar, der efter skattelovgivningens bestemmelser vil kunne rettes mod det ophørende selskab.

13.1 § 8, stk. 1, 1. punktum, ændres »formuegoder« til: »aktiver og passiver«, »ophørende«

ændres 2 steder til: »indskydende« og »fortsættende« ændres til: »modtagende«.

14. § 8, stk. 1, 2. punktum, affattes således:

»Eventuelle skattemæssige afskrivninger og nedskrivninger, som det indskydende selskab har foretaget, anses for foretaget af det modtagende selskab.«

15. § 8, stk. 1, 3. punktum, affattes således:

»Ubenyttede investeringsfondshenlæggelser i det indskydende selskab og de dertil knyttede indskud i pengeinstitutter betragtes, som om de var foretaget af det modtagende selskab i henlæggelsesårene. Dette gælder også, selv om efterbeskatning efter investeringsfundsloven sker for indkomstår, der ligger forud for stiftelsen af det modtagende selskab.«

16. I § 8, stk. 2, ændres »et formuegode« til: »et aktiv eller et passiv«, »ophørende« til: »indskydende« og »fortsættende« til: »modtagende«.

17.1 § 8, stk. 3, ændres »ophørende« til: »indskydende« og »fortsættende« ændres 2 steder til: »modtagende«.

18. I § 5, stk. 4, ændres »fortsættende« til: »modtagende« og »ophørende« ændres 2 steder til: »indskydende«.

19.1 § 5, stk. 5, 1. punktum, ændres »formuegoder« til: »aktiver og passiver«, »fortsættende« ændres 2 steder til: »modtagende« og »ophørende« ændres til: »indskydende«.

20. I § 8, stk. 5, 2. punktum, ændres »ophørende« til: »indskydende« og »fortsættende« til: »modtagende«.

21. I § 8, stk. 6, 1. punktum, ændres »fortsættende« til: »modtagende«.

22. I § 8, stk. 6, 4. punktum, ændres »fortsættende« til: »modtagende«.

23. § 8, stk. 7, affattes således:

»Stk. 7. Ved opgørelsen af et tab som omhandlet i aktieavancebeskatningslovens § 5, stk. 5, skal udbytte, der er modtaget af det indskydende selskab, anses for modtaget af det modtagende selskab.«

§ 8. Formuegoder, der er i behold hos det ophørende selskab ved ophøret, behandles ved opgørelsen af det fortsættende selskabs skattepligtige indkomst, som om de var anskaffet af dette på de tidspunkter, hvor de er erhvervet af det ophørende selskab, og for de anskaffelsessummer, hvortil goderne er erhvervet af dette selskab. Eventuelle skattemæssige afskrivninger samt nedskrivninger på varelagre og bindende kontrakt, som det ophørende selskab har foretaget, anses for foretaget af det fortsættende selskab. Henlæggesler til investeringsfonds, der er foretaget af det ophørende selskab, og som henstår ubenyttet ved ophøret, betragtes, som om de var foretaget af det fortsættende selskab i de respektive indkomstår.

Stk. 2. Det forhold, at et formuegode ved fusionen er overgået fra det ophørende til det fortsættende selskab, jf. stk. 1, 1. pkt., er uden betydning ved afgørelsen af, om formuegodet må anses for erhvervet i spekulationshensigt eller som led i næring.

Stk. 3. Har det ophørende selskab ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst medregnet urealiseret fortjeneste og tab på værdipapirer, behandles værdipapirerne ved opgørelsen af det fortsættende selskabs skattepligtige indkomst, som om fortjeneste og tab var medregnet ved indkomstopgørelsen hos det fortsættende selskab.

Stk. 4. Opnår det fortsættende selskab gevinst, eller lider tab ved afhændelse eller indfrielse af offentlige obligationer, private pantebreve eller fordringer, som ved fusionen er overtaget fra det ophørende selskab, behandles sådan gevinst eller tab efter samme regler som skulle have været bragt i anvendelse, såfremt gevinst eller tab var blevet realiseret hos det ophørende selskab.

Stk. 5. Den skattemæssige behandling af formuegoder, som det fortsættende selskab ikke har erhvervet fra et ophørende selskab, ændres ikke som følge af fusionen, såfremt de formuegoder, der kan påvises at være erhvervet ved denne, såvel i det fortsættende selskabs regnskab som i dets skatteopgørelse fremgår som særskilte poster. I modsat fald afgør ligningsmyndighederne, hvorvidt de for det ophørende eller de for det fortsættende selskab gældende regler skal bringes i anvendelse på de pågældende aktivgrupper.

Stk. 6. Foreligger der ved fusionen i et af selskaberne underskud fra tidligere år, kan

dette underskud uanset bestemmelsen i ligningslovens § 15 ikke bringes til fradrag ved det fortsættende selskabs indkomstopgørelse. Dette gælder dog ikke, når et moderselskab fusionerer med et datterselskab, hvorved det har været sambeskattet indtil fusionsdatoen og i de seneste 5 indkomstår forud herfor. Ved fradrag for tidligere års underskud efter kulbrinteskattelovens kapitel 2 og 3 finder 1. pkt. tilsvarende anvendelse, medens 2. pkt. alene finder anvendelse, når selskaberne har været sambeskattet indtil fusionsdatoen og i de seneste 15 indkomstår forud herfor. Ligningsrådet kan dog tillade, at underskud fra et felt, jf. kulbrinteskattelovens § 18, stk. 1, fra tidligere år i et af selskaberne kan bringes til fradrag ved det fortsættende selskabs indkomstopgørelse for feltet.

Stk. 7. Ved opgørelsen af et tab som omhandlet i § 5, stk. 5, i lov om beskatning af fortjeneste ved afståelse af aktier m.v. skal udbytte, som omhandlet i selskabsskattelovens § 13, stk. 1, nr. 2, der er modtaget af det ophørende selskab, anses for modtaget af det fortsættende selskab.

24. I § 9, stk. 1, 1. punktum, ændres »ophørende« til: »indskydende«, »aktionæren« til: »selskabsdeltageren« og »fortsættende« til: »modtagende«.

25. I § 9, stk. 2, ændres »ophørende« til: »indskydende« og »lov om beskatning af fortjeneste ved afståelse af aktier m.v.« til: »aktieavancebeskatningsloven«.

26. I § 9, stk. 3, 1. punktum, ændres »aktionæren« til: »selskabsdeltageren« og »ophørende« til: »indskydende«.

27. I § 9, stk. 3, 2. punktum, ændres »aktionærens« til: »selskabsdeltagerens«.

§ 9. Aktier i det ophørende selskab anses for afhændet af aktionæren til tredjemand i det omfang, de vederlægges med andet end aktier i det fortsættende selskab. Afhændelsen anses for sket til kursen på den i § 5 nævnte fusionsdato.

Stk. 2. Fortjeneste eller tab i forbindelse med indløsning som nævnt i stk. 1 af aktier i det ophørende selskab behandles efter reglerne i lov om beskatning af fortjeneste ved afståelse af aktier m.v.

Stk. 3. Har aktionæren flere aktier i det ophørende selskab end dem, der anses for indløst, og er de erhvervet på forskellige tidspunkter, anses de tidligst erhvervede aktier for indløst. Samtidigt erhvervede aktier, som ikke er forbundet med ensartede rettigheder, eller hvoraf nogle er anskaffet som led i aktionærens næringsvej, anses for indløst efter forholdet mellem aktiernes kursværdi på den i § 5 nævnte fusionsdato.

28. I § 10, *stk. 1*, ændres »fortsættende« til: »modtagende«.

29. I § 10, *stk. 2*, ændres »fortsættende« til: »modtagende« og »ophørende« til: »indskydende«.

§ 10. Aktier, der annulleres af et fortsættende selskab ved fusionen, lades ude af betragtning ved ansættelsen af selskabets skattepligtige indkomst såvel i henseende til fortjeneste som tab.

Stk. 2. Såfremt det fortsættende selskab ved overtagelse af aktiver og passiver fra det eller de ophørende selskaber erhverver egne aktier, lades fortjeneste eller tab ved annullering af disse aktier ude af betragtning ved ansættelsen af selskabets skattepligtige indkomst.

30. I § 11, *stk. 1, 1. punktum*, ændres »fortsættende« til: »modtagende«, »aktionærene« til: »selskabsdeltagerne« og »ophørende« til: »indskydende«.

31. I § 11, *stk. 1, 2. punktum*, ændres »fortsættende« til: »modtagende« og »aktionærens« til: »selskabsdeltagerens«.

32. § 11, *stk. 1, 3. punktum*, affattes således:

»Modtagne aktier i det modtagende selskab anses for omfattet af aktieavancebeskatningslovens §§ 2 a eller 2 b, såfremt de ombyttede aktier ville være omfattet af disse bestemmel-

33.1 § 11, *stk. 2, 1. punktum*, ændres »aktionærens« til: »selskabsdeltagerens« og »fortsættende« til: »modtagende«.

§ 11. Aktier i det fortsættende selskab, som aktionærene modtager som vederlag for ak-

tier i det ophørende selskab, behandles ved opgørelsen

af den skattepligtige almindelige eller særlige indkomst, som om de var erhvervet på samme tidspunkt og for samme anskaffelsessum som de ombyttede aktier. Modtagne aktier i det fortsættende selskab anses for anskaffet som led i aktionærens næringsvej, såfremt de ombyttede aktier var anskaffet som led heri. Modtagne aktier i det fortsættende selskab anses for omfattet af aktieavancebeskatningslovens § 2b, såfremt de ombyttede aktier ville være omfattet af denne bestemmelse.

Stk. 2. Er ombyttede aktier anskaffet på forskellige tidspunkter, eller er nogle erhvervet som led i aktionærens næringsvej, anses de af den enkelte erhvervelse omfattede aktier for ombyttet med en tilsvarende andel af de modtagne aktier i det fortsættende selskab. Andelen beregnes efter de ombyttede aktiers kursværdi på den i § 5 nævnte fusionsdato. Er de modtagne aktier forbundet med forskellige rettigheder, foretages beregningen særskilt for hver art af de modtagne aktier.

34. I § 12, *stk. 2*, ændres »fortsættende« til: »modtagende«.

§ 12.---

Stk. 2. Det i *stk. 1, nr. 2)*, anførte gælder dog kun, såfremt den fortsættende forening er omfattet af selskabsskatteovens § 1, *stk. 1, nr. 3*.

35. I § 13, *stk. 1*, ændres »fortsættende« til: »modtagende« og »ophørende« til: »indskydende«.

36. I § 13, *stk. 2*, ændres »fortsættende« til: »modtagende«.

§ 13. Den fortsættende forening er pligtig at indsende til Told- og Skattestyrelsen de i forbindelse med fusionen udarbejdede dokumenter m.v., herunder udskrift af generalforsamlingsprotokoller udvisende vedtagelse om fusion, en revideret regnskabsopstilling udvisende samtlige overdragne aktiver og passiver med angivelse af de reguleringer, overdragelsen måtte medføre, samt en opgørelse over eventuelle udbetalinger andelshaverne i de ophørende foreninger af deres indestående på andelskonto, driftsfondskonto m.v.

Stk. 2. Skatteministeren er i øvrigt bemyndiget til efter indstilling fra Ligningsrådet at fastsætte regler om, hvilke yderligere oplysninger der i forbindelse

med fusionen skal tilvejebringes af den fortsættende forening til brug for de lignende myndigheder.

37. I § 14 a, stk. 2, ændres »fortsættende« til: »modtagende«.

38. I § 14 a, stk. 3, 1. punktum, ændres »fortsættende« til: »modtagende«.

§ 14 a.---

Stk. 2. Underskud fra tidligere indkomstår kan uanset § 8, stk. 6, bringes til fradrag i det fortsættende selskabs indkomstoppgørelse efter ligningslovens § 15, hvis sparekassens aktiver og gæld som helhed overdrages til et af sparekassen oprettet aktieselskab, hvor sparekassen ejer hele aktiekapitalen.

Stk. 3. Aktier i det fortsættende selskab, som den erhvervsdrivende fond modtager i henhold til § 52 c i lov om banker og sparekasser m.v., anses for anskaffet på det tidspunkt, hvor fusionen er vedtaget i alle de fusionerende selskaber. Som anskaffelsessum anvendes værdien af de indskudte aktiver efter fradrag af sparekassens gæld.

Stk. 4.---

39. I § 14 b, stk. 2, 1. punktum, ændres »fortsættende« til: »modtagende«.

40. I § 14 b, stk. 3, 1. punktum, ændres »fortsættende« til: »modtagende«.

41. § 14 b, stk. 4, 2. og 3. punktum, ophæves.

§ 14.---

Stk. 2. Underskud fra tidligere indkomstår kan uanset § 8, stk. 6, bringes til fradrag i det fortsættende selskabs indkomstoppgørelse efter ligningslovens § 15, hvis realkreditinstituttets aktiver og gæld som helhed overdrages til et af realkreditinstituttet ejet eller oprettet aktieselskab, hvori instituttet ejer hele aktiekapitalen. Det er en betingelse, at aktieselskabet ikke tidligere har drevet erhvervmæssig virksomhed.

Stk. 3. Aktier i det fortsættende selskab, som den erhvervsdrivende fond eller foreningen modtager i henhold til realkreditlovens § 69, anses for anskaffet på det tidspunkt, hvor omdannelsen er vedtaget i alle de involverede selskaber m.v. Som anskaffelsessum anvendes værdien af de indskudte aktiver efter fradrag af realkreditinstituttets gæld.

Stk. 4. Reglerne i stk. 1-3 finder tilsvarende anvendelse på overdragelse af aktiver og gæld til et aktieselskab, som omfattes af realkreditlovens § 68, stk. 2, såfremt overdragelsen alene sker mod vederlag i aktier i dette selskab. Som ophørende selskab anses i denne sammenhæng det selskab, der overdrager de aktiver og gældsposter, der er nævnt i realkreditlovens § 68, stk. 1. Som fortsættende selskab anses i denne sammenhæng det selskab, som får overdraget de aktiver og gældsposter, der er nævnt i realkreditlovens § 68, stk. 1.

42.1 § 14 c, stk. 1, nr. 2, ændres »fortsættende« til: »modtagende« og »ophørende« til: »indskydende«.

§ 14 c. Bestemmelserne i kapitel 1 finder, i det omfang de er anvendelige, tilsvarende anvendelse:

1) —

2) Når en af de i nr. 1 nævnte fonde fusionerer med et datterselskab, der er omfattet af selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 1, og den fortsættende fond besidder samtlige aktier eller anparter i det ophørende selskab.

3) —

43. § 14 d, stk. 3, 2. punktum, ophæves.

44. I § 14 d, stk. 4, ændres »fortsættende« til: »modtagende«.

45. I § 14 d, stk. 5, 1. punktum, ændres »fortsættende« til: »modtagende«.

46. § 14 d, stk. 6, 2. og 3. punktum, ophæves.

47.1 § 14 d, stk. 7, ændres »ligningslovens § 15, stk. 3 og 4« til: »ligningslovens § 15, stk. 5 og 6«.

§ 14 d, stk. 1-2.---

Stk. 3. § 5, § 6, stk. 1, § 6, stk. 3-4, § 6, stk. 6, § 7, § 8 og § 10, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse ved omdannelser efter stk. 2. Den gensidige forsikringsforening anses i denne sammenhæng som det ophørende selskab, og det i stk. 2 nævnte aktieselskab anses i denne sammenhæng som det fortsættende selskab.

Stk. 4. Underskud fra tidligere indkomstår kan uanset § 8, stk. 6, bringes til fradrag i det

fortsættende selskabs indkomstopgørelse efter ligningslovens § 15, hvis overdragelse efter stk. 2, sker til et af foreningen oprettet aktieselskab, hvori foreningen ejer hele aktiekapitalen.

Stk. 5. Aktier i det fortsættende selskab, som foreningen modtager i henhold til stk. 2, anses for anskaffet på det tidspunkt, hvor omdannelsen er vedtaget i alle de involverede selskaber m.v. Som anskaffelsessum anvendes værdien af de indskudte aktiver efter fradrag af foreningens gæld.

Stk. 6. Reglerne i stk. 3-5 finder tilsvarende anvendelse hvis aktiver og gæld i forbindelse med omdannelsen som helhed videreoverdrages til et aktieselskab, der ejes 100 pct. af det i stk. 2 nævnte aktieselskab, og overdragelsen alene sker mod vederlag i aktier. Som ophørende selskab anses i denne sammenhæng det selskab, der videreoverdrager aktiver og gæld. Som fortsættende selskab anses i denne sammenhæng det selskab, der får overdraget aktiver og gæld.

Stk. 7. Reglerne i ligningslovens § 15, stk. 3 og 4 finder ikke anvendelse, når underskudtet videreføres efter stk. 4 eller 6, og ændringen i aktionærkredsen sker i forbindelse med omdannelsen ved overdragelse af aktierne fra en gensidig livsforsikringsforening til et skadesforsikringsaktieselskab inden for samme koncern.

48. Overskriften til kapitel 3 »Andre bestemmelser« ændres til: »Fusion med udenlandske selskaber«.

49. § 75 affattes således:

»§ 15. Ved fusion mellem et selskab, der er hjemmehørende her i landet, og et selskab, der er hjemmehørende i udlandet, og ved fusion mellem selskaber, der er hjemmehørende i udlandet, har selskaberne adgang til beskatning efter reglerne i stk. 2-4. Det er en betingelse, at der er opnået tilladelse hertil fra Ligningsrådet. Ligningsrådet kan fastsætte særlige vilkår for tilladelsen.

Stk. 2. Ophører et i udlandet hjemmehørende aktieselskab, anpartsselskab eller selskab, der er omfattet af begrebet selskab i en medlemsstat i artikel 3 i direktiv 90/434/EØF, ved fusion med et her hjemmehørende selskab, finder reglerne i kapitel 1 tilsvarende anvendelse. § 8 finder dog alene anvendelse på de af det

indskydende selskabs aktiver og passiver m.v., der som følge af fusionen er knyttet til et her hjemmehørende modtagende selskab. Fortjeneste og tab på andre aktiver og passiver beskattes efter reglerne i selskabsskattelovens § 7. Medmindre det indskydende selskab ved sidste ordinære skatteansættelse forud for fusionen var sambeskattet med det modtagende selskab, jf. selskabsskattelovens § 31, anses de af det indskydende selskabs aktiver og passiver, der som følge af fusionen er knyttet til det modtagende selskabs faste driftssted i udlandet, ved opgørelsen af det modtagende selskabs skattepligtige indkomst her i landet for anskaffet til handelsværdien på fusionsdatoen.

Stk. 3. Ophører et i udlandet hjemmehørende selskab ved fusion med et i udlandet hjemmehørende selskab og er såvel det indskydende som det modtagende selskab omfattet af begrebet selskab i en medlemsstat i artikel 3 i direktiv 90/434/EØF, finder reglerne i kapitel 1 tilsvarende anvendelse. § 8 finder dog alene anvendelse på de af det indskydende selskabs aktiver og passiver m.v., der som følge af fusionen er knyttet til det udenlandske modtagende selskabs faste driftssted her i landet. Fortjeneste og tab på andre aktiver og passiver beskattes efter reglerne i selskabsskattelovens § 7.

Stk. 4. Ophører et her hjemmehørende selskab ved fusion med et udenlandsk selskab og er såvel det indskydende som det modtagende selskab omfattet af begrebet selskab i en medlemsstat i artikel 3 i direktiv 90/434/EØF, finder reglerne i kapitel 1 tilsvarende anvendelse. § 8 finder dog alene anvendelse på de af det indskydende selskabs aktiver og passiver m.v., der som følge af fusionen er knyttet til det modtagende selskabs faste driftssted her i landet. Fortjeneste og tab på andre aktiver og passiver beskattes efter reglerne i selskabsskattelovens § 5.

Stk. 5. Ophører i andre tilfælde end de i stk. 4 omhandlede et her hjemmehørende selskab ved fusion med et udenlandsk selskab, finder §§ 9 og 11 samt aktieavancebeskatningslovens § 13 tilsvarende anvendelse ved beskatningen af selskabsdeltagerne i det indskydende selskab. Det indskydende selskab beskattes efter reglerne i selskabsskattelovens § 5.

Stk. 6. Skatteministeren eller den, han bemyndiger dertil, kan tillade, at bestemmelserne i §§ 9 og 11 samt aktieavancebeskatningslovens § 13, stk. 1, finder tilsvarende anvendelse ved fusion af selskaber eller foreninger, der al-

le er hjemmehørende i udlandet, og selskaberne ikke beskattes efter reglerne i stk. 3.«

Kapitel 3

Andre bestemmelser

§ 15. Ophører et i udlandet hjemmehørende aktieselskab eller anpartsselskab ved fusion med et her hjemmehørende selskab, finder reglerne i kapitel 1 tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Ophører et her hjemmehørende selskab ved fusion med et udenlandsk selskab finder §§ 9 og 11 samt § 13 i lov om beskatning af fortjeneste ved afståelse af aktier m.v. tilsvarende anvendelse ved beskatningen af aktionærerne i det ophørende selskab. Det ophørende selskab beskattes efter reglerne i selskabsskattelovens § 5.

Stk. 3. Ved fusion af selskaber eller foreninger, der alle er hjemmehørende i udlandet, kan skatteministeren eller den, han bemyndiger dertil, træffe bestemmelse om, at aktionærer eller anpartshavere, der er fuldt skattepligtige her i landet, beskattes efter reglerne i §§ 9 og 11 samt § 13 i lov om beskatning af fortjeneste ved afståelse af aktier m.v.

50. Efter §15 indsættes som nye kapitler 4-6:

»Kapitel 4

Spaltning

§ 15 a. Ved spaltning af et selskab har selskaberne adgang til beskatning efter reglerne i § 15 b, stk. 1 - 2, når såvel det indskydende selskab som det modtagende selskab er omfattet af begrebet selskab i en medlemsstat i artikel 3 i direktiv 90/434/EØF. Det er en betingelse for anvendelsen, at der er opnået tilladelse hertil fra Ligningsrådet. Ligningsrådet kan fastsætte særlige vilkår for tilladelsen.

Stk. 2. Ved spaltning forstås den transaktion, hvorved et selskab som følge af og samtidig med sin opløsning uden likvidation overfører sine samlede aktiver og passiver til to eller flere eksisterende eller nye selskaber ved i henhold til en pro rata regel at tildele sine selskabsdeltagere aktier eller anparter i de modtagende selskaber og eventuelt en kontant udligningssum på højst 10 pct. af disse værdipapirers pålydende værdi, eller, når der ikke eksisterer en pålydende værdi, deres bogførte værdi.

§ 15 b. Ophører et i udlandet hjemmehørende selskab ved spaltning, finder § 5, § 6, stk. 1, § 6, stk. 3-4, § 6, stk. 6, § 7, stk. 1, og § 10 tilsvarende anvendelse. § 8 finder anvendelse på de af det indskydende selskabs aktiver og passiver m.v., der som følge af spaltningen er knyttet til et her hjemmehørende modtagende selskab eller til et i udlandet hjemmehørende modtagende selskabs faste driftssted her i landet. Et modtagende selskab kan alene overtage den del af det indskydende selskabs skattemæssige afskrivninger og nedskrivninger, der vedrører de overtagne aktiver. Ubenyttede investeringsfondshenlæggelser i det indskydende selskab og de dertil knyttede indskud i pengeinstitutter overføres til et eller flere af de modtagende selskaber. Fortjeneste og tab på andre aktiver og passiver beskattes efter reglerne i selskabsskattelovens § 7. Medmindre det indskydende selskab ved sidste ordinære skatteansættelse forud for spaltningen var sambeskattet med det her hjemmehørende modtagende selskab, jf. selskabsskattelovens § 31, anses de af det indskydende selskabs aktiver og passiver, der som følge af spaltningen er knyttet til det modtagende selskabs faste driftssted i udlandet, ved opgørelsen af selskabets skattepligtige indkomst her i landet for anskaffet til handelsværdien på spaltningsdatoen.

Stk. 2. Ophører et her i landet hjemmehørende selskab ved spaltning, finder § 5, § 6, stk. 1, § 6, stk. 3-4, § 6, stk. 6, § 7, stk. 1, og § 10 tilsvarende anvendelse. § 8 finder anvendelse på de af det indskydende selskabs aktiver og passiver m.v., der som følge af spaltningen er knyttet til et her i landet hjemmehørende modtagende selskab eller til et i udlandet hjemmehørende modtagende selskabs faste driftssted her i landet. Et modtagende selskab kan alene overtage den del af det indskydende selskabs skattemæssige afskrivninger og nedskrivninger, der vedrører de overtagne aktiver. Ubenyttede investeringsfondshenlæggelser i det indskydende selskab og de dertil knyttede indskud i pengeinstitutter overføres til et eller flere af de modtagende selskaber. Fortjeneste eller tab på andre aktiver og passiver beskattes efter reglerne i selskabsskattelovens § 5.

Stk. 3. Det påhviler de modtagende selskaber at indgive selvangivelse for det indskydende selskab for tiden fra sidste ordinære skatteansættelse og indtil spaltningsdatoen. De modtagende selskaber hæfter solidarisk for eventuelle skattekrav og for ethvert bødean-

svar, der efter skattelovgivningens bestemmelser vil kunne rettes mod det indskydende selskab.

Stk. 4. Ophører et selskab ved spaltning og beskattes selskaberne efter reglerne i stk. 1 eller 2, skal beskatningen af selskabsdeltagerne i det indskydende selskab ske efter reglerne i 2.-5. punktum. I det omfang aktierne i det indskydende selskab vederlægges med andet end aktier i de modtagende selskaber, anses aktierne for afhændet til tredjemand til kursen på spaltningsdatoen. § 9, stk. 2-3, finder tilsvarende anvendelse. Bortset fra de afståede aktier anses aktierne i det indskydende selskab for ombyttet med aktier i de modtagende selskaber efter forholdet mellem kursværdien af aktierne i hvert enkelt af de modtagende selskaber og den samlede kursværdi af aktierne i de modtagende selskaber på spaltningsdatoen. § 11 og aktieavancebeskatningslovens § 13, stk. 1, finder tilsvarende anvendelse på aktierne i hvert af de modtagende selskaber.

Stk. 5. Skatteministeren eller den, han bemyndiger dertil, kan tillade, at bestemmelserne i stk. 4, 2.-5. punktum, finder tilsvarende anvendelse, når et i udlandet hjemmehørende selskab ophører ved spaltning, og selskaberne ikke beskattes efter reglerne i stk. 1.

Kapitel 5

Tilførsel af aktiver

§ 15 c. Ved tilførsel af aktiver har selskaberne adgang til beskatning efter reglerne i § 15 d, når såvel det indskydende selskab som det modtagende selskab er omfattet af begrebet selskab i en medlemsstat i artikel 3 i direktiv 90/434/EØF. Det er en betingelse for anvendelsen, at der er opnået tilladelse hertil fra Ligningsrådet. Ligningsrådet kan fastsætte særlige vilkår for tilladelsen.

Stk. 2. Ved tilførsel af aktiver forstås den transaktion, hvorved et selskab uden at være opløst tilfører den samlede eller en eller flere grene af sin virksomhed til et andet selskab mod at få tildelt aktier eller anparter i det modtagende selskabs kapital. Ved en gren af en virksomhed forstås alle aktiver og passiver i en afdeling af et selskab, som ud fra et organisationsmæssigt synspunkt udgør en selvstændig bedrift, dvs. en samlet enhed, der kan fungere ved hjælp af egne midler.

§ 15 d. Ved tilførsel af aktiver indgår fortjeneste eller tab på de af det indskydende selskabs aktiver og passiver, der som følge af tilførslen er knyttet til et her hjemmehørende modtagende selskab eller til et i udlandet hjemmehørende modtagende selskabs faste driftssted her i landet, ikke i det indskydende selskabs skattepligtige indkomst.

Stk. 2. Ved tilførsel af aktiver fra et her hjemmehørende selskab finder § 8 tilsvarende anvendelse på de af det indskydende selskabs aktiver og passiver m.v., der som følge af tilførslen er knyttet til et her hjemmehørende modtagende selskab eller til et i udlandet hjemmehørende modtagende selskabs faste driftssted her i landet. Det modtagende selskab kan alene overtage den del af det indskydende selskabs skattemæssige afskrivninger og nedskrivninger, der vedrører den eller de tilførte virksomhedsgrene. Ubenyttede investeringsfondshenlæggelser og de dertil knyttede indskud i pengeinstitutter kan overføres helt eller delvis til et modtagende selskab. Overføres kun en del af henlæggelserne, anses de først foretagne henlæggelser for overført til det eller de modtagende selskaber.

Stk. 3. Ved tilførsel af aktiver fra et i udlandet hjemmehørende selskab finder § 8 tilsvarende anvendelse på de af det indskydende selskabs aktiver og passiver m.v., der som følge af tilførslen er knyttet til et her hjemmehørende modtagende selskab eller til et i udlandet hjemmehørende modtagende selskabs faste driftssted her i landet. Det modtagende selskab kan alene overtage den del af det indskydende selskabs skattemæssige afskrivninger og nedskrivninger, der vedrører den eller de tilførte virksomhedsgrene. Ubenyttede investeringsfondshenlæggelser og de dertil knyttede indskud i pengeinstitutter kan overføres helt eller delvis til et modtagende selskab. Overføres kun en del af henlæggelserne, anses de først foretagne henlæggelser for overført til det eller de modtagende selskaber. Medmindre det indskydende selskab ved sidste ordinære skatteansættelse forud for tilførslen var sambeskattet med det her hjemmehørende modtagende selskab, jf. selskabsskattelovens § 31, anses de af det indskydende selskabs aktiver og passiver, der som følge af tilførslen er knyttet til det modtagende selskabs faste driftssted i udlandet, ved opgørelsen af selskabets skattepligtige indkomst her i landet for anskaffet til handelsværdien på tilførselsdatoen.

Stk. 4. Aktier i det modtagende selskab, som det indskydende selskab modtager i forbindelse med tilførslen, anses for erhvervet for et beløb, der svarer til den skattemæssige værdi af de tilførte aktiver og passiver på tilførselsdatoen. Den skattemæssige værdi af de tilførte aktiver opgøres efter reglerne i § 4, stk. 3 og 5, i lov om skattefri virksomhedsomdannelse.

Kapitel 6

Andre bestemmelser«

§ 15 a bliver herefter § 15 e.

§2

I lov om beskatning af fortjeneste ved afståelse af aktier m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 698 af 5. november 1987 som senest ændret ved lov nr. 394 af 6. juni 1991, foretages følgende ændringer:

1. I § 13, *stk. 1, 1. punktum*, ændres »lov om beskatning ved fusion af aktieselskaber« til: »fusionsskatteloven«, »fortsættende« ændres 2 steder **til:** »modtagende « og »ophørende« ændres 2 steder **til:** »indskydende«.

2.1 § 13, *stk. 1, 2. punktum*, ændres »ophørende« til: »indskydende«.

3.1 § 13 indsættes efter *stk. 1* som nye stykker:
»*Stk. 2.* Ved ombytning af aktier har aktionærerne i det erhvervede selskab adgang til beskatning efter reglerne §§ 9 og 11 i fusionsskatteloven, når såvel det erhvervende som det erhvervede selskab er omfattet af begrebet selskab i en medlemsstat i artikel 3 i direktiv 90/434/EØF. Som fusionsdato anses i denne sammenhæng datoen for aktieombytningen. Det er en betingelse, at aktieombytningen gennemføres inden for en periode på højst 6 måneder regnet fra den første ombytningssdag.

Stk. 3. Ved ombytning af aktier, jf. *stk. 2*, forstås den transaktion, hvorved et selskab erhverver en andel i et andet selskabs aktiekapital med den virkning, at det opnår flertallet af stemmerne i dette selskab, ved til gengæld for værdipapirer tilhørende aktionærerne i det andet selskab at tildele dem aktier eller anpartar i det første selskab og eventuelt en kontant udligningssum på højst 10 pct. af den pålydende værdi, eller, når der ikke eksisterer en pålyden-

de værdi, af den bogførte værdi af de værdipapirer, som udleveres til gengæld herfor.«

Stk. 2 bliver herefter *stk. 4*.

§ 13. Hvis reglerne i § 11 lov om beskatning ved fusion af aktieselskaber finder anvendelse på aktier i det fortsættende selskab, som en aktionær modtager som vedlag for aktier i det ophørende selskab, skal aktionæren ved afståelse af aktier i det fortsættende selskab beskattes efter reglerne i § 4, i det omfang afståelse af aktier i det ophørende selskab ville have udløst beskatning efter disse regler. Ved bedømmelsen af, om der er afstået mere end 1 pct. af aktiekapitalen, er det afgørende, om afståelse af de modsvarende aktier i det ophørende selskab ville have udløst beskatning efter § 4.

Stk. 2. Ligningsrådet kan tillade, at der ikke sker beskatning efter § 4 i tilfælde, hvor et selskab erhverver hele aktiekapitalen i et andet selskab, og hvor alle aktionærer i dette selskab som vederlag alene modtager aktier i det selskab, som erhverver aktiekapitalen. Ved afståelse af de modtagne aktier sker der beskatning efter § 4, i det omfang afståelse af de ombyttede aktier ville have udløst beskatning efter disse regler. De modtagne aktier anses for erhvervet på samme tidspunkt og for samme anskaffelsessum som de ombyttede aktier. Ligningsrådet kan under tilsvarende betingelser tillade, at der i disse tilfælde sker beskatning efter § 2.

§3

I lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten (ligningsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 776 af 20. november 1990, som senest ændret ved lov nr. 398 af 6. juni 1991, foretages følgende ændringer:

1. I § 16 B, *stk. 5, 3. punktum*, indsættes efter »selskabsskattelovens«: »§ 2, stk. 5, og«.

§ 16 B, *stk. 1-4.*—

Stk. 5. Hvis et selskab afstår aktier, finder *stk. 2* og *4* kun anvendelse, hvis en person eller dennes ægtefælle ved afståelsen havde en væsentlig indflydelse i det selskab, der afstår aktierne, og på samme tidspunkt havde en væsentlig indflydelse på holdingselskabet. *Stk. 2* og *4* finder tilsvarende anvendelse, hvis aktierne afstås til den i 1. pkt. nævnte person

eller dennes ægtefælle, der ved afståelsen havde en væsentlig indflydelse i det selskab, der afstår aktierne. Hvis afståelsessummen herefter skal medregnes i den skattepligtige indkomst for det selskab, der har afstået aktierne, finder selskabsskattelovens § 13, stk. 1, nr. 2, og stk. 3, ikke anvendelse i de seneste 3 indkomstår forud for afståelsen.

2.1 § 33 indsættes efter stk. 2 som nye stykker:

»Stk. 3. Når et modtagende selskab, der er hjemmehørende her i landet, i forbindelse med fusion, spaltning eller tilførsel af aktiver vedrørende et indskydende selskab, der er hjemmehørende i en fremmed stat, Færøerne eller Grønland, har overtaget aktiver, der som følge af fusionen, spaltningen eller tilførslen er knyttet til et fast driftssted i en fremmed stat, Færøerne eller Grønland, og disse aktiver ved opgørelsen af selskabets skattepligtige indkomst her i landet er anset for anskaffet til handelsværdien på datoen for fusionen, spaltningen eller tilførslen, skal der ved senere afståelse af disse aktiver, alene gives lempelse for den del af den skat, som i forbindelse med afståelsen er pålagt i den fremmede stat, Færøerne eller Grønland på fortjeneste, der vedrører perioden efter fusionen, spaltningen eller tilførslen af aktiverne.

Stk. 4. Når et indskydende selskab, der er hjemmehørende her i landet, i forbindelse med fusion, spaltning eller tilførsel af aktiver overdrager aktiver i et fast driftssted, som er beliggende i en anden stat, der er medlem af De Europæiske Fællesskaber, til et modtagende selskab, der er hjemmehørende i en anden medlemsstat, nedsættes den danske beskatning ved overdragelsen. Den danske beskatning nedsættes efter stk. 1 og 2 eller efter reglerne i dobbeltbeskatningsoverenskomsten med den medlemsstat, hvor det faste driftssted er beliggende, med den skat, som denne medlemsstat kunne have pålagt overskud eller kapitalvinding i det faste driftssted ved overdragelsen, såfremt fusionen, spaltningen eller tilførslen ikke var omfattet af direktiv 90/434/EØF.«

Stk. 3 bliver herefter stk. 5.

§ 33. Skat, der er betalt til fremmed stat, til Grønland eller til Færøerne og opkrævet af indkomst fra kilder dér, det være sig ved direkte påligning eller ved indeholdelse, kan fradrages i de indkomstskatter til stat, kom-

mune og amtskommune, der skal svares af denne indkomst i Danmark. Fradragsbeløbet skal dog ikke kunne overstige den del af den samlede danske skat, der efter forholdet mellem den i fremmed stat, i Grønland eller på Færøerne beskattede del af indkomsten og hele den i Danmark beskattede indkomst falder på førstnævnte del af indkomsten.

Stk. 2. Såfremt der med den fremmede stat, med Grønland eller med Færøerne er indgået en overenskomst til undgåelse af dobbeltbeskatning, skal der dog ikke gives fradrag for et større skattebeløb end det, som denne stat, Grønland eller Færøerne efter overenskomsten har et ubetinget krav på at oppebære.

Stk. 3. Stk. 1 gælder ikke med hensyn til lønindkomst, der er omfattet af § 33 A eller §§ 33 C.

3. Efter § 33 C indsættes:

»§ 33 D. Har en person eller et selskab m.v. ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst foretaget fradrag for underskud i et fast driftssted i en fremmed stat, skal der i efterfølgende indkomstår, hvor der er overskud i det faste driftssted, eller hvor det faste driftssted afhændes, likvideres eller omdannes til et selskab, ske genbeskatning af et beløb svarende til det fratrunkne underskud, jf. reglerne i stk. 2-3. Har personen eller selskabet i samme indkomstår, hvor der er underskud i det faste driftssted, andet skattepligtigt overskud fra samme stat, skal der dog kun ske genbeskatning af det beløb, hvormed underskuddet fra det faste driftssted overstiger andet skattepligtigt overskud. Genbeskatning skal kun ske, hvis der sker nedsættelse af dansk beskatning i henhold til reglerne i en dobbeltbeskatningsoverenskomst med den fremmede stat, hvor det faste driftssted er beliggende, og denne overenskomst lempet dobbeltbeskatningen af overskuddet af det faste driftssted ved, at den danske skat nedsættes med den del deraf, som efter forholdet mellem overskuddet af det faste driftssted og den samlede beskattede indkomst falder på den førstnævnte del af indkomsten, uden at der tages hensyn til størrelsen af den skat, der er betalt til den fremmede stat. Der skal dog ikke ske genbeskatning af tidligere fratrunket underskud i efterfølgende år, hvor der er overskud af det faste driftssted, i det omfang dette overskud medregnes ved opgørelsen af personens eller selskabets negative skattepligtige ind-

komst, som kan overføres til en ægtefælle eller et sambeskattet selskab eller som kan fremføres til senere indkomstår.

Stk. 2. For efterfølgende år medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst et beløb svarende til det fratrunkne underskud, dog højst et beløb svarende til det for samme indkomstår ved indkomstopgørelsen eller skatteberegningen medregnede overskud af det faste driftssted.

Stk. 3. Underskud, der ikke er genbeskattet i medfør af reglerne i stk. 2, medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst for det indkomstår, hvori det faste driftssted afhændes, likvideres eller omdannes til et selskab. Dog medregnes højst et beløb svarende til det overskud og den fortjeneste, der for dette indkomstår skal medregnes ved opgørelsen af almindelig eller særlig indkomst eller skatteberegningen.«

§4

I lov om skattefri virksomhedsomdannelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 594 af 4. september 1986, foretages følgende ændringer:

1. § 1, *stk. 3*, ophæves.

§ 1, *stk. 1-2*.—

Stk. 3. Reglerne i denne lov finder tillige anvendelse, når et aktie- eller anpartsselskab udskiller en del af selskabet til et selvstændigt datterselskab.

2. I § 7, *stk. 2, 2. punktum*, ændres »investeringsfondslovens § 10, stk. 1 og 2,« til: »investeringsfondsloven«.

§ 7.---

Stk. 2. De overførte henlæggelser betragtes, som om de var foretaget af selskabet i henlæggelsesårene. Dette gælder også, selv om efterbeskatning efter investeringsfondslovens § 10, stk. 1 og 2, sker for indkomstår, der ligger forud for selskabets stiftelse.

§5

I lov om kapitaltilførselsafgift, jf. lovbekendtgørelse nr. 761 af 12. december 1988, som ændret ved § 12 i lov nr. 59 af 7. februar 1990, foretages følgende ændringer:

1. § 9, *stk. 1*, affattes således:

»§ 9. Der svares ikke afgift, når et eller flere selskaber m.v. indskyder deres samlede selskabsformue eller en eller flere grene af deres virksomhed i et eller flere afgiftspligtige selskaber, der er under stiftelse eller allerede består. Afgiftsfritagelsen er betinget af, at det eller de indskydende selskaber er afgiftspligtige efter denne lov eller afgiftspligtige i en stat, der er medlem af De Europæiske Fællesskaber, og at indskuddene vederlægges med aktier eller andele i det eller de modtagende selskaber og eventuelt en kontant betaling på højst 10 pct. af disse værdipapirers pålydende værdi.«

§ 9. Der svares ikke afgift, når et selskab m.v. indskyder den samlede selskabsformue eller en eller flere dele af sin virksomhed i et afgiftspligtigt selskab, der er under stiftelse eller allerede består. Afgiftsfritagelsen er betinget af, at det overdragende selskab er afgiftspligtigt efter denne lov eller afgiftspligtigt i en stat, der er medlem af De Europæiske Fællesskaber, og at mindst 90 pct. af indskuddene vederlægges med aktier eller andele i det modtagende selskab.

Stk. 2.---

2. I § 14, *stk. 1, 1. punktum*, ændres »4 uger« til: »3 måneder«.

3. § 14, *stk. 1, 2. punktum*, affattes således: »Der kan dog ses bort fra en fristoverskridelse, hvis særlige omstændigheder taler derfor.«

4. I § 14, *stk. 2*, ændres »4 uger« til: »3 måneder«.

§ 14. Afgiftsmyndighedens afgørelser i henhold til §§ 12-13 kan påklages til skatteministeren inden 4 uger fra det tidspunkt, da den pågældende fik kundskab om afgørelsen. Skatteministeren kan efter omstændighederne se bort fra klagefristens oversiddelse.

Stk. 2. Skatteministerens afgørelse kan inden 4 uger indbringes for domstolene.

§6

I lov om indkomstbeskatning af aktieselskaber m.v. (selskabsskat), jf. lovbekendtgørelse nr. 585 af 7. august 1991, foretages følgende ændringer:

1. I § 2 indsættes efter *stk. 4*:

»*Stk. 5.* Skattepligten i medfør af *stk. 1*, litra c, omfatter ikke udbytte som et selskab, der er hjemmehørende i en stat, der er medlem af De Europæiske Fællesskaber, modtager i udbytte fra et selskab, der er hjemmehørende her i landet. Det er en betingelse, at det udbytte modtagende selskab - moderselskabet - i hele det indkomstår, hvori udbyttet er modtaget, har ejet mindst 25 pct. af aktiekapitalen i det udbyttegivende selskab - datterselskabet. Det er endvidere en betingelse, at såvel moderselskabet som datterselskabet er omfattet af begrebet selskab i en medlemsstat i artikel 2 i direktiv 90/435/EØF.«

2.1 § 3, *stk. 1, nr. 9, 1. punktum.*, ændres »loven om tilsyn med pensionskasser« til: »loven om tilsyn med firmapensionskasser«.

§ 3. Undtaget fra skattepligten er:

- 1)-8) —
- 9) Pensionskasser, der er undergivet tilsyn efter loven om tilsyn med pensionskasser eller efter lov om forsikringsvirksomhed. Andre pensionskasser er undtaget fra skattepligten, for så vidt skatteministeren i hvert enkelt tilfælde træffer bestemmelse herom.
- 10)-18) —

3. I § 17 indsættes efter *stk. 2* som nyt stykke :

»*Stk. 3.* Såfremt der i den skattepligtige indkomst for et af de i § 1, *stk. 1*, nr. 1, nævnte selskaber indgår udbytte fra et selskab, der er hjemmehørende i en stat, der er medlem af De Europæiske Fællesskaber, og som ikke er omfattet af skattefritagelsen i § 13, *stk. 3*, nedsættes det udbytte modtagende selskabs - moderselskabets - skat med den del, der svarer til forholdet mellem det modtagne udbytte og den skattepligtige indkomst. Der kan dog ikke ske nedsættelse med et større beløb end det, som det udbyttegivende selskab - datterselskabet - har udredet i skat af den del af indkomsten, der ligger til grund for udbyttet til moderselskabet. Det er en betingelse, at det udbytte modtagende selskab - moderselskabet - i hele det indkomstår, hvori udbyttet er modtaget, har ejet mindst 25 pct. af aktiekapitalen i det udbyttegivende selskab - datterselskabet. Det er endvidere en betingelse, at såvel modersel-

skabet som datterselskabet er omfattet af begrebet selskab i en medlemsstat i artikel 2 i direktiv 90/435/EØF.«

Stk. 3 og 4 bliver herefter *stk. 4 og 5*.

4. I § 17, *stk. 3*, der bliver *stk. 4*, ændres i 1. punktum »Såfremt der i den skattepligtige indkomst« til: »Såfremt der i andre tilfælde end de i *stk. 3* omhandlede i den skattepligtige indkomst«.

§ 17, *stk. 1-2*.—

Stk. 3. Såfremt der i den skattepligtige indkomst for et af de i § 1, *stk. 1*, nr. 1-3, 5 og 5 b, nævnte selskaber og foreninger m.v. indgår udbytte fra selskaber, der er hjemmehørende i udlandet, og som ikke er omfattet af skattefritagelsen i § 13, *stk. 3*, kan skatteministeren eller den, han måtte bemyndige dertil, efter ansøgning eftergive det udbytte modtagende selskab m.v. - moderselskabet - den del af skatten, der svarer til forholdet mellem det modtagne udbytte og den skattepligtige indkomst. Der kan dog ikke eftergives et større beløb end det, som det påhviler det udbyttegivende selskab - datterselskabet - at udrede i skat af udbyttet til moderselskabet. Lempelse efter foranstående regler kan kun indrømmes, såfremt moderselskabet i hele det indkomstår, hvori udbyttet er modtaget, har ejet mindst 25 pct. af datterselskabets aktiekapital eller andelskapital.

Stk. 4-5.—

§7

I lov om opkrævning af indkomst- og formueskat for personer m.v. (Kildeskat), jf. lov-bekendtgørelse nr. 595 af 15. august 1991, foretages følgende ændringer:

1. I § 65, *stk. 1*, 1. *punktum*, ændres »medmindre andet er fastsat i medfør af *stk. 4*« til: »medmindre andet er fastsat i medfør af *stk. 4* eller følger af *stk. 5*«.

§ 65. I forbindelse med enhver vedtagelse om udbetaling eller godskrivning af udbytte af aktier eller andele i her i landet hjemmehørende indregistrerede aktieselskaber eller andre selskaber, i hvilke ingen af deltagerne hæfter personligt for selskabets forpligtelser, og som fordeler overskuddet i forhold til deltagerens i selskabet indskudte kapital, skal vedkom-

mende selskab, medmindre andet er fastsat i medfør af stk. 4, indeholde 30 pct. af det samlede udbytte. Indeholdelse med 30 pct. skal endvidere foretages i den samlede udbetaling eller godskrivning i forbindelse med selskabets opkøb af egne aktier m.v., jf. ligningslovens § 16 B, stk. 1. Til udbytte henregnes alt, hvad der af selskabet udloddes til aktionærer eller andelshavere, med undtagelse af friaktier og friandele samt udlodning af likvidationsprovenu foretaget i det kalenderår, hvori selskabet endeligt opløses. Bestemmelsen i § 46, stk. 3, finder tilsvarende anvendelse. Det indeholdte beløb benævnes »udbytteskat«.

Stk. 2-4.---

2. I § 65 indsættes efter *stk. 4*:

»Stk. 5. Der indeholdes ikke udbytteskat i udbytte som et selskab, der er hjemmehørende i en stat, der er medlem af De Europæiske Fællesskaber, modtager i udbytte fra et selskab, der er hjemmehørende her i landet. Det er en betingelse, at det udbyttmodtagende selskab

- moderselskabet - i hele det indkomstår, hvori udbyttet er modtaget, har ejet mindst 25 pct. af aktiekapitalen i det udbyttegivende selskab - datterselskabet. Det er endvidere en betingelse, at såvel moderselskabet som datterselskabet er omfattet af begrebet selskab i en medlemsstat i artikel 2 i direktiv 90/435/EØF.«

§ 8

I lov om beskatning af fonde og visse foreninger (fondsbeskatningsloven), jf. lovbe-
kendtgørelse nr. ... foretages følgende ændring:

I § 11, stk. 2, ændres »selskabsskattelovens § 17, stk. 2, 3 og 4,« til: »selskabsskattelovens § 17, stk. 2, 4 og 5,«.

§ 11---

Stk. 2. Reglerne i selskabsskattelovens § 17, stk. 2, 3 og 4, finder tilsvarende anvendelse på de af denne lov omfattede fonde og foreninger.

